

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

20 Φεβρουαρίου 2017 | ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ | Αρ. Φύλλου **481**

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 622/2015*

Λήψη απόφασης επί της υπ' αριθμ. πρωτ. 9151/22.12.2009 καταγγελίας της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΤΟ ΔΙΑΜΕΣΟ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ» κατά της ανώνυμης εταιρίας υπό την επωνυμία «ΕΠΙΠΛΟΣΥΝΘΕΣΕΙΣ NEOSET Α.Β.Ε.Ε.» για παράβαση των άρθρων 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (νυν άρθρο 1 ν. 3959/2011) και 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ (νυν άρθρο 101 ΣΛΕΕ).

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 28η Σεπτεμβρίου 2015, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Κυριτσάκης
Μέλη: Βικτωρία Μερτικοπούλου (Εισηγήτρια)
Δημήτριος Δανηλάτος
Ιωάννης Αυγερινός
Γραμματέας: Ευγενία Ντόρντα

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της υπ' αριθμ. πρωτ. 9151/22.12.2009 καταγγελίας της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΤΟ ΔΙΑΜΕΣΟ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ» κατά της ανώνυμης εταιρίας υπό την επωνυμία «ΕΠΙΠΛΟΣΥΝΘΕΣΕΙΣ NEOSET Α.Β.Ε.Ε.» για παράβαση των άρθρων 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (νυν άρθρο 1 ν. 3959/2011) και 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ (νυν άρθρο 101 ΣΛΕΕ).

Πριν την έναρξη της συνεδρίασης, ο Πρόεδρος της Επιτροπής όρισε Γραμματέα της συζητήσεως την Ευγενία Ντόρντα με αναπληρώτρια αυτής την Ηλιάνα Κούτρα.

Στη συνεδρίαση οι νομίμως κλητευθείσες εταιρίες παραστάθηκαν ως εξής: α) η εταιρία «ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΤΟ ΔΙΑΜΕΣΟ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ» δια των πληρεξουσίων δικηγόρων Κωνσταντίνου Ηλιόπουλου, Υπαπαντής Καλογεροπούλου και Παναγιώτη Ηλιόπουλου και β) η εταιρία «ΕΠΙΠΛΟΣΥΝΘΕΣΕΙΣ NEOSET Α.Β.Ε.Ε.» δια του δικηγόρου και Συνδίκου πτώχευσης Πέτρου Σιαχάμη.

Στην αρχή της συζήτησης, ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο στην Εισηγήτρια της υπόθεσης, Βικτωρία Μερτικοπούλου, η οποία ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 4845/27.7.2015 γραπτή εισήγηση επί της κρινόμενης υπόθεσης και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στην Εισήγηση:

1. Να επιβληθεί πρόστιμο στην ανωτέρω εταιρία αναφορικά με τις εκτιθέμενες παραβάσεις του άρθρου 1 ν. 703/1977 (νυν ν. 3959/2011) (όπως αυτές περιγράφονται ειδικότερα στην Ενότητα VII.8 της Εισήγησης), υπολογιζόμενο επί των ετησίων πωλήσεων της επιχείρησης προς το δίκτυο δικαιοδόχων, από τα προϊόντα που αφορούν στις εν λόγω παραβάσεις για κάθε έτος της παράβασης αθροιστικά [(12.4.2000-27.10.2009) για την πρώτη παράβαση και (12.4.2000-1.12.2013) για τη δεύτερη παράβαση], λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που παρατίθενται στην εν λόγω Ενότητα.

2. Να απορριφθούν, εν μέρει, οι αιτιάσεις της υποβληθείσας καταγγελίας με αριθμ. πρωτ. 9151/22.12.2009, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στο σκεπτικό της Εισήγησης.

Κατόπιν, το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των ενδιαφερομένων μερών, οι οποίοι τοποθετήθηκαν επί της προαναφερόμενης εισήγησης, ανέπτυξαν τις απόψεις τους, έδωσαν διευκρινίσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής.

Για τη θεμελίωση των ισχυρισμών τους οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της εταιρίας «ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΤΟ ΔΙΑΜΕΣΟ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ» ζήτησαν την εξέταση μαρτύρων. Η Επιτροπή, αποδεχόμενη το σχετικό αίτημα, εξέτασε τους μάρτυρες: 1) […] και 2) […].

Με την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας και την εξέταση των μαρτύρων οι πληρεξούσιοι δικηγόροι ζήτησαν και ο Πρόεδρος της Επιτροπής χορήγησε προθεσμία πέντε (5) εργάσιμων ημερών μετά την παραλαβή των πρακτικών από τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να υποβάλουν συμπληρωματικά υπομνήματα.

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε δυο (2) επιπλέον εκδόσεις με τα διακριτικά: (1) Έκδοση για την εταιρία ΔΙΑΜΕΣΟ, (2) Προς Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στην εταιρία NEOSET επιδίδεται η Πλήρης Έκδοση. Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη […]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ Α΄ 93/20.4.2011), όπως ισχύει, και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ Β΄54/16.1.2013). Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός αγκυλών).

Το Τμήμα της Επιτροπής συνήλθε σε διάσκεψη την 18η Δεκεμβρίου 2015 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 14:00) στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1ου ορόφου των Γραφείων του, επί της ως άνω υπόθεσης, με τη συμμετοχή της Εισηγήτριας Βικτωρίας Μερτικοπούλου, η οποία δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, και αφού έλαβε υπόψη του τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, την Εισήγηση, τις απόψεις που διατύπωσαν προφορικώς τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά την συζήτηση της υπόθεσης και με τα υπομνήματα τα οποία υπέβαλαν, καθώς και τα όσα κατέθεσαν οι μάρτυρες κατά την ακροαματική διαδικασία,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1) Στις 22.12.2009, η εταιρία «ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΤΟ ΔΙΑΜΕΣΟ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ» (εφεξής: ΔΙΑΜΕΣΟ ή καταγγέλλουσα) κατέθεσε στην Υπηρεσία την υπ’ αριθμ. πρωτ. 9151 καταγγελία κατά της εταιρίας «ΕΠΙΠΛΟΣΥΝΘΕΣΕΙΣ NEOSET ΑΒΕΕ» (εφεξής: NEOSET ή δικαιοπάροχος ή καταγγελλόμενη), σχετικά με τους όρους λειτουργίας του δικτύου δικαιόχρησης της τελευταίας για καταστήματα επίπλων κουζίνας υπό το σήμα «NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ», για παράβαση των άρθρων 1 παρ. 1 (ήδη άρθρο 1 ν. 3959/2011) και 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ (ήδη άρθρο 101 ΣΛΕΕ), καθώς και του άρθρου 2α ν. 703/1977[1], όπως ίσχυε[2].

2) Ειδικότερα, σύμφωνα με την ως άνω καταγγελία, η NEOSET βάσει των συμβάσεων δικαιόχρησης επέβαλλε στους Δικαιοδόχους τις τιμές μεταπώλησης, ενώ παράλληλα τους υποχρέωνε να προμηθεύονται τα προϊόντα που διακινούσαν στα καταστήματα δικαιόχρησης αποκλειστικά από την ίδια, να πωλούν μόνο σε τελικούς χρήστες-καταναλωτές και όχι σε εμπόρους, και επομένως ούτε σε άλλα μέλη του δικτύου NEOSET, και να μην εξάγουν τα συμβατικά προϊόντα. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, αποτέλεσμα της εφαρμογής των συμβάσεων δικαιόχρησης με τρόπο που παραβίαζε το άρθρο 1 του ν. 703/1977 όπως ίσχυε (νυν άρθρο 1 ν. 3959/2011) και άρθρου 81 ΣυνθΕΚ, καθώς και μέσω της καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης ήταν η οικονομική εξόντωσή της.

3) Η Υπηρεσία διεξήγαγε σχετική έρευνα προκειμένου να διαπιστωθεί η διάπραξη ή μη παραβάσεων των άρθρων 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (νυν άρθρο 1 ν. 3959/2011) και 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ (νυν άρθρο 101 ΣΛΕΕ). Ενδεικτικώς, για τη διερεύνηση της ως άνω καταγγελίας, η Υπηρεσία ζήτησε με επιστολές της (υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ. 6039/28.9.2011 και οικ. 6662/15.9.2014[3]) από τη NEOSET, συμπληρωματικά στοιχεία σχετικά με την υπό κρίση καταγγελία, και η NEOSET απέστειλε τις υπ’ αριθμ. πρωτ. 6353/7.10.2011, 6354/7.10.2011, 6597/21.10.2011, 6598/22.10.2011 και 535/20.1.2015 επιστολές.

4) Η καταγγέλλουσα κατέθεσε στις 15.6.2012 και 19.3.2013 υπομνήματα επί της καταγγελίας με τα οποία προσκόμισε πρόσθετα στοιχεία που προέκυψαν εν τω μεταξύ στο πλαίσιο των αστικών δικών μεταξύ της καταγγέλλουσας και της καταγγελλόμενης[4]. Επιπλέον η Υπηρεσία της απηύθυνε ερωτηματολόγιο για την παροχή πρόσθετων διευκρινιστικών στοιχείων στις 15.9.2014 (υπ’ αριθμ. πρωτ. 6661) στο οποίο η καταγγέλλουσα απάντησε με το υπ’ αριθμ. 7034/26.9.2014 υπόμνημά της.

5) Τέλος, στις 17.9.2014, σε συνέχεια της υπ’ αριθμ. 212/2014 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών δυνάμει της οποίας κηρύχθηκε σε πτώχευση η NEOSET, απεστάλη ερώτημα προς τους δικαιοδόχους της NEOSET προκειμένου να διευκρινιστεί εάν έχει λυθεί η μεταξύ τους σύμβαση δικαιόχρησης[5], το οποίο και απαντήθηκε από όσους δικαιοδόχους είχαν διατηρήσει τη διεύθυνση των καταστημάτων που λειτουργούσαν υπό το σήμα της NEOSET.

ΙΙ. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

ΙΙ.1 ΤΑ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

ΙΙ.1.1 Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΠΙΠΛΟΣΥΝΘΕΣΕΙΣ NEOSET ΑΒΕΕ

6) Η εταιρία «Επιπλοσυνθέσεις NEOSET ΑΒΕΕ» η οποία εδρεύει στην Παλλήνη Αττικής, ξεκίνησε τη δραστηριότητά της στην ελληνική αγορά από το 1983 στο χώρο του επίπλου με περίπου 90 καταστήματα[6] και είναι η μητρική εταιρία του ομίλου επιχειρήσεων με την ίδια επωνυμία. Στον όμιλο αυτό, […]. Η δραστηριότητα αμφότερων των ως άνω εταιριών είναι η κατασκευή και εμπορία επίπλων και επιπλοσυνθέσεων για οικιακή και επαγγελματική χρήση[7].

7) Ελέγχων μέτοχος της NEOSET μέχρι και την πτώχευσή της ήταν […] με […]% του μετοχικού κεφαλαίου (μ.κ.). Ο […] κατείχε […]% του μ.κ., ενώ το υπόλοιπο ήταν κατακερματισμένο σε άλλους […] μετόχους.

[1] Η εταιρία ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΤΟ ΔΙΑΜΕΣΟ ΕΠΕ καταγγέλλει παράβαση του άρθρου 2α του ν. 703/1977. Ωστόσο, το εν λόγω άρθρο καταργήθηκε με τη διάταξη του άρθρου 2 του νόμου 3784/2009 (ΦΕΚ Α 137/7.8.2009) και συνιστά πλέον, βάσει της διάταξης του άρθρου 29 του ν. 3784/2009, αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων (άρθρο 18α του ν. 146/1914 περί αθέμιτου ανταγωνισμού). Στη μεταβατική δε διάταξη του άρθρου 38 παρ. 3 του ν. 3784/2009 προβλέπονται τα εξής: «3. Για υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, το άρθρο 2α του ν. 703/1977 εφαρμόζεται ως είχε προ της καταργήσεως του». Περαιτέρω, το άρθρο 39 ν. 3784/2009 προβλέπει: «1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου τίθενται σε ισχύ μετά την πάροδο τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εξαιρουμένων των διατάξεων των άρθρων 31 έως και 38, οι οποίες τίθενται σε ισχύ από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως». Συνεπώς, από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι η ΕΑ δεν διατηρεί την αρμοδιότητα εφαρμογής του άρθρου 2α εν προκειμένω.

[2] Με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 418/21.1.2010 επιστολή της, η καταγγέλλουσα προσκόμισε τα συνημμένα έγγραφα της καταγγελίας.

[3] Η εν λόγω επιστολή απεστάλη στον Π. Σιαχάμη, σύνδικο πτωχεύσεως της εταιρίας, δυνάμει της υπ’ αριθμ. 212/2014 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.

[4] Με τις υπ’ αριθμ. πρωτ. 5129/15.6.2012 και 2491/19.3.2013 επιστολές της.

[5] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 6728/17.9.2014 έως και 6751/17.9.2014 επιστολές.

[6] Ο αριθμός αυτός ίσχυε κατά το έτος 2009 σύμφωνα με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 9151/22.12.2012 καταγγελία.

[7] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 απάντηση της NEOSET προς την Ε.Α.

8) Το 2009 ο Όμιλος εξήγε προϊόντα στη Βουλγαρία, στη Ρουμανία, στην Κύπρο, στην Αιθιοπία, στον Καναδά και στο Εκουαδόρ. Παράλληλα, για την κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών, ο Όμιλος δημιούργησε παραγωγική μονάδα επεξεργασίας μελαμίνης στη Ρουμανία, από όπου και τροφοδοτούσε και τα Βαλκάνια. Στόχος της εταιρίας σύμφωνα με δελτία τύπου[8] ήταν «η καθιέρωση του Ομίλου NEOSET στην εγχώρια και ξένη αγορά ως ηγέτιδα δύναμη (leader) στο χώρο των επίπλων και συμπληρωμάτων επίπλωσης, μέσα από τη διατήρηση της σχέσης ποιότητας και τιμής των προϊόντων».

9) Σύμφωνα με την καταγγελία, το έτος 2009, τα σήματα του Ομίλου NEOSET ήταν τα εξής: NEOSET, NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ, ΝΕΟΚΑΤΟΙΚΕΙΝ, ΣΚΟΥΡΟΠΟΥΛΟΣ, NEOSET HOTEL FURNITURE και BIENTE[9]. Από δημοσιεύματα του 2012 και 2013[10] προκύπτει ότι ο όμιλος NEOSET μετά από σειρά εξαγορών είχε αποκτήσει τις εταιρίες και τα αντίστοιχα σήματα στο χώρο του επίπλου καθώς και το σήμα NEOWOOD. Σε συνέχεια όμως της επιδεινούμενης κατάστασης της εταιρίας από το 2007 και έπειτα, ο όμιλος άρχισε να πουλάει τις εταιρίες του με πρώτη τη BIENTE που πέρασε στην αλυσίδα Möbel. Επιπλέον, αν και υπήρξαν διαπραγματεύσεις για την πώληση του σήματος ΝΕΟΚΑΤΟΙΚΕΙΝ, αυτές δεν ευοδώθηκαν και πλέον τα εν λόγω καταστήματα δεν λειτουργούν.

10) Η καταγγέλλουσα προσκόμισε στοιχεία[11] σύμφωνα με τα οποία, η NEOSET κατατασσόταν πρώτη ανάμεσα στις 30 μεγαλύτερες εταιρίες του κλάδου το 2007, με τζίρο € 82.311.000 και καθαρά κέρδη € 3.741.206. Στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι το 2007 η εταιρία απασχολούσε 120 άτομα ενώ η παραγωγικότητά της ανερχόταν σε 685.925 τεμάχια.

11) Σε σχετικό ερώτημα της Υπηρεσίας, η NEOSET ανέφερε ότι το σύστημα δικαιόχρησης της NEOSET για το οικιακό έπιπλο ξεκίνησε το έτος 1982, ενώ το σύστημα δικαιόχρησης της NEOSET για τα έπιπλα κουζίνας (NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ) ξεκίνησε το έτος 2000 με τη δημιουργία καταστημάτων που διέθεταν μόνο έπιπλα κουζίνας. Από το 2008, εκτός από τα ανωτέρω καταστήματα, ξεκίνησε η διάθεση επίπλων κουζίνας και σε άλλα καταστήματα διάθεσης επιπλοσυνθέσεων NEOSET στα οποία η διάθεση των επίπλων κουζίνας ελάμβανε χώρα σε διακριτό τμήμα του καταστήματος υπό το σήμα NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ.

12) Από τα στοιχεία που προσκόμισε η NEOSET σε αίτημα της Υπηρεσίας και που παρατίθενται στον Πίνακα 1, ο συνολικός κύκλος εργασιών της για τα έπιπλα κουζίνας τα έτη 2000 έως και 2010 κυμάνθηκαν από € […] το 2000 έως και € […] το 2010. Τα ποσά του κύκλου εργασιών που αφορούν πωλήσεις προς καταστήματα δικαιοδόχων του σήματος ΕΠΙΠΛΟ ΚΟΥΖΙΝΑΣ NEOSET αυξήθηκαν σταδιακά από το 2000, οπότε και ξεκίνησε το συγκεκριμένο δίκτυο δικαιόχρησης, έως και το 2007, από € […] ([…]% επί του συνολικού κύκλου εργασιών της εταιρίας) έως € […] ([…]% επί του συνολικού κύκλου εργασιών της εταιρίας), σημειώνοντας μικρή κάμψη τα επόμενα έτη και φτάνοντας στα € […] ([…]% του συνολικού κύκλου εργασιών) το 2010. Την ίδια περίοδο, το ποσοστό του κύκλου εργασιών που αναλογούσε στο σύνολο των δικαιοδόχων για όλα τα σήματα της NEOSET κυμάνθηκε από […]% το 2000 έως […]% το 2010. Τέλος, το ποσοστό συμμετοχής στο συνολικό κύκλο εργασιών της εταιρίας από πωλήσεις επίπλων κουζίνας είτε από ιδιόκτητα καταστήματα είτε προς τα καταστήματα των δικαιοδόχων αυξήθηκε από […]% το 2000 σε περίπου […]% το 2005 και παρέμεινε σε αυτά τα επίπεδα έως και το 2010 με μικρές διακυμάνσεις.

13) Σύμφωνα με τον τελευταίο δημοσιευμένο ισολογισμό της NEOSET, ο συνολικός κύκλος εργασιών της το 2011 ανήλθε σε 41.934.744,46 ευρώ[12].

14) Από τα στοιχεία που προσκόμισε η NEOSET[13], το 2011 λειτουργούσαν 24 καταστήματα δικαιοδόχων υπό το σήμα της ΕΠΙΠΛΟ ΚΟΥΖΙΝΑΣ NEOSET και δύο ιδιόκτητα καταστήματα που εμπορεύονταν έπιπλα κουζίνας.

[8] Από την ιστοσελίδα της NEOSET με ημερ. 16.12.2009, όπως προσκομίστηκε από την καταγγέλλουσα με την υπ’ αριθ. πρωτ. 9151/22.12.2012 καταγγελία της.

[9] Καθώς επίσης και τις εταιρίες UNISET ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΕΠΕ και ΠΡΟΘΕΣΗ Α.Ε. (εταιρία συμβούλων).

[10] Βλ. http://www.kathimerini.gr/492051/article/oikonomia/epixeirhseis/3ekinhsan-oi-pleisthriasmoi-se-akinhta---e3oplismo-ths-neoset της 2.7.2013, http://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=9&ved=0CE0QFjAI&url=http%3A%2F%2Fwww.protothema.gr%2Feconomy%2Farticle%2F236182%2Fsto-arthro-99-h-neoset%2F&ei=GfsOVOSAGIffaIqmgNgM&usg=AFQjCNEUKmnejizt8lRXeu60zE7FFar51Q&sig2=ChAlElx4b9eV_Xh8a1T-EA της 13.11.2012 και http://www.fimes.gr/2013/02/neoset/ της 1.2.2013.

[11] Βλ. σχετ. 2 της υπ’ αριθ. πρωτ. 9151/ 22.12.2009 καταγγελίας.

[12] Σημειώνεται ότι ο σύνδικος πτώχευσης δεν μπόρεσε να αποστείλει περαιτέρω στοιχεία που του ζητήθηκαν (με την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ. 6662/15.9.2014 επιστολή της Υπηρεσίας) αναφορικά με το ποσοστό των πωλήσεων της NEOSET προς το δίκτυο καταστημάτων ΕΠΙΠΛΟ ΚΟΥΖΙΝΑΣ NEOSET.

[13] Με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή της.

Πίνακας 1: Συνολικός κύκλος εργασιών και συμμετοχή σε αυτόν των δραστηριοτήτων Επίπλου Κουζίνας NEOSET (σε χιλ. ευρώ)

	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓ. ΕΤΑΙΡΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓ. ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ	Συμ/χη στο Συν. Κύκλο Εργασιών (%)	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓ. ΚΟΥΖΙΝΑ FRANCH.	Συμ/χη στο Συν. Κύκλο Εργασιών (%)	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓ.ΕΤΑΙΡΙΑ FRANCH.	Συμ/χη στο Συν. Κύκλο Εργασιών (%)
2010	48.179,38	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
2009	58.997,78	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
2008	77.769,53	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
2007	82.311,00	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
2006	76.184,17	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
2005	69.121,50	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
2004	73.808,81	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
2003	69.473,94	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
2002	72.572,37	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
2001	68.844,73	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
2000	56.974,82	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

Πηγή: Στοιχεία προσκομισθέντα από τη NEOSET

15) Το Νοέμβριο του 2012, η εταιρία NEOSET κατέθεσε αίτηση υπαγωγής στο άρθρο 99 του πτωχευτικού κώδικα που όμως απορρίφθηκε από το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών τον Ιούλιο του 2013. Δυνάμει της απόφασης ΠΠρΑθ 212/2014, η εταιρία κηρύχτηκε σε κατάσταση πτώχευσης και ορίστηκε ημέρα παύσης πληρωμών η 17.06.2013, διορίστηκε σύνδικος της πτώχευσης και διατάχτηκε η σφράγιση της περιουσίας της πτωχευσάσης[14].

16) Τουλάχιστον δεκατρείς από τις ισχύουσες το 2011 συμβάσεις δικαιόχρησης για πώληση επίπλων κουζίνας είχαν λυθεί το 2012 και το 2013. Όπως προαναφέρθηκε, μετά την κήρυξη σε πτώχευση της NEOSET, εστάλησαν από την Υπηρεσία επιστολές στους 24 δικαιοδόχους που εμπορεύονταν έπιπλα κουζίνας το έτος 2011, εκ των οποίων απάντησαν οι 13, πέντε δεν απάντησαν και έξι επιστολές επεστράφησαν λόγω αγνώστου παραλήπτη.

ΙΙ.1.2 Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΥΣΑ

17) Η ΔΙΑΜΕΣΟ (με διακριτικό τίτλο «δια ΜΕΣΟ»), η οποία ιδρύθηκε το 2000[15], εδρεύει στον Δήμο Ηλιουπόλεως Αττικής και μοναδικοί εταίροι της είναι οι κ.κ. […] και […]. Σκοπός της είναι μεταξύ άλλων η εμπορία και αντιπροσώπευση επίπλων κουζίνας καθώς και διαφόρων ειδών οικιακού εξοπλισμού, η αντιπροσώπευση οίκων εσωτερικού και εξωτερικού με συναφές αντικείμενο και η παροχή υπηρεσιών σε τεχνικά και σχεδιαστικά θέματα επίπλων και βιομηχανικού σχεδιασμού. Πριν από το 2000, και συγκεκριμένα από το 1988, η ΔΙΑΜΕΣΟ δραστηριοποιείτο υπό άλλη επωνυμία (Π. Συμεωνίδης και Ι. Κουλοκτσής ΟΕ), ως βιοτεχνία επίπλων κουζίνας με έδρα το Κορωπί Αττικής, ενώ διατηρούσε και κατάστημα λιανικής πώλησης στα Μελίσσια Αττικής.

18) Η καταγγέλλουσα στις 20.7.2000 και 19.4.2002 υπέγραψε συμβάσεις δικαιόχρησης με την καταγγελλόμενη εταιρία για τη λειτουργία δύο καταστημάτων λιανικής διάθεσης επίπλων κουζίνας και συμπληρωματικών αυτών ειδών, στις περιοχές της Ηλιούπολης και των Μελισσίων, αντίστοιχα. Με την από 2.4.2003 τροποποίηση σύμβασης εμπορικής συνεργασίας επεκτάθηκε η γεωγραφική περιοχή της πρώτης σύμβασης στην περιοχή της Αγίας Παρασκευής, με την ίδρυση υποκαταστήματος, και συμφωνήθηκε η λύση της δεύτερης με ισχύ από 1.9.2003.

19) Αναλυτικότερα, περί τα μέσα του 2000 η καταγγέλλουσα ήρθε σε επαφή με τη NEOSET με σκοπό τη συνεργασία μαζί της στο πλαίσιο του δικτύου δικαιόχρησης στο χώρο του επίπλου κουζίνας, το οποίο (δίκτυο) η τελευταία ενδιαφερόταν να αναπτύξει σε όλη την Ελλάδα[16]. Σύμφωνα με την καταγγελία, στις 20.07.2000 υπογράφηκε σύμβαση δικαιόχρησης υπό τον τίτλο «Σύμβαση εμπορικής συνεργασίας για έπιπλο κουζίνας»[17], με την οποία παραχωρήθηκε στην καταγγέλλουσα το δικαίωμα αποκλειστικής διανομής - εμπορίας - πωλήσεως από το κατάστημά της στα όρια του Δήμου Ηλιούπολης Αττικής των προϊόντων της, καθώς και των συμπληρωματικών προς το έπιπλο κουζίνας προϊόντων τρίτων, τα οποία

[14] Σύμφωνα με το υπ’ αριθμ. πρωτ. 345/08.09.2015 του συνδίκου πτώχευσης της ΝΕΟSΕΤ ΑΕ «από τη στιγμή της πτώχευσης της εταιρείας μέχρι και σήμερα δεν φαίνεται να υπάρχει κάποια προοπτική διατήρησης της επιχείρησης, εν όλω ή εν μέρει, ούτε κάποια δυνατότητα υπαγωγής του οφειλέτη σε σχέδιο αναδιοργάνωσης, ούτε και κάποιο ενδιαφέρον από επενδυτές…».

[15] Βλ. ΦΕΚ 6082/3.7.2000 (Τεύχος ΑΕ και ΕΠΕ) και, ως προς την τροποποίηση, ΦΕΚ 837/30.1.2004 (Τεύχος ΑΕ και ΕΠΕ).

[16] Με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 9151/22.12.2012 καταγγελία η εταιρία επισυνάπτει δελτίο τύπου από την ιστοσελίδα της καταγγελλομένης σύμφωνα με το οποίο το δίκτυο καταστημάτων της NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ στις 30.7.2008 αριθμούσε 21 καταστήματα (20 franchise και 1 εταιρικό), ενώ βρίσκονταν σε εξέλιξη και άλλες συμφωνίες.

[17] Η σύμβαση δικαιόχρησης μεταξύ της καταγγέλλουσας και της εταιρίας NEOSET επισυνάπτεται στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 9151/22.12.2012 καταγγελία (Σχετ. 4).

εμπορεύεται η NEOSET. Η εν λόγω σύμβαση συμφωνήθηκε αορίστου χρόνου, με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 25.7.2000. Η δραστηριότητα αυτή της καταγγέλλουσας εντασσόταν στο σύστημα δικαιόχρησης της καταγγελλόμενης υπό τον τίτλο ΕΠΙΠΛΟ ΚΟΥΖΙΝΑΣ NEOSET.

20) Η από 20.7.2000 σύμβαση δικαιόχρησης για την περιοχή Ηλιουπόλεως συνοδευόταν από Προσάρτημα Α με τίτλο «Παραχώρηση Χρήσεως Καταστήματος μετά Ανταλλάγματος Υπεκμίσθωσης», ως παρεπόμενη της βασικής σύμβασης δικαιόχρησης συμφωνία, με αντικείμενο την παραχώρηση χρήσης και την υπομίσθωση από τη NEOSET στη ΔΙΑΜΕΣΟ καταστήματος επί της Λεωφ. Βουλιαγμένης 413 στην Ηλιούπολη.

21) Επιπλέον, η ως άνω από 20.07.2000 Σύμβαση περιείχε Προσάρτημα Β που αφορούσε σε Ιδιωτικό Συμφωνητικό μεταξύ της NEOSET και της ΔΙΑΜΕΣΟ, στο οποίο συμφωνείται μεταξύ άλλων η καταβολή κατ’ αποκοπή ποσών για το δικαίωμα εισόδου της ΔΙΑΜΕΣΟ στο σύστημα franchising. Συγκεκριμένα προβλέπεται ότι: «4.-Όπως και στην ανωτέρω-συνημμένη Σύμβαση Εμπορικής Συνεργασίας αναφέρεται, η ΕΤΑΙΡΙΑ [ενν. η NEOSET], επ’ ευκαιρία αυτής, εκχώρησε στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ το δικαίωμα να χρησιμοποιεί, κατά την άσκηση της εμπορίας του επί προϊόντων παραγωγής και διάθεσης NEOSET, το σήμα και διακριτικά της γνωρίσματα, καθώς και τις μεθόδους πώλησης, διαχείρισης, ελέγχου απογραφής, λειτουργίας, τηρήσεως βιβλίων, λογιστικών και μηχανογραφικών συστημάτων και εγχειρίδια καλύπτοντα πρακτικές και πολιτική επιχειρήσεων σχετικά με τη λειτουργία καταστημάτων εμπορίας επίπλων NEOSET, εντάσσοντάς τον στο σύστημα FRANCHISE NEOSET Κουζίνα που χαρακτηρίζει το δίκτυο διανομής των προϊόντων NEOSET Κουζίνα. 4α.- Για όλες τις ανωτέρω υπηρεσίες που προσφέρει η ΕΤΑΙΡΙΑ και θα συνεχίσει να προσφέρει στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ καθ’ όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης αυτής (Εμπορικής Συνεργασίας), καθώς και για το δικαίωμα εισόδου του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ στο σύστημα FRANCHISING, συμφωνείται από κοινού το κατ’ αποκοπή ποσό των 5.000.000 πλέον ΦΠΑ 18%, ήτοι συνολικώς το ποσό των πέντε εκατομμυρίων εννιακοσίων χιλιάδων δραχμών (5.900.000 δρχ.), για το κατάστημα της Λεωφ. Βουλιαγμένης 413, Ηλιούπολη Αττικής και το ποσό δύο εκατομμυρίων τριακοσίων εξήντα χιλιάδων δραχμών (2.360.000 δρχ.) για το κατάστημα που βρίσκεται Δημοκρατίας και Παπάγου 1, Μελίσσια και για το οποίο θα υπογραφεί Σύμβαση Εμπορικής Συνεργασίας έως 31 Αυγούστου 2000. Τα ποσά αυτά και από τους δύο συμβαλλόμενους κρίνονται ως δίκαια και εύλογα, ανταποκρινόμενα στην αξία των ανωτέρω και για τα οποία η ΕΤΑΙΡΙΑ θα εκδώσει τιμολόγιο την 26/7/2000»[18].

22) Στο εν λόγω Προσάρτημα προβλέπεται και η καταβολή συνολικού ποσού 22.382.240 δρχ. (€ 65.685 περίπου) για την παράδοση εμπορευμάτων για τον εξοπλισμό του καταστήματος καθώς και η καταβολή συνολικού ποσού 50.740.000 δρχ. (€ 148.907 περίπου) για τις εργασίες διαμόρφωσης του καταστήματος στη Λεωφ. Βουλιαγμένης 413. Εν κατακλείδι, το συνολικό ποσό που όφειλε να καταβάλει ο δικαιοδόχος στον δικαιοπάροχο για τα εμπορεύματα και τα υλικά που θα του παραδίδονταν καθώς και για τις υπηρεσίες και το δικαίωμα εισόδου και των δύο καταστημάτων στο δίκτυο δικαιόχρησης NEOSET βάσει του ανωτέρου συμφωνητικού (Προσάρτημα Β της από 20.7.2000 Σύμβασης) ανερχόταν στο συνολικό ποσό των 81.382.240 δρχ. (€ 238.832,69), το οποίο όφειλε να εξοφλήσει τοις μετρητοίς τμηματικώς σε είκοσι τέσσερις (24) μηνιαίες άτοκες δόσεις, ενώ με την από 1.7.2002 τροποποίηση του άρθρου 5 του ανωτέρω συμφωνητικού μεταξύ των ιδίων μερών, συμφωνήθηκε η καταβολή του εν λόγω ποσού «μετρητοίς τμηματικώς σε τριάντα πέντε (35) μηνιαίες άτοκες δόσεις».

23) Με το από 27.10.2004 ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ της NEOSET, της ΔΙΑΜΕΣΟ και εκ τρίτου συμβαλλόμενο τον […], ως εγγυητή, αναγνωρίστηκε ότι από οικονομική δυσπραγία της ΔΙΑΜΕΣΟ, δεν μπόρεσε αυτή να εξυπηρετήσει εμπρόθεσμα και προσηκόντως τον ανωτέρω διακανονισμό και συμφωνήθηκε να διακανονισθεί εκ νέου η αποπληρωμή του οφειλόμενου ποσού των € 111.129,92 σε 20 δόσεις. Συμφωνήθηκε δε ότι σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης, ολοσχερούς και προσήκουσας καταβολής οιασδήποτε εκ των 20 δόσεων, το συνολικό οφειλόμενο ποσό θα καθίσταται ολόκληρο ληξιπρόθεσμο και απαιτητό και η NEOSET θα δύναται κατά πάντα χρόνο και μετά από απλή εξώδικη δήλωση προς τη ΔΙΑΜΕΣΟ και τον εγγυητή, κατά περίπτωση, με την οποία θα τους προσκαλεί εντός τριημέρου να συμμορφωθούν, να εκδώσει διαταγή πληρωμής κατ’ αυτών ή και ενός εξ αυτών. Με την από 1.12.2005 τροποποίηση του από 27.10.2004 συμφωνητικού, συμφωνήθηκε ο εκ νέου διακανονισμός της υπόλοιπης οφειλής ποσού € 78.000 σε 4 επιταγές εντός του 2007.

24) Σε σχέση με το κατάστημα των Μελισσίων, κατά τα προεκτεθέντα, την 19.04.2002 υπεγράφη δεύτερη όμοια με την από 20.7.2000 σύμβαση με τίτλο «Σύμβαση Εμπορικής Συνεργασίας για Έπιπλο Κουζίνας» μεταξύ της καταγγέλλουσας και της καταγγελλόμενης, με την οποία ανατέθηκε στην καταγγέλλουσα η αποκλειστική διανομή, εμπορία και πώληση των συμβατικών προϊόντων στο Δήμο Μελισσίων Αττικής, με τη λειτουργία αντίστοιχου καταστήματος στη Λεωφ. Δημοκρατίας - Παπάγου 1. Η εν λόγω σύμβαση ήταν επίσης αορίστου χρόνου ενώ και σε αυτήν υπήρχαν δύο προσαρτήματα, το πρώτο εκ των οποίων ήταν το από 28.7.2000 ιδιωτικό συμφωνητικό μισθώσεως της δικαιοδόχου και το δεύτερο αφορούσε στο δικαίωμα εισόδου που όφειλε να καταβάλει ο δικαιοδόχος στη δικαιοπάροχο, το οποίο ανερχόταν σε € 6.925,90.

25) Δυνάμει της από 2.4.2003 τροποποίησης σύμβασης επεκτάθηκε η περιοχή ισχύος της σύμβασης δικαιόχρησης (Σύμβασης εμπορικής συνεργασίας για έπιπλο κουζίνας) της 20.7.2000 και στην περιοχή της Αγίας Παρασκευής με την ίδρυση σχετικού υποκαταστήματος. Αναλυτικότερα, με την από 2.4.2003 «Τροποποίηση Σύμβασης Εμπορικής Συνεργασίας» (άρθρο 2) ορίσθη-

[18] Στο ιδιωτικό συμφωνητικό που επισυνάπτεται στην από 19.4.2002 σύμβαση δικαιόχρησης για το κατάστημα στην περιοχή Μελισσίων, επαναλαμβάνεται η υποχρέωση καταβολής συνολικού ποσού 6.925,90€ ως δικαίωμα εισόδου του εν λόγω καταστήματος στο σύστημα δικαιόχρησης της NEOSET.

κε ότι «επειδή τόσο ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ όσο και η ΕΤΑΙΡΕΙΑ, επιθυμούν όπως ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ επεκτείνει το αντικείμενο της δραστηριότητας του που περιγράφεται στη Σύμβαση στην περιοχή της Αγίας Παρασκευής Αττικής, ήδη σήμερα δια του παρόντος, τα Μέρη τροποποιούν τη Σύμβαση και επεκτείνουν την περιοχή ισχύος αυτής και στην περιοχή της Αγίας Παρασκευής...». Περαιτέρω, δυνάμει της ως άνω τροποποίησης, λόγω της δραστηριοποίησης της καταγγέλλουσας στην περιοχή της Αγίας Παρασκευής, λύθηκε η σύμβαση του 2002 που αφορούσε στη δραστηριοποίησή της στην περιοχή Μελισσίων Αττικής, με τη μετατροπή της από 2002 σύμβασης από αορίστου χρόνου σε ορισμένου χρόνου, με ημερομηνία λήξης την 1.9.2003.

ΙΙ.2 ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΠΗΣ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

26) Σύμφωνα με την καταγγελία, στις 11.7.2008, η NEOSET «στηριζόμενη σε εσφαλμένη αποστολή δύο επιταγών από μέρους μας (ήτοι με ημερομηνία λήξεως λίγων ημερών παραπάνω και ποσού 40.000 αντί 32.000 €), τις οποίες μάλιστα αρχικά αποδέχθηκε, αλλά στη συνέχεια απέρριψε χωρίς αιτιολογία, παρά τις διαμαρτυρίες και εκκλήσεις μας για άμεση διόρθωση της επιταγής αυτής και αποστολή άλλης προς αντικατάστασή της ..., προέβη σε αδικαιολόγητη αλλαγή της εμπορικής και πιστωτικής πολιτικής της έναντι ημών - και μόνο - απαιτώντας από εμάς να προεξοφλούμε, και μάλιστα τοις μετρητοίς, κάθε παραγγελία μας με την εκάστοτε παράδοση αυτής (κάτι το οποίο ουδέποτε συνέβαινε έως εκείνη τη στιγμή) αρνούμενη παράνομα και καταχρηστικά να μας παραδώσει τα προϊόντα που είχαμε παραγγείλει και γενικότερα να εφοδιάζει τα δύο μας καταστήματα με εμπορεύματα (άρνηση πωλήσεως)».

27) Στη συνέχεια ακολούθησε ανταλλαγή εξώδικων επιστολών. Με την από 15.7.2008 εξώδικη επιστολή η ΔΙΑΜΕΣΟ ζήτησε από τη NEOSET να αναλάβει τα καταστήματά της αποζημιώνοντάς την πλήρως για το ποσό της επένδυσής της και να εξακολουθήσει απρόσκοπτα την εκτέλεση των παραγγελιών της εφαρμόζοντας την πιστωτική πολιτική που ήδη εφαρμοζόταν, άλλως θα κατήγγελλε τη μεταξύ τους σύμβαση και θα προσέφευγε ενώπιον πάσης Αρχής, δικαστικής ή μη, προκειμένου να προασπίσει τα συμφέροντά της[19]. Ακολούθησε εξώδικη απάντηση της NEOSET στις 22.7.2008 με την οποία καλεί τη ΔΙΑΜΕΣΟ σε συνάντηση για τη διευθέτηση του «ανύπαρκτου» ζητήματος που επικαλείται στην από 15.7.2008 εξώδικη δήλωση και την ενημερώνει ότι δεν θα σφραγίσει την με ημερομηνία λήξεως 15.7.2008 επιταγή της ΔΙΑΜΕΣΟ, αλλά και ότι δεν προτίθεται να δείξει άλλη ανοχή στην είσπραξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών της. Εντέλει με την από 24.7.2008 εξώδικη δήλωση, διαμαρτυρία και καταγγελία συμβάσεων δικαιόχρησης, η ΔΙΑΜΕΣΟ κατήγγειλε τις από 20.7.2000 και 19.4.2002 συμβάσεις δικαιόχρησης επικαλούμενη υπαιτιότητα της NEOSET[20]. Σύμφωνα δε με την καταγγελία, η NEOSET κατήγγειλε τις δύο μισθώσεις και εγκατέλειψε τα δύο καταστήματα, τα οποία μέχρι και την ημερομηνία υποβολής της καταγγελίας ήταν άδεια.

28) Σύμφωνα με τη NEOSET, η συνεργασία της με την καταγγέλλουσα «διεκόπη από δική της [ενν. της ΔΙΑΜΕΣΟ] πρωτοβουλία προκειμένου να αποφύγει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της, αφού είχε προηγηθεί επανειλημμένη εκ μέρους της παράβαση της συμφωνημένης περιόδου πίστωσης...»[21]. Συγκεκριμένα, η NEOSET περιγράφει τα γεγονότα που οδήγησαν στη διακοπή της συνεργασίας ως εξής: «... το καλοκαίρι του 2008 η εταιρεία μας [η NEOSET] αντιλήφθηκε ότι υπήρχε αναντιστοιχία μεταξύ των πωλήσεων της καταγγέλλουσας σε κατασκευαστές και των επιταγών, που μας είχε παραδώσει ως κάλυψη της παρεχόμενης πίστωσης. Ο έλεγχος που διενεργήσαμε αποκάλυψε ότι η καταγγέλλουσα «βάπτιζε» αυθαίρετα και κατά σύστημα τις «παραγγελίες της των ιδιωτών» σε «παραγγελίες κατασκευαστών», ώστε αντί να εξοφλεί το τίμημα των παραγγελιών αυτών (των ιδιωτών) εντός εβδομάδας, να εμπίπτει στο ευνοϊκό καθεστώς της τρίμηνης ή τετράμηνης πίστωσης για όλες τις αγορές της ανεξαιρέτως».

29) Σχετική είναι η υπ’ αριθμ. 297/2014 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (βλ. αμέσως επόμενη ενότητα ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ), σύμφωνα με την οποία, περί τον Ιούλιο του έτους 2008 η NEOSET διαπίστωσε ότι η ΔΙΑΜΕΣΟ είχε παραβεί τη συμφωνία πιστωτικής πολιτικής και είχε παραδώσει σε αυτήν μεταχρονολογημένες επιταγές με ημερομηνίες έκδοσης μετά

[19] Στο εν λόγω εξώδικο, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι: «δυνάμει της μεταξύ μας σύμβασης (όρος 8θ αυτής) όσο και δυνάμει της πάγιας εφαρμοσθείσας πολιτικής της εταιρίας σας, από τη γένεση του Δικτύου έως και σήμερα, οι τιμές λιανικής πώλησης των συμβατικών προϊόντων θα προσδιορίζονταν - και όντως προσδιορίζονταν και στη συνέχεια επιβάλλονταν - υποχρεωτικά από εσάς ως Δικαιοπάροχο, κατά παράβαση οποιωνδήποτε κανόνων franchise και ξεπερνώντας κάθε όριο νομιμότητας. Η ανωτέρω, εξάλλου, παράνομη πρακτική σας αντικατοπτρίζεται και σε πληθώρα γραπτών ενημερωτικών σας fax και τιμοκαταλόγους με τα οποία γνωστοποιούσατε σε όλους τους Δικαιοδόχους την ακριβή λιανική τιμή στην οποία θα έπρεπε να διαθέτουμε τα προϊόντα του Συστήματος από το κατάστημά μας!! Πέραν δε των ανωτέρω, εντελώς ξαφνικά, την προηγούμενη Παρασκευή, προφασιζόμενοι αβάσιμα επιχειρήματα, όλως αυθαιρέτως, παρά τις διαμαρτυρίες μας, και κατά διακριτική και άνιση μεταχείρισή μας έναντι των λοιπών δικαιοδόχων του Δικτύου σας, προβήκατε σε αιφνίδια αλλαγή της εμπορικής και πιστωτικής πολιτικής έναντι ημών - και μόνον - ζητώντας μας να προεξοφλούμε και μάλιστα τοις μετρητοίς κάθε παραγγελία μας με την εκάστοτε παράδοση αυτής, αρνούμενοι παράνομα και καταχρηστικά να μας παραδώσετε τα προϊόντα που έχουμε παραγγείλει».

[20] Επισημαίνεται ότι η ΔΙΑΜΕΣΟ με την εν λόγω εξώδικη δήλωση αναφέρει ότι καταγγέλλει την από 19.4.2002 σύμβαση, η οποία όμως είχε ήδη λυθεί με την από 2.4.2003 Τροποποίηση Σύμβασης Εμπορικής Συνεργασίας.

[21] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή, στην οποία η NEOSET αναφέρει ότι η συμφωνημένη πιστωτική πολιτική προς όλους τους δικαιοδόχους της για την πώληση προς αυτούς των εμπορευμάτων της ήταν η εξής: «α) για τις παραγγελίες ιδιωτών, εξόφληση του τιμήματος με πίστωση μίας εβδομάδας από την τιμολόγησή τους. ... β) για τις παραγγελίες κατασκευαστών κουζινών, εξόφληση με πίστωση τριών (3) μηνών και σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις με πίστωση τεσσάρων (4) μηνών με παράδοση κατά την τιμολόγηση ισόποσης και ισόχρονης επιταγής από τον δικαιοδόχο προς την εταιρεία....».

τριμήνου ή τετραμήνου, για συναλλαγές που όμως αφορούσαν ιδιώτες και όχι κατασκευαστές[22]. Ως εκ τούτου, η ΝΕΟΣΕΤ μεταξύ άλλων ζήτησε από την καταγγέλλουσα να καταβάλει άμεσα το τρέχον απαιτητό υπόλοιπο της καρτέλας της, να προπληρώνει κάθε επόμενη παραγγελία πριν τη φόρτωσή της, ώστε να μην αυξηθεί περισσότερο η οφειλή της και να συνεχίσει να παραδίδει επιταγές εκδόσεως μετά τριμήνου ή τετραμήνου για πωλήσεις που αφορούσαν κατασκευαστές και μόνο και μάλιστα επιταγές των ιδίων των κατασκευαστών και όχι δικών της. Σύμφωνα με την απόφαση ΠΠρΑθ 297/2014, η ΝΕΟΣΕΤ «με τον τρόπο αυτό δεν μετέβαλε την πιστωτική της πολιτική απέναντι στη ΔΙΑΜΕΣΟ, παρά μόνο επιχείρησε να διευθετήσει την οικονομική αυτή εκκρεμότητα, ώστε αφενός να εισπράξει τμηματικώς το ποσό εκείνο που δεν αντιστοιχούσε σε πωλήσεις προς κατασκευαστές, να αποτρέψει την αύξηση της οφειλής αυτής και να επιτρέψει την απρόσκοπτη ροή των νέων παραγγελιών της ΔΙΑΜΕΣΟ. Δεν προέβη έτσι ούτε σε άρνηση πωλήσεων, ούτε σε εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδύναμων παροχών έναντι της ΔΙΑΜΕΣΟ, αφού στόχος της ήταν να συνεχισθεί η εμπορική τους συνεργασία». Στη συνέχεια, σύμφωνα με την απόφαση, αν και αρχικά η ΔΙΑΜΕΣΟ προθυμοποιήθηκε να διευθετήσει τις οφειλές της[23], «κατήγγειλε στις 25-7-2008 τη μεταξύ τους σύμβαση εμπορικής συνεργασίας, καταλογίζοντας για πρώτη φορά ύστερα από οκτώ χρόνια συνεργασίας στη ΝΕΟΣΕΤ παραβίαση των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού. Η καταγγελία αυτή και η συνεπεία αυτής λύση της μεταξύ των δύο εταιριών σύμβασης εμπορικής συνεργασίας οφείλεται σε υπαιτιότητα της ΔΙΑΜΕΣΟ, αφού δεν αποδείχτηκε, κατά τα ως άνω, ότι ο λόγος της καταγγελίας (αλλαγή πιστωτικής πολιτικής με άρνηση πωλήσεων και εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών) βάρυνε τη ΝΕΟΣΕΤ».

ΙΙ.3 ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

30) Δυνάμει της υπ’ αριθμ. 6260/2008 απόφασης του Ειρηνοδικείου Αθηνών[24] (διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων)[25] έγινε δεκτή η από 20.10.2008 αίτηση της ΔΙΑΜΕΣΟ (αρ. κατάθεσης 11063.2008) με την οποία η τελευταία ζητούσε την αναστολή της εκτέλεσης της υπ’ αριθμ. 29161/2008 διαταγής πληρωμής του Ειρηνοδίκη Αθηνών μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση επί της ανακοπής. Στην εν λόγω απόφαση αναφέρεται ότι ο όρος 8θ της σύμβασης της ΝΕΟΣΕΤ με τη ΔΙΑΜΕΣΟ (τύπου Α), με τον οποίο (υπό την οικονομική εξάρτηση της δικαιοδόχου από την δικαιοπάροχο) η δικαιοπάροχος μπορεί να επιβάλλει τις διαμορφωμένες από αυτήν τιμές πώλησης των προϊόντων, είναι παράνομος και άκυρος[26].

31) Ωστόσο, δυνάμει της υπ’ αριθμ. 774/2009 απόφα-

[22] Στην εν λόγω απόφαση αναφέρεται ότι: «Με τον τρόπο αυτό, τον Ιούλιο 2008 το ποσό των ανείσπρακτων επιταγών που είχε παραδώσει η ΔΙΑΜΕΣΟ στη ΝΕΟΣΕΤ ανερχόταν στο ποσό των 370.701,04 ευρώ, εκ των οποίων ποσό 275.000 ευρώ αφορούσαν επιταγές της ΔΙΑΜΕΣΟ και ποσό 95.701,04 ευρώ αφορούσαν επιταγές τρίτων (κατασκευαστών), με αποτέλεσμα να έχει προκύψει ένα αυξημένο ανοικτό χρεωστικό υπόλοιπο από τις επιταγές αυτές που ξεπερνούσε τις πωλήσεις της ΔΙΑΜΕΣΟ σε κατασκευαστές, ενώ το ποσό αυτό έπρεπε ήδη να είχε καταβληθεί στη ΝΕΟΣΕΤ, αφού αφορούσε συναλλαγές της με ιδιώτες εκ των οποίων είχε ήδη πληρωθεί και όφειλε να είχε καταβάλει στη ΝΕΟΣΕΤ το αντίστοιχο τίμημα. Ακολούθησαν συνομιλίες και συναντήσεις μεταξύ των δύο εταιριών, με σκοπό τμηματικώς να καταβληθεί το ως άνω ανοικτό υπόλοιπο, να μην αυξηθεί αυτό περαιτέρω και να συνεχισθεί η φυσιολογική ροή των φορτώσεων των παραγγελιών της ΔΙΑΜΕΣΟ από το εργοστάσιο της ΝΕΟΣΕΤ. Ζητήθηκε έτσι από τη ΔΙΑΜΕΣΟ να καταβάλει άμεσα το τρέχον απαιτητό υπόλοιπο της καρτέλας της, το οποίο στις 14-7-2008 ήταν 68.620,07 ευρώ, καθώς και το ποσό των 24.738,62 ευρώ στις 21-7-2008, που ήταν η διαφορά μεταξύ του υπολοίπου της καρτέλας της ΔΙΑΜΕΣΟ στις 18-7-2008 και του άμεσα απαιτητού στις 14-7-2008, να προπληρώνει κάθε επόμενη παραγγελία πριν τη φόρτωσή της, ώστε να μην αυξηθεί περισσότερο η οφειλή της και να συνεχίσει να παραδίδει επιταγές εκδόσεως μετά τριμήνου ή τετραμήνου για πωλήσεις που αφορούσαν κατασκευαστές και μόνο και μάλιστα επιταγές των ιδίων των κατασκευαστών και όχι δικών της».

[23] Συγκεκριμένα η απόφαση αναφέρει τα εξής: «Ακολούθως, η ΔΙΑΜΕΣΟ, ενώ στις 21-7-2008 δια του νομίμου εκπροσώπου της είχε αποστείλει επιστολή στη ΝΕΟΣΕΤ με την οποία προθυμοποιήθηκε να παραδώσει στη ΝΕΟΣΕΤ επιταγές της λήξεως το Σεπτέμβριο 2008 συνολικού ύψους 275.000 ευρώ και μετρητά, την 1-8-2008, 35.000 ευρώ, καθώς και να καταβάλει αμέσως στη ΝΕΟΣΕΤ το σύνολο των προκαταβολών των νέων παραγγελιών (μετρητά για μετρητά και επιταγές για επιταγές), ...».

[24] Την οποία προσκόμισε η καταγγέλλουσα με την υπ’ αριθμ. 418/2010 επιστολή της.

[25] Βάσει του άρθρου 35 παρ. 2 ν. 3959/2011: «Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 1, τα δικαστήρια, πολιτικά και ποινικά, εφαρμόζουν τα άρθρα 1 και 2, καθώς και τα άρθρα 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την κρίση αυτή δεν δεσμεύονται η Επιτροπή Ανταγωνισμού, το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών και το Συμβούλιο της Επικρατείας, όταν κρίνουν με βάση τις διατάξεις του νόμου αυτού».

[26] Στην εν λόγω απόφαση του Ειρηνοδικείου ορίζεται ότι: «... Σύμφωνα με τον νέο κανονισμό 2790/1999 που ισχύει από 1-1-2000, οι κάθετες συμφωνίες απαλλάσσονται από την εφαρμογή του άρθ. 81 παρ. 1 της ΣυνθΕΚ εφόσον μεταξύ άλλων δεν περιλαμβάνουν ρήτρες που περιορίζουν πολύ σοβαρά τον ανταγωνισμό. Τέλος κατά τη διάταξη του άρθ. 1 του ν. 703/1977 απαγορεύονται οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων και οποιασδήποτε μορφής εναρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων που έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρακώλυση τον περιορισμό ή την νόθευση του ανταγωνισμού και ιδίως οι συνιστάμενες μεταξύ άλλων στον έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής. Κατά την παρ. 2 του ίδιου άρθρου οι κατά την προηγούμενη παράγραφο απαγορευμένες συμφωνίες και αποφάσεις είναι απόλυτα άκυρες. Η ακυρότητα δε αυτή λαμβάνεται υπόψη και αυτεπάγγελτα από το Δικαστήριο, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη έκδοση απόφασης κάποιας αρχής προς τούτο. Κατ’ ακολουθία όλων αυτών ο παραπάνω όρος με τον οποίο (υπό την οικονομική εξάρτηση της δικαιοδόχου από την δικαιοπάροχο) η δικαιοπάροχος μπορεί να επιβάλλει τις διαμορφωμένες από αυτήν τιμές πώλησης των προϊόντων, περιορίζοντας έτσι σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, τον ελεύθερο ανταγωνισμό με την μέθοδο καθορισμού των τιμ/ων, είναι παράνομος και ως εκ τούτου άκυρος και η ακυρότητά του είναι απόλυτη λαμβανόμενη υπόψη και αυτεπάγγελτα. (......) Κατ’ επέκταση είναι άκυρη η σύμβαση στο σύνολό της αφού στον όρο αυτό για τη διαμόρφωση των τιμών, στηρίχτηκε κυρίως η ένδικη σύμβαση, η οποία δεν θα καταρτιζόταν χωρίς τον όρο αυτό (άρθ. 181 ΑΚ)».

σης του Ειρηνοδικείου Αθηνών[27] (διαδικασία πιστωτικών τίτλων) απορρίφθηκε η από 16.10.2008 ανακοπή της ΔΙΑΜΕΣΟ (αριθμός κατάθεσης 1758/17.10.2008) και επικυρώθηκε η προσβαλλόμενη υπ’ αριθμ. 29161/2008 Διαταγή Πληρωμής του Ειρηνοδικείου Αθηνών. Στην εν λόγω απόφαση διαπιστώθηκε ότι ο όρος 8θ έδινε τη δυνατότητα στη δικαιοπάροχο να συστήσει μέγιστη τιμή μεταπώλησης και δεν συνιστούσε επιβολή προς τη ΔΙΑΜΕΣΟ της τιμής μεταπώλησης καθώς και ότι η ΔΙΑΜΕΣΟ διατηρούσε τη δυνατότητα να καθορίζει ελεύθερα τις εν λόγω τιμές, εφαρμόζοντας στην πράξη τιμές κατά 4% ακριβότερες από αυτές της δικαιοπαρόχου της[28].

32) Περαιτέρω, δυνάμει της υπ’ αριθμ. 6681/2011 Απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών[29] (τμήμα ασφαλιστικών μέτρων) απορρίφθηκε η από 19.7.2010 αίτηση της ΔΙΑΜΕΣΟ (αριθμ. κατάθεσης 13750/12259/2010) κατά της ΝΕΟΣΕΤ με αντικείμενο τη συντηρητική κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων της ΝΕΟΣΕΤ για την εξασφάλιση της απαίτησής της. Η εν λόγω απόφαση δέχθηκε ότι η NEOSET καθόριζε μονομερώς και δεσμευτικά τις τιμές πώλησης των προϊόντων στην λιανική αγορά[30]. Τούτο προέκυπτε από τη ρητή αναγραφή της σχετικής ρήτρας στο ιδιωτικό συμφωνητικό και από τη σύγκριση τιμολογίων που εξέδωσε η NEOSET για τους πελάτες της ΔΙΑΜΕΣΟ, οι επιμέρους τιμές των οποίων είναι οι ίδιες με τα δελτία παραγγελίας που είχε συντάξει η ΔΙΑΜΕΣΟ για τα προϊόντα αυτά. Η εν λόγω απόφαση δέχθηκε επίσης ότι η NEOSET προμήθευε αποκλειστικά η ίδια τα συμπληρωματικά είδη στη ΔΙΑΜΕΣΟ. Εντούτοις, κατά το δικαστήριο, η εκ των υστέρων επίκληση της ακυρότητας των ως άνω όρων εκ μέρους της αιτούσας πιθανολογήθηκε καταχρηστική, καθώς, όπως αναφέρεται: «Όμως, παρά τις πιο πάνω δεσμεύσεις που η καθ’ ης είχε επιβάλει στην αιτούσα και ανεξαρτήτως του νομίμου ή όχι τούτων, η σύμβαση μεταξύ τους λειτούργησε ομαλά επί σειρά ετών και η αιτούσα αποδέχθηκε και εφήρμοσε τους όρους αδιαμαρτύρητα, επωφελούμενη από τη λειτουργία της συμβάσεως για τον προσπορισμό του κέρδους. Ο ισχυρισμός της ότι μόνο ζημία της επέφερε η συνεργασία δεν κρίνεται βάσιμος, καθ όσον, εάν αυτή, και μάλιστα εξ αρχής, δεν ήταν κερδοφόρα και επωφελής για την ίδια, αφ’ ενός δεν θα την είχε επιδιώξει (η ίδια προσέγγισε την καθ ής δια του εκπροσώπου της, ιδιαίτερα έμπειρου στη συγκεκριμένη εμπορική δραστηριότητα), αφ’ ετέρου δεν θα είχε συνάψει τη δεύτερη παρόμοια σύμβαση μετά από δύο έτη. Άλλωστε ο μεγάλος κύκλος συναλλαγών της αιτούσας, που είχε ως επακόλουθο την επίτευξη τεράστιου τζίρου (13.000.000 ευρώ), παρέχει κατά την κοινή πείρα βεβαιότητα για την ύπαρξη σημαντικών κερδών, ακόμη και με συρρικνωμένο ποσοστό καθαρού κέρδους. Με βάση τα παραπάνω, πιθανολογείται καταχρηστική η εκ των υστέρων επίκληση της ακυρότητας των ως άνω όρων εκ μέρους της αιτούσας». Η αίτηση απορρίφθηκε διότι, όπως αναφέρεται: «...ουδόλως πιθανολογήθηκε ότι η καθ’ ης άλλαξε αιφνίδια την πιστωτική της πολιτική έναντι στην αιτούσα ή ότι αδικαιολόγητα αρνήθηκε να της πωλεί προϊόντα και την μεταχειρίστηκε διαφορετικά από άλλους συνεργάτες της. Αντίθετα, πιθανολογήθηκε ότι η αιτούσα τελούσε υπαιτίως σε αταξία απέναντι στην καθ’ ης σε σχέση με τις οικονομικές της υποχρεώσεις- σε συνάρτηση πάντα με τη γνωστή σ’ αυτή και απαράλλαχτη έναντι όλων πιστωτική πολιτική της καθ ής- και ήταν εύλογη η αντίδραση της τελευταίας, η οποία μάλιστα, δικαιολογημένα, αξίωσε την τακτοποίηση των τρεχουσών συναλλαγών αμέσως και το διακανονισμό του υπέρογκου παλαιού χρέους. Με βάση τα παραπάνω και ανεξαρτήτως του ορισμένου ή της νομιμότητας των κατ’ ιδίαν κονδυλίων της αγωγής, δεν πιθανολογήθηκε βάσιμη απαίτηση της αιτούσας κατά της καθ ής και κατ’ ακολουθίαν η κρινόμενη αίτηση είναι απορριπτέα ως ουσιαστικά αβάσιμη».

33) Δυνάμει, τέλος, της υπ’ αριθμ. 297/2014 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τακτική Διαδικασία) συνεκδικάστηκαν κατ’ αντιμωλία των διαδίκων η από 23.3.2010 αγωγή της ΔΙΑΜΕΣΟ κατά της NEOSET και η 1.6.2011 αγωγή της NEOSET κατά α) της ΔΙΑΜΕΣΟ και β) του […], ατομικώς και υπό την ιδιότητά του ως νομίμου εκπροσώπου της ως άνω εταιρίας, απερρίφθη η αγωγή της ΔΙΑΜΕΣΟ και έγινε εν μέρει δεκτή η αγωγή της NEOSET.

[27] Την οποία προσκόμισε η καταγγέλλουσα με την υπ’ αριθμ. 418/2010 επιστολή της.

[28] Το Ειρηνοδικείο Αθηνών έκρινε ότι το γεγονός ότι η NEOSET εφοδίαζε τη ΔΙΑΜΕΣΟ με κατάλογο συνιστώμενων τιμών «αποδεικνύεται από την αντιστοίχιση των τιμών επίπλων που έγιναν από τους αντιδίκους ... και από την κατάσταση πελατών «ΔΙΑΜΕΣΟ ΕΠΕ» που διακινήθηκαν από τη ΝΕΟΣΕΤ Α.Ε. μετά την λύση της συμβάσεως» και την επισήμανση ότι η ΔΙΑΜΕΣΟ πωλούσε τα εμπορεύματα σε τιμές μεγαλύτερες από τις λιανικές τιμές που πωλούσε η NEOSET και μάλιστα «κατά 4% ακριβότερα». Εξάλλου, το Δικαστήριο επεσήμανε ότι: «οι τιμές πώλησης του δικαιοδόχου δεν πρέπει να αποκλίνουν σοβαρά από τις ενδεικτικές τιμές πώλησης, διότι αυτό δύναται να βλάψει σοβαρά την αποτελεσματικότητα του δικτύου και την ομοιομορφία που πρέπει να εμφανίζουν προς τους καταναλωτές όλες οι επιχειρήσεις. Επομένως ο πιο πάνω όρος (8θ) της σύμβασης, πέραν του ότι ο πιο πάνω Κανονισμός (2790/1999) δίδει πλέον την δυνατότητα στην δικαιοπάροχο να επιβάλλει μέγιστη τιμή, τέθηκε για εξασφάλιση της ενιαίας εικόνας του δικτύου προς τα έξω και δεν αποσκοπούσε στο να περιορίζει τον ανταγωνισμό, ούτε να αναιρείται το δικαίωμα της δικαιοδόχου να προβαίνει σε διαφορετική τιμή, ...».

[29] Την οποία προσκόμισε η καταγγέλλουσα με την υπ’ αριθμ. 5129/2012 επιστολή της.

[30] Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι: «Είναι γεγονός ότι πράγματι η καθ’ ης καθόριζε μονομερώς και δεσμευτικά τις τιμές πώλησης των προϊόντων στην λιανική αγορά. Τούτο προκύπτει ευχερώς, πέραν από της ρητής αναγραφής του στο ιδιωτικό συμφωνητικό, και από τη σύγκριση των τιμολογίων που εξέδωσε η καθ’ ης προς τους πελάτες της αιτούσας για τα προϊόντα που αυτή (καθ’ ης) τους παρέδωσε μετά την κατά τα άνω καταγγελία της συμβάσεως, οι επιμέρους τιμές των οποίων είναι ακριβώς οι ίδιες με εκείνες που αναφέρονται στα δελτία παραγγελίας που είχε συντάξει η αιτούσα για τα προϊόντα αυτά (η διαφοροποίηση του συνολικού ποσού προκύπτει μόνο εξαιτίας της διαφοράς του κόστους μεταφοράς και τοποθέτησης, ως προς το οποίο δεν θα υπήρχε καμία δέσμευση, και το οποίο πιθανότατα η αιτούσα διόγκωνε, ώστε να αυξήσει το κέρδος της). Επίσης, πράγματι η καθ’ ής προμήθευε αποκλειστικά στην ίδια τα συμπληρωματικά είδη στην αιτούσα (χωρίς να έχει προκύψει εάν η τιμή τους ήταν υψηλότερη ή όχι)».

34) Στην εν λόγω απόφαση το ΠολΠρΑθ αξιολόγησε τον συμβατικό όρο 8θ της σύμβασης της NEOSET με τη ΔΙΑΜΕΣΟ (σύμβαση τύπου Α) και κατέληξε ότι δεν περιορίζει ούτε νοθεύει τον ελεύθερο ανταγωνισμό διότι αποσκοπεί στο να κατοχυρώσει την προστασία των εμπορικών μεθόδων της NEOSET από τους ανταγωνιστές και να διαφυλάξει την ταυτότητα και την καλή φήμη του δικτύου. Συμπέρανε επίσης ότι αποδεικνύεται ότι η NEOSET καθόριζε μέγιστη τιμή πώλησης ή συνιστούσε τιμή πώλησης, χωρίς αυτή να ισοδυναμεί με πάγια ή ελάχιστη τιμή πώλησης.

35) Το Δικαστήριο δέχθηκε ότι: «σε διάφορα χρονικά διαστήματα η ΝΕΟΣΕΤ μετέβαλε την τιμολογιακή της πολιτική, καθορίζοντας τόσο την τιμή χονδρικής, όσο και την τιμή λιανικής πώλησης των προϊόντων της, χωρίς, όμως, να καθιστά την τιμή λιανικής πώλησης των προϊόντων της δεσμευτική για τους δικαιοδόχους της, υπό την έννοια ότι αυτοί είχαν την δυνατότητα να μεταβάλουν κατά το δοκούν και πάντως εντός της εύλογης προϋπόθεσης της ομοιομορφίας του δικτύου και της διαφύλαξης της φήμης αυτού τις τιμές αυτές».

36) Περαιτέρω, το ΠολΠρΑθ διαπιστώνει ότι στην πράξη δεν υφίσταται παραβίαση των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού, όπως προκύπτει από τα τιμολόγια πώλησης που εξέδωσε η NEOSET και αφορούσαν τις πωλήσεις επίπλων κουζίνας προς τους εξήντα έξι πελάτες της ΔΙΑΜΕΣΟ, τους οποίους η τελευταία παρέπεμψε στην ΝΕΟΣΕΤ για την εκτέλεση των παραγγελιών τους, και από τα ιδιωτικά συμφωνητικά που η ΔΙΑΜΕΣΟ κατήρτισε με τους εν λόγω πελάτες, από τη σύγκριση των οποίων προκύπτει ότι για την πώληση των ίδιων προϊόντων, την ίδια χρονική περίοδο, οι δύο εταιρίες εφήρμοζαν διαφορετικές τιμές λιανικής πώλησης, συμπεριλαμβανομένου σε αυτές και του κόστους μεταφοράς και τοποθέτησης των συγκεκριμένων επίπλων, γεγονός που σημαίνει ότι η ΔΙΑΜΕΣΟ καθόριζε κατά τη διακριτική της ευχέρεια την τελική τιμή των προϊόντων της και τη λιανική τιμή αυτών, επιτυγχάνοντας το κέρδος που κάθε φορά επιθυμούσε να προσποριστεί. Περαιτέρω, αξιολογεί τα τιμολόγια πώλησης δικαιοδόχων της διαφόρων χρονικών διαστημάτων προς τελικούς χρήστες-καταναλωτές, εκ των οποίων αποδείχτηκε ότι οι δικαιοδόχοι καθόριζαν ελεύθερα την τιμή πώλησης των προϊόντων τους, προβαίνοντας ενίοτε σε εκπτώσεις και ειδικές προσφορές προς τους πελάτες τους.

37) Αναφορικά με τη ρήτρα αποκλειστικής προμήθειας από το δικαιοπάροχο, το ΠολΠρΑθ έκρινε ότι η εν λόγω ρήτρα θεωρείται απαραίτητη για την προστασία της καλής φήμης του δικτύου, υπό την προϋπόθεση ότι δεν περιλαμβάνει περιορισμό των αμοιβαίων προμηθειών των συμβατικών προϊόντων μεταξύ των δικαιοδόχων. Το Δικαστήριο απεφάνθη ότι στην προκείμενη περίπτωση, η υπό κρίση ρήτρα δεν περιορίζει τις αμοιβαίες προμήθειες μεταξύ δικαιοδόχων. Το Δικαστήριο καταλήγει επίσης ότι και στην πράξη δεν υφίσταται περιορισμός του ανταγωνισμού, καθώς, όπως αποδείχτηκε από τιμολόγια πώλησης που προσκόμισε η NEOSET, οι δικαιοδόχοι, μεταξύ των οποίων και η ΔΙΑΜΕΣΟ, είχαν τη δυνατότητα, την οποία ασκούσαν, να προμηθεύονται τα περιφερειακά-συμπληρωματικά προϊόντα του επίπλου κουζίνας είτε απευθείας από τον τρίτο-προμηθευτή των προϊόντων (άρα και από έτερο δικαιοδόχο), είτε από τη NEOSET, χωρίς σε αμφότερες περιπτώσεις να υπάρχει διαφοροποίηση τιμής κτήσης αυτών.

ΙΙΙ. ΟΙ ΕΠΙΜΑΧΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΧΡΗΣΗΣ

ΙΙΙ.1 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΚΑΙΟΧΡΗΣΗΣ

38) Το σύστημα δικαιόχρησης (franchise) της NEOSET για το οικιακό έπιπλο (ΕΠΙΠΛΟΣΥΝΘΕΣΕΙΣ NEOSET) ξεκίνησε το έτος 1982, ως ένα σύστημα κατά το οποίο η NEOSET συνήπτε συμβάσεις με τους συνεργάτες της, βασικός σκοπός των οποίων ήταν η δημιουργία αλυσίδας καταστημάτων με ομοιόμορφες προδιαγραφές εξυπηρέτησης των πελατών και με ομοιόμορφη παρουσίαση των προϊόντων της. Προς πραγματοποίηση του ανωτέρω επιχειρηματικού σκοπού, η NEOSET παραχωρούσε την άδεια χρήσης του σήματος και των διακριτικών γνωρισμάτων της σε όλους τους συνεργάτες του δικτύου.

39) Αντίστοιχα, το σύστημα δικαιόχρησης της NEOSET για τα έπιπλα κουζίνας (NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ) ξεκίνησε το έτος 2000 με τη δημιουργία καταστημάτων που διέθεταν μόνο έπιπλα κουζίνας. Από το 2008, εκτός από τα ανωτέρω εξειδικευμένα καταστήματα ξεκίνησε η διάθεση επίπλων κουζίνας και σε ήδη υπάρχοντα καταστήματα NEOSET στα οποία η διάθεση των εν λόγω προϊόντων ελάμβανε χώρα σε διακριτό τμήμα του καταστήματος υπό το σήμα NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ[31].

40) Τον Οκτώβριο του 2011 λειτουργούσαν (ήταν ενεργά) συνολικά 26 καταστήματα NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ εκ των οποίων τα δύο ήταν εταιρικά καταστήματα και τα 24 λειτουργούσαν με το σύστημα δικαιόχρησης[32].

41) Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκομίσθηκαν από τη NEOSET, τα κριτήρια επιλογής των συνεργατών / δικαιοδόχων[33] βασίζονται σε αντικειμενικές παραμέτρους, όπως: α) προηγούμενη εμπειρία στην εμπορία επίπλων, β) οργανωτικές και διοικητικές ικανότητες για την αποτελεσματική λειτουργία των καταστημάτων, την ανάπτυξη των πωλήσεων και την ποιοτική εξυπηρέτηση των πελατών βάσει των προδιαγραφών της NEOSET, γ) διάθεση προσωπικής ενασχόλησης των δικαιοδόχων με τα καταστήματα και δ) οικονομική δυνατότητα για την πραγματοποίηση επένδυσης για τη μίσθωση και τη στελέχωση καταστήματος και για τη διαμόρφωσή του, ώστε να πληροί την εμφάνιση των καταστημάτων NEOSET.

42) Από τα καταστήματα δικαιόχρησης που συνέχιζαν τη λειτουργία τους κατά την περίοδο αποστολής των στοιχείων, το κατάστημα με τα περισσότερα έτη λειτουργίας, ξεκίνησε τη λειτουργία του στις 29.1.2001, ενώ από το 2003 μέχρι και τις αρχές του 2011 δεκαεπτά καταστήματα δικαιόχρησης είχαν διακόψει τη λειτουργία τους[34].

[31] Η επέκταση της συνεργασίας και στο έπιπλο κουζίνας γινόταν κατόπιν σχετικού ενδιαφέροντος του συνεργάτη κι εφόσον πληρούνταν κάποιες κοινές για όλους προϋποθέσεις επέκτασης της ήδη υπάρχουσας συνεργασίας για το οικιακό έπιπλο και στα προϊόντα NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ.

[32] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 απαντητική επιστολή της NEOSET.

[33] Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε η NEOSET με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή της προς την Υπηρεσία.

[34] Σύμφωνα με στοιχεία (Πίνακας 1) που προσκόμισε η NEOSET με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή της, ως λόγο διακοπής λειτουργίας των καταστημάτων της στη Ζάκυνθο, στο Περιστέρι, στα Μελίσσια Αττικής (Λ. Μεσογείων 322 και

III.2 ΟΙ ΤΥΠΟΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΧΡΗΣΗΣ ΤΗΣ NEOSET

43) Η καταγγέλλουσα προσκόμισε σύμβαση δικαιόχρησης με ημερομηνία 20.7.2000 σχετικά με το κατάστημα της Ηλιούπολης, η οποία αποτελείται από δώδεκα άρθρα και δύο Προσαρτήματα. Στην ενότητα που ακολουθεί εκτίθενται τα σχετικά με την καταγγελία στοιχεία της σύμβασης. Με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6353/7.10.2011 επιστολή της η NEOSET προσκόμισε όλες τις ενεργές συμβάσεις για τα καταστήματα NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ καθώς και τις συμβάσεις από την αρχή λειτουργίας του συστήματος δικαιόχρησης που αφορούσαν σε καταστήματα που πλέον είχαν κλείσει. [...][35].

44) Οι συμβάσεις που προσκόμισε η καταγγελλόμενη και που είχαν υπογραφεί τα έτη 2000-2003 έχουν την ίδια δομή και είναι κατά βάση όμοιες μεταξύ τους, ενώ οι συμβάσεις που έχουν υπογραφεί τα έτη 2003-2009, όπως αναλύεται παρακάτω, διαφοροποιούνται σε κάποιους όρους από αυτές των προηγούμενων ετών. [...][36]. Επομένως, από τη σύγκριση των συμβάσεων που προσκομίσθηκαν προκύπτει ότι υπήρξαν τρεις διακριτοί τύποι συμβάσεων δικαιόχρησης της NEOSET (στις συμβάσεις αναφέρεται ως «ΕΤΑΙΡΙΑ») με τους Δικαιοδόχους (στις συμβάσεις αναφέρονται ως «ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ»). Ο πρώτος τύπος (Α) περιλαμβάνει όλες τις συμβάσεις που υπεγράφησαν από το έτος 2000 έως και τον Ιούνιο του 2003[37]. Ο δεύτερος τύπος (Β) περιλαμβάνει όλες τις συμβάσεις που υπεγράφησαν από τον Νοέμβριο του 2003 έως και το Σεπτέμβριο του 2009[38]. Ο τρίτος τύπος (Γ) περιλαμβάνει όλες τις συμβάσεις που υπεγράφησαν από τα τέλη του 2009 και έπειτα[39].

45) Στις συμβάσεις δικαιόχρησης που προσκόμισε η καταγγελλόμενη και είχαν συναφθεί προ του Οκτωβρίου του 2009, αλλά ήταν ακόμα σε ισχύ κατά το έτος 2009, επισυνάπτονταν τροποποιήσεις σύμβασης εμπορικής συνεργασίας, οι οποίες είχαν υπογραφεί κατά τους μήνες Οκτώβριο, Νοέμβριο και Δεκέμβριο του 2009 και τροποποίησαν ή/και διευκρίνισαν συγκεκριμένα άρθρα (4γ, 4δ, 8θ, 8ι και 11.7), ενώ κατήργησαν κάποια άλλα (8ζ, 10.2.ζ και 10.7.ζ).

46) Από τα συλλεχθέντα στοιχεία[40], προκύπτει ότι διαχρονικά από την έναρξη της λειτουργίας του συστήματος δικαιόχρησης της NEOSET αναφορικά με την εμπορία επίπλων κουζίνας υπό το σήμα NEOSET συνήφθησαν συνολικά 20 συμβάσεις τύπου Α, 12 συμβάσεις τύπου Β και 9 συμβάσεις τύπου Γ (βλ. Παράρτημα Ι). Όλες οι ισχύουσες κατά το έτος 2009 συμβάσεις τροποποιήθηκαν από το Σεπτέμβριο μέχρι και το Δεκέμβριο του 2009 προκειμένου να εναρμονιστούν με τον τύπο Γ της σύμβασης δικαιόχρησης που ετέθη σε ισχύ από τα τέλη του 2009. Εντός του έτους 2013, αρκετοί Δικαιοδόχοι κατήγγειλαν τη σύμβαση δικαιόχρησης που είχαν συνάψει με τη NEOSET, ενώ τον Ιούλιο του 2013 η NEOSET, λόγω της δεινής οικονομικής κατάστασης στην οποία είχε περιέλθει και η οποία κατέληξε στην κήρυξη πτώχευσης, προχώρησε στην υπογραφή συμφωνητικών λύσης σύμβασης εμπορικής συνεργασίας με την πλειονότητα των εναπομεινάντων δικαιοδόχων της[41]. Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται οι συμβάσεις τύπου Α, Β και Γ, οι οποίες ήταν σε ισχύ στο τέλος κάθε έτους από το 2000 μέχρι και το 2009, οπότε τροποποιήθηκαν οι τύπου Α και Β συμβάσεις. Τα έτη 2010 και 2011 για τα οποία η NEOSET προσκόμισε στοιχεία, όλες οι εν ισχύι συμβάσεις ήταν πλέον τύπου Γ, ενώ στον πίνακα παρατίθεται για το έτος 2012 ο αριθμός των συμβάσεων που φαίνεται να ήταν σε ισχύ βάσει των στοιχείων που μπόρεσε να συλλέξει η Υπηρεσία από τους ίδιους τους δικαιοδόχους.

Σολωμού 2), στον Πειραιά, στον Πύργο, στη Σαλαμίνα και στη Χαλκίδα αναφέρει «Κοινή Συναινέσει», για τα καταστήματα στην Κω, στη Μυτιλήνη και στη Χίο ως λόγο αναφέρει «Πώληση Επιχείρησης», για τα καταστήματα στη Λιβαδειά και στην Καρδίτσα αναφέρεται ότι έγινε αλλαγή συνεργάτη, ενώ για τα άλλα τέσσερα καταστήματα (Βουλιαγμένης, Μεσογείων, Ευελπίδων-Αττική και Ιωάννινα) ως λόγο αναφέρει «Καταγγελία Σύμβασης». Τέλος, για το κατάστημα της καταγγέλλουσας στα Μελίσσια Αττικής (Λ. Δημοκρατίας και Παπάγου 1) αναφέρει ότι έκλεισε γιατί μετεγκαταστάθηκε στη Λ. Μεσογείων 322.

35 Βλ. […].

36 Βλ. παραπάνω υποσημ. 35.

37 Συγκεκριμένα, συμβάσεις πρώτου τύπου (Α) υπεγράφησαν μέχρι τις 10.6.2003(βλ. σύμβαση δικαιόχρησης τύπου Α μεταξύ της NEOSET και της […] της 10.6.2003, πρβλ. και σύμβαση μεταξύ της […]. και της NEOSET της 17.7.2003 αναφορικά με την εμπορία επιπλοσυνθέσεων NEOSET, το αντικείμενο της οποίας επεκτάθηκε δυνάμει της από 13.3.2008 σύμβασης, προκειμένου να συμπεριλάβει και την εμπορία επίπλων κουζίνας σύμφωνα με τους όρους των συμβάσεων Τύπου Α. Η εν λόγω σύμβαση τροποποιήθηκε στις 27.10.2009). Βλ. Παράρτημα Ι.

38 Στις 1.9.2009 υπεγράφη σύμβαση δικαιόχρησης τύπου Β (τελευταία αυτού του τύπου) μεταξύ της NEOSET και της […]. Βλ. Παράρτημα Ι.

39 Στις 4.12.2009 υπεγράφη σύμβαση δικαιόχρησης τύπου Γ μεταξύ της NEOSET και της […]. Σημειώνεται όμως ότι ήδη στις 28.8.2009 είχε υπογραφεί σύμβαση τύπου Γ μεταξύ της NEOSET και της […]στην οποία, όπως αναλύεται παρακάτω, με κάποιες διαφοροποιήσεις, οι οποίες εξαλείφθηκαν στις 14.12.2009 οπότε και τροποποιήθηκε η εν λόγω από 28.8.2009 σύμβαση με την προσθήκη μεταξύ άλλων εδαφίου που προβλέπει τα εξής: «Εφεξής οδηγίες και εγκύκλιοι της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ προς τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ σχετικά με τους τιμοκαταλόγους λιανικής πώλησης θα ερμηνεύονται και θα εφαρμόζονται ως οδηγίες και εγκύκλιοι που προβλέπουν ανώτατες τιμές λιανικής πώλησης».

40 Βλ. Πίνακα του Παραρτήματος Ι.

41 Η Υπηρεσία δεν μπόρεσε να συγκεντρώσει στοιχεία για την πορεία όλων των συμβάσεων δικαιόχρησης που ήταν σε ισχύ μέχρι και το 2011. Πιθανόν η NEOSET να προχώρησε τον Ιούλιο του 2013 στη λύση όλων των εν ισχύ συμβάσεων με τους δικαιοδόχους του δικτύου καταστημάτων επίπλων κουζίνας.

Πίνακας 2: Συμβάσεις δικαιόχρησης ανά τύπο σε ισχύ στο τέλος κάθε έτους

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Τύπος Α	3	10	17	17	16	16	15	12	11	9			
Τύπος Β	0	0	0	2	4	4	5	7	9	8			
Τύπος Γ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	19	23	20
ΣΥΝΟΛΟ	3	10	17	19	20	20	20	19	20	19	19	23	20

Πηγή: Επεξεργασία προσκομισθέντων στοιχείων από τη ΓΔΑ

47) Στη συνέχεια εκτίθενται οι βασικοί όροι της σύμβασης δικαιόχρησης:

III.3 ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΧΡΗΣΗΣ

III.3.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ NEOSET

48) Σύμφωνα με τη σύμβαση: «1α.- Η ΕΤΑΙΡΙΑ ... έχει ως εμπορική δραστηριότητα και την εκχώρηση - μεταβίβαση - πώληση των ειδικών γνώσεων και της μοναδικής εμπειρίας, την οποία έχει αποκτήσει αναφορικά με τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ[42] και τα περιφερειακά - συμπληρωματικά αυτών εμπορεύματα τρίτων, καθώς και τον τρόπο πώλησης, ... και παροχής υπηρεσιών και εξυπηρέτησης των τελικών καταναλωτών και παρέχει τα μέσα και τους τρόπους για τη δημιουργία καταστήματος, υπαγόμενου σε ενιαίο, ομοιόμορφο σχήμα και σύστημα διανομής - εμπορίας - πώλησης σχετικά με τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ σε πανελλαδικό επίπεδο, καθώς επίσης διαθέτει τον τρόπο, τα μέσα και το είδος ομοιόμορφης διακόσμησης των καταστημάτων που ανήκουν στο ενιαίο δίκτυο διανομής, τη διοίκηση αυτών, το σύστημα προώθησης των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στην αγορά, τα οποία διακρίνει με το σήμα NEOSET, που αποτελεί και το διακριτικό της τίτλο, όπως επίσης και με διακριτικά γνωρίσματα ... καθώς εν τέλει απεικονίσεις, έγχρωμες συνδέσεις, πινακίδες, σχεδιασμό εξοπλισμού, μεθόδους διαχείρισης, ελέγχου απογραφής και λειτουργίας, τηρήσεως βιβλίων και λογιστικών και μηχανογραφικών συστημάτων, καλύπτοντα πρακτικές και πολιτική επιχειρήσεων και πολλές εμπιστευτικές πληροφορίες και έγγραφα, σχετικά με τη λειτουργία των καταστημάτων, τα οποία, άπαντα, χαρακτηρίζουν το δίκτυο διανομής ΕΠΙΠΛΟ ΚΟΥΖΙΝΑΣ NEOSET. Όλα τα ανωτέρω (στην παράγραφο 1α αναφερόμενα) θα καλούνται ακολούθως ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ».

49) Στην από 2000 σύμβαση που προσκόμισε η εταιρία ΔΙΑΜΕΣΟ υπάρχει επιπλέον ο όρος: «11.α. Η Σύμβαση αφορά αποκλειστικά και μόνο τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ (ΕΠΙΠΛΟ ΚΟΥΖΙΝΑΣ), όπως περιγράφτηκαν στην ανωτέρω παράγραφο ... και σε καμία περίπτωση δεν συνάπτεται ούτε αφορά τα άλλα έπιπλα και εμπορεύματα τρίτων, που παράγει και διαθέτει η ΕΤΑΙΡΙΑ στην αγορά, μέσω άλλων συνεργαζόμενων καταστημάτων με τα σήματα ΕΠΙΠΛΟΣΥΝΘΕΣΕΙΣ NEOSET ΚΑΙ NEOSET και ως εκ τούτου ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ουδέν δικαίωμα εμπορίας - διανομής - πώλησης των άλλων άνω επίπλων έχει, ούτε του παρέχεται μ’ αυτή τη σύμβαση»[43], [44].

50) Τα ανωτέρω άρθρα με ελάχιστες διαφοροποιήσεις περιέχονται σε όλες τις υπογεγραμμένες συμβάσεις που προσκόμισε η καταγγελλόμενη και είχαν συναφθεί το διάστημα 2000-2011.

51) Στις συμβάσεις από τα τέλη του 2009 και έπειτα υπάρχει Προοίμιο στο οποίο αναφέρονται οι υποχρεώσεις που προκύπτουν για το Δικαιοδόχο από την υπογραφή της εν λόγω σύμβασης. Στο εν λόγω Προοίμιο, υπογραμμίζεται η υποχρέωση του δικαιοδόχου να αγοράζει και να μεταπωλεί στο όνομα του και για λογαριασμό του και με δικό του εμπορικό κίνδυνο τα προϊόντα της δικαιοπαρόχου, ακολουθώντας τις συμβουλές της ως προς την προώθηση των προϊόντων, την παροχή υπηρεσιών και την εξυπηρέτηση των πελατών, την εμφάνιση και διαρρύθμιση του καταστήματός του καθώς και τον τρόπο της καλύτερης οργάνωσης και λειτουργίας της επιχειρήσεώς του, ενώ επίσης η δικαιοδόχος «αυτοδεσμεύεται να μην παραδώσει εμπορεύματα σε τρίτους ανταγωνιστές της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ μέσα στην γεωγραφική περιοχή διανομής και κατά κανόνα επίσης να μην ανταγωνίζεται ο ίδιος την ΕΤΑΙΡΕΙΑ».

[42] Τα οποία ορίζονται στο άρθρο 1 ως εξής: ««1.- Η ΕΤΑΙΡΙΑ έχει ως βιομηχανική - εμπορική δραστηριότητα την εκ μοριοσανίδων και ινοσανίδων επενδεδυμένων με καπλαμά ή πολυμερικά υλικά ή μασίφ ξυλεία κατασκευή κάθε τύπου και είδους συρταριών και επίπεδων, ορθογωνίων και μη, σανιδοτεμαχίων, διαφόρων διαστάσεων, παραγομένων βιομηχανικά εν σειρά, τα οποία φέρουν ενσωματωμένους ή μη μηχανισμούς, με τη βοήθεια των οποίων συναρμολογούνται μεταξύ τους και δημιουργούν ΕΠΙΠΛΟ ΚΟΥΖΙΝΑΣ. Διαθέτει επίσης προς πώληση εμπορεύματα τρίτων, περιφερειακά και συμπληρωματικά του ΕΠΙΠΛΟΥ ΚΟΥΖΙΝΑΣ, όπως π.χ. καρέκλες, τραπέζια, νεροχύτες, μπαταρίες, ηλεκτρικές συσκευές για την κουζίνα-φωτιστικά-κρύσταλλα και πάσης φύσεως μηχανισμούς συναφείς με το αντικείμενο ΕΠΙΠΛΟ ΚΟΥΖΙΝΑΣ. Όλα τα ανωτέρω δηλ. ΕΠΙΠΛΟ ΚΟΥΖΙΝΑΣ, εμπορεύματα, ήτοι αυτά που κατασκευάζει η ΕΤΑΙΡΙΑ και αυτά των τρίτων, που διαθέτει προς πώληση, θα ονομάζονται ακολούθως ΠΡΟΪΟΝΤΑ».

[43] Ο συγκεκριμένος όρος δεν συναντάται στην πλειονότητα των συμβάσεων δικαιόχρησης καθ’ όλη τη διάρκεια λειτουργίας του δικτύου, που προσκόμισε η καταγγελλόμενη.

[44] Επιπλέον σύμφωνα με το άρθρο 12: «12. Η παρούσα Σύμβαση θα αντικατασταθεί με τη Σύμβαση Δικαιόχρησης που θα κατατεθεί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού του Υφυπουργείου Ανάπτυξης, και σε περίπτωση κατά την οποία η Επιτροπή αυτή επιφέρει οποιεσδήποτε διορθώσεις θα συμπεριληφθούν και αυτές στην ως άνω Σύμβαση Δικαιόχρησης, γενομένης σχετικής εγγράφου τροποποιήσεως». Η καταγγελλόμενη κατέθεσε το υπ’ αριθμ. 8891/11.12.2009 έντυπο γνωστοποίησης βάσει του άρθρου 21 ν. 703/1977, όπως ίσχυε, σε σχέση με τη Σύμβαση Εμπορικής Συνεργασίας με ημερομηνία 13.11.2009 μεταξύ αυτής και της Ομόρρυθμης Εταιρείας «[...]» για την πώληση επίπλων και λοιπών συναφών προϊόντων υπό το σήμα NEOSET ΕΠΙΠΛΟΣΥΝΘΕΣΕΙΣ (μη συμπεριλαμβανομένων των επίπλων κουζίνας), καθώς και πρότυπο σχέδιο σύμβασης δικαιόχρησης, το κείμενο της οποίας θα εφήρμοζε, τυποποιημένο, στις συμβάσεις που θα συνήπτε εφεξής με τους δικαιοδόχους της, όπως η ίδια ανέφερε στην εν λόγω γνωστοποίηση. Επεσήμανε, δε, ότι η σύμβαση με την παραπάνω εταιρεία καταρτίστηκε βάσει του προτύπου αυτού.

ΙΙΙ.3.2 ΟΡΟΙ ΣΧΕΤΙΚΟΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

52) Αναφορικά με τα χαρακτηριστικά της εμπορικής σχέσης, σε όλες τις συμβάσεις δικαιόχρησης αναφορικά με την εμπορία επίπλων κουζίνας προβλέπονται τα εξής:

53) «2.- Ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ είναι ανεξάρτητος έμπορος, εμπορευόμενος στο όνομά του και με δικό του κίνδυνο και υπομίσθωσε από την ΕΤΑΙΡΙΑ το … κατάστημα στην [σημειώνεται η περιοχή]...»[45].

54) «2α.- Ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ,[46] εξέφρασε την επιθυμία στην ΕΤΑΙΡΙΑ και της υπέβαλε σχετικό αίτημα να αναλάβει την αποκλειστική διανομή - εμπορία - πώληση των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ από το παραπάνω ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ στα όρια του Δήμου..., όπου παρακάτω θα καλείται ΠΕΡΙΟΧΗ, ώστε να ενταχθεί και το ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ αυτό στο ενιαίο δίκτυο διανομής των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, καθώς επίσης και να εκμεταλλευθεί και αξιοποιήσει τις ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ που διαθέτει η ΕΤΑΙΡΙΑ και τα οποία ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ θεωρεί απαραίτητα και πρωταρχικής σημασίας για τη διανομή - εμπορία - πώληση των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στην ΠΕΡΙΟΧΗ».

55) «3.- Η ΕΤΑΙΡΙΑ αναθέτει και ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ αναλαμβάνει την αποκλειστική διανομή - εμπορία - πώληση των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στην ΠΕΡΙΟΧΗ, η οποία (εμπορία-πώληση) θα διενεργείται σύμφωνα με τις ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ που θα θέσει στη διάθεσή του αυτή και κάτω από τα σήματα και τα διακριτικά γνωρίσματα της «NEOSET» ή άλλα διαφορετικά που τυχόν στο μέλλον η ΕΤΑΙΡΙΑ θα καταχωρήσει και χρησιμοποιήσει»[47].

56) Ακόμη, στον όρο 4, «ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ» προβλέπεται ότι: «Η ΕΤΑΙΡΙΑ αναλαμβάνει τις παρακάτω υποχρεώσεις υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ θα τηρεί τις δικές του. 4α. Να παραχωρήσει επ’ ευκαιρία και εξ αιτίας αυτής της σύμβασης το δικαίωμα να διανέμει-εμπορεύεται και πωλεί τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ. Η παραχώρηση αυτή θεωρείται συντελεσθείσα από τη έναρξη ισχύος αυτής της σύμβασης που καθορίζεται παρακάτω (παραγρ. 11.9) 4β. Υποχρεούται να μη συνάψει παρόμοια σύμβαση με οιονδήποτε τρίτο στην ΠΕΡΙΟΧΗ αλλά ούτε και η ίδια να εμπορεύεται τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ, εκτός από την αναγραφόμενη στην παρακάτω παράγραφο 9β περίπτωση».

57) Επίσης, σύμφωνα με τις συμβάσεις, ο Δικαιοπάροχος υποχρεούται να διατηρεί και να βελτιώνει την καλή της φήμη, να τελειοποιεί τα Προϊόντα, να ενημερώνει τον Συνεργάτη για τυχόν νέα Προϊόντα και νέες μεθόδους και πολιτικές και γενικά να προβαίνει σε κάθε ενέργεια που θα προβάλλει και θα βελτιώνει το όνομά της.

58) Σε όλες τις προσκομισθείσες συμβάσεις δικαιόχρησης ο δικαιοδόχος: «8β. Υποχρεούται να ασκεί την εμπορία των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στο όνομά του και με δικό του κίνδυνο, μόνο από το ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ, δηλώνοντας την ιδιότητά του ως ανεξαρτήτου εμπόρου[48]…».

59) Περαιτέρω, στον όρο 9β προβλέπεται ότι: «Σε περίπτωση κατά την οποία, μετά την παρέλευση δύο (2) ετών από την παρακάτω στην παραγρ. 11.9 οριζόμενη χρονολογία έναρξης ισχύος της σύμβασης αυτής, η ΕΤΑΙΡΙΑ ήθελε διαπιστώσει, ότι στην ΠΕΡΙΟΧΗ επιβάλλεται η ίδρυση και άλλου/ων ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ/ΤΩΝ, υποχρεούται να απευθυνθεί και ειδοποιήσει εγγράφως για την ίδρυση αυτού/ων το ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ, ο οποίος εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από την άνω ειδοποίηση της ΕΤΑΙΡΙΑΣ, οφείλει να της δηλώσει εγγράφως αν επιθυμεί να αναλάβει αυτός την ίδρυση. Σε καταφατική περίπτωση ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ υποχρεούται εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών, από τη λήξη των παραπάνω δύο (2) μηνών, να λειτουργεί καθόλα έτοιμο το κατάστημα, σύμφωνα βεβαίως με τα πρότυπα της ΕΤΑΙΡΙΑΣ. Σε αρνητική περίπτωση, καθώς και σε περίπτωση παρελεύσεως της άνω προθεσμίας των δύο (2) μηνών χωρίς ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ να απαντήσει ή παρελεύσεως των τριών (3) μηνών, η ΕΤΑΙΡΙΑ ελευθερούται και δύναται να αναθέσει σε τρίτο/τους (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) την ίδρυση του/ων νέου/ων αυτού/ων ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ/ΤΩΝ ή να το αναλάβει η ίδια ή να συνεταιριστεί με άλλο/ους».

60) Στο άρθρο 8 ορίζεται ότι: «Ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ αναλαμβάνει τις παρακάτω υποχρεώσεις: .... 8γ. Υποχρεούται στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ να τοποθετεί επιγραφές μόνο με το ΣΗΜΑ και ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ της ΕΤΑΙΡΙΑΣ, το οποίο και θα διακοσμήσει (εσωτερικώς και εξωτερικώς) με δαπάνη και επιμέλειά του, σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΤΑΙΡΙΑΣ, η οποία πριν από κάθε έναρξη εργασιών θα του παραδώσει σχετικές μελέτες και θα επιβλέψει τη διακόσμηση. Σε περίπτωση αλλαγής του ΣΗΜΑΤΟΣ-ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΩΝ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΩΝ-Διακόσμησης κ.λ.π. που θα αποφασίσει τυχόν η ΕΤΑΙΡΙΑ, ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ υποχρεούται να συμμορφωθεί με την αλλαγή αυτή, όπως τα πρότυπα που θα του παραδώσει η ΕΤΑΙΡΙΑ. ...... 8ε Υποχρεούται να τηρεί στην αποθήκη του επαρκέστατο απόθεμα ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, ώστε να είναι σε θέση να ικανοποιήσει ανά πάσα στιγμή και αυξημένη ακόμη ζήτηση για άμεσες παραδόσεις (EX STOCK)[49]… 8κ. Υποχρεούται να καταβάλει όλα τα έξοδα λειτουργίας του ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ, αποθηκών και γενικά της επιχειρηματικής του δραστηριότητας στην ΠΕΡΙΟΧΗ (ως π.χ. μισθώματα - μισθοί - ασφάλιση - φόροι κάθε είδους κ.λπ.), αφού είναι ανεξάρτητος έμπορος, εμπορευόμενος στο όνομά του και με κίνδυνό του και να δηλώνει την ιδιότητά του ως ανεξάρτητου εμπορευόμενου ώστε να μην διακυβεύει την κοινή ταυτότητα του Δικτύου. Αυτόν βαρύνουν επίσης τα έξοδα μεταφοράς των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ[50]. Το τίμημα πωλήσεως των ΠΡΟΪΟ-

[45] Από τις υπογεγραμμένες συμβάσεις δικαιόχρησης που προσκόμισε η καταγγελλόμενη προκύπτει ότι η δικαιοδόχος είτε μισθώνει κατάστημα είτε υπομισθώνει κατάστημα από τη δικαιοπάροχο.

[46] Στις από τέλη του 2009 συμβάσεις αναφέρεται επιπλέον ότι ο Συνεργάτης «αφού μελέτησε τους όρους και τις προϋποθέσεις συνεργασίας με την ΕΤΑΙΡΕΙΑ σε κάθε λεπτομέρεια, και τις συνθήκες της αγοράς, εξέφρασε την ...».

[47] Στις από τα τέλη του 2009 συμβάσεις αναφέρονται επίσης τα σήματα και διακριτικά γνωρίσματα «ΕΠΙΠΛΟΣΥΝΘΕΣΕΙΣ NEOSET» και «NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ».

[48] Ο άνω όρος εμφανίζεται παρεμφερής σε όλες τις συμβάσεις, αν και με διαφορετική αρίθμηση σε κάποιες από αυτές.

[49] Ο όρος εμφανίζεται μόνο στις συμβάσεις που υπεγράφησαν από τις αρχές του 2000 έως και τον Ιούνιο του 2003.

[50] Ο άνω όρος εμφανίζεται στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από τις αρχές του 2000 έως και τον Ιούνιο του 2003, ενώ και στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από τον Νοέμβριο του 2003 έως και το Σεπτέμβριο του 2009 ο όρος είναι παρεμφερής. Το ίδιο ισχύει και για τις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από τα τέλη του 2009 έως και το 2011.

ΝΤΩΝ θα καταβάλλεται από το ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ στην ΕΤΑΙΡΙΑ τοις μετρητοίς[51]».

61) Ως προς τη φύση της συνεργασίας της NEOSET με τους δικαιοδόχους της αναφέρονται επίσης τα εξής: «6α.- Η ΕΤΑΙΡΙΑ εκχωρεί[52] και μεταβιβάζει στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ το δικαίωμα να χρησιμοποιεί το ΣΗΜΑ και ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ[53] της γνωρίσματα καθώς και τις ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ της, για την πώληση και διανομή των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στην ΠΕΡΙΟΧΗ. Η εκχώρηση και μεταβίβαση αυτή γίνεται επ’ ευκαιρία και εξ αιτίας της σύμβασης αυτής και με σκοπό να διακρίνει τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ και ακολουθεί κατά τρόπο απόλυτο τη σύμβαση αυτή, μετά τη λύση της οποίας εφαρμόζονται τα στην παρ. 10.3. προβλεπόμενα …»[54].

62) Τέλος, στο άρθρο 11.4 αναφέρεται ότι: «Σε καμία περίπτωση ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ και οι υπάλληλοί του δεν είναι εμπορικοί πράκτορες ή αντιπρόσωποι της ΕΤΑΙΡΙΑΣ και δεν έχουν ούτε αποκτούν οιαδήποτε ιδιότητα που να τους παρέχει την εξουσία ή το δικαίωμα να αντιπροσωπεύουν ή εκπροσωπούν ή ενεργούν ή αναλαμβάνουν υποχρεώσεις στο όνομά της και να τη δεσμεύουν καθ’ οιονδήποτε τρόπο. Απαγορεύεται στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ να χρησιμοποιεί καθ’ οιονδήποτε τρόπο τις λέξεις: ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ NEOSET ή ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ NEOSET ή ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ NEOSET ή άλλα παρόμοια. Επιτρέπεται η χρήση των λέξεων: ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ή ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΠΩΛΗΤΗΣ[55]».

III.3.3 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

63) Ειδικότερα, στις από 2000 συμβάσεις προβλέπεται μεταξύ άλλων ότι η NEOSET αναλαμβάνει: «4α.- Να παραχωρήσει επ’ ευκαιρία και εξ αιτίας αυτής της σύμβασης το δικαίωμα στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ να διανέμει-εμπορεύεται και πωλεί τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ». Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 4β, ο δικαιοπάροχος «Υποχρεούται να μη συνάψει παρόμοια σύμβαση με οιονδήποτε τρίτο στην ΠΕΡΙΟΧΗ, αλλά ούτε και η ίδια να εμπορεύεται τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ, εκτός από την αναγραφόμενη στην παρακάτω παράγραφο 9β περίπτωση»[56]. Σύμφωνα με το άρθρο 4γ, ο δικαιοπάροχος υποχρεούται να εφοδιάζει το Συνεργάτη με Προϊόντα ανάλογα με τις τρέχουσες ανάγκες του, ενώ στη συνέχεια ορίζεται ο τρόπος και ο χρόνος εκτέλεσης των παραγγελιών, το τίμημα και ο τρόπος εξόφλησης των παραγγελιών (αντίστοιχες ρήτρες, με ορισμένες διαφοροποιήσεις περιλαμβάνονται στις συμβάσεις που συνήφθησαν από τα τέλη του 2003, και στις συμβάσεις από τα τέλη του 2009)[57].

64) Στο άρθρο 4δ. ορίζεται ότι ο δικαιοπάροχος: «Υποχρεούται να παρέχει στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ όλα τα απαιτούμενα στοιχεία προβολής των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ. Από τα στοιχεία αυτά: ΠΡΟΣΠΕΚΤΟΥΣ και τιμοκατάλογοι για διανομή στους αγοραστές θα παρέχονται δωρεάν και τα λοιπά (πλαστικές σακούλες - μπλοκ σχεδιασμού - δελτία παραγγελίας κ.λπ.) στην τιμή κόστους αγοράς, πλέον τυχόν μεταφορικών εξόδων...». Η συγκεκριμένη ρήτρα υπάρχει με ελάχιστες παραλλαγές και στις λοιπές συμβάσεις δικαιόχρησης των επόμενων ετών / τύπων.

65) Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 9α, ο δικαιοδόχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να διαμορφώσει πλήρως την πρόσοψη και το εσωτερικό του ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ σύμφωνα με τα πρότυπα που του παρέδωσε η δικαιοπάροχος[58].

III.3.4 ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΔΟΧΟΥ

66) Σε όλες τις προσκομισθείσες συμβάσεις δικαιόχρησης, ο δικαιοδόχος «8δ. Υποχρεούται να διαφημίζει με

[51] Το εδάφιο καταγράφεται όπως εμφανίζεται στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από τις αρχές του 2000 έως και τον Ιούνιο του 2003. Στις μεταγενέστερες συμβάσεις ο εν λόγω όρος δεν περιελήφθη.

[52] Στις από τα τέλη του 2009 συμβάσεις αναφέρεται ότι εκχωρεί δωρεάν στο Συνεργάτη τα παραπάνω, ενώ στις προγενέστερες συμβάσεις υπήρχε παράρτημα που προέβλεπε την υποχρέωση καταβολής συγκεκριμένου ποσού ως αμοιβή για τις παραχωρούμενες από τη NEOSET υπηρεσίες στο πλαίσιο λειτουργίας του συστήματος δικαιόχρησης.

[53] Στις συμβάσεις που υπεγράφησαν από το Νοέμβριο του 2003 έως και το Σεπτέμβριο του 2009 αναφέρεται ρητά το σήμα που εκχωρείται στο Συνεργάτη.

[54] Σημειώνεται ότι ο όρος καταγράφεται όπως εμφανίζεται στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από τις αρχές του 2000 έως και τον Ιούνιο του 2003. Στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από το Νοέμβριο του 2003 έως και το Σεπτέμβριο του 2009 ο όρος έχει ως εξής: «6.ΕΚΧΩΡΗΣΕΙΣ-ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ», όπου ορίζεται συγκεκριμένα ότι: «Η ΕΤΑΙΡΙΑ εκχωρεί και μεταβιβάζει στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ το δικαίωμα να χρησιμοποιεί τα σήματα και διακριτικά γνωρίσματα «NEOSET Κουζίνα» (αποκλειστικά και μόνο και όχι τα λοιπά σήματα και διακριτικά γνωρίσματα, ενδεικτικά “ΕΠΙΠΛΟΣΥΝΘΕΣΕΙΣ NEOSET” “NEOSET” “ΝΕΟ ΚΑΤΟΙΚΕΙΝ”“SKOUROPOULOS” με τα οποία δραστηριοποιείται σε άλλους κλάδους της εμπορίας της), καθώς και τις ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ της, για την πώληση και διανομή των ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ στην ΠΕΡΙΟΧΗ. Η εκχώρηση και η μεταβίβαση αυτή γίνεται επ’ ευκαιρία και εξ αιτίας της σύμβασης αυτής και με σκοπό να διακρίνει τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ και ακολουθεί κατά τρόπο απόλυτο τη διάρκεια της σύμβασης, μετά τη λήξη ή λύση της οποίας εφαρμόζονται τα στην παρ. 10.7. προβλεπόμενα». Ο όρος είναι παρεμφερής στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από τα τέλη του 2009 έως και το 2011 και δεν έχει κάποια επί της ουσίας διαφορά.

[55] Ο άνω όρος εμφανίζεται στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί κατά τα έτη 2000-2002. Στις συμβάσεις Τύπου Β που έχουν υπογραφεί κατά τα έτη 2003-2008 ο όρος είναι παρεμφερής. Το ίδιο ισχύει και για τις συμβάσεις Τύπου Γ. […].

[56] Η οποία προβλέπει ότι: «Σε περίπτωση κατά την οποία, μετά παρέλευση δύο (2) ετών από την ... οριζόμενη χρονολογία έναρξης ισχύος της σύμβασης αυτής, η ΕΤΑΙΡΙΑ ήθελε διαπιστώσει, ότι στην ΠΕΡΙΟΧΗ επιβάλλεται η ίδρυση και άλλου/ων ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ/ΤΩΝ, υποχρεούται να απευθυνθεί και ειδοποιήσει εγγράφως για την ίδρυση αυτού/ων το ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ, ο οποίος εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από την άνω ειδοποίηση της ΕΤΑΙΡΙΑΣ, οφείλει να της δηλώσει εγγράφως αν επιθυμεί να αναλάβει αυτός την ίδρυση». Στις συμβάσεις από τα τέλη 2009, η σχετική ρήτρα είναι η 9δ.

[57] Στις τροποποιήσεις σύμβασης εμπορικής συνεργασίας του 2009 που προσκομίστηκαν από την καταγελλόμενη ο όρος 4γ τροποποιήθηκε ως εξής: «Οι τιμές στις οποίες θα πωλεί τα παραγγελθέντα ΠΡΟΪΟΝΤΑ της η ΕΤΑΙΡΕΙΑ προς τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ, θα διαμορφώνονται από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ». Σε μια τουλάχιστον σύμβαση ο σχετικός όρος είναι ελαφρά διαφοροποιημένος και έχει ως εξής: «Οι τιμές πωλήσεως των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ στον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ θα διαμορφώνονται από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ και είναι συνάρτηση του κόστους κτήσεως ή παραγωγής των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ή υπηρεσιών, των δαπανών οργάνωσης, διαχείρισης και προβολής και της πολιτικής διείσδυσης στην αγορά. Οι παραγγελίες θα εξοφλούνται από το συνεργάτη σύμφωνα με την πιστωτική πολιτική της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ».

[58] Παρεμφερής όρος περιλαμβάνεται στις συμβάσεις τύπου Α, Β και Γ.

δαπάνη του το ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ και τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ με όλα τα μέσα (τύπος-τηλεόραση, κ.λπ.) στην ΠΕΡΙΟΧΗ, σύμφωνα με τις υποδείξεις της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ .... Η διαφήμιση, ο τρόπος, το είδος και η έκτασή της θα είναι της συναινέσεως της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ»[59]. Στις συμβάσεις από το Νοέμβριο του 2003 και από τα τέλη του 2009, ο όρος 8δ διαφοροποιείται και η υποχρέωση διαφήμισης γίνεται πλέον δυνατότητα που έχει ο δικαιοδόχος, ενώ για τους όρους της διαφήμισης που δύναται να αναλάβει ο δικαιοδόχος με δικά του έξοδα, απαιτείται η προηγούμενη γραπτή έγκριση της εταιρίας.

67) Τέλος, ο όρος 4στ προβλέπει υποχρέωση της δικαιοπαρόχου να παρέχει εμπορική και τεχνική συνδρομή στους δικαιοδόχους κατά τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης. Ειδικότερα, αναφέρει ότι ο Δικαιοπάροχος υποχρεούται: «Να καθοδηγεί και βοηθά τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ στον τρόπο και στο είδος της διαφήμισης των ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ στην ΠΕΡΙΟΧΗ, παραδίδοντάς του μακέτες, σποτ κ.λπ. ..»[60].

III.3.5 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΔΟΧΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟΠΑΡΟΧΟ

68) Σε όλες τις συμβάσεις δικαιόχρησης από το 2000 και έπειτα, περιέχεται όρος 7α[61] σχετικός με την εκπαίδευση των συνεργατών από τη δικαιοπάροχο. Ο δικαιοπάροχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να εκπαιδεύσει το προσωπικό του Συνεργάτη στον τρόπο πώλησης, παροχής υπηρεσιών και εξυπηρέτησης των τελικών καταναλωτών και συναρμολόγησης των Προϊόντων.

69) Στις από τα τέλη του 2009, συμβάσεις προστίθεται ρήτρα (8ιστ) σχετική με την υποχρέωση του συνεργάτη να υιοθετεί και να ακολουθεί όλα τα προγράμματα εκπαίδευσης της Δικαιοπαρόχου και να συμμετέχει σε αυτά με όλο το απαραίτητο προσωπικό του. Σύμφωνα με τον εν λόγω όρο: «Ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ υποχρεούται να υιοθετεί και να ακολουθεί όλα τα προγράμματα εκπαίδευσης της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, να συμμετέχει σε αυτά με όλο το απαραίτητο προσωπικό του, να προσαρμόζεται στις οδηγίες της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ σχετικά με τον τρόπο εκτέλεσης των παραγγελιών προς τρίτους προκειμένου να μην υπάρχουν καθυστερήσεις στις παραγγελίες και εν γένει να τηρεί τις εγκύκλιες οδηγίες της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, όπως αυτές εκάστοτε θα του γνωστοποιούνται».

III.3.6 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΜΕΤΑΠΩΛΗΣΗΣ

70) Σύμφωνα με τον όρο 8θ των από 2000 συμβάσεων δικαιόχρησης Τύπου Α, ο Δικαιοδόχος: «Υποχρεούται να πωλεί τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ σύμφωνα με τον τιμοκατάλογο που θα του προμηθεύει η ΕΤΑΙΡΙΑ και να ακολουθεί την πολιτική τιμών και όρων πώλησης της ΕΤΑΙΡΙΑΣ στην ΠΕΡΙΟΧΗ, όπως θα καθορίζεται με εγκυκλίους της και τούτο για τον αποκλειστικό σκοπό να επιτυγχάνεται ομοιομορφία στο ΔΙΚΤΥΟ και να δημιουργείται βεβαιότητα και κλίμα εμπιστοσύνης στους τελικούς χρήστες». Επιπλέον ο Δικαιοδόχος: «8η. ... στο τέλος κάθε μήνα, ημερολογιακώς υπολογιζομένου και έτους, υποχρεούται να της [ενν. της NEOSET] αποστέλλει αναλυτική κατάσταση των Πωληθέντων ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, των τιμών πώλησης, του υπάρχοντος αποθέματος, τα ονόματα και τις διευθύνσεις κατοικίας των αγοραστών, καθώς και κάθε είδους Στατιστική Πληροφόρηση που θα ζητηθεί από την ΕΤΑΙΡΙΑ».

71) Στις συμβάσεις Τύπου Β (που υπεγράφησαν από το Νοέμβριο του 2003), ο όρος 8θ διαφοροποιείται σημαντικά και διατυπώνεται ως εξής, με πρόβλεψη για συνιστώμενες τιμές μεταπώλησης: «8θ. Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ διαμορφώνει και συστήνει στον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ τιμοκατάλογο με τιμές μεταπώλησης στις οποίες συμπεριλαμβάνεται το μεταφορικό κόστος. Το κόστος του μοντάζ των προϊόντων διαμορφώνεται από extra τιμοκατάλογο τον οποίο συστήνει η ΕΤΑΙΡΕΙΑ στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ. Η πολιτική τιμών της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ καθορίζεται αποκλειστικά από την ίδια και είναι συνάρτηση του κόστους κτήσεως ή παραγωγής των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ή υπηρεσιών, των δαπανών οργάνωσης, διαχείρισης και προβολής και της πολιτικής διείσδυσης στην αγορά». Ο δε όρος 8η παραμένει ως είχε στις προ του 2003 συμβάσεις.

72) Στις συμβάσεις δικαιόχρησης τύπου Γ, που υπεγράφησαν από τα τέλη του 2009 και έπειτα, ο όρος 4δ αναφέρει τα εξής: «... Ως τιμοκατάλογοι νοούνται τιμοκατάλογοι που εκδίδει κατά καιρούς η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ρητώς δε συμφωνείται ότι οι τιμές που αναγράφονται στους τιμοκαταλόγους, με τους οποίους η ΕΤΑΙΡΕΙΑ έχει εφοδιάσει τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ, είναι οι ανώτατες τιμές πώλησης των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ». Στις ίδιες συμβάσεις υπάρχει και όρος 4ε ο οποίος προβλέπει τα εξής: «Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ διαμορφώνει και

---

[59] Ο άνω όρος καταγράφεται όπως εμφανίζεται στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από τις αρχές του 2000 έως και τον Ιούνιο του 2003. Στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από τον Νοέμβριο του 2003 έως και τον Σεπτέμβριο του 2009 ο όρος έχει ως εξής: «Δύναται να διαφημίζει με δαπάνη του το ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ και τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ με όλα τα μέσα (ημερήσιος και περιοδικός τύπος, τηλεόραση, διαφημιστικά έντυπα κ.λπ.) στην ΠΕΡΙΟΧΗ, σύμφωνα με τις υποδείξεις της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ όπως στην άνω παράγραφο 4στ. Η διαφήμιση, ο τρόπος, το είδος και η έκτασή της θα είναι της προηγούμενης γραπτής εγκρίσεως της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ. Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ θα χορηγεί στον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ όλη την τεχνογνωσία, προδιαγραφές, κ.λπ. των παραπάνω που θα έχει στη διάθεσή της. Ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ υποχρεούται να θέτει στην κρίση και προηγούμενη έγκριση της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ όχι μόνο τα διαφημιστικά αλλά και οποιαδήποτε άλλα έντυπα (επιστολόχαρτα κ.λπ.) προτίθεται να τυπώσει, τα οποία θα φέρουν τα σήματα και διακριτικά της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ και των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ». Στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από τα τέλη του 2009 έως και το 2011 ο όρος έχει ως εξής: «8δ. Δύναται να διαφημίζει με δαπάνη του το ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ και τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ με όλα τα μέσα (ημερήσιος και περιοδικός τύπος, τηλεόραση, διαφημιστικά έντυπα κ.λπ.) στην ΠΕΡΙΟΧΗ, σύμφωνα με τις υποδείξεις της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ και σύμφωνα με τα όσα στην παράγραφο 4 αναφέρονται.»

[60] Ο όρος καταγράφεται όπως εμφανίζεται στις συμβάσεις που υπεγράφησαν από τις αρχές του 2000 έως και τον Ιούνιο του 2003. Στις συμβάσεις που υπεγράφησαν από τον Νοέμβριο του 2003 έως και τον Σεπτέμβριο του 2009 ο όρος έχει ως εξής: «Να καθοδηγεί και βοήθα τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ στον τρόπο και στο είδος της διαφήμισης των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στην ΠΕΡΙΟΧΗ, παραδίδοντάς του μακέτες, σποτ, κ.λπ. καθώς και να του παρέχει συμβουλές σε οργανωτικά, διαχειριστικά, οικονομικά και άλλα παρόμοια θέματα που έχουν σχέση με τη λειτουργία του ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ και τον τρόπο πώλησης των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ και παροχής των ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ». Ο όρος εμφανίζεται παρεμφερής με τον τελευταίο στις συμβάσεις που υπεγράφησαν από τα τέλη του 2009 έως και το 2011, χωρίς καμία επί της ουσίας διαφορά, ενώ αλλάζει η αρίθμηση.

[61] Στις από τα τέλη του 2009 συμβάσεις ο εν λόγω όρος είναι ο 6α.

αποστέλλει στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ τιμοκατάλογο με ανώτατες (μέγιστες) τιμές μεταπώλησης (λιανικής πώλησης) των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στις οποίες συμπεριλαμβάνεται το μεταφορικό κόστος. Το κόστος του μοντάζ των προϊόντων διαμορφώνεται από extra τιμοκατάλογο τον οποίο προτείνει η ΕΤΑΙΡΕΙΑ στον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ. Εφεξής υφιστάμενες και μέλλουσες να εκδοθούν οδηγίες και εγκύκλιοι της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ προς τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ σχετικά με τους τιμοκαταλόγους λιανικής πώλησης θα ερμηνεύονται και θα εφαρμόζονται ως οδηγίες και εγκύκλιοι που προβλέπουν ανώτατες τιμές λιανικής πώλησης».

73) Σε μία σύμβαση του έτους 2009[62], οι τιμές μεταπώλησης αποτυπώνονται μόνο ως προτεινόμενες ανώτατες τιμές μεταπώλησης και ο συγκεκριμένος όρος αναδιατυπώνεται ως εξής: «8θ. Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ διαμορφώνει για τα δικά της καταστήματα και προτείνει στον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ τιμοκατάλογο με ανώτατες τιμές μεταπώλησης, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται το μεταφορικό κόστος. ...».

74) Στα τέλη του 2009, υπήρξε τροποποίηση του όρου 8θ και για όσες συμβάσεις δικαιόχρησης είχαν συναφθεί σε προγενέστερο χρόνο και ήταν σε ισχύ εκείνο το διάστημα. Συγκεκριμένα, στις υποβληθείσες από την καταγγελλόμενη τροποποιήσεις σύμβασης εμπορικής συνεργασίας αναφέρεται ότι ο όρος 8θ τροποποιείται και διαμορφώνεται ως εξής: «Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ διαμορφώνει και αποστέλλει στον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ τιμοκατάλογο με ανώτατες τιμές μεταπώλησης (λιανικής πώλησης) των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στις οποίες συμπεριλαμβάνεται το μεταφορικό κόστος. Το κόστος του μοντάζ των προϊόντων διαμορφώνεται από extra τιμοκατάλογο τον οποίο προτείνει η ΕΤΑΙΡΕΙΑ στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ. Εφεξής υφιστάμενες και μέλλουσες να εκδοθούν οδηγίες και εγκύκλιοι της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ προς τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ σχετικά με τους τιμοκαταλόγους λιανικής πώλησης θα ερμηνεύονται και θα εφαρμόζονται ως οδηγίες και εγκύκλιοι που προβλέπουν ανώτατες τιμές λιανικής πώλησης».

75) Τέλος, στις από τα τέλη του 2009 συμβάσεις τύπου Γ, ο όρος 8η (ή 8ζ σε ορισμένες εξ αυτών), ο οποίος αναφέρεται στην υποχρέωση του Δικαιοδόχου ως προς την αποστολή πληροφοριών στον δικαιοπάροχο, περιορίζει αυτή στην αποστολή αναλυτικής κατάστασης των πωληθέντων προϊόντων, του υπάρχοντος αποθέματος καθώς και σε κάθε είδους στατιστική πληροφόρηση που θα ζητηθεί από τον τελευταίο, απαλείφοντας την υποχρέωση αποστολής των τιμών πώλησης[63].

III.3.7 ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ, ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ, ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΘΗΤΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ, ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΞΑΓΩΓΩΝ

76) Σύμφωνα με όλους τους τύπους συμβάσεων δικαιόχρησης (2000, 2003 και τέλη του 2009), ο δικαιοδόχος υποχρεούται «8α.- ... να εργάζεται (......) αποκλειστικά και μόνο στην ΠΕΡΙΟΧΗ, με ΠΡΟΪΟΝΤΑ που θα προμηθεύεται αποκλειστικά και μόνο από την ΕΤΑΙΡΙΑ και δεν μπορεί, όχι μόνο να εμπορεύεται και να πωλεί οιασδήποτε φύσεως εμπορεύματα τρίτων, είτε ατομικά είτε ως εταίρος οιασδήποτε νομικής μορφής εταιρίας, είτε δια παρενθέτων προσώπων, αλλά ούτε και να εισάγει και να εναποθέτει έστω και προσωρινά στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τέτοια εμπορεύματα τρίτων.[64] ...».

77) Στις από 2000 συμβάσεις προβλέπεται ότι ο δικαιοδόχος: «8στ.- Υποχρεούται να πωλεί μόνο από το Κατάστημα τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ και μόνο σε τελικούς χρήστες - καταναλωτές και απαγορεύεται ως εκ τούτου η πώληση σε εμπόρους οπουδήποτε της Ελλάδος και οι απ’ αυτήν εξαγωγές είτε προς άλλο Κράτος της Ε.Ο.Κ. είτε αλλού. Οφείλει να απέχει από την προσέλκυση πελατών εκτός ΠΕΡΙΟΧΗΣ. Επιτρέπεται κατ’ εξαίρεση η πώληση ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ και εκτός της ΠΕΡΙΟΧΗΣ, υπό την προϋπόθεση ότι, οι τελικοί χρήστες θα προσέρχονται στο Κατάστημα για αγορά ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ».

78) Στις συμβάσεις Τύπου Β και Γ που υπεγράφησαν από τα έτη 2003 εφεξής, από τον όρο 8στ απαλείφεται η ρητή απαγόρευση πωλήσεων σε εμπόρους εντός Ελλάδος και εξαγωγών προς άλλα κράτη της Ένωσης ή εκτός αυτής, και ο όρος διαμορφώνεται ως εξής: «Υποχρεούται να πωλεί μόνο από το ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ και μόνο σε τελικούς χρήστες - καταναλωτές. Οφείλει να απέχει από την προσέλκυση πελατών εκτός ΠΕΡΙΟΧΗΣ. Επιτρέπεται κατ’ εξαίρεση η πώληση ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ και εκτός ΠΕΡΙΟΧΗΣ υπό την προϋπόθεση ότι οι τελικοί χρήστες θα προσέρχονται στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ για αγορά ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ»[65].

III.3.8 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΠΑΡΟΧΟΥ

79) Η εξουσία ελέγχου του δικαιοπαρόχου προβλέπεται στους τρεις τύπους συμβάσεων δικαιόχρησης της

[62] Στην από 28.8.2009 σύμβαση τύπου Γ μεταξύ της NEOSET και της ΚΟΚΚΩΝΗΣ ΕΥΣΤ. - ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΗΣ ΙΓΝΑΤ. Ο.Ε.

[63] Συγκεκριμένα αναφέρει τα εξής: «Υποχρεούται στο τέλος κάθε μήνα, ημερολογιακώς υπολογιζομένου, και έτους να αποστέλλει στην ΕΤΑΙΡΕΙΑ αναλυτική κατάσταση των πωληθέντων ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, του υπάρχοντος αποθέματος, καθώς και κάθε είδους στατιστική πληροφόρηση που θα ζητηθεί από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ».

[64] Στις συμβάσεις που υπεγράφησαν από τον Νοέμβριο του 2003 έως και τον Σεπτέμβριο του 2009 υπάρχει και η εξής φράση: «Υποχρεούται να εργάζεται, αναφορικά με την επιχειρηματική δραστηριότητα της εκμετάλλευσης του FRANCHISE NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ ή άλλες παρεμφερείς επιχειρηματικές δραστηριότητες, αποκλειστικά και μόνο στην ΠΕΡΙΟΧΗ», ενώ το υπόλοιπο παραμένει το ίδιο. Στις συμβάσεις από τα τέλη του 2009 ο όρος 8α αναφέρει τα εξής: «Υποχρεούται να εργάζεται, και να δραστηριοποιείται επιχειρηματικά για το δίκτυο ΕΠΙΠΛΟ ΚΟΥΖΙΝΑΣ NEOSET καθώς και τις οιεσδήποτε άλλες παρεμφερείς ή ανάλογες επιχειρηματικές δραστηριότητες αποκλειστικά και μόνο στην ΠΕΡΙΟΧΗ, με ΠΡΟΪΟΝΤΑ που θα προμηθεύεται αποκλειστικά και μόνο από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ και δεν μπορεί, όχι μόνο να εμπορεύεται και να πωλεί οιασδήποτε φύσεως εμπορεύματα τρίτων, είτε ατομικά είτε ως εταίρος οποιαδήποτε νομικής μορφής εταιρίας, είτε αφανώς δια παρενθέτων προσώπων, αλλά ούτε και να εισάγει και να εναποθέτει έστω και προσωρινά στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τέτοια εμπορεύματα τρίτων....».

[65] Σε ορισμένες συμβάσεις από τα τέλη του 2009 το συγκεκριμένο εδάφιο είναι μέρος του όρου 8α και είναι διατυπωμένο ως εξής: «Επίσης υποχρεούται να πωλεί μόνο από το Κατάστημά του τα ΠΡΟΙΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ και μόνο σε τελικούς χρήστες-καταναλωτές. Οφείλει να απέχει από την προσέλκυση πελατών εκτός ΠΕΡΙΟΧΗΣ («ενεργητικές πωλήσεις»). Επιτρέπεται η πώληση ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ και εκτός ΠΕΡΙΟΧΗΣ υπό την προϋπόθεση ότι οι τελικοί χρήστες θα προσέρχονται στο Κατάστημα για αγορά ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ («παθητικές πωλήσεις»)». Η συγκεκριμένη ρήτρα υπάρχει σε τουλάχιστον 8 συμβάσεις που συνήφθησαν τα έτη 2009, 2010 και 2011 μέχρι και τη λύση τους.

ΝΕΟΣΕΤ (2000, 2003 και τέλη του 2009). Στον όρο 5β προβλέπεται το δικαίωμα της δικαιοπαρόχου: «5β.- Να διενεργεί ελέγχους στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ,[66] καθώς και στα βιβλία απογραφής και λογαριασμών. Ειδικότερα η ΕΤΑΙΡΙΑ δικαιούται με εξουσιοδοτημένα πρόσωπα να επισκέπτεται το ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ όλες τις εργάσιμες ημέρες και ώρες, να ελέγχει τον τρόπο εξυπηρέτησης των καταναλωτών, την τήρηση των κανόνων λειτουργίας του ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ, το ΑΠΟΘΕΜΑ της αποθήκης[67], την τήρηση των όρων αυτής της συμβάσεως και γενικά τον τρόπο προώθησης των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στην ΠΕΡΙΟΧΗ»[68].

80) Επιπλέον, βάσει του όρου 8η των συμβάσεων Τύπου Α και Β, ο δικαιοδόχος υποχρεούται να επιτρέπει στη δικαιοπάροχο τη διενέργεια ελέγχων στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ και στην αποθήκη των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, καθώς και στα βιβλία απογραφής και λογαριασμών. Στις συμβάσεις Τύπου Α και Β προβλέπεται περαιτέρω ότι ο δικαιοδόχος: «8η. Υποχρεούται να επιτρέπει στην ΕΤΑΙΡΕΙΑ τη διενέργεια ελέγχων στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ και στην αποθήκη των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, καθώς και στα βιβλία απογραφής και λογαριασμών και στο τέλος κάθε μήνα, ημερολογιακώς υπολογιζομένου και έτους, υποχρεούται να της αποστέλλει αναλυτική κατάσταση των πωληθέντων ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, των τιμών πώλησης, του υπάρχοντος αποθέματος, τα ονόματα και τις διευθύνσεις κατοικίας των αγοραστών καθώς και κάθε είδους Στατιστική Πληροφόρηση που θα ζητηθεί από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ», ενώ στις Τύπου Γ ο όρος διαφοροποιείται (βλ. όρο 8ζ) και προβλέπεται ότι ο δικαιοδόχος: «Υποχρεούται στο τέλος κάθε μήνα, ημερολογιακώς υπολογιζομένου, και έτους να αποστέλλει στην ΕΤΑΙΡΕΙΑ αναλυτική κατάσταση των πωληθέντων ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, του υπάρχοντος αποθέματος, καθώς και κάθε είδους στατιστική πληροφόρηση που θα ζητηθεί από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ».

ΙΙΙ.3.9 ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΓΚΥΚΛΙΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ

81) Σε όλες τις συμβάσεις δικαιόχρησης[69], προβλέπεται ότι ο συνεργάτης υποχρεούται να υιοθετεί και να ακολουθεί τις οδηγίες της δικαιοπαρόχου σχετικά με τον τρόπο εκτέλεσης των παραγγελιών προς τρίτους και εν γένει να τηρεί τις εγκύκλιες οδηγίες της δικαιοπαρόχου, όπως αυτές εκάστοτε θα του γνωστοποιούνται.

ΙΙΙ.3.10 ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΧΡΗΣΗΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

82) Επιπλέον, στις από το Νοέμβριο του 2003 και από τα τέλη του 2009 συμβάσεις δικαιόχρησης, προστίθεται όρος (8ε), ο οποίος προβλέπει ότι ο Δικαιοδόχος «8ε. Υποχρεούται να χρησιμοποιεί το λογισμικό που έχει επιλέξει η ΕΤΑΙΡΕΙΑ για το σύστημα ηλεκτρονικής επικοινωνίας και το πληροφοριακό σύστημα υποστήριξης των παραγωγικών διαδικασιών του συνόλου των ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ του δικτύου της, η άδεια χρήσης του οποίου παραχωρείται από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και συμφωνίες της Σύμβασης Παροχής Άδειας Χρήσης και Συντήρησης Λογισμικού που συνάπτεται στο τέλος της παρούσης, ... και αποτελεί ενιαίο μ’ αυτή σύνολο».

83) Στις υπογεγραμμένες συμβάσεις που προσκόμισε η NEOSET και οι οποίες συνήφθησαν μετά το 2003, επισυνάπτονται τα Παραρτήματα Β ή/και Β1 με τίτλο «Σύμβαση Παροχής Άδειας Χρήσης και Συντήρησης Λογισμικού» και «Σύμβαση Παροχής Άδειας Χρήσης και Συντήρησης Λογισμικού - Σύνθεση και Τεχνικά Χαρακτηριστικά Λογισμικού προς Παραχώρηση και Υπηρεσίες Υποστήριξης» αντίστοιχα.

84) Στο άρθρο 1.3 του Προοιμίου του Παραρτήματος Β των συμβάσεων Τύπου Β και Γ ορίζεται ότι: «η Εταιρεία έχει συνάψει με την εταιρεία Singular Logic[70] την από 14/6/2005 Σύμβαση Παροχής Άδειας Χρήσης Λογισμικού η οποία αναφέρεται στην προμήθεια, υποστήριξη και συντήρηση εφαρμογών του λογισμικού (software) με το όνομα «ΕΡΜΗΣ»...». Στη συνέχεια, στις συμβάσεις Τύπου Γ στο άρθρο 2 αυτού, αναφέρεται ότι: «2.1 ... η ΕΤΑΙΡΕΙΑ αναλαμβάνει να παρέχει στον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ υπηρεσίες προσαρμογής εφόσον απαιτηθεί, υπηρεσίες συντήρησης και τεχνικής υποστήριξης του εν λόγω Λογισμικού ή οποιουδήποτε άλλου λογισμικού θα χρησιμοποιήσει στο μέλλον η ΕΤΑΙΡΕΙΑ σε αντικατάσταση των εδώ αναφερομένων». Επιπρόσθετα στο ίδιο άρθρο τονίζεται ότι: «Η παροχή αυτή προς τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ ... σε καμία δε περίπτωση δεν χορηγείται για τη δέσμευση των τιμών πωλήσεως των προϊόντων από τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ στους καταναλωτές»[71].

85) Τέλος στο Παράρτημα Β1 περιγράφονται οι Εφαρμογές του Συστήματος ΕΡΜΗΣ ΙΙ[72], οι Άδειες Πρόσβασης και η Συντήρηση και Υποστήριξη Εφαρμογών ERP και CAD. Στην Ενότητα Α. Σύστημα ΕΡΜΗΣ ΙΙ αναφέρεται σχετικά με την Εφαρμογή MSPM (Διαχείριση Προσφορών): «Δημιουργία και Διαχείριση Προσφορών, αυτόματη δημιουργία παραγγελίας πελάτη στο ERP από το πρόγραμμα MSPM». Στη συνέχεια, μετά την Ενότητα Γ. Συντήρηση και Υποστήριξη Εφαρμογών ERP και CAD υπάρχει η υπό-Ενότητα 3. Υπηρεσίες Διεύθυνσης Πληροφορικής NEOSET Α.Ε. για τα Σχεδιαστικά Προγράμματα CAD στην οποία μεταξύ άλλων ορίζονται τα εξής: «3.1 Εκπαίδευση στη χρήση του σχεδιαστικού λογισμικού

[66] Στις συμβάσεις Τύπου Γ η τελευταία φράση απαλείφεται και η πρόταση έχει ως εξής: «Να διενεργεί ελέγχους στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ».

[67] Στις Τύπου Β και Γ η φράση έχει ως εξής: «την τήρηση των κανόνων λειτουργίας του ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ και της αποθήκης, ...».

[68] Στην από 28.8.2009 σύμβαση δικαιόχρησης με τη δικαιοδόχο την «Κοκκώνη Ευστράτιος - Καρανικολής Ιγνάτιος Ο.Ε.» που προσκόμισε η καταγγελλόμενη ο όρος 5β έχει ως εξής: «Να επισκέπτεται με εξουσιοδοτημένα πρόσωπα το ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ όλες τις εργάσιμες ημέρες και ώρες και μαζί με τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ να βελτιώνουν τον τρόπο εξυπηρέτησης των καταναλωτών, την τήρηση των κανόνων λειτουργίας του ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ και της αποθήκης, την τήρηση των όρων αυτής της Συμβάσεως και γενικά τον τρόπο προώθησης των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στην ΠΕΡΙΟΧΗ».

[69] Ρήτρα 8ν στις από 2000 συμβάσεις, 8.ιε. στις από 2003 και 8ιστ στις από τα τέλη του 2009 συμβάσεις..

[70] Σε ορισμένες παλαιότερες συμβάσεις, η αντίστοιχη εταιρία είναι η Computer Logic Α.Ε. με την οποία η NEOSET είχε σύμβαση από το 1999 για τη χρήση του λογισμικού ΕΡΜΗΣ.

[71] Το τελευταίο εδάφιο δεν υπάρχει στις συμβάσεις παροχής άδειας χρήσης και συντήρησης λογισμικού προ του 2005, όταν ήταν σε ισχύ η σύμβαση υπ’ αριθμ. 99/PG34/25.06.1999 της NEOSET με την Computer Logic Α.Ε.

[72] Σημειώνεται ότι μέρος του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΜΗΣ Ι το οποίο είχε υλοποιηθεί από την Computer Logic ήταν το Defacto το οποίο είναι πρόγραμμα εμπορικής διαχείρισης. Στα ίδια χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένου και του Defacto στηρίχθηκε και το πρόγραμμα ΕΡΜΗΣ ΙΙ.

βάσει του προγράμματος εκπαίδευσης της NEOSET. [...] 3.3 Ενημέρωση τιμοκαταλόγων και νέων προϊόντων στο MSPM και το Σχεδιαστικό (CAD)».

III.3.11 ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ - ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

86) Σχετικά με τους λόγους για τους οποίους θα μπορούσε να λυθεί η σύμβαση, στις από 2000 συμβάσεις δικαιόχρησης προβλέπονται μεταξύ άλλων τα εξής: «10.1 Η σύμβαση αυτή μπορεί να καταγγελθεί για έναν από τους παρακάτω λόγους; α.- Λόγω υπαίτιας παράβασης οιουδήποτε από τους παραπάνω όρους....». Αντίστοιχη είναι η ρήτρα και στις από τα τέλη του 2003 και του 2009 συμβάσεις, η οποία όμως εξειδικεύεται περαιτέρω ως εξής 10.2: «Η σύμβαση αυτή μπορεί να καταγγελθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη για σπουδαίο λόγο οποτεδήποτε χωρίς την τήρηση προθεσμίας. Σπουδαίος λόγος θεωρείται και η παράβαση οποιασδήποτε υποχρεώσεως, που προκύπτει από την παρούσα συμφωνία ή η μη άσκηση οποιουδήποτε καθήκοντος που αναφέρεται στη σύμβαση αυτή και γενικά οποιαδήποτε παράβαση που καθιστά επαχθή με βάση την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη τη συνέχιση της παρούσας σύμβασης». Ως σπουδαίοι λόγοι αναφέρονται ενδεικτικά στο παραπάνω άρθρο μεταξύ άλλων η μη καταβολή των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς την NEOSET και η σοβαρή διατάραξη της αμοιβαίας εμπιστοσύνης οφειλόμενη στη συμπεριφορά του συνεργάτη καθώς και 10.2.β.: «Η μη τήρηση εκ μέρους του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ των κατευθυντηρίων γραμμών και βασικών αρχών της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ως προς τον τρόπο παρεχομένων υπηρεσιών, την εξυπηρέτηση πελατών και την μετακύλιση στους πελάτες των παροχών, εκπτώσεων και προσφορών»[73] και 10.2.γ.: «Η παρεμπόδιση της άσκησης ελέγχου εκ μέρους της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ»[74]. Επιπλέον, σύμφωνα με τον όρο 10.6.: «Σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης λόγω υπαίτιας παράβασης από κάποιον συμβαλλόμενο, ο ανυπαίτιος συμβαλλόμενος δικαιούται, πέρα από την καταγγελία, να απαιτήσει από τον παραβιάσαντα το ποσό των (.....)[75] Ευρώ ως ποινική ρήτρα, η οποία θα αναπροσαρμόζεται κάθε χρόνο και κατά ποσοστό 20% επί του ποσού του αμέσως προηγούμενου έτους, σωρευτικά δε και την ανόρθωση κάθε αποδεικνυόμενης θετικής ή αποθετικής ζημίας που επήλθε στον ανυπαίτιο λόγω της παράβασης»[76].

87) Τέλος, στο άρθρο 10.3. «ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ», αναφέρεται ότι: «Σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης ή λύσης, σύμφωνα με τα παραπάνω και γενικά όταν παύσει η μεταξύ των συμβαλλομένων εμπορική συνεργασία, επέρχονται τα ακόλουθα αποτελέσματα: ....ζ. Η ΕΤΑΙΡΙΑ δικαιούται να αγοράσει και ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ υποχρεούται να της πωλήσει τα πλήρως εξοφλημένα ΠΡΟΙΟΝΤΑ που βρίσκονται στα χέρια του στην αρχική τους συσκευασία, αχρησιμοποίητα. Τίμημα της πωλήσεως αυτής συμφωνείται το κόστος κτήσεως μέχρι της αποθήκης του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ[77]». Σε ορισμένες, δε, συμβάσεις[78] υπάρχει και ο εξής όρος «10.3.ζ. Για όσο χρόνο ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του η ΕΤΑΙΡΕΙΑ δικαιούται να απέχει άμεσα από την εκπλήρωση των δικών της υποχρεώσεων και για όσο χρόνο διαρκεί η παράβαση αυτή απαλλάσσεται από τις αντίστοιχες συμβατικές υποχρεώσεις της, π.χ. να παραδίδει εμπορεύματα στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ».

III.3.12 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

88) Οι συμβάσεις ορίζονται αορίστου χρόνου (βλ. άρθρο 11 παρ. 9 συμβάσεων Τύπου Α και Β και άρθρο 12 παρ. 9 στις συμβάσεις Τύπου Γ).

IV. ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ - ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

IV.1 Σχετική Αγορά Προϊόντος

89) Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της σκοπούμενης χρήσης τους[79].

90) Σύμφωνα με όσα περιγράφονται στη Σύμβαση Εμπορικής Συνεργασίας, η εταιρία NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ έχει ως βιομηχανική και εμπορική δραστηριότητα την κατασκευή κάθε τύπου και είδους συρταριών και επιπέδων, τα οποία χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία επίπλων κουζίνας. Η NEOSET επίσης διαθέτει προς πώληση περιφερειακά και συμπληρωματικά του επίπλου κουζίνας εμπορεύματα τρίτων, όπως π.χ. τραπέζια, νεροχύτες, μπαταρίες, ηλεκτρικές συσκευές για την κουζίνα και πάσης φύσης μηχανισμούς συναφείς με το έπιπλο κουζίνας κ.λπ.

91) Ο βαθμός υποκατάστασης ζήτησης των επίπλων κουζίνας με τα λοιπά έπιπλα σπιτιού είναι μικρός και ειδικότερα από την πλευρά της σκοπούμενης χρήσης, όπως επιβεβαιώνει και η NEOSET στην απάντησή της σε σχετικό ερώτημα της ΓΔΑ[80] αλλά και η σχετική νομολογία από άλλες εθνικές αρχές ανταγωνισμού της Ε.Ε.[81]

[73] Ο όρος διαφοροποιείται ανεπαίσθητα στις συμβάσεις τύπου Γ, ως εξής: «10.3.β.- Η μη τήρηση εκ μέρους του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ των βασικών αρχών της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ως προς τον τρόπο των παρεχομένων υπηρεσιών και την εξυπηρέτηση των πελατών».

[74] Στις συμβάσεις τύπου Γ ο εν λόγω όρος δεν υπάρχει.

[75] Η εν λόγω ποινική ρήτρα αναφέρεται στο ποσό των 20.000.000 δραχμών και/ή 58.694,06 ΕΥΡΩ είτε στο ποσό των 60.000 ΕΥΡΩ.

[76] Στις συμβάσεις τύπου Γ δεν συναντάται αντίστοιχη ποινική ρήτρα.

[77] Ο άνω όρος καταγράφεται όπως εμφανίζεται στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από τις αρχές του 2000 έως και τον Ιούνιο του 2003. Στις υπόλοιπες συμβάσεις ο όρος είναι παρεμφερής, ενώ αλλάζει η αρίθμηση του άρθρου.

[78] Σημειώνεται ότι ο ως άνω όρος δεν υπάρχει στις συμβάσεις τύπου Α. Υπάρχει εντούτοις σε κάποιες από τις συμβάσεις τύπου Β, καταργήθηκε ωστόσο δυνάμει των τροποποιήσεων που επήλθαν στα τέλη του 2009, ενώ εμφανίζεται σε μία μόνο σύμβαση τύπου Γ και συγκεκριμένα στην από 28.08.2009 σύμβαση της καταγγελλόμενης με την «Κοκκώνης Ευστράτιος-Καρανικολής Ιγνάτιος Ο.Ε.».

[79] Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού, EEL C 372, 9.12.1997, σελ. 5-9.

[80] Βλ. υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή: «Ωστόσο, η εμπειρία μας δείχνει ότι ο καταναλωτής που επιθυμεί να αγοράσει έπιπλα κουζίνας, τα διακρίνει από λοιπά έπιπλα, καθώς αυτά αποσκοπούν σε τελείως διαφορετική χρήση από τα λοιπά έπιπλα».

[81] Η αγορά επίπλων κουζίνας θεωρείται διακριτή από τα λοιπά έπιπλα σπιτιού, καθώς και από τα έπιπλα γραφείου, μπάνιου, εξωτερικών χώρων και τα βρεφικά - παιδικά έπιπλα. Πρβλ. σχετικά Γαλλική Αρχή Ανταγωνισμού: 15-DCC-15, NOBIA HOLDING FRANCE SAS-FOURNIER SA, απόφαση της 23.2.2015, 09-DCC-22, GROUPE ARTHUR BONNET-SNAIDERO & NOBILIA, απόφαση της 20.7.2009, 07-A-06, CALFOM - FINCAR, απόφαση

92) Το δίκτυο δικαιόχρησης NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ καλύπτει την αγορά για την διανομή επίπλου κουζίνας και εξοπλισμού που χρησιμοποιείται στη σύνθεση των «εντοιχισμένων κουζινών» (δηλ. νεροχύτες, μπαταρίες, ενσωματωμένες ηλεκτρικές συσκευές και πάσης φύσης μηχανισμούς συναφείς με το έπιπλο κουζίνας κ.ά.) και τη λιανική πώληση των προϊόντων αυτών[82]. Σύμφωνα με τις Νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Κάθετους Περιορισμούς (παρ. 86 επ.), ο καθορισμός της αγοράς προϊόντος εξαρτάται κατά πρώτο λόγο από τη δυνατότητα υποκατάστασης κατά την αντίληψη των αγοραστών. Στο επίπεδο της διανομής, οι κάθετοι περιορισμοί τις περισσότερες φορές δεν αφορούν μόνο την πώληση προϊόντων μεταξύ προμηθευτή και αγοραστή, αλλά και τη μεταπώλησή τους. Σε μια κάθετη συμφωνία στην οποία μετέχουν συμβαλλόμενα μέρη το καθένα εκ των οποίων δραστηριοποιείται σε διαφορετικό επίπεδο εμπορίου, το ευεργέτημα της απαλλαγής κατά κατηγορία ισχύει μόνο εφόσον το μερίδιο αγοράς εκάστου συμβαλλομένου μέρους δεν υπερβαίνει το 30% στην αντίστοιχη αγορά επόμενου σταδίου (στην οποία πωλεί τα συμβατικά αγαθά) για τον προμηθευτή, και στην αντίστοιχη αγορά όπου αγοράζουν τα συμβατικά προϊόντα για τον λιανοπωλητή[83].

93) Συνεπώς, στην υπό κρίση περίπτωση ως σχετική αγορά προϊόντος λαμβάνεται η αγορά διανομής και της λιανικής πώλησης επίπλων κουζίνας, στην οποία δραστηριοποιούνται τόσο η καταγγελλόμενη εταιρία NEOSET όσο και η καταγγέλλουσα μέσω του δικτύου δικαιόχρησης της πρώτης. Στην αγορά αυτή δραστηριοποιούνται εν γένει μεμονωμένα καταστήματα και αλυσίδες καταστημάτων που λειτουργούν υπό το ίδιο εμπορικό σήμα οι οποίες μπορεί να διαφοροποιούνται ως προς τη στρατηγική διάθεσής τους, μέσω ιδιόκτητων καταστημάτων ή/και μέσω εμπορικών συνεργασιών -λ.χ. μέσω συστημάτων δικαιόχρησης.

IV.2 ΣΧΕΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

94) Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις προβαίνουν σε προσφορά αγαθών και υπηρεσιών και οι συνθήκες ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς ώστε αυτή να μπορεί να διακριθεί από γειτονικές περιοχές, ιδίως επειδή οι υφιστάμενες συνθήκες ανταγωνισμού στις περιοχές αυτές είναι αισθητά διαφορετικές[84].

95) Στον κλάδο του λιανικού εμπορίου, η πρακτική τόσο σε εθνικό[85] όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο[86], είναι να ορίζονται οι γεωγραφικές αγορές σε εθνικό επίπεδο αναφορικά με την αγορά προμήθειας - εφοδιασμού των προϊόντων κουζίνας και σε τοπικό επίπεδο αναφορικά με τη διανομή αυτών[87]. Στην προκειμένη περίπτωση, ως σχετική γεωγραφική αγορά προμήθειας - εφοδιασμού αλλά και διανομής θα πρέπει κατ’ αρχήν να θεωρηθεί η ελληνική επικράτεια (ή έστω οι γεωγραφικές ζώνες στις οποίες λειτουργούν καταστήματα με έπιπλα κουζίνας της συγκεκριμένης αλυσίδας NEOSET), εφόσον η καταγγελλόμενη συμπεριφορά της NEOSET επεκτείνεται σε όλο το δίκτυο των Δικαιοδόχων που λειτουργούν καταστήματα «NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ».

96) Επιπλέον, οι περισσότερες εταιρίες που διατηρούν αλυσίδες καταστημάτων, συμπεριλαμβανομένης και της καταγγελλόμενης, διαθέτουν δίκτυα πανελλαδικής εμβέλειας. Πράγματι, η καταγγελλόμενη συμπεριφορά της ΝΕΟΣΕΤ επεκτείνεται σε όλο το δίκτυο των δικαιοδόχων, αφού ακολουθείται πρότυπη σύμβαση δικαιόχρησης, με μικρές διαφοροποιήσεις ανά περίπτωση, για όλους

της 16.7.2007 και 03-D-39, PLUS INTERNATIONAL, απόφαση της 4.9.2003. Πρβλ. σχετικά Ιταλική Αρχή Ανταγωνισμού: P13190, CAPITAL/TECNO, απόφαση της 12.5.2004, P11691, OPERA MANAGEMENT- B&B ITALIA/NEWCO, απόφαση της 6.2.2003, P11589, FENICE/VENETA CUCINE, απόφαση της 9.1.2003, P8946, EL.FI. ELETTROFINANZIARIA/VENETA CUCINE, απόφαση της 30.11.2000 και P3490, NIKE/VENETA CUCINE, απόφαση της 21.9.1995.

[82] Πρβλ. ανωτέρω νομολογία υποσημ. 81.

[83] Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Κάθετους Περιορισμούς του 2010 [ΕΕ C 130 της 19.5.2010 σελ. 1, (εφεξής «Νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Κάθετους Περιορισμούς »)], (παρ. 92), όταν μια κάθετη συμφωνία, πέραν της προμήθειας των αγαθών που αναφέρονται σ’ αυτή, περιλαμβάνει επίσης διατάξεις περί ΔΔΙ - όπως για τη χρήση του εμπορικού σήματος του προμηθευτή - οι οποίες διευκολύνουν τον αγοραστή να διαθέσει στην αγορά τα συμβατικά αγαθά, για την εφαρμογή του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες έχει σημασία το μερίδιο του προμηθευτή στην αγορά στην οποία πωλεί τα συμβατικά αγαθά. Όταν ο δικαιοπάροχος μιας σύμβασης δικαιόχρησης δεν προμηθεύει αγαθά που προορίζονται για μεταπώληση, αλλά παρέχει μια δέσμη αγαθών και υπηρεσιών σε συνδυασμό με διατάξεις περί ΔΔΙ, οι οποίες αποτελούν από κοινού την επιχειρηματική μέθοδο την οποία αφορά η σύμβαση δικαιόχρησης, ο δικαιοπάροχος οφείλει να λάβει υπόψη το μερίδιο αγοράς που κατέχει ως προμηθευτής επιχειρηματικής μεθόδου. Για τον σκοπό αυτό, ο δικαιοπάροχος πρέπει να υπολογίσει το μερίδιο που κατέχει στην αγορά στην οποία τίθεται υπό εκμετάλλευση η επιχειρηματική μέθοδος· πρόκειται για την αγορά στην οποία οι δικαιοδόχοι εκμεταλλεύονται την επιχειρηματική μέθοδο για την παροχή αγαθών ή υπηρεσιών στους τελικούς χρήστες. Ο δικαιοπάροχος οφείλει να υπολογίσει το μερίδιο αγοράς του με βάση την αξία των αγαθών ή των υπηρεσιών που παρέχουν οι δικαιοδόχοι του στη συγκεκριμένη αγορά. Σε μια τέτοια αγορά, ανταγωνιστές μπορεί να είναι οι προμηθευτές άλλων επιχειρηματικών μεθόδων που αποτελούν αντικείμενο δικαιόχρησης αλλά και προμηθευτές υποκατάστατων αγαθών ή υπηρεσιών οι οποίοι δεν εφαρμόζουν τη μέθοδο της δικαιόχρησης. Παραδείγματος χάρη, με την επιφύλαξη του ορισμού μιας τέτοιας αγοράς, εάν υπήρχε μια αγορά για τις υπηρεσίες ταχείας εστίασης, ένας δικαιοπάροχος ο οποίος αναπτύσσει δραστηριότητα στην αγορά αυτή θα ήταν υποχρεωμένος να υπολογίσει το μερίδιο αγοράς του με βάση τα σχετικά στοιχεία για τον όγκο πωλήσεων των δικαιοδόχων του στη συγκεκριμένη αγορά.

[84] Βλ. σχετικά και Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού, ΕΕ L C 372, 9.12.1997, σελ. 9-12.

[85] Βλ. ενδεικτικά απόφαση Ε.Α. 601/2015, σκ. 15 και την εκεί αναφερόμενη νομολογία.

[86] Πρβλ. ανωτέρω νομολογία υποσημ. 81, καθώς και υποθέσεις της Ε.Επ. IV/M.1333 - KINGFISHER / CASTORAMA (17.12.1998), σκ. 14 και επ., COMP/M.1708 - TAPIS SAINT-MACLOU / ALLIED CARPETS GROUP (21.10.1999), σκ. 10 και COMP/M.2898 - LEROY MERLIN / BRICO (13.12.2003), σκ. 15 και επ.

[87] Βλ. Νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Κάθετους Περιορισμούς, ο.π., παρ. 89: Καθώς οι διανομείς είναι επαγγελματίες αγοραστές, η γεωγραφική αγορά χονδρικής πώλησης είναι συνήθως ευρύτερη της αγοράς λιανικής, όπου το προϊόν μεταπωλείται στους τελικούς καταναλωτές. Συχνά, αυτό οδηγεί στον ορισμό εθνικών ή και ευρύτερων αγορών χονδρικής πώλησης.

τους δικαιοδόχους / συνεργάτες (το περιεχόμενο της εκάστοτε σύμβασης δικαιόχρησης (τύποι Α, Β και Γ) είναι κατά βάσιν κοινό, ανεξαρτήτως της περιοχής δραστηριοποίησης του εκάστοτε δικαιοδόχου). Παρέλκει, συνεπώς, η περαιτέρω οριοθέτηση της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, και για τον πρόσθετο λόγο, ότι η όποια εναλλακτική οριοθέτηση γεωγραφικής αγοράς δεν μεταβάλλει, εν προκειμένω, την ουσιαστική αξιολόγηση των καταγγελλόμενων πρακτικών.

97) Συνεπώς, ως σχετική γεωγραφική αγορά στην παρούσα υπόθεση λαμβάνεται το σύνολο της ελληνικής επικράτειας αναφορικά με την αγορά διανομής των προϊόντων επίπλων και εξοπλισμού κουζίνας και της λιανικής πώλησης αυτών κατά τα ανωτέρω.

IV.3 ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

98) Όσον αφορά στον κλάδο των επίπλων κουζίνας, από τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί προκύπτουν τα ακόλουθα.

99) Η ζήτηση των επίπλων κουζίνας είναι συνυφασμένη με την κατασκευή νέων και την ανακαίνιση παλαιότερων κατοικιών. Η κατασκευή εξαρτάται άμεσα από την πορεία της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας ενώ η ανακαίνιση, κυρίως, από το εισόδημα και κατά συνέπεια το βιοτικό επίπεδο. Από στοιχεία έρευνας της ICAP[88], τα οποία προσκόμισε η καταγγελλόμενη, προκύπτει ότι η αγορά των επίπλων κουζίνας κατά την επίδικη περίοδο έχει παραμείνει σχετικά σταθερή με τις πωλήσεις να κυμαίνονται από 146.000 τεμάχια το 2000 σε 145.000 τεμάχια το 2008[89].

[88] ICAP Κλαδικές Μελέτες - Έπιπλα Κουζίνας, Οκτώβριος 2009. Για άλλα στοιχεία βλ. και http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Manufacture_of_furniture_statistics_-_NACE_Rev._2&oldid=249682.

[89] Σημειώνεται ότι δεν προσκομίστηκαν στοιχεία για τα έτη 2009 και 2010.

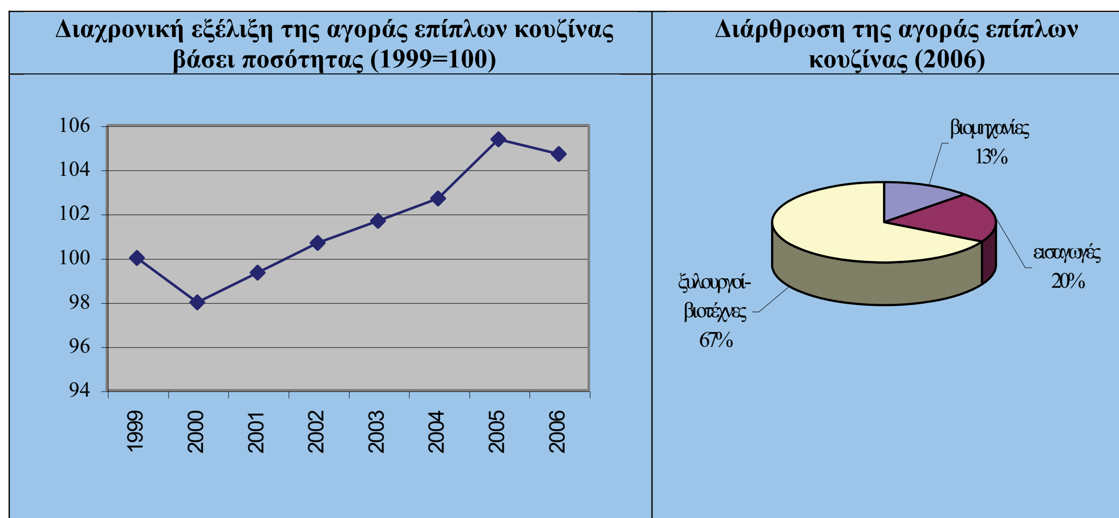
100) Με βάση τα εν λόγω στοιχεία της έρευνας της ICAP, η συγκεκριμένη αγορά σημείωσε ανοδική πορεία με ετήσιο ρυθμό αύξησης 1,5% κατά το 2001-2005 και οριακή μείωση το 2006 της τάξης του 0,6%, σε σχέση με το 2005 (βλ. και παρακάτω Πίνακα 3). Το 2009, με την πτώση της οικοδομικής δραστηριότητας και την εμφάνιση των αποτελεσμάτων της οικονομικής κρίσης σε συνδυασμό με την περιορισμένη χορήγηση δανείων, προκλήθηκε ασφυξία στην αγορά επίπλων κουζίνας.

101) Επιπροσθέτως, από τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήγαγε η εταιρία AG Communications και το περιοδικό «Επιπλέον» το 2008[90], προκύπτουν τα ακόλουθα: α) τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια τάση αύξησης του ποσοστού εισαγωγών επίπλων κουζίνας[91], β) η προμήθεια πρώτων υλών προϊόντων ξύλου όσο και μεταλλικών μερών γίνεται σε μεγάλη πλειοψηφία (περίπου 77,6%) από εγχώριους προμηθευτές, γ) οι έμποροι πουλάνε τα προϊόντα τους περίπου 53% ακριβότερα από τον κατασκευαστή και δ) οι περισσότερες από τις μισές επιχειρήσεις τοποθετούνται στη Μακεδονία και στη Θράκη.

[90] Τα αποτελέσματα της έρευνας ανακοινώθηκαν σε σχετική με την αγορά επίπλων κουζίνας ημερίδα, που διοργανώθηκε κατά τη διάρκεια της έκθεσης Medwood.

[91] Σύμφωνα με αποτελέσματα που παρουσιάζονται στην ίδια έρευνα, το 31,3% του συνόλου των εμπόρων προτιμά να εμπορεύεται εισαγόμενα προϊόντα καθώς πιστεύει ότι αυτά υπερέχουν σε design και λειτουργική σχεδίαση από τα εγχώρια, ενώ το 22% πιστεύει επίσης ότι έχουν καλύτερες τιμές. Τέλος, οι έμποροι και οι καταναλωτές εμπιστεύονται τις διαδικασίες παραγωγής των ξένων εταιριών και δηλώνουν (20,8%) ότι ο κυριότερος λόγος της προτίμησης τους είναι ότι οι προμηθευτές είναι συνεπείς στην παράδοση.

Πίνακας 3: Αγορά επίπλων κουζίνας 2006

Πηγή: Στοιχεία της ICAP 2009 (http://www.epipleon.gr/pdf/AFIERWMA_31.pdf.)

102) Σε ό,τι αφορά στις συνθήκες ανταγωνισμού που επικρατούν στον κλάδο, αναφέρονται τα εξής[92]:

103) Στην Ελλάδα όπως και τις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης, το έπιπλο κουζίνας κατέχει ένα μεγάλο τμήμα της αγοράς επίπλων ενώ χαρακτηρίζεται από κερματισμένη προσφορά, καθώς ο αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε αυτήν είναι αρκετά μεγάλος. Ο κλάδος διακρίνεται σε τρεις βασικές κατηγορίες επιχειρήσεων, τις μεγάλες βιομηχανικές μονάδες, τις εισαγωγικές επιχειρήσεις και τους βιοτέχνες - ξυλουργούς. Το μεγαλύτερο μέρος της εγχώριας παραγωγής επίπλων κουζίνας αποτελείται από εταιρίες μικρών μονάδων παραγωγής. Επιπλέον, η παραγωγική διαδικασία τους δεν είναι καθετοποιημένη, με αποτέλεσμα στον υπό εξέταση κλάδο να δραστηριοποιούνται και πολλές επιχειρήσεις που σχετίζονται με την κατασκευή ή εισαγωγή επιμέρους στοιχείων επίπλων κουζίνας (πορτάκια, πάγκοι, ντουλάπια κ.λπ.) και εξαρτημάτων (μεντεσέδες, πόμολα, αξεσουάρ κ.λπ.), οι οποίες στην πλειοψηφία τους συνιστούν τους βασικούς προμηθευτές των κατασκευαστριών εταιριών[93].

• Το 2006, το μεγαλύτερο ποσοστό της αγοράς επίπλου κουζίνας, 67%, κατείχαν οι ξυλουργοί-βιοτέχνες και ακολουθούσαν οι εισαγωγικές εταιρίες με 20% και οι βιομηχανικές μονάδες με 13% (βλ. και ανωτέρω, Πίνακα 3). Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια (ενν. 2008-2009) παρατηρείται τάση μεταστροφής, με το μερίδιο των ξυλουργών-βιοτεχνών να κάμπτεται σταδιακά, το ποσοστό των εισαγωγικών εταιριών να κινείται ανοδικά και το μερίδιο των βιομηχανικών μονάδων να σημειώνει οριακή άνοδο[94]. Τα τελευταία χρόνια ο εισαγωγικός τομέας έχει διευρυνθεί, όχι μόνο όσον αφορά τις ποσότητες εισαγόμενων προϊόντων, αλλά και το πλήθος των επιχειρήσεων που ασχολούνται με την εν λόγω δραστηριότητα. Η διεύρυνση αυτή προέρχεται και από επιχειρήσεις οι οποίες επεκτάθηκαν και στις εισαγωγές, ενώ με τις εισαγωγές ασχολούνται και αρκετές κατασκευαστικές επιχειρήσεις επίπλων κουζίνας, οι οποίες συνήθως διατηρούν και τις δύο δραστηριότητες σε διαφορετικό όμως ποσοστό ανάλογα με την επιχείρηση[95].

• Μεταξύ των επιχειρήσεων του παραγωγικού τομέα παρατηρείται ανομοιογένεια ως προς το μέγεθος, τον τρόπο παραγωγής και τον τρόπο οργάνωσης του δικτύου διανομής. Τα οργανωμένα δίκτυα διανομής, τα οποία διαθέτουν συνήθως οι μεγαλύτερες εταιρίες του κλάδου, αποτελούνται από εξειδικευμένα σημεία πώλησης, τα οποία λειτουργούν είτε ως εταιρικά είτε με το σύστημα δικαιόχρησης, καθώς και από αντιπροσώπους που λειτουργούν ως ανεξάρτητες επιχειρήσεις.

• Ο ανταγωνισμός οδηγεί τις εταιρίες να καθιερώσουν διάφορες τακτικές και διευρυμένες υπηρεσίες προκειμένου να επικρατήσουν έναντι των υπολοίπων. Ορισμένες από αυτές είναι οι συνεργασίες με ειδικούς διακοσμητές και ο σχεδιασμός των προϊόντων με τη χρήση κατάλληλων εργαλείων (CAD: σχεδιασμός μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή), η αναζήτηση εξειδικευμένου προσωπικού, αλλά και η παροχή διευκολύνσεων σε ό,τι αφορά την αποπληρωμή.

• Οι μεγάλες εταιρίες του χώρου από το 2006 ανέπτυξαν το δίκτυο τους με νέα καταστήματα. Ενδεικτικά, η NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ διέθετε το 2011 είκοσι έξι ενεργά καταστήματα από τα οποία τα είκοσι τέσσερα λειτουργούσαν με τη μέθοδο δικαιόχρησης (franchise). Επιπρόσθετα, η εταιρία διέθετε 2 καταστήματα στην Κύπρο (Λεμεσό και Λευκωσία) και 2 στη Βουλγαρία (Βάρνα και Σόφια). Η εταιρία Avelon κυκλοφόρησε το 2007 μία νέα σειρά κουζίνας η οποία έτυχε μεγάλης αποδοχής από το αγοραστικό κοινό. Η εταιρία λειτουργούσε βάσει συμβάσεων δικαιόχρησης 11 καταστήματα σε όλη την Ελλάδα και διέθετε 4 ιδιόκτητα καταστήματα στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας. Στον κλάδο πώλησης έτοιμου επίπλου κουζίνας εισήλθε και η εταιρία Δρομέας με τη λειτουργία τριών ιδιόκτητων και τριών με τη μορφή δικαιόχρησης καταστημάτων σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας.

104) Σύμφωνα με στοιχεία της προαναφερθείσας έρευνας της ICAP που προσκόμισε η καταγγελλόμενη[96], η εταιρία NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ (εξαιρουμένου του Stock House) κατείχε την 5η θέση την περίοδο 2000-2005 και την 4η θέση αντίστοιχα την περίοδο 2006-2008[97] στη σχετική αγορά των επίπλων κουζίνας στην Ελλάδα βάσει ετησίων πωλήσεων (σε αξία) (βλ. παρακάτω Πίνακα 4). Σύμφωνα με τον Πίνακα σταθερά πρώτη σε ετήσιες πωλήσεις ήταν η εταιρία PROTECTA καθ’ όλη την περίοδο 2000-2008 διπλασιάζοντας τις πωλήσεις της στο ανωτέρω χρονικό διάστημα. Δεύτερη σε πωλήσεις ήταν η εταιρία ΝΙΚΟΛΙΔΑΚΗΣ, η οποία επίσης διπλασίασε σχεδόν τις πωλήσεις της το διάστημα 2000-2008. Η NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ είχε την πιο μεγάλη άνοδο κατά την περίοδο 2000-2008 με αύξηση των πωλήσεων της από 605.920 το 2000 σε 5.496.517 ευρώ το 2008, ενώ οι πωλήσεις της το έτος 2009 διαμορφώθηκαν σε 5.112.909 ευρώ και το 2010 σε 3.940.010 ευρώ.

---

[92] Βλ. άρθρο της […] με θέμα: «Η αγορά των επίπλων κουζίνας στη Ελλάδα» (http://www.epipleon.gr/pdf/AFIERWMA_31.pdf).

[93] Πηγή: http://www.epipleon.gr/pdf/analisi%20ELLHNIKH%2043_Layout%201.pdf.

[94] Πηγή: ICAP (2009).

[95] Πηγή: http://www.epipleon.gr/pdf/AFIERWMA_31.pdf.

[96] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 απαντητική επιστολή.

[97] Δεν προσκομίζονται στοιχεία για τα έτη 2009-2010.

Πίνακας 4: Ετήσιες Πωλήσεις Ανταγωνιστών σε αξία

	AVELON	PROTECTA	VENETA	ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ	ΝΙΚΟΛΙΔΑΚΗΣ	NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ
2000	6.890.653	10.960.833	-	5.147.096	8.937.078	605.920
2001	6.934.785	13.882.210	-	5.778.885	10.288.398	3.014.222
2002	7.773.764	14.481.806	-	5.829.968	11.825.571	4.500.375
2003	7.333.773	16.923.763	-	5.698.799	11.576.562	4.192.634
2004	6.657.122	20.060.451	855.946	6.204.143	12.139.357	5.123.880
2005	6.943.400	22.770.624	920.028	6.453.981	13.792.859	5.701.457
2006	4.961.257	24.686.662	937.326	6.209.811	15.885.956	6.112.584
2007	4.654.450	27.165.871	-	6.823.087	17.700.004	6.270.123
2008	4.513.713	21.676.023	-	7.197.069	15.303.223	5.496.517

Πηγή: ICAP Κλαδικές Μελέτες - Έπιπλα Κουζίνας, 2009

105) Συνεπώς, στην εγχώρια αγορά το μερίδιο σε όγκο της NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ επίσης αυξήθηκε σημαντικά και από 0,2% το 2000 ανήλθε σε 1,4% το 2008, ενώ τα τεμάχια που πούλησε η NEOSET το 2009 ανήλθαν σε 2.058 και το 2010 σε 1.619. Η εξέλιξη του μεριδίου (σε όγκο) της εταιρίας NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ παρουσιάζεται ακολούθως:

Πίνακας 5: Μέγεθος αγοράς κλάδου Επίπλου Κουζίνας σε τεμάχια[98]

ΕΤΟΣ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΑΣ	146.000	118.000	150.000	151.500	153.000	157.000	156.000	159.000	145.000
NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ	259	1.561	2.441	1.895	2.378	2.734	2.742	2.619	2.082
ΜΕΡΙΔΙΟ NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ	0,2%	1,1%	1,6%	1,3%	1,6%	1,75%	1,8%	1,6%	1,4%

Πηγή: ICAP (Κλαδικές Μελέτες - Έπιπλα Κουζίνας), 2009

106) Η καταγγελλόμενη αναφέρει ότι τα παραπάνω στοιχεία αναφέρονται ενδεχομένως σε πανελλήνια κλίμακα και ότι δεν υπάρχει διαθέσιμη κατάτμηση της αγοράς. Επίσης, επισημαίνει ότι: «οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο της κουζίνας στην Ελλάδα είναι περί τις 8000 (με επιφύλαξη), υπάρχει πλήρης διασπορά και κατακερματισμός των μεριδίων και το συγκεκριμένο τμήμα της αγοράς επίπλου αποτελεί ένα από τα πιο ανταγωνιστικά τμήματα που γνωρίζουμε»[99].

V. Η ΥΠΟΒΛΗΘΕΙΣΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ - ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

107) Σύμφωνα με την από 22.12.2009 καταγγελία, η NEOSET, με τις συμβάσεις δικαιόχρησης που υπέγραψε με την καταγγέλλουσα, έθεσε όρους / ρήτρες οι οποίες οδηγούν στην παραβίαση των άρθρων 1(1) (ήδη άρθρο 1 ν. 3959/2011), και 81 ΣυνθΕΚ (ήδη άρθρο 101 ΣΛΕΕ), καθώς και 2α ν. 703/1977, όπως ίσχυε[100] από τη NEOSET. Οι εν λόγω ρήτρες αφορούν:

(α) στο μονομερή καθορισμό από την καταγγέλλουσα των τιμών χονδρικής και λιανικής των συμβατικών προϊόντων και κατ’ επέκταση στον καθορισμό του περιθωρίου κέρδους του δικαιοδόχου, με παράλληλη διενέργεια ελέγχων για να εξακριβωθεί κατά πόσο τηρούνταν οι τιμές τιμοκαταλόγων της NEOSET,

(β) στην επιβολή αποκλειστικής προμήθειας του συνόλου των προϊόντων από την καταγγελλόμενη και στον περιορισμό της δυνατότητας προμήθειας προϊόντων από τρίτους,

(γ) στην υποχρέωση πώλησης μόνο σε τελικούς χρήστες-καταναλωτές και όχι σε εμπόρους και επομένως ούτε σε άλλα μέλη του δικτύου NEOSET,

(δ) στην απαγόρευση εξαγωγών.

[98] Η καταγγελλόμενη αναφέρει ότι δεν περιλαμβάνεται η αξία σε πωλήσεις των μαραγκών, οι οποίοι διατηρούν «σημαντικό (άλλα άγνωστο σε εμάς)» μερίδιο αγοράς. Επιπλέον σημειώνει ότι στις πωλήσεις της δεν περιλαμβάνεται το stock house.

[99] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 απαντητική επιστολή.

[100] Το άρθρο αυτό καταργήθηκε με το ν. 3784/2009 (ΦΕΚ Α 137/7.8.2009) και εισήχθη, δυνάμει του ιδίου νόμου, ως άρθρο 18α στο ν. 146/1914 περί Αθέμιτου Ανταγωνισμού, τιθέμενο έτσι εκτός δικαιοδοσίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

108) Περαιτέρω, η ΔΙΑΜΕΣΟ ισχυρίζεται ότι υπέστη υλική ζημιά καθώς, κατά τους ισχυρισμούς της, δεν μπόρεσε να αποσβέσει υπαιτιότητι της NEOSET τη συνολική επένδυση στην οποία προέβη για τη λειτουργία των δύο καταστημάτων[101]. Ωστόσο, η εξέταση του εν λόγω ισχυρισμού εκφεύγει του αντικειμένου της παρούσας, κατά τα και εν συνεχεία αναλυτικώς εκτιθέμενα, ενώ σε κάθε περίπτωση δεν δύναται να διαπιστωθεί αιτιώδης παράβαση μεταξύ της αντιανταγωνιστικής συμπεριφοράς της δικαιοπαρόχου και της επικαλούμενης μη απόσβεσης της επένδυσης για τη δικαιόχρηση.

109) Σε σχέση με τα ανωτέρω στοιχεία, η καταγγέλλουσα αναφέρει επιπλέον τα ακόλουθα:

- Η σύμβαση δικαιόχρησης παρεδόθη από την καταγγελλόμενη στη Δικαιοδόχο προς υπογραφή «...χωρίς να έχουμε δυνατότητα να διαπραγματευτούμε [ενν. ο δικαιοδόχος] έστω και έναν όρο της (επρόκειτο δηλ. για «σύμβαση προσχωρήσεως» του ασθενέστερου μέρους στο ισχυρότερο)...» και οι Δικαιοδόχοι έπρεπε να έχουν ως μοναδικό στόχο τη συνεχή δουλειά και «η NEOSET θα φρόντιζε για τα υπόλοιπα και για το σίγουρο κέρδος το οποίο μας διαβεβαίωνε ότι θα είχαμε».

- Δυνάμει της σύμβασης δικαιόχρησης και της πάγιας εφαρμοσθείσας εμπορικής πολιτικής της NEOSET, οι τιμές λιανικής πωλήσεως προσδιορίζονταν και επιβάλλονταν από αυτή, η οποία καθόριζε και μετέβαλλε παράλληλα και το περιθώριο κέρδους με τις αλλαγές τιμών χονδρικής, κατά παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού «που ρυθμίζουν το franchise και καταχρώμενη την οικονομική της σχέση οικονομικής εξαρτήσεως...». Η NEOSET διαμόρφωνε και μετέβαλλε την εμπορική και πιστωτική πολιτική του δικτύου της κατά την απόλυτη κρίση της, αλλάζοντας τη χονδρική τιμή αγοράς των προϊόντων της και των προϊόντων τρίτων καθώς και τη λιανική τιμή αυτών, με τη λιανική τιμή να μην είναι σε «αρμονία» πάντα με την τιμή χονδρικής, με αποτέλεσμα να μην μένει ένα ικανοποιητικό μεικτό κέρδος, ικανό να αποσβέσει την επένδυση του δικαιοδόχου εντός λογικού χρόνου και να επέλθει η καταγγέλλουσα σε δυσμενή οικονομική κατάσταση.

- Τα μηνιαία έξοδα (ενοικίου, μισθοδοσίας κ.λπ.) για τη λειτουργία του καταστήματος ήταν αναπόφευκτα καθώς τα είχε επιβάλει η NEOSET, η οποία πίστευε ότι «μόνο τα συγκεκριμένα καταστήματα, στις συγκεκριμένες κεντρικές λεωφόρους, με το συγκεκριμένο μεγάλο εμβαδόν ήσαν κατάλληλα για τα προϊόντα της», ενώ παράλληλα η ΔΙΑΜΕΣΟ υποχρεούνταν να απασχολεί συγκεκριμένο αριθμό ατόμων που προκαθόριζε η NEOSET και το οποίο ήταν εξειδικευμένο, με σχετικά υψηλούς μισθούς. Επιπλέον, σύμφωνα με την καταγγελία, η NEOSET επέβαλε και την εποχιακή αλλαγή της διακόσμησης των καταστημάτων κάθε Χριστούγεννα, Πάσχα και καλοκαίρι, πρακτική η οποία δημιουργούσε συνεχώς σοβαρά έξοδα.

110) Κατά τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, αποτέλεσμα των ανωτέρω πρακτικών της καταγγελλόμενης ήταν ότι άρχισε να καταγράφει ζημιές και υποχρεώθηκε να καταφύγει σε τραπεζικό δανεισμό ο οποίος στις 8.10.2009 ανερχόταν σε [...] ευρώ ενώ οφείλει υπέρογκα ποσά στο ελληνικό δημόσιο και στους ασφαλιστικούς οργανισμούς ύψους περίπου [...] ευρώ[102].

111) Η ΔΙΑΜΕΣΟ καταγγέλλει επίσης ότι η NEOSET προέβη σε αδικαιολόγητη αλλαγή της εμπορικής και πιστωτικής της πολιτικής έναντί της απαιτώντας την τοις μετρητοίς προεξόφληση της παραγγελίας και αρνούμενη να παραδώσει τα προϊόντα που είχε παραγγείλει η καταγγέλλουσα (άρνηση πωλήσεως). Κατά την καταγγέλλουσα η στάση αυτή ήταν διαφορετική σε σχέση με τους υπόλοιπους Δικαιοδόχους[103] και επομένως αποτελεί διπλή παράβαση του άρθρου 1 ν. 703/1977 ως ίσχυε (εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδύναμων παροχών, αδικαιολόγητη άρνηση πωλήσεως) και παράβαση του άρθρου 81 ΣυνθΕΚ (εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδύναμων παροχών). Κατά την καταγγελία, η ΔΙΑΜΕΣΟ απέστειλε την από 15.7.2008 Εξώδικη Διαμαρτυρία και Προειδοποίηση Καταγγελίας της Σύμβασης Δικαιόχρησης στην οποία η καθ’ ης απάντησε με την από 22.7.2008 Εξώδικη Δήλω-

[101] Ειδικότερα, η ΔΙΑΜΕΣΟ ισχυρίζεται ότι υπέστη υλική ζημιά η οποία στις 25.7.2008 (κατά τη λήξη της συνεργασίας) ανήλθε στο ποσό των […] ευρώ. Το ποσό της συνολικής επένδυσης προκύπτει, κατά την άποψη της καταγγέλλουσας, ως ακολούθως: Για το κατάστημα στη Λεωφ. Βουλιαγμένης (Ηλιούπολη) η NEOSET ζήτησε από την καταγγέλλουσα χρηματικό αντάλλαγμα περίπου […] ευρώ ([…] δρχ). Για το κατάστημα στα Μελίσσια Αττικής (Λεωφ. Δημοκρατίας και Παπάγου 1), το οποίο στη συνέχεια μεταφέρθηκε στην Αγία Παρασκευή (Λεωφ. Μεσογείων 322), η δικαιοδόχος κατέβαλε συνολικό χρηματικό αντάλλαγμα για την εμφάνιση, διαρρύθμιση, εξοπλισμό, διακόσμηση και εκθέματα περίπου […] ευρώ. Τα χρηματικά αυτά ανταλλάγματα αντιστοιχούσαν σε ένα τμήμα της αρχικής επένδυσης για τα καταστήματα. Εκτός από τα ανωτέρω ποσά, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι επένδυσε το επιπλέον ποσό των […] ευρώ και για τα δύο καταστήματα προ ΦΠΑ το οποίο αντιστοιχεί σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, λογισμικό, ψευδότοιχους, φώτα, διακόσμηση, τρία μεγάλα αυτοκίνητα κ.λπ. Στο παραπάνω ποσό ([…] ευρώ) περιλαμβάνονται τα «Δικαιώματα σήματος» («entry fees») για το κατάστημα της Ηλιουπόλεως ήτοι […] ευρώ ενώ δεν περιλαμβάνεται το επιπλέον ποσό των […] ευρώ για την είσοδό της στο σύστημα δικαιόχρησης για το κατάστημα στα Μελίσσια. Άρα η συνολική επένδυσή της για τα δύο καταστήματα του δικτύου δικαιόχρησης της NEOSET, τα οποία ανέλαβε η ίδια, ανήλθε συνολικά σε ποσό περίπου € […] (στο ποσό αυτό περιλαμβάνεται και κόστος ανακαίνισης για το κατάστημα της Λ. Βουλιαγμένης, ποσού […]€). Η συνολική επένδυση ανήλθε κατά τη λήξη της συνεργασίας στο ποσό των € […] καθώς προστέθηκαν εμπορεύματα που αντιστοιχούν στη διαφορά μεταξύ των δύο προαναφερθέντων ποσών. Το ποσό προκύπτει από τα λογιστικά βιβλία της ΔΙΑΜΕΣΟ, όπου έχει καταχωρηθεί αναλυτικά ως εξής: α) Απόθεμα εμπορευμάτων: […]€, β) σύνολο παγίων: […]€ και γ) διαμόρφωση-διακόσμηση κτιρίου: […]€ ΣΥΝΟΛΟ: […]. Επιπλέον επισημαίνει ότι τα σταθερά μηνιαία έξοδα για τη λειτουργία των δύο καταστημάτων ανήλθαν κατά μέσο όρο, την τριετία 2006-2009, σε ποσό μεγαλύτερο των […] ευρώ. Η καταγγέλλουσα επισυνάπτει βεβαίωση του διαχειριστή της εταιρίας κ. […] σχετικά με τη συνολική επένδυση της εταιρίας, τα σταθερά μηνιαία έξοδα και τις οφειλές προς το Δημόσιο λόγω, κατά τους ισχυρισμούς της, της παραβατικής συμπεριφοράς της NEOSET.

[102] Η καταγγέλλουσα προσκόμισε βεβαίωση του διαχειριστή της (σχετ. 8) σχετικά με τα χρέη της.

[103] Σχετική αναφορά στο από 18.7.2008 Εξώδικο της καταγγέλλουσας κατά της NEOSET (σχετ. 11 της καταγγελίας).

ση - Πρόσκληση[104], αναφέροντας ότι δεν θα σφραγίσει επιταγή τράπεζας [...] εκδόσεως της καταγγέλλουσας εις διαταγή της καταγγελλόμενης, ποσού [...] ([...]) ευρώ, αλλά δεν θα υπάρξει άλλη ανοχή από μέρους της στην είσπραξη ληξιπρόθεσμων οφειλών της καταγγέλλουσας. Η ΔΙΑΜΕΣΟ απέστειλε στην καταγγελλόμενη την από 7.8.2008 δεύτερη εξώδικη πρόσκληση με την οποία διαμαρτύρεται για την «εξακολουθείσα υπαίτια, κακόπιστη και ζημιογόνο συμπεριφορά» της καταγγελλόμενης και εν τέλει, κατήγγειλε τις δύο συμβάσεις της με τη NEOSET με την από 24.7.2008 εξώδικη δήλωσή της.

112) Εντούτοις, σε σχέση με τα ανωτέρω, όπως αναλυτικώς εκτίθεται στην οικεία ενότητα Error! Reference source not found.II.2, η καταγγελλόμενη αντιτάσσει ότι η αντισυμβατική και αντίθετη στα χρηστά συναλλακτικά ήθη πρακτική της καταγγέλλουσας οδήγησε σε χρέος εκ μέρους της καταγγέλλουσας ύψους […] ευρώ, το οποίο παρέλειπε «τεχνηέντως» να εξοφλήσει παρόλο που είχε ήδη εισπράξει το ποσό αυτό από τους ιδιώτες πελάτες της. Ειδικότερα, η καταγγελλόμενη αναφέρει ότι η συνεργασία της με την καταγγέλλουσα διεκόπη από δική της πρωτοβουλία προκειμένου να αποφύγει την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της, αφού είχε προηγηθεί επανειλημμένη εκ μέρους της παράβαση της συμφωνημένης περιόδου πίστωσης. Κατά τη NEOSET, η ίδια αντιλήφθηκε το καλοκαίρι του 2008 ότι υπήρχε αναντιστοιχία μεταξύ των πωλήσεων της καταγγέλλουσας σε κατασκευαστές και των επιταγών που της είχε παραδώσει ως κάλυψη της παρεχόμενης πίστωσης.

113) Η καταγγελλόμενη προσκόμισε τις σφραγισμένες από την πληρώτρια τράπεζα [...] επιταγές εκδόσεως της καταγγέλλουσας σε διαταγή της NEOSET συνολικού ποσού ευρώ [...] και απόσπασμα από το βιβλίο εισπρακτέων αξιογράφων της NEOSET, τα οποία αποδεικνύουν αμέσως χρέος της καταγγέλλουσας εξ ευρώ [...] από ακάλυπτες επιταγές με αιτία την πώληση από τη NEOSET προϊόντων (πρβλ. οφειλή εξ ευρώ [...])[105].

114) Στην ίδια απάντηση, η εταιρία NEOSET υποστηρίζει ότι παρά την αντισυμβατική συμπεριφορά της καταγγέλλουσας, η καταγγελλόμενη προσπάθησε να ομαλοποιήσει την κατάσταση ζητώντας από την καταγγέλλουσα να εξοφλήσει σταδιακά το συσσωρευμένο χρέος της. Στο ανεξόφλητο υπόλοιπο είχε προστεθεί ανοικτό υπόλοιπο [...] ευρώ και επομένως τα δύο μέρη συμφώνησαν, σύμφωνα με όσα αναφέρει η καταγγελλόμενη, ότι μέχρι την αποπληρωμή των οφειλών η καταγγέλλουσα θα εξοφλούσε τις τρέχουσες παραγγελίες της τοις μετρητοίς με την παράδοση των προϊόντων[106].

115) Ωστόσο, κατά τη NEOSET, σε αντίθεση με τα συμφωνηθέντα, η καταγγέλλουσα προς αποφυγή της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων της, στις 18.7.2008 κοινοποίησε στη δικαιοπάροχο την από 15.7.2008 εξώδικη δήλωσή της και παρέπεμψε πελάτες χονδρικής και λιανικής για την εκτέλεση των παραγγελιών τους (παραγγελίες συνόλου […] ευρώ), στην ίδια την εταιρία NEOSET. Με την υπ’ αριθμ. 6597/21.10.2011 επιστολή της, η καταγγελλόμενη προσκόμισε τα ιδιωτικά συμφωνητικά με τα οποία η NEOSET ανέλαβε να εκτελέσει τις παραγγελίες πελατών που είχε λάβει η καταγγέλλουσα, αλλά δεν εκτέλεσε (αν και είχε λάβει προκαταβολές κατά την καταγγελλόμενη) συνολικής αξίας ευρώ […]. Κατά τη δικαιοπάροχο, η καταγγελία της δικαιοδόχου προς της ΕΑ «δεν είναι αποτέλεσμα του ενδιαφέροντος της για τον ελεύθερο ανταγωνισμό» αλλά αποσκοπεί να αποφύγει την εξόφληση του εν λόγω χρέους και να αξιώσει την πλήρη άφεση του ανωτέρω χρέους της, και την καταβολή επιπλέον ποσού τουλάχιστον […] ευρώ για την εξαγορά της επιχείρησής της ή […] ευρώ για την αγορά των καταστημάτων της[107].

VI. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

VI.1 Άρθρο 1 παράγραφος 1 ν. 703/1977 / Άρθρο 1 παράγραφος 1 ν. 3959/2011

116) Με την έναρξη ισχύος του ν. 3959/2011 για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού[108] την 20.4.2011 καταργήθηκε ο ν. 703/1977 περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού[109], [110].

117) Βάσει των αρχών που διέπουν τη διαχρονική εφαρμογή του δικαίου, καθώς και των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου, εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις ουσιαστικού δικαίου, οι οποίες ίσχυαν κατά τον χρόνο επέλευσης των γεγονότων που συνιστούν την παράβαση, χωρίς να έχει σημασία ο χρόνος κατά τον οποίο εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις και επιβάλλονται οι σχετικές κυρώσεις[111]. Έτσι, κάθε συμπεριφορά η οποία έλαβε χώρα μέχρι την 20.4.2011 (ημερομηνία κατάργησης του ν. 703/1977 και θέσης σε ισχύ του ν. 3959/2011) και η οποία πιθανολογείται ότι πληροί την υπόσταση προβλεπόμενης στο άρθρο του ν. 703/1977 παράβασης, αξιολογείται βάσει αυτής της διάταξης. Συνεπώς, στα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης, τα οποία εκτιμάται ότι εμπίπτουν στο ratione materiae και ratione temporis πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 του ν. 703/1977 εφαρμόζονται οι ουσιαστικού δικαίου κανόνες του εν λόγω άρθρου. Ωστόσο, τυχόν διαρκείς

[104] Βλ. σχετ. 11 και σχετ. 12 καταγγελίας αντίστοιχα.

[105] Με την υπ’ αριθμ. 6597/21.10.2011 επιστολή της.

[106] Με την υπ’ αριθμ. 6597/21.10.2011 επιστολή της, η καταγγελλόμενη προσκόμισε την από 17.10.2011 καρτέλα πελάτη που αφορά στην περίοδο 1.1.2008 μέχρι 31.12.2008, εκ της οποίας προκύπτει το κατά την καταγγελία της σύμβασης δικαιόχρησης τρέχον οφειλόμενο υπόλοιπο της καταγγέλλουσας εξ ευρώ [...] (πρβλ. οφειλή €[…]).

[107] Με την υπ’ αριθμ. 6597/21.10.2011 επιστολή της, η καταγγελλόμενη προσκόμισε αντίγραφο των υπ’ αριθμ. 794/10 πρακτικών του Ειρηνοδικείου Αθηνών, όπου ο αναπληρωτής γενικός διευθυντής της NEOSET, κ. […] κατέθεσε ενόρκως ότι η καταγγέλλουσα «ήθελαν να τους δώσουμε […] ευρώ κι ένα μέρος του χρέους τους, για να μας πουλήσουν τα καταστήματα», η οποία σύμφωνα με την καταγγελλόμενη αποδεικνύει την πραγματική στόχευση της καταγγέλλουσας όταν κατέθετε την υπό κρίση καταγγελία.

[108] ΦΕΚ Α’ 93.

[109] ΦΕΚ Α’ 278.

[110] Βλ. άρθρο 51 ν. 3959/2011.

[111] Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΔΕΕ C-201/09 και C-216/09, ArcelorMittal Luxembourg SA κ. Επιτροπής, Συλλ. 2011 σ. I-2239, σκ. 67-71.

παραβάσεις, οι οποίες αν και ξεκίνησαν να λαμβάνουν χώρα νωρίτερα, συνεχίστηκαν να τελούνται και μετά το χρονικό σημείο έναρξης ισχύος του ν. 3959/2011, αξιολογούνται υπό τις νέες διατάξεις του εν λόγω νόμου.

118) Σε κάθε περίπτωση, τα εφαρμοστέα εν προκειμένω άρθρα 1 του ν. 703/1977 και 1 του ν. 3959/2011 είναι αντίστοιχα (και σχεδόν πανομοιότυπα) και η αξιολόγηση των καταγγελλομένων συμπεριφορών δεν θα διέφερε με την εφαρμογή της παλαιότερης ή της νεότερης διάταξης[112].

119) Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 ως ισχύει: «1. Απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής εναρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, ιδίως οι συνιστάμενες σε: α) άμεσο ή έμμεσο καθορισμό τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής, β) περιορισμό ή τον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων, γ) κατανομή αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, κατά τρόπο δυσχεραίνοντα τη λειτουργία του ανταγωνισμού, δ) εφαρμογή στο εμπόριο άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, ιδίως με την αδικαιολόγητη άρνηση πώλησης, αγοράς ή άλλης συναλλαγής, ε) την εξάρτηση της σύναψης της σύμβασης εκ της παρά των συμβαλλομένων αποδοχής πρόσθετων παροχών, οι οποίες εκ της φύσεως τους ή συμφώνως προς τις εμπορικές συνήθειες, δεν συνδέονται μετά του αντικειμένου των συμβάσεων αυτών. 2. Οι κατά τη προηγούμενη παράγραφο απαγορευμένες συμφωνίες και αποφάσεις είναι απόλυτα άκυρες, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στο παρόντα νόμο».

120) Προϋποθέσεις, επομένως, εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης είναι: α) η ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ επιχειρήσεων και β) αντικείμενο ή αποτέλεσμα της ανωτέρω συμφωνίας να είναι ο περιορισμός, η παρακώλυση ή η νόθευση του ανταγωνισμού.

121) Κατά συνέπεια, προκειμένου να θεμελιωθεί αν συντρέχει παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, θα πρέπει να ερευνηθεί η συνδρομή ή μη των ως άνω προϋποθέσεων στην υπό κρίση υπόθεση.

VI.2 ΑΡΘΡΟ 2α ν. 703/1977

122) Με την τροποποίηση του ν. 703/1977 με το ν. 3784/2009[113] καταργήθηκε το άρθρο 2α. Παρόλα αυτά, σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν. 3784/2009 (μεταβατικές διατάξεις): «...3. Για υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, το άρθρο 2α του ν. 703/1977 εφαρμόζεται ως είχε προ της καταργήσεως του». Δεδομένου ότι η υπό εξέταση καταγγελία έχει αριθμ. πρωτ. 9151/22.12.2009, διαπιστώνεται ότι κατατέθηκε μετά τη θέση σε ισχύ (07.09.2009) του ν. 3784/2009[114]. Συνεπώς, η παρούσα υπόθεση δεν αποτελεί εκκρεμή υπόθεση, υπό την έννοια του άρθρου 38 του ν. 3784/2009, και δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 2α του ν. 703/1977. Όπως προαναφέρθηκε, ο σχετικός κανόνας έχει μεταφερθεί στο πλέγμα διατάξεων περί αθέμιτου ανταγωνισμού (ν. 146/1914) και εμπίπτει πλέον στην αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3784/2009[115]. Συνεπώς, οι επί του άρθρου αυτού ερειδόμενες αιτιάσεις της καταγγελίας πρέπει να απορριφθούν λόγω έλλειψης αρμοδιότητας της Επιτροπής Ανταγωνισμού και περαιτέρω εξέταση της εν λόγω αιτίασης στην παρούσα υπόθεση παρέλκει.

VI.3 ΑΡΘΡΟ 101 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΣΛΕΕ

123) Η διάταξη του άρθρου 1 του ν. 703/1977 είναι σχεδόν πανομοιότυπη με τη διάταξη του άρθρου 81 ΣυνθΕΚ. Αντίστοιχες με τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 1 παράγραφος 1 ν. 703/1977 είναι και οι βασικές προϋποθέσεις που τάσσονται για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής ΣΛΕΕ)[116]. Ουσιαστικά, μοναδική επιπλέον προϋπόθεση εφαρμογής της κοινοτικής διάταξης σε σχέση με τη διάταξη του εθνικού δικαίου, αποτελεί αυτή της «δυνατότητας σοβαρής επίδρασης στο ενδοκοινοτικό εμπόριο»[117].

124) Βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 1 του Κανονισμού 1/2003[118], οι αρχές ανταγωνισμού και τα δικαστήρια των κρατών μελών οφείλουν να εφαρμόζουν το άρθρο 101 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 81 ΣυνθΕΚ) σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια της παραγράφου 1 αυτού, οι οποίες δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, όταν εφαρμόζουν την εθνική τους νομοθεσία ανταγωνισμού στις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές. Κατά συνέπεια, για την παράλληλη εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ θα πρέπει να εξεταστεί εάν στην παρούσα υπόθεση συντρέχει το κριτήριο του επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου.

125) Το εν λόγω κριτήριο είναι αυτόνομο και πρέπει να εκτιμάται χωριστά σε κάθε περίπτωση[119]. Για να διαπιστωθεί αν εφαρμόζεται το ενωσιακό δίκαιο σε συγκεκριμένη υπόθεση δεν είναι αναγκαίο η συμφωνία ή η πρακτική να έχει ή να είχε επηρεάσει πραγματικά το

[112] Ως εκ τούτου, από εδώ και στο εξής όπου γίνεται αναφορά στην παρούσα στο άρθρο 1 του ν. 703/1977 νοείται ταυτόχρονα ότι ισχύει και η εφαρμογή του άρθρου 1 του ν. 3959/2011 αντίστοιχα για την περίοδο ισχύος του κάθε άρθρου.

[113] ν. 3784/2009 «Αναθεώρηση Διατάξεων του ν. 703/1977 περί Ανταγωνισμού κ.ά. διατάξεις», ΦΕΚ Α΄ 137/7.8.2009.

[114] Σύμφωνα με το άρθρο 39 του ν. 3784/2009, οι διατάξεις του ισχύουν από 7/9/2009, ήτοι μετά την πάροδο 30 ημερών από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

[115] Με το άρθρο 29 του ν. 3784/2009 («Τροποποίηση του ν. 146/1914 περί Αθεμίτου Ανταγωνισμού») προστέθηκε στο ν. 146/1914 (ΦΕΚ 270 Α), μετά το άρθρο 18, σχετικό άρθρο 18α.

[116] ΕΕ 2012, C 326, σ.1

[117] Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 1731/2001, Επισκ. Εμπ. Δικ., 2003, σελ. 1053.

[118] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης, ΕΕ L 1, της 04.01.2003, σελ. 1.

[119] ΕΑ 580/VII/2013 (επικυρωθείσα ως προς τα ζητήματα ουσίας από την ΔΕφΑθ 527/2016), παρ. 81.

εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Αρκεί να «δύναται» να έχει αυτό το αποτέλεσμα[120].

126) Για την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου, οι συμφωνίες και πρακτικές πρέπει να δύνανται να έχουν ένα ελάχιστο επίπεδο διασυνοριακών επιπτώσεων στο εσωτερικό της Ένωσης και ως εκ τούτου να επηρεάσουν αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών[121].

127) Η απαίτηση να επηρεάζεται το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών συνεπάγεται την ύπαρξη συνεπειών στις διασυνοριακές οικονομικές δραστηριότητες μεταξύ δύο τουλάχιστον κρατών μελών, εντούτοις, το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών μπορεί να επηρεαστεί και στις περιπτώσεις στις οποίες η οικεία αγορά είναι η εθνική αγορά και η συμφωνία και κατάχρηση καλύπτει ένα μόνο κράτος μέλος[122]. Η φύση της πιθανολογούμενης παράβασης, και ιδίως η ικανότητά της να εμποδίσει την είσοδο ανταγωνιστών στην εθνική αγορά, παρέχει επαρκείς ενδείξεις για το βαθμό στον οποίο η συμφωνία ή πρακτική δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών[123].

128) Θα πρέπει, εν γένει, να προκύπτει από ένα σύνολο αντικειμενικών νομικών ή πραγματικών στοιχείων σημαντική πιθανότητα καταστρατήγησης των στόχων της ενιαίας αγοράς μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως στεγανοποιώντας τις εθνικές αγορές ή μεταβάλλοντας τη διαρθρωτική δομή του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς. Η διαπίστωση τέτοιων επιπτώσεων προϋποθέτει εν γένει τη συνδρομή πολλών παραγόντων, οι οποίοι εκτιμώμενοι μεμονωμένα δεν θα ήταν κατ’ ανάγκη καθοριστικοί. Το ότι μια σύμπραξη στοχεύει απλώς στη διάθεση προϊόντων στο εμπόριο ενός μόνο κράτους μέλους δεν αρκεί για να αποκλειστεί η ύπαρξη επιπτώσεων στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, υπό την έννοια ότι η σύμπραξη, η οποία εκτείνεται στο σύνολο του εδάφους κράτους μέλους συνεπάγεται, ως εκ της φύσεώς της, την εδραίωση στεγανοποιήσεων εθνικού χαρακτήρα, εμποδίζοντας με τον τρόπο αυτό την αλληλοδιείσδυση που επιδιώκει η Συνθήκη[124].

129) Σχετικά με την έννοια του «αισθητού» χαρακτήρα του επηρεασμού του εμπορίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εφεξής ΕΕπ) θεωρεί ότι οι συμφωνίες δεν δύνανται, κατ’ αρχάς, να επηρεάσουν αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών εάν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις[125]:

α) το συνολικό μερίδιο αγοράς των μερών σε οποιαδήποτε σχετική αγορά της Κοινότητας που επηρεάζεται από τη συμφωνία δεν υπερβαίνει το 5% και

β) στην περίπτωση των κάθετων συμφωνιών, ο συνολικός ετήσιος κύκλος εργασιών που πραγματοποιεί ο προμηθευτής στην Κοινότητα με τα προϊόντα που καλύπτει η συμφωνία δεν υπερβαίνει τα 40 εκατ. Ευρώ[126].

130) Πρόκειται για την καθιέρωση ενός μαχητού αρνητικού τεκμηρίου απουσίας αισθητού επηρεασμού εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών, εφαρμοστέου σε όλες τις συμφωνίες, ανεξάρτητα από τη φύση των περιορισμών που περιέχονται σε αυτές, περιλαμβανομένων των περιορισμών που έχουν χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερα σοβαροί στους Κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορίες[127]. Συνεπώς, δεν συντρέχει αισθητός επηρεασμός του διακοινοτικού εμπορίου εφόσον πληρούνται οι σωρευτικές προϋποθέσεις του ως άνω αρνητικού τεκμηρίου, ακόμη και στην περίπτωση συμφωνιών και πρακτικών που χαρακτηρίζονται ως από τη φύση τους ικανές να επηρεάζουν το διακοινοτικό εμπόριο - όπως είναι οι συμφωνίες που απαγορεύουν τις εξαγωγές[128], οι συμφωνίες που αφορούν εισαγωγές ή εξαγωγές[129], οι συμφωνίες που καλύπτουν περισσότερα του ενός κρά-

[120] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ C 101 της 27.4.2004, σ. 81, παρ. 23 επ. και σχετική νομολογία στην οποία παραπέμπει. Βλ. και απόφαση ΔΕφΑθ 559/2010, σκ. 17 και ΔΕφΑθ 2891/2009, σκ. 18.

[121] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου, ό.π., παρ. 12-13 (και νομολογία στην οποία παραπέμπουν), 44 επ., 50, όπου αναφέρονται οι περιπτώσεις όπου το εμπόριο δε μπορεί να επηρεαστεί σε αισθητό βαθμό (1. Κανόνας de minimis, 2. Συμφωνίες μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων).

[122] Βλ. ΕΑ 520/VI/2011, παρ. 139. Βλ. και ΔΕΚ 42/84 Remia και λοιποί κατά Επιτροπής, Συλλ. 1985 σ. 2545, σκ. 22, C-35/96, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1998 σ. Ι-3851 σκ. 48, C- 309/99 Wouters και λοιποί, Συλλ. 2002 σ. Ι-1577, σκ. 95.

Βλ. όμως και Ανακοίνωση σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ΕΕ C 372 της 9.12.1997, σελ. 13 επ., σκ. 2, όπου αναφέρεται ότι: «Οι συμφωνίες που δεν δύνανται να επηρεάσουν αισθητά το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών δεν εμπίπτουν στο άρθρο 85. Συνεπώς πρέπει να εξετάζονται αποκλειστικά βάσει και στο πλαίσιο των εθνικών νομοθεσιών. Αυτό ισχύει για συμφωνίες των οποίων οι πραγματικές ή προβλέψιμες επιπτώσεις περιορίζονται στο έδαφος ενός μόνο κράτους μέλους ή μίας ή περισσότερων τρίτων χωρών».

[123] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ό.π., σκ. 29.

[124] Βλ. ΣτΕ 1324/2013 σκ. 6 και την ενωσιακή νομολογία στην οποία παραπέμπει.

[125] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 52, καθώς και ΕΑ 373/V/2007, παρ. 39 επ. και 395/V/2008 (βλ. απόφαση ΔΕφΑθ 2587/2010), σ. 13 επ.

[126] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, παρ. 52 και 56, όπου αναφέρεται ότι: «Στην περίπτωση των συμφωνιών αδειών εκμετάλλευσης, ο σχετικός κύκλος εργασιών είναι ο συνολικός κύκλος εργασιών των δικαιοδόχων με τα προϊόντα που ενσωματώνουν την παραχωρηθείσα τεχνολογία και ο κύκλος εργασιών του δικαιοπαρόχου με τα ίδια προϊόντα» και ότι «Σε περίπτωση δικτύου συμφωνιών του ίδιου προμηθευτή με διαφόρους διανομείς, λαμβάνονται υπόψη οι πωλήσεις που πραγματοποιούνται από το σύνολο του δικτύου».

[127] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 50 και 52 καθώς και Frank Wijckmans - Filip Tuytschaever, Vertical Agreements in EU Competition Law, 2nd Edition, Oxford University Press, 2011, σελ. 47, παρ. 2.58 και την εκεί αναφερόμενη ενωσιακή νομολογία.

[128] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 16.

[129] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 48.

τη μέλη[130], οι συμφωνίες που επιβάλλουν περιορισμούς στις ενεργητικές και παθητικές πωλήσεις[131], οι συμφωνίες μεταξύ προμηθευτών και διανομέων οι οποίες επιβάλλουν ορισμένη τιμή μεταπώλησης και καλύπτουν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη[132].

131) Στην παρούσα υπόθεση, δεν πρόκειται περί διασυνοριακής σύμπραξης, καθώς οι συμφωνίες εφαρμόζονται στην Ελλάδα[133]. Η απαγόρευση εξαγωγών, που υπάρχει στις συμβάσεις Τύπου Α που έχουν υπογραφεί από τις αρχές του 2000 έως και τον Ιούνιο του 2003, καθιστούν τις συμβάσεις από τη φύση τους, κατ’ αρχήν, ικανές να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών[134].

132) Ωστόσο, αναφορικά με τον κύκλο εργασιών της NEOSET για τα έπιπλα κουζίνας, για τα έτη 2000-2010, ο μέγιστος κύκλος εργασιών της ήταν [...] € ([...])[135]. Τα στοιχεία του κύκλου εργασιών των δικαιοδόχων δεν είναι διαθέσιμα καθώς, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών της καταγγελλόμενης στην παρούσα υπόθεση (πτώχευση, καταγγελία συμβάσεων δικαιοδόχων, κ.λπ.), δεν κατέστη δυνατή η επικοινωνία με το σύνολο των δικαιοδόχων. Εντούτοις, είναι δυνατόν ο κύκλος εργασιών τους να υπολογισθεί κατά προσέγγιση, κατόπιν εξέτασης των πωλήσεων από την NEOSET προς αυτούς, σε συνδυασμό με το περιθώριο κέρδους τους[136]. Αναλυτικότερα, κατά την περίοδο 2000-2010, οι πωλήσεις της NEOSET προς τους δικαιοδόχους άγγιξαν το μέγιστο μέγεθός τους, στα [...] € το [...], ενώ παρουσίασαν το μικρότερο μέγεθος τους, στα [...] € το έτος [. . .]. Κατά την ίδια χρονική περίοδο, το περιθώριο κέρδους των δικαιοδόχων κυμάνθηκε ανά κατηγορία προϊόντος από [...]% έως [...]%[137]. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω στοιχεία, συμπεραίνεται ότι ο κύκλος εργασιών των δικαιοδόχων δεν ξεπερνά τα [...] €[138], στην ακραία περίπτωση που στο μέγιστο μέγεθος πωλήσεων προστεθεί το μέγιστο εκτιμώμενο περιθώριο κέρδους, υπολειπόμενος σε κάθε περίπτωση κατά πολύ του ορίου των 40 εκατ. Ευρώ.

133) Το αποτέλεσμα που προκύπτει κατόπιν άθροισης των κύκλων εργασιών των μερών εν έτει 2007, έτος κατά το οποίο τα μέρη πραγματοποίησαν τους μέγιστους κύκλους εργασιών τους, υπολείπεται κατά πολύ των 40 εκατ. ευρώ[139].

134) Επιπλέον, αναφορικά με τα μερίδια αγοράς των μερών κατά τη χρονική περίοδο 2000-2010, αυτά φτάνουν στη μέγιστη τιμή τους το 2006, αγγίζοντας μόλις το 1,8%, ενώ τη μικρότερη τιμή τους παρουσιάζουν το 2000 και δεν ξεπερνούν το 0,2%[140].

135) Η παράθεση των ανωτέρω στοιχείων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι δύο προϋποθέσεις του αρνητικού τεκμηρίου απουσίας αισθητού επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών πληρούνται σωρευτικά[141]. Πιο συγκεκριμένα, αν και η ρήτρα απαγόρευσης

[130] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 48 και 53.

[131] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 63.

[132] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 72.

[133] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ό.π., σκ. 77.

[134] Βλ. ΕΑ 580/VII/2013 παρ. 82 και Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ό.π., παρ. 16 (τελ. εδάφιο), 27, 40, 86. Σύμφωνα με τις εν λόγω κατευθυντήριες, εντούτοις, «η Επιτροπή θα θεωρεί επίσης ότι εάν μια συμφωνία δύναται από τη φύση της να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, για παράδειγμα διότι αφορά εισαγωγές ή εξαγωγές ή καλύπτει περισσότερα του ενός κράτη μέλη, υπάρχει μαχητό θετικό τεκμήριο ότι η επίδραση στο εμπόριο είναι αισθητή εάν ο κύκλος εργασιών των μερών με τα προϊόντα που καλύπτει η συμφωνία, υπολογιζόμενος με τη μέθοδο που περιγράφεται στις παραγράφους 52 και 54, υπερβαίνει τα 40 εκατ. ευρώ. Σε περίπτωση συμφωνιών που από την ίδια τη φύση τους δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών μπορεί επίσης συχνά να θεωρηθεί ότι η επίδραση είναι αισθητή εάν το μερίδιο αγοράς των μερών υπερβαίνει το όριο του 5 % που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο. Ωστόσο, το τεκμήριο αυτό δεν ισχύει εάν η συμφωνία καλύπτει μέρος μόνο κράτους μέλους (βλέπε παράγραφο 90 κατωτέρω)» (παρ. 53).

[135] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/07.10.2011 επιστολή της NEOSET προς την Ε.Α. ερώτηση 3.

[136] Όπως αυτό εκτιμάται από τη NEOSET. Βλ. την υπ’ αριθμ. 6354/7.10.2011 απάντηση της NEOSET, απάντηση στην ερώτηση 17, όπου η NEOSET παραθέτει πίνακα με τα «εκτιμώμενα ενδεικτικά (μέχρι τον Νοέμβριο του 2009) και τα ανώτατα (από τον Νοέμβριο 2009 και το 2010) περιθώρια κέρδους (σε ποσοστά %) για τους δικαιοδόχους ανά κατηγορία προϊόντος».

[137] Το παραπάνω περιθώριο κέρδους αποτελεί εκτίμηση της NEOSET: Βλ. ερώτηση 17 της υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 απάντησής της προς την Υπηρεσία μας.

[138] Συγκεκριμένα: [[…] x (1+[…]%) = […] (μέγιστος κ.ε. δικαιοδόχων που προκύπτει από το μέγιστο κ.ε. ΝΕΟΣΕΤ x μέγιστο περιθώριο κέρδους δικαιοδόχων)] + […] (μέγιστος κ.ε. ΝΕΟΣΕΤ)= […].

[139] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., σκ. 52, όπου αναφέρεται ότι: «Στην περίπτωση των συμφωνών αδειών εκμετάλλευσης, ο σχετικός κύκλος εργασιών είναι ο συνολικός κύκλος εργασιών των δικαιοδόχων με τα προϊόντα που ενσωματώνουν την παραχωρηθείσα τεχνολογία και ο κύκλος εργασιών του δικαιοπάροχου με τα ίδια προϊόντα». Βλ. και παραπάνω υποσημ. 138.

[140] Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/07.10.2011 επιστολή της NEOSET προς την Ε.Α. ερώτηση 21, όπου αναφέρεται ότι η ICAP είναι η πηγή των εν λόγω στοιχείων.

Αναφέρεται επίσης ότι «οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον χώρο της κουζίνας στην Ελλάδα είναι περί τις 8.000 (με επιφύλαξη), υπάρχει πλήρης διασπορά και κατακερματισμός των μεριδίων και το συγκεκριμένο τμήμα της αγοράς επίπλου αποτελεί ένα από τα πιο ανταγωνιστικά τμήματα που γνωρίζουμε».

[141] Σε σχέση με το επιχείρημα της καταγγέλλουσας (Υπόμνημα ΔΙΑΜΕΣΟ 346/8.9.2015, σ. 8) περί του ότι οι Κατευθυντήριες γραμμές της ΕυρΕπ αποτελούν Ανακοίνωση αυτής και δεν είναι νομικώς δεσμευτικές, αρκεί εδώ να υπομνησθεί ότι οι Ανακοινώσεις κωδικοποιούν τη νομολογία και εξειδικεύουν την βάσει των αρχών του ενωσιακού δικαίου ερμηνεία του νόμου. Λόγω ιδίως της δυνατότητας δημιουργίας δικαιολογημένης εμπιστοσύνης στις επιχειρήσεις, η Επιτροπή δεσμεύεται από τις ανακοινώσεις που θεσπίζει στο βαθμό που δεν αποκλίνουν από τους κανόνες του πρωτογενούς και του παράγωγου δικαίου.

Βλ. Ηλιόπουλο, Η πολιτική ανταγωνισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ό.π., 782 και εκεί παραπεμπόμενη απόφαση ΠΕΚ της

των εξαγωγών είναι από τη φύση της ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, εντούτοις οι υπό εξέταση συμβάσεις δεν δύνανται να επηρεάσουν το ενδοκοινοτικό εμπόριο σε αισθητό βαθμό, διότι ο κύκλος εργασιών των μερών υπολείπεται κατά πολύ τα 40 εκατ. EUR και το συνολικό μερίδιο τους είναι πολύ μικρότερο του 5%[142], [143].

136) Ως εκ τούτου, στην παρούσα υπόθεση δεν διαπιστώνεται επηρεασμός του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών και κατά συνέπεια το άρθρο 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ (πρώην 81 παρ. 1 της ΣυνθΕΚ) δεν τυγχάνει εφαρμογής.

VI.4 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) 2790/1999 ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 330/2010

137) Οι Κανονισμοί (ΕΚ) 2790/1999 και (ΕΕ) 330/2010, σε συνδυασμό με τις ερμηνευτικές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους κάθετους περιορισμούς[144], θέτουν τις προϋποθέσεις χορήγησης ομαδικής απαλλαγής σε κάθετες συμπράξεις που υπάγονται στο άρθρο 101 ΣΛΕΕ, εισάγοντας ουσιαστικά ένα τεκμήριο νομιμότητας για τις κάθετες συμφωνίες, το οποίο εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που το μερίδιο αγοράς του προμηθευτή ή/και του αγοραστή στη σχετική αγορά δεν υπερβαίνει το όριο του 30%[145]. Απαραίτητη, όμως, προϋπόθεση για την εφαρμογή του ευεργετήματος της απαλλαγής σε συγκεκριμένη συμφωνία είναι η απουσία περιοριστικών όρων που θεωρούνται ιδιαίτερα βλαπτικοί για τον ανταγωνισμό. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω κανονισμοί απαλλαγής κατά κατηγορία περιέχουν στο άρθρο 4 έναν κατάλογο «περιορισμών ιδιαίτερης σοβαρότητας» (hardcore restrictions) που συνεπάγονται τον αποκλεισμό της κάθετης συμφωνίας από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (και συνακόλουθα τη μη εφαρμογή του ευεργετήματος της απαλλαγής στη συγκεκριμένη συμφωνία)[146], ανεξάρτητα από το μερίδιο αγοράς των επιχειρήσεων που συνήψαν την κάθετη αυτή συμφωνία[147]. Περαιτέρω, η ύπαρξη τέτοιων περιορισμών

03.04.2003, Royal Philips Electronics NV κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υπόθεση T-119/02, Συλλ. II-01433, σκ. 242.

Απορριπτέο τυγχάνει και το έτερο επιχείρημα της ΔΙΑΜΕΣΟ ότι ο κύκλος εργασιών του δικτύου που έχει δηλωθεί από τη NEOSET ως απόρρητος δεν μπορεί να ελεγχθεί από την καταγγέλλουσα, καθώς τα σχετικά στοιχεία που συνιστούν χαρακτηρισμένα επιχειρηματικά απόρρητα δεν είναι απόρρητα στην πλήρη απόρρητη έκδοση, άρα ούτε τυχόν προς το Δικαστήριο που ασκεί πλήρη έλεγχο ουσίας, ούτε υπάρχει (εν γένει αλλά και ειδικότερα, ως προς αυτά, δικαίωμα γνώσης της καταγγέλλουσας η οποία επιπλέον, ως καταγγέλλουσα, δεν έχει δικαίωμα άμυνας) (βλ. άρθρο 41 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού και την από 5.3.2015 Ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σχετικά με το χαρακτηρισμό των απορρήτων στοιχείων και τον τρόπο υποβολής μη εμπιστευτικής εκδοχής εγγράφων). Ειδικότερα, τα πρόσωπα που υπέβαλαν καταγγελία έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα μη απόρρητα στοιχεία του φακέλου μετά την κοινοποίηση της κλήτευσης, εντούτοις δεν μπορούν να επικαλεστούν το δικαίωμα πρόσβασης στο φάκελο στην ίδια έκταση που αναγνωρίζεται στους καταγγελλόμενους. Επίσης, κατ’ άρθρο 41 παρ. 3 ν. 3959/2011, τα απόρρητα στοιχεία, τα οποία έχουν σχέση με την εφαρμογή του ν. 3959/2011, αποτελούν μέρος του διοικητικού φακέλου για τα οποία πρέπει να τηρείται εχεμύθεια. Τα απόρρητα στοιχεία της παραγράφου αυτής αποτελούν μέρος του φακέλου, ο οποίος υποβάλλεται στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών και στο Συμβούλιο της Επικρατείας, διατηρώντας τον απόρρητο χαρακτήρα τους. Προς το σκοπό αυτόν τα παραπάνω στοιχεία διαβιβάζονται σε ξεχωριστό τμήμα του διοικητικού φακέλου, το οποίο φέρει την ένδειξη «απόρρητα στοιχεία». Αρμόδιος υπάλληλος του δικαστηρίου διασφαλίζει ότι τα μέρη δεν θα έχουν πρόσβαση στα απόρρητα για αυτούς τμήματα του φακέλου, εκτός εάν η πρόσβαση κριθεί αναγκαία για την προάσπιση υπέρτερου συμφέροντός τους, και τους παρασχεθεί σχετική άδεια, κατά το αναγκαίο μέτρο, κατόπιν αιτήσεώς τους, από το δικάζον δικαστήριο.

[142] Βλ. και Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π. σκ. 53.

[143] Βλ. και Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π. σκ. 50, όπου αναφέρεται ότι: «(….) η Επιτροπή εκτιμά ότι είναι σκόπιμο να καθοριστούν γενικές αρχές που θα προσδιορίζουν πότε το εμπόριο δεν δύναται κανονικά να επηρεάζεται αισθητά, δηλαδή ένα πρότυπο προσδιορισμού της απουσίας αισθητού επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών (κανόνας ΜΑΕΕ). Κατά την εφαρμογή του άρθρου 81, η Επιτροπή θα θεωρεί το πρότυπο αυτό ως μαχητό αρνητικό τεκμήριο που εφαρμόζεται σε όλες τις συμφωνίες κατά την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1, ανεξάρτητα από τη φύση των περιορισμών που περιέχει η συμφωνία, περιλαμβανομένων των περιορισμών που έχουν χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερα σοβαροί στους κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορίες και στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής».

[144] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ΕΕ C 291της 13.10.2000 σελ. 1 (εφεξής «Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς») και σχετική νομολογία που παρατίθεται. Βλ. επίσης, Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π.

[145] Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 330/2010 της Επιτροπής για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών, ΕΕ L 102 της 23.4.2010, (εφεξής «Κανονισμός 330/2010») άρθρο 3 παρ. 1, σύμφωνα με το οποίο η εφαρμογή του ευεργετήματος της απαλλαγής κατά κατηγορία εξαρτάται από το μερίδιο αγοράς που κατέχει ο προμηθευτής στην αγορά όπου πωλεί τα συμβατικά αγαθά ή υπηρεσίες και από το μερίδιο που κατέχει ο αγοραστής στην αγορά όπου αγοράζει τα συμβατικά αγαθά ή υπηρεσίες. Προκειμένου να εφαρμοστεί το ευεργέτημα της απαλλαγής κατά κατηγορία, το μερίδιο αγοράς του προμηθευτή και το μερίδιο αγοράς του αγοραστή πρέπει να μην υπερβαίνουν έκαστο το 30%. Βλ. και Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 23. Αντιστοίχως, βλ. Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 2790/1999 της Επιτροπής, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 3 της Συνθήκης σε κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών, ΕΕ L 336 της 29.12.1999, (εφεξής «Κανονισμός 2790/1999»), άρθρο 3 παρ 1 και 2 και Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 21.

[146] Κανονισμός 2790/99, ό.π., άρθρο 4, Κανονισμός 330/2010, ό.π., άρθρο 4. Βλ και Κατευθυντήριες γραμμές για τους καθέτους περιορισμούς (παρ. 46) και Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 47.

[147] Κανονισμός 2790/99, ό.π., σκέψη 10 και Κανονισμός 330/2010, ό.π., σκέψη 10, Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 10, και νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 10. Βλ. και Κατευθυντήριες Γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης, ΕΕ 2003 C 101, σ. 97, παρ. 23.

ιδιαίτερης σοβαρότητας (όπως, για παράδειγμα, ο καθορισμός παγίου ή ελάχιστου επιπέδου τιμής μεταπώλησης και ο περιορισμός παθητικών πωλήσεων) σε μια συμφωνία καθιστά ιδιαίτερα δύσκολη στην πράξη την επίκληση ατομικής απαλλαγής με βάση το άρθρο 1 παράγραφος 3 ν. 703/1977, εξαιτίας του γεγονότος ότι οι εν λόγω περιορισμοί θεωρούνται κατά κανόνα ιδιαίτερα βλαπτικοί για τον ανταγωνισμό[148].

138) Συνοπτικά, η ύπαρξη ενός περιορισμού ιδιαίτερης σοβαρότητας σε μια συμφωνία: (α) αποκλείει την εφαρμογή του ευεργετήματος της απαλλαγής, (β) οδηγεί στην παραδοχή ότι η συμφωνία συνεπάγεται αρνητικές επιπτώσεις για τον ανταγωνισμό και, συνεπώς, εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 1 ν. 703/1977 και (γ) οδηγεί στην επιπλέον παραδοχή ότι η συμφωνία είναι μάλλον απίθανο να πληροί τους όρους ατομικής απαλλαγής βάσει του άρθρου 1 παράγραφος 3 ν. 703/1977.

139) Στο πλαίσιο της ομοιόμορφης εφαρμογής του εθνικού και του ενωσιακού δικαίου για την προστασία του ανταγωνισμού, οι κάθετοι περιορισμοί του άρθρου 1 του ν. 703/1977 ερμηνεύονται και εξετάζονται σύμφωνα με τους Κανονισμούς (ΕΚ) 2790/1999[149], [150] και (ΕΕ) 330/2010[151] (οι οποίοι, σε κάθε περίπτωση, τυγχάνουν άμεσης εφαρμογής στις υποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ εκ μέρους της ΕΑ) και σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που έχουν εκδοθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε εφαρμογή των εν λόγω Κανονισμών[152]. Τούτο προκύπτει ευθέως και από τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003[153] περί ομοιόμορφης εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και τη σχετική από 17.12.2001 Ανακοίνωση ΕΑ, ενώ επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 4 ν. 3959/2011: «Οι Κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί εφαρμογής της παραγράφου 3 του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών, αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένων πρακτικών (Κανονισμοί ομαδικής απαλλαγής) εφαρμόζονται αναλόγως για την υπαγωγή στην παράγραφο 3 συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών που δεν είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών - μελών κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 101 ΣΛΕΕ».

140) Ο Κανονισμός ΕΚ 2790/1999 άρχισε να ισχύει την 01.01.2000, να εφαρμόζεται την 01.06.2000 και η ισχύς του έληξε την 31.05.2010[154]. Ο Κανονισμός ΕΕ 330/2010 άρχισε να ισχύει την 01.06.2010 και σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 9 αυτού, «Η απαγόρευση που προβλέπεται στο άρθρο 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης δεν ισχύει κατά τη διάρκεια της περιόδου από την 1η Ιουνίου 2010 έως την 31η Μαΐου 2011 όσον αφορά τις συμφωνίες που ισχύουν ήδη την 31η Μαΐου 2010 οι οποίες δεν πληρούν τους όρους απαλλαγής που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, αλλά οι οποίες στις 31 Μαΐου 2010, πληρούσαν τους όρους απαλλαγής που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 2790/1999» [155]. Ενόψει των ανωτέρω, οι συμβάσεις αξιολογούνται υπό το πρίσμα του Κανονισμού ΕΚ 2790/1999 (όσες συμβάσεις υπεγράφησαν μετά την 01.01.2000[156]) και υπό το πρίσμα του Κανονισμού ΕΕ 330/2010 (όσες συμβάσεις υπεγράφησαν μετά την 01.06.2010 καθώς και αυτές που παρέμειναν σε ισχύ και μετά την ημερομηνία αυτή). Σε κάθε περίπτωση, ο νέος κανονισμός και οι νέες κατευθυντήριες γραμμές δεν παρουσιάζουν ουσιαστικές διαφοροποιήσεις για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, σε σύγκριση με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2790/1999 και τις αντίστοιχες κατευθυντήριες γραμμές[157].

VI.5 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ»

141) Για τους σκοπούς του άρθρου 1 παράγραφος 1 του ν. 703/1977 (νυν άρθρο 1 παράγραφος 1 ν. 3959/2011), ως «επιχείρηση» νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο ή οικονομική ενότητα που ασκεί εμπορική ή άλλη οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του και από τον τρόπο χρηματοδότησής του[158]. Ως οικονομική δραστηριότητα νοείται κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά[159].

[148] Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 46 επ., Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 47 επ.

[149] Κανονισμός 2790/1999 της Επιτροπής, ό.π., σ. 21.

[150] Προϋπόθεση εφαρμογής των εν λόγω Κανονισμών είναι κατ’ αρχήν να εμπίπτουν οι υπό κρίση συμφωνίες στην εμβέλεια του άρθρου 101 παρ. 1 (βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς», ό.π., , σ. 1 (εφεξής «Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς»), σκέψη 5, όπου ορίζεται ότι: «Το άρθρο 81 της συνθήκης ΕΚ εφαρμόζεται στις κάθετες συμφωνίες που μπορεί να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και που παρεμποδίζουν, περιορίζουν ή νοθεύουν τον ανταγωνισμό». Βλ. και Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς», ό.π., σ. 1 (σημείο 5, ομοίου περιεχομένου). Ωστόσο, οι κάθετοι περιορισμοί που δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της ομαδικής απαλλαγής του Κανονισμού 2790/1999 επειδή δεν συνιστούσαν τον απαιτούμενο για την εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 1 ΕΚ «αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού» εντός της κοινής αγοράς και «αισθητό επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ κρατών-μελών», δεν ήταν κατ’ αρχάς εύλογο να υπόκεινται σε διαφορετική και ενδεχομένως αυστηρότερη μεταχείριση από το εθνικό δίκαιο. Με το σκεπτικό αυτό η ΕΑ έχει εκδηλώσει την πρόθεσή της να αξιολογήσει τους κάθετους περιορισμούς που εμπίπτουν στο πεδίο του ν. 703/1977 με βάση τα κριτήρια που προβλέπονται στον Κανονισμό 2790/1999 αναλόγως εφαρμοζόμενα. Βλ. την από 17.12.2001 Ανακοίνωση ΕΑ. Σημειώνεται ότι βάσει σχετικής νομολογίας του ΣτΕ (4702/98), ο Κοινοτικός Κανονισμός 1984/83 σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85 παρ. 3 της συνθήκης σε κατηγορίες συμφωνιών αποκλειστικής προμήθειας, ο οποίος επίσης προϋπέθετε παράβαση του άρθρου 81 παρ. 1 (και επομένως επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ των κρατών-μελών) εφαρμόστηκε (εμμέσως) από την ΕΑ παρά το γεγονός ότι δεν διαπίστωσε η ΕΑ παράβαση του άρθρου 81 παρ. 1, αλλά μόνο του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977.

[151] Κανονισμός 330/2010, ό.π., σ. 1.

[152] Απόφαση ΣτΕ 4702/98 (αναφορικά με την ομοιόμορφη ερμηνεία του άρθρου 1 του ν. 703/1977 με βάση τα προβλεπόμενα στον προ-ισχύοντα Κανονισμό (ΕΚ) 1984/83).

[153] Ό.π.

[154] Κανονισμός 2790/99, ό.π., άρθρο 13.

[155] Κανονισμός 330/2010, ό.π., άρθρο 10.

[156] Η πρώτη εκ των εξεταζόμενων συμβάσεων υπεγράφη στις 12.4.2000.

[157] ΕΑ 580/VII/2013, σκ. 87.

[158] ΔΕΚ C-41/90, Hofner, Συλλ. 1991 I-1979, σκ. 21 επ., C-55/96, Job Centre II, Συλλ. 1997 σ. I-7119, σκ.21, C-180-184/98, Pavlov κλπ, Συλλ. 2000 σ. I-6451, σκ. 74.

[159] Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ 118/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987 σ.2599, σκ. 7 και C-35/96, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1998 σ. I-3851, σκ. 36.

142) Εν προκειμένω, τα μέρη των εξεταζόμενων συμβάσεων δικαιόχρησης, δηλ. η καταγγελλόμενη εταιρία και οι δικαιοδόχοι με τις οποίες αυτή έχει συμβληθεί, διεξάγουν οικονομική δραστηριότητα, και ως εκ τούτου συνιστούν επιχειρήσεις κατά την έννοια των διατάξεων περί ανταγωνισμού.

VI.6 Η ΥΠΑΡΞΗ «ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ» ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

VI.6.1 Η ΥΠΑΡΞΗ «ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ»

143) Για την εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 απαιτείται η ύπαρξη συμφωνίας που περιορίζει τον ανταγωνισμό. Η συμφωνία μπορεί να συνάπτεται μεταξύ ανταγωνιστών που δρουν στο ίδιο οικονομικό επίπεδο (οριζόντια) ή μεταξύ επιχειρήσεων που δρουν σε διαφορετικό οικονομικό επίπεδο (κάθετη)[160]. Εφόσον οι συμβαλλόμενες επιχειρήσεις απολαμβάνουν οικονομικής αυτονομίας[161], νόθευση ή περιορισμός του ανταγωνισμού δύναται να προκύψει και από συμφωνία μη ανταγωνιστών, δηλαδή επιχειρήσεων που δρουν σε διαφορετικό επίπεδο της αγοράς.

144) Προκειμένου να υπάρχει συμφωνία, αρκεί οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις ρητά ή σιωπηρά να εγκρίνουν από κοινού ένα σχέδιο που περιορίζει ή μπορεί να περιορίσει την κοινή ελευθερία τους, καθορίζοντας μεταξύ τους τις κατευθυντήριες γραμμές της αμοιβαίας δράσης τους (ή αποχής από τη δράση) στην αγορά. Αρκεί, δηλαδή, οι επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφερθούν στην αγορά κατά καθορισμένο τρόπο[162]. Η ύπαρξη συμφωνίας μπορεί να προκύπτει άμεσα ή έμμεσα από τη συμπεριφορά των μερών. Είναι αδιάφορος ο γραπτός ή προφορικός χαρακτήρας της σύμβασης, καθώς και ο δεσμευτικός ή μη χαρακτήρας της, δηλαδή δεν απαιτούνται τυπικές διαδικασίες ούτε και κυρώσεις μη συμμόρφωσης ή μέτρα εφαρμογής[163]. Η ύπαρξη της «συμφωνίας», επομένως, στηρίζεται στην ύπαρξη συμπτώσεως των βουλήσεων δύο τουλάχιστον μερών, της οποίας η μορφή εκδηλώσεως δεν είναι σημαντική, εφόσον συνιστά πιστή έκφραση των βουλήσεων αυτών[164].

145) Εξάλλου, κατά πάγια ενωσιακή νομολογία, η ένταξη ενός διανομέα σε δίκτυο επιλεκτικής διανομής συνεπάγεται καταρχήν την από μέρους του ρητή ή σιωπηρή αποδοχή της πολιτικής του προμηθευτή[165]. Ειδικότερα, η βούληση των μερών στο πλαίσιο ενός δικτύου επιλεκτικής διανομής μπορεί να συνάγεται τόσο ευθέως από ρήτρες της οικείας συμβάσεως όσο και από τη συμπεριφορά των μερών, και ιδίως από ενδεχόμενη ρητή ή σιωπηρή συναίνεση των διανομέων στις συστάσεις που απευθύνει ο προμηθευτής ή στα μέτρα που αυτός λαμβάνει[166].

146) Στην παρούσα υπόθεση, εξετάζονται οι γραπτές συμβάσεις μεταξύ των δικαιοδόχων και της NEOSET και, ειδικότερα, οι επιμέρους όροι που εμπεριέχονται σε αυτές. Συνεπώς, δεν τίθεται θέμα αμφισβήτησης της ύπαρξης συμφωνίας, υπό το πρίσμα του δικαίου του ανταγωνισμού.

VI.6.2 ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ - ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΓΝΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΓΝΗΣΙΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

147) Η εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 προϋποθέτει ότι μια συμφωνία συνάπτεται μεταξύ δύο τουλάχιστον ανεξάρτητων οικονομικά μεταξύ τους επιχειρήσεων. Κατά δε πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής και «ΔΕΕ», πρώην «ΔΕΚ») όταν οι αντιπρόσωποι δεν φέρουν κανέναν κίνδυνο απορρέοντα από τις συμβάσεις τις οποίες διαπραγματεύονται, αυτοί παύουν να έχουν την ιδιότητα του ανεξάρτητου επιχειρηματία[167]. Στις περιπτώσεις αυτές γίνεται λόγος για «γνήσιες συμβάσεις εμπορικής αντιπροσωπείας» και οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στον αντιπρόσωπο όσον αφορά στις συμβάσεις που διαπραγματεύεται ή και συνάπτει για λογαριασμό του αντιπροσωπευόμενου δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 ν. 703/1977[168].

148) Αντίθετα, η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται στις μη γνήσιες συμβάσεις εμπορικής αντιπροσωπείας, όπου ο αντιπρόσωπος διατηρεί την ιδιότητά του ως ανεξάρτητη οικονομικά επιχείρηση. Όσον αφορά στη διάκριση μεταξύ γνήσιας και μη γνήσιας σύμβασης εμπορικής αντιπροσωπείας, γίνεται καταρχάς δεκτό ότι ο αντιπρόσωπος διατηρεί την ιδιότητα του ανεξάρτητου επιχειρηματία, εφόσον αυτός αποκτά την κυριότητα επί των συμβατικών προϊόντων που αγοράζονται ή πωλούνται ή παρέχει ο ίδιος τις υπηρεσίες που αφορά η σύμβαση και εφόσον

160 Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-56 & 58/64, Consten & Grundig κατά Επιτροπής, Συλλ. 1966, σελ. 429, σελ. απόφασης 370-371.

161 Αντίθετα, συμβάσεις διανομής (distribution agreements) που συνάπτονται μεταξύ μητρικής και θυγατρικής επιχείρησης δεν δύναται να υπαχθούν στις απαγορεύσεις του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, καθώς αυτές οι συμφωνίες θεωρούνται ότι αποτελούν κατανομή λειτουργίας προσπαθειών ή ρόλου εντός της ιδίας οικονομικής οντότητας (single economic entity doctrine), βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-73/95P, Viho Europe κατά Επιτροπής, Συλλ. 1996, σελ. I-5457, σκ. 15-17.

162 Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-41/69, Chemiefarma κατά Επιτροπής, Συλλ. 1970, σελ. 661, σκ. 111-113 και ΠΕΚ Τ- 1/89, Rhone Poulenc κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. II-867, σκ. 120, ΠΕΚ Τ-9/99, HFB Holding κατά Επιτροπής, Συλλ. 2002, σελ. II 1487, σκ. 199, ΠΕΚ Τ-168/01, GlaxoSmithKline Services κατά Επιτροπής, Συλλ. 2006, σελ. II-2969, σκ. 76.

163 Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-209/78 έως 215/78 και 218/78, Van Landewyck κατά Επιτροπής, Συλλ. 1980, σελ. III 207, σκ. 85-86 και ΠΕΚ Τ- 1/89, ό.π., σκ. 43-44 και 97, ΠΕΚ Τ-9/99, ό.π., σκ. 200-201, ΠΕΚ Τ-56/99, Marlines κατά Επιτροπής, Συλλ. 2003, σελ. II-5225, σκ. 21. Βλ. επίσης ΔΕφΑθ 2560/2009, σκ. 6.

164 Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-209/78 έως 215/78 και 218/78, ό.π., σκ. 85-86 και ΠΕΚ Τ- 41/96, Bayer κατά Επιτροπής, Συλλ. 2000, σελ. II-3383, σκ. 67-69, ΠΕΚ Τ-208/01, Volkswagen κατά Επιτροπής, Συλλ. 2003, σελ. II-5141, σκ. 30-32, ΠΕΚ Τ-18/03, CD-Contact Data κατά Επιτροπής, Συλλ. 2009, σελ. II-1021, σκ. 48. Βλ. επίσης ΔΕφΑθ 559/2010, σκ. 17, ΔΕφΑθ 906/2010, σκ. 7 και ΔΕφΑθ 2891/2009 σκ. 18.

165 Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-107/82, AEG κατά Επιτροπής, Συλλ. 1983, σελ. 3151, σκ. 38, ΔΕΚ C-25/84, Ford κατά Επιτροπής, Συλλ. 1985, σελ. 2725, σκ. 21 και ΔΕΚ C-74/04 P, Επιτροπή κατά Volkswagen, Συλλ. 2006, σελ. I-6585, σκ. 29.

166 Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-338/00 P, Volkswagen κατά Επιτροπής, Συλλ. 2003, σελ. I-9189, σκ. 61-68 και ΔΕΚ C-74/04 P, ό.π., σκ. 39 και 46.

167 Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-266/93, Bundeskartellamt κατά Volkswagen AG και VAG Leasing GmbH, Συλλ. 1995, σελ. I-3477, σκ. 19 με περαιτέρω παραπομπές.

168 Βλ. και Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 13-15.

αναλαμβάνει έστω έναν από τους κατωτέρω κινδύνους ή δαπάνες[169]: δαπάνες μεταφοράς των προϊόντων, συμμετοχή στις διαφημιστικές δαπάνες για την προώθηση των προϊόντων του αντιπροσωπευόμενου, διατήρηση του κόστους χρηματοδότησης και διατήρησης των αποθεμάτων, ειδικές επενδύσεις σε εξοπλισμό, εγκαταστάσεις ή εκπαίδευση προσωπικού, ευθύνη έναντι τρίτων για ζημίες που προκαλούνται από πωλούμενο προϊόν (ενδεικτική απαρίθμηση)[170].

149) Εν προκειμένω, μετά την εξέταση των γραπτών συμβάσεων μεταξύ των δικαιοδόχων και της NEOSET διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

α) Οι δικαιοδόχοι ασκούν ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα, εμπορευόμενοι στο όνομά τους και με δικό τους κίνδυνο[171].

β) Η κυριότητα των συμβατικών προϊόντων μεταβιβάζεται στους δικαιοδόχους της NEOSET, καθώς από τους υπό εξέταση συμβατικούς όρους προκύπτει ότι ο δικαιοδόχος αγόραζε τα συμβατικά προϊόντα για να τα μεταπωλήσει[172]. Σε περίπτωση καταγγελίας ή λύσης της σύμβασης, οι δικαιοδόχοι είχαν αναλάβει υποχρέωση να πωλήσουν τα πλήρως εξοφλημένα συμβατικά προϊόντα στη NEOSET[173].

γ) Οι δικαιοδόχοι αναλαμβάνουν τα έξοδα της εκπαίδευσης του προσωπικού τους[174].

δ) Οι δικαιοδόχοι αναλαμβάνουν τις δαπάνες για τη διαφήμιση των συμβατικών προϊόντων[175].

ε) Οι δικαιοδόχοι αναλαμβάνουν όλα τα έξοδα λειτουργίας του καταστήματός τους. Γενικότερα, αναλαμβάνουν όλα τα έξοδα της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας στη συμβατικώς ορισθείσα περιοχή[176].

στ) Οι δικαιοδόχοι διακοσμούν τα καταστήματά τους με δικές τους δαπάνες[177].

ζ) Οι δικαιοδόχοι αναλαμβάνουν τα έξοδα μεταφοράς των συμβατικών προϊόντων[178].

η) Οι δικαιοδόχοι υποχρεούνται να τηρούν στις αποθήκες τους απόθεμα των συμβατικών προϊόντων[179].

150) Εκ των ανωτέρω συμβατικών όρων, συνάγεται σαφώς ότι η σχέση της NEOSET με τους δικαιοδόχους της είναι συμβατική σχέση που έχει συναφθεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων, στην οποία οι δικαιοδόχοι αποκτούν την κυριότητα των προϊόντων της σύμβασης και αναλαμβάνουν τους συνυφασμένους με αυτή οικονομικούς κινδύνους. Συνεπώς, στην παρούσα υπόθεση, συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του άρθρου 1 ν. 703/1977.

VI.7 ΟΙ ΥΠΟ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΧΡΗΣΗΣ

151) Στην παρούσα υπόθεση εξετάζονται κάθετες συμφωνίες που έχουν τη μορφή συμβάσεων δικαιόχρησης και συνιστούν, με βάση τα χαρακτηριστικά τους, σύστημα επιλεκτικής διανομής[180].

152) Ένα σύστημα δικαιόχρησης αυτό καθαυτό δεν θίγει τον ανταγωνισμό, για λόγους που οφείλονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του συστήματος αυτού. Επίσης, μία σύμβαση δικαιόχρησης δεν μπορεί να εκτιμηθεί αφηρημένα, αλλά εξαρτάται από τις ρήτρες που περιέχονται στις συμβάσεις αυτές και από το οικονομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται[181]. Οι ρήτρες που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία του συστήματος δεν συνιστούν περιορισμούς του ανταγωνισμού υπό την έννοια του άρθρου 1 του ν. 703/1977. Τούτο ισχύει, ιδίως, για τις ρήτρες που

[169] Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 17: «… εφόσον ο αντιπρόσωπος αναλαμβάνει έναν ή περισσότερους από τους παραπάνω κινδύνους ή δαπάνες, τότε το άρθρο 81, παράγραφος 1 μπορεί να έχει εφαρμογή όπως για οποιαδήποτε άλλη κάθετη συμφωνία» και ομοίου περιεχομένου σκ. 17 στις νέες κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 17.

[170] Βλ. ενδεικτικά Τ-325/01, DaimlerChrysler κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκ. 85-87επ. και ΔΕΚ C-266/93, Bundeskartellamt κατά Volkswagen AG και VAG Leasing GmbH, Συλλ. 1995 σ. I-3477, σκ. 18-19. Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 16-18 και Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 16-17 και 21.

[171] Βλ. άρθρο 2 (ο εν λόγω όρος είναι παρεμφερής σε όλες τις συμβάσεις, αν και με διαφορετική αρίθμηση σε κάποιες από αυτές), 8 (σημείο β, κ) και άρθρο 11.4 της σύμβασης από τις αρχές του 2000 έως και τον Ιούνιο του 2003 (τύπου Α). Στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από το Νοέμβριο του 2003 έως και τον Σεπτέμβριο του 2009 (τύπου Β) και από τα τέλη του 2009 έως και το 2011 (τύπου Γ), οι όροι είναι παρεμφερείς, χωρίς ουσιαστική διαφοροποίηση, ενώ αλλάζει η αρίθμησή τους.

[172] Βλ. ενδεικτικά άρθρο 4 στις συμβάσεις τύπου Α. Ο δικαιοδόχος προκύπτει ότι αγοράζει τα προϊόντα με σκοπό να τα μεταπωλήσει και στις συμβάσεις τύπου Β και Γ.
Βλ. επίσης άρθρο 8, σημείο 8θ. Ο όρος εμφανίζεται στις συμβάσεις τύπου Α, ενώ στις μεταγενέστερες συμβάσεις τύπου Β, ο όρος διαφοροποιείται ως προς τις τιμές μεταπώλησης. Απόσπασμα του σημείου 8κ: «(…) Το τίμημα πωλήσεως των ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ θα καταβάλλεται από το ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ στην ΕΤΑΙΡΙΑ τοις μετρητοίς» (το εν λόγω απόσπασμα εμφανίζεται στις συμβάσεις τύπου Α, ενώ στις υπόλοιπες συμβάσεις το παραπάνω απόσπασμα δεν περιλαμβάνεται στο σχετικό όρο), σημείο 8ι (ο όρος εμφανίζεται στις συμβάσεις τύπου Α, ενώ στις συμβάσεις τύπου Β ο ως άνω όρος δεν υπάρχει και στις συμβάσεις τύπου Γ ο όρος διαφοροποιείται). Βλ. και προοίμιο συμβάσεων τύπου Γ.

[173] Άρθρο 10.3. Ο όρος εμφανίζεται στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από τις αρχές του 2000 έως και τον Ιούνιο του 2003. Στις υπόλοιπες συμβάσεις ο όρος είναι παρεμφερής, ενώ αλλάζει η αρίθμηση.

[174] Άρθρο 7. Ο όρος εμφανίζεται σε όλες τις συμβάσεις τύπου Α. Στις υπόλοιπες συμβάσεις ο όρος είναι παρεμφερής, ενώ στην περίπτωση των συμβάσεων τύπου Γ αλλάζει η αρίθμησή του.

[175] Άρθρο 8, σημείο 8δ. Στις συμβάσεις τύπου Γ αλλάζει η διατύπωση του όρου, χωρίς να τροποποιείται η υποχρέωση του δικαιοδόχου για διαφήμιση ιδία δαπάνη.

[176] Άρθρο 8, σημείο 8κ. Ο όρος εμφανίζεται στις συμβάσεις τύπου Α. Στις συμβάσεις τύπου Β και τύπου Γ ο όρος είναι παρεμφερής, ενώ αλλάζει η αρίθμηση του όρου.

[177] Άρθρο 8, σημείο 8γ. Ο όρος εμφανίζεται στις συμβάσεις τύπου Α. Στις συμβάσεις τύπου Β και τύπου Γ ο όρος είναι παρεμφερής, ενώ αλλάζει η αρίθμηση του όρου.

[178] Άρθρο 8, σημείο 8κ.

[179] Άρθρο 8, σημείο 8ε. Ο όρος εμφανίζεται μόνο στις συμβάσεις τύπου Α.

[180] Βλ. σχετικά 87/17/ΕΟΚ, απόφαση της Επιτροπής της 17 Δεκεμβρίου 1986, IV/30937- Pronuptia, ΕΕ L 13 της 15.01.1987, σ. 39, 89/94/ΕΟΚ, απόφαση της Επιτροπής της 2 Δεκεμβρίου 1988, IV/ 31.697- Charles Jourdan, ΕΕ L 35 της 07/02/1989, σ. 31 και 87/14/ΕΟΚ, απόφαση της Επιτροπής της 17 Δεκεμβρίου 1986, IV/31.428 έως 31.432-Yves Rocher, ΕΕ L 8 της 10.01.1987, σ. 49.

[181] ΔΕΚ C-161/84, Pronuptia de Paris v Schillgalis, Συλλ. 1986, σελ. 353 επ. και ΕΑ 416/2008.

εμποδίζουν να επωφεληθούν οι ανταγωνιστές από την τεχνογνωσία που μεταβιβάζεται και τη συνδρομή που παρέχεται στο δικαιοδόχο από το δικαιοπάροχο ή για τις ρήτρες που οργανώνουν τον απαραίτητο έλεγχο για τη διαφύλαξη της ταυτότητας και της καλής φήμης του δικτύου με το διακριτικό γνώρισμα του δικαιοπαρόχου[182].

V.7.1 Συμβάσεις Δικαιόχρησης

153) Το σύστημα δικαιόχρησης προσδιορίζεται ως ένα σύστημα προώθησης προϊόντων ή/και υπηρεσιών, που βασίζεται στη στενή και διαρκή συνεργασία μεταξύ νομικά και οικονομικά ανεξαρτήτων επιχειρήσεων, ήτοι του δικαιοπαρόχου και των δικαιοδόχων και στο πλαίσιο του οποίου οι επιμέρους δικαιοδόχοι έχουν το δικαίωμα και αναλαμβάνουν την υποχρέωση να διεξάγουν τη συμβατική δραστηριότητα, σύμφωνα με τις επιχειρηματικές μεθόδους και στρατηγικές του δικαιοπαρόχου[183]. Στις συμφωνίες δικαιόχρησης ο δικαιοπάροχος πωλεί στον δικαιοδόχο αγαθά προς μεταπώληση και επιπλέον του χορηγεί άδεια για να χρησιμοποιεί το εμπορικό του σήμα και την τεχνογνωσία του για την εμπορία των εν λόγω αγαθών[184]. Η δικαιόχρηση μπορεί να επιτρέπει στον δικαιοπάροχο να δημιουργήσει με περιορισμένες επενδύσεις ένα ομοιόμορφο δίκτυο για τη διανομή των προϊόντων του. Πέρα από την παραχώρηση της επιχειρηματικής μεθόδου, οι συμφωνίες δικαιόχρησης περιέχουν συνήθως συνδυασμό διαφόρων κάθετων περιορισμών αναφορικά με τα προϊόντα που διανέμονται, πιο συγκεκριμένα συνδυασμό επιλεκτικής διανομής ή/και υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού ή/και αποκλειστικής διανομής ή ηπιότερων μορφών τους[185].

154) Ειδικότερα, αντικείμενο των συμβάσεων δικαιόχρησης αποτελεί το λεγόμενο πακέτο δικαιόχρησης (εφεξής και «πακέτο franchising» ή «πακέτο franchise»), το οποίο περιλαμβάνει τις άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που αφορούν πιο συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, εμπορικά σήματα ή διακριτικούς τίτλους, διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τεχνογνωσία για τη χρήση και τη διανομή αγαθών ή υπηρεσιών. Πέρα από τις άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, ο δικαιοπάροχος παρέχει συνήθως στο δικαιοδόχο, κατά τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας, εμπορική ή τεχνική συνδρομή και οργανωτική υποστήριξη, όπως υπηρεσίες εφοδιασμού, κατάρτιση, εκπαίδευση προσωπικού, συμβουλές σχετικά με τα ακίνητα, εξοπλισμό καταστήματος, χρηματοοικονομικό προγραμματισμό. Η άδεια και η συνδρομή είναι συστατικά στοιχεία της επιχειρηματικής μεθόδου που μεταβιβάζεται στο δικαιοδόχο[186]. Αντίστοιχα, ο δικαιοδόχος έχει επιμέρους υποχρεώσεις που αφορούν στην αυστηρή τήρηση των οδηγιών για τη διαμόρφωση του καταστήματος, τη διαφήμιση, τον τρόπο διεξαγωγής των πωλήσεων, ώστε να διασφαλίζονται η ταυτότητα και η φήμη του δικτύου. Στο πλαίσιο αυτό υπάγεται και η υποχρέωση του εκάστοτε δικαιοδόχου να εκμεταλλεύεται το πακέτο δικαιόχρησης και τα επιμέρους στοιχεία του (τεχνογνωσία, σήματα κ.λπ.). Επίσης, ο δικαιοδόχος καταβάλλει εν γένει αμοιβή στο δικαιοπάροχο για τη χρήση από τον τελευταίο της συγκεκριμένης επιχειρηματικής μεθόδου[187]. Η σχετική υποχρέωση του δικαιοδόχου μπορεί να συνίσταται τόσο στην καταβολή εφάπαξ ποσού για την ένταξη στο σύ-

[182] Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΔΕΚ της 28.1.1986 στην υπόθεση 161/84 (Pronuptia), σκ. 17 επ («17 Δεύτερον, ο παραχωρητής πρέπει να μπορεί να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διαφυλάξει την ταυτότητα και τη φήμη του δικτύου που συμβολίζεται με το διακριτικό γνώρισμα. Από αυτό συνάγεται ότι οι ρήτρες που καθορίζουν τον απαραίτητο έλεγχο για το σκοπό αυτό δεν συνιστούν επίσης περιορισμούς του ανταγωνισμού υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1.

18 Αυτό ισχύει καταρχάς για την υποχρέωση του παραχωρησιούχου να εφαρμόζει τις εμπορικές μεθόδους που έχει αναπτύξει ο παραχωρητής και να χρησιμοποιεί την τεχνογνωσία που του μεταβιβάζεται.

19 Αυτό ισχύει επίσης και για την υποχρέωση του παραχωρησιούχου να μην πωλεί τα εμπορεύματα που αναφέρονται στη σύμβαση παρά μόνο σε χώρο διαρρυθμισμένο και διακοσμημένο σύμφωνα με τις οδηγίες του παραχωρητή, η οποία υποχρέωση έχει ως αντικείμενο να διασφαλιστεί ενιαία εμφάνιση που να ανταποκρίνεται σε ορισμένες απαιτήσεις. Οι ίδιες απαιτήσεις ισχύουν για τη θέση του καταστήματος, η επιλογή της οποίας μπορεί επίσης να επηρεάσει την καλή φήμη του δικτύου. Έτσι εξηγείται γιατί ο παραχωρησιούχος δεν μπορεί να μεταφέρει το κατάστημά του σε άλλο χώρο χωρίς την έγκριση του παραχωρητή.

20 Η απαγόρευση στον παραχωρησιούχο να μεταβιβάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σύμβαση χωρίς την έγκριση του παραχωρητή διασφαλίζει το δικαίωμα αυτού του τελευταίου να επιλέγει ελεύθερα τους παραχωρησιούχους, τα επαγγελματικά προσόντα των οποίων αποτελούν προϋπόθεση για τη δημιουργία και διαφύλαξη της καλής φήμης του δικτύου.

21 Χάρη στον έλεγχο που ασκεί ο παραχωρητής στην προσφορά εμπορευμάτων από τον παραχωρησιούχο το κοινό μπορεί να βρίσκει σε κάθε παραχωρησιούχο εμπορεύματα της ίδιας ποιότητας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως στον τομέα των ειδών μόδας, μπορεί να μην είναι δυνατό να καθοριστούν αντικειμενικοί κανόνες ποιότητας. Η επίβλεψη της τηρήσεως αυτών των κανόνων μπορεί επίσης, λόγω του μεγάλου αριθμού των παραχωρησιούχων, να συνεπάγεται υπερβολικά υψηλό κόστος. Η ρήτρα που επιβάλλει στον παραχωρησιούχο να πωλεί μόνο προϊόντα που προέρχονται από τον παραχωρητή ή από προμηθευτές που επιλέγονται από αυτόν πρέπει, υπό τις περιστάσεις αυτές, να θεωρηθεί ως απαραίτητη για την προστασία της καλής φήμης του δικτύου. Δεν μπορεί, πάντως, να καταλήγει στο να εμποδίζει τον παραχωρησιούχο να προμηθεύεται αυτά τα προϊόντα από άλλους παραχωρησιούχους.

22 Τέλος, δεδομένου ότι η διαφήμιση συμβάλλει στον καθορισμό της εικόνας που έχει το κοινό για το διακριτικό γνώρισμα που συμβολίζει το δίκτυο, η ρήτρα που εξαρτά κάθε διαφήμιση του παραχωρησιούχου από την έγκριση του παραχωρητή είναι επίσης απαραίτητη για τη διαφύλαξη της ταυτότητας του δικτύου, αρκεί να μην αναφέρεται στη φύση της διαφήμισης»).

[183] Βλ. Frank Wijckmans - Filip Tuytschaever, ό.π., σελ. 211, παρ. 6.71.

[184] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 35 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 36.

[185] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 199 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 189.

[186] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 42, 199 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 43, 189.

[187] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 199 και Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 189.

στημα δικαιόχρησης (entry fee) όσο και στην περιοδική καταβολή ορισμένου ποσοστού επί των εισπράξεων των πωλήσεων μετά την αφαίρεση των φόρων (royalties).

155) Οι ακόλουθες υποχρεώσεις σχετικά με τα Δικαιώματα Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΔΔΙ) θεωρούνται γενικώς αναγκαίες για την προστασία των ΔΔΙ του δικαιοπαρόχου και, αν εμπίπτουν στο άρθρο 101 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ, και στο άρθρο 1 παρ. 1 ν. 3959/2011, καλύπτονται επίσης από τον κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες[188]:

α) υποχρέωση του δικαιοδόχου να μη ασκεί, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε ομοειδή δραστηριότητα·

β) υποχρέωση του δικαιοδόχου να μην αποκτήσει συμμετοχή στο κεφάλαιο ανταγωνίστριας επιχείρησης που θα του παρείχε τη δυνατότητα να επηρεάσει την οικονομική συμπεριφορά της εν λόγω επιχείρησης·

γ) υποχρέωση του δικαιοδόχου να μην αποκαλύπτει σε τρίτους τη χορηγηθείσα από τον δικαιοπάροχο τεχνογνωσία για όσο διάστημα η εν λόγω τεχνογνωσία δεν έχει περιέλθει σε δημόσια χρήση·

δ) υποχρέωση του δικαιοδόχου να γνωστοποιεί στο δικαιοπάροχο κάθε εμπειρία αποκτηθείσα κατά την εκμετάλλευση της δικαιόχρησης και να χορηγεί στο δικαιοπάροχο, καθώς και σε άλλους δικαιοδόχους, άδεια μη αποκλειστικής εκμετάλλευσης της τεχνογνωσίας που προκύπτει από αυτή την εμπειρία·

ε) υποχρέωση του δικαιοδόχου να ενημερώνει το δικαιοπάροχο για τις προσβολές των ΔΔΙ που αποτελούν αντικείμενο της άδειας εκμετάλλευσης, να ασκεί αγωγές κατά των προσβολέων ή να συμπαρίσταται στον δικαιοπάροχο σε κάθε αγωγή κατά των προσβολέων·

στ) υποχρέωση του δικαιοδόχου να μην χρησιμοποιεί τεχνογνωσία παραχωρηθείσα από τον δικαιοπάροχο βάσει άδειας εκμετάλλευσης, για σκοπούς άλλους από την εκμετάλλευση της δικαιόχρησης·

ζ) υποχρέωση του δικαιοδόχου να μην παραχωρεί τα δικαιώματα και υποχρεώσεις που προβλέπει η συμφωνία δικαιόχρησης χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιοπαρόχου.

156) Οι συμβάσεις δικαιόχρησης περιέχουν - εκτός από τις προβλέψεις για τα στοιχεία της επιχειρηματικής μεθόδου που μεταβιβάζονται στον δικαιοδόχο - και συνδυασμό κάθετων περιορισμών αναφορικά με τα προϊόντα που διανέμονται, πιο συγκεκριμένα, συνδυασμό επιλεκτικής διανομής ή/και υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού ή/και αποκλειστικής διανομής [βλ. κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σημεία 199-200, και, αντίστοιχα, νέες κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σημείο 189-190]. Συναφώς, η δικαιόχρηση δεν τυγχάνει καμίας προνομιακής μεταχείρισης, δεδομένου ότι πρόκειται για συνδυασμό κάθετων περιορισμών. Οι κατευθυντήριες γραμμές που εφαρμόζονται για τα ως άνω είδη περιορισμών ισχύουν επομένως και για τη δικαιόχρηση[189].

157) Σύμφωνα με όσα εκτίθενται ανωτέρω, οι συμβάσεις μεταξύ NEOSET και δικαιοδόχων συνιστούν συμβάσεις δικαιόχρησης. Η NEOSET δήλωσε ότι λειτουργούσαν 24 καταστήματα με το σύστημα δικαιόχρησης (κατά το 2011) και γνωστοποίησε τα κριτήρια επιλογής δικαιοδόχων / συνεργατών, σύμφωνα με τα στοιχεία που υπέβαλε[190].

158) Εν προκειμένω, το υπό εξέταση δίκτυο διανομής φέρει όλα τα ουσιώδη χαρακτηριστικά σύμβασης δικαιόχρησης (franchising)[191]: Στις υπό εξέταση συμβάσεις, η καθ’ ης παραχωρεί στους δικαιοδόχους της, έναντι οικονομικού ανταλλάγματος - αμοιβής για τη χρήση της συγκεκριμένης επιχειρηματικής μεθόδου[192], την άδεια χρήσης και εκμετάλλευσης του πακέτου δικαιόχρησης, που περιλαμβάνει το δικαίωμα χρήσης της εμπορικής επωνυμίας, του σήματος, του διακριτικού τίτλου, των λοιπών διακριτικών της γνωρισμάτων[193], καθώς και της τεχνογνωσίας της για τη διανομή - εμπορία - πώληση των συμβατικών προϊόντων[194]. Περαιτέρω, η δικαιοπάροχος παρέχει εμπορική και τεχνική συνδρομή στους δικαιοδόχους κατά τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης[195], με την εκπαίδευση των ιδίων και του προσωπικού τους, τη διαμόρφωση και τον εξοπλισμό των καταστημάτων τους, την παροχή συμβουλών σε οργανωτικά, τεχνικά και οικονομικά θέματα, ενώ οι δικαιοδόχοι υπέχουν αντίστοιχες υποχρεώσεις για την εκμετάλλευση των επιμέρους στοιχείων του πακέτου δικαιόχρησης προς την κατεύθυνση της διατήρησης της ταυτότητας και της φήμης του δικτύου, όπως είναι η ενεργός προώθηση των πωλήσεων των συμβατικών προϊόντων και της παροχής των συμβατικών υπηρεσιών σύμφωνα με τη μέθοδο marketing του δικαιοπαρόχου, η διαφήμιση, ο τρόπος διεξαγωγής των πωλήσεων, η τήρηση των οδηγιών της δικαιοπαρόχου στον τρόπο παροχής των υπηρεσιών και διεξαγωγής των πωλήσεων, η διαμόρφωση των καταστημάτων βάσει των προδιαγραφών που θέτει η δικαιοπάροχος και η εν γένει συμμόρφωση στις οργανωτικές αρχές του δικτύου. Εν προκειμένω, προβλέπονται σχετικοί όροι στις σχετικές συμβάσεις/σύστημα διανομής (βλ. ενδεικτικά όρο 1α[196] και 6α[197] όπου γίνεται ρητή αναφορά στην εκμετάλλευση του FRANCHISE NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ)[198].

[188] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 44 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 45.

[189] Βλ. απόφαση ΕΑ 495/VI/2010 ΣΙΣΚΟΣ ΓΚΡΟΥΠ Α.Ε. κ.ά. κατά της ΚΑΡΦΟΥΡ -ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ, επικυρωθείσα - βλ. σχετική απόφαση Συμβουλίου της Επικρατείας 2121/2013 και ΔΕφΑθ 2803/2011.

[190] Βλ. παρ. ανωτέρω. Απαντητική επιστολή NEOSET υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011.

[191] Βλ. απόφαση ΕΑ 580/2013. Βλ. Επίσης Bellamy & Child, European Union Law of Competition, 7th edition (V. Rose, D. Bailey, eds), OUP 2013, σ. 492 επ.

[192] Βλ. ενδεικτικά Προσάρτημα Β στην από 20/7/2000 σύμβαση μεταξύ ΔΙΑΜΕΣΟ-NEOSET, άρθρο 4 (ό.π.) και 4α και Παράρτημα Α παρ. 4 στην σύμβαση της δικαιοπαρόχου με την εταιρεία «[…].» (σύμβαση τύπου Β).

[193] Άρθρο 6 συμβάσεων τύπου Α και Β και 5 στις συμβάσεις τύπου Γ.

[194] Ορος 1α και 6α (ο τελευταίος στις συμβάσεις τύπου Γ εμφανίζεται ως όρος 5 με παρεμφερές περιεχόμενο).

[195] Άρθρο 4, σημείο 4δ, σημείο 4ε , σημείο 4στ, σημείο 4ζ, άρθρα 7 (συμβάσεις τύπου Α και Β) και 6 (συμβάσεις τύπου Γ), άρθρο 8.

[196] Ο όρος έχει την αρίθμηση αυτή και στους τρεις τύπους συμβάσεων.

[197] Ο όρος έχει την αρίθμηση αυτή στις συμβάσεις τύπου Α και Β, ενώ στις συμβάσεις τύπου Γ εμφανίζεται ως όρος 5, με παρεμφερές περιεχόμενο.

[198] Βλ. ενδεικτικά Προσάρτημα Β στην από 20/7/2000 σύμβαση μεταξύ ΔΙΑΜΕΣΟ-NEOSET, άρθρο 4 (ό.π.), (σύμβαση τύπου Α), Παράρτημα Α παρ. 4 στην σύμβαση της δικαιοπαρόχου με την εταιρεία «[…]» (σύμβαση τύπου Β).

159) Ο δικαιοπάροχος οφείλει να παράσχει στους δικαιοδόχους πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διαμόρφωσης του καταστήματος[199], τα εμπορικά και βιομηχανικά μυστικά[200], την εκπαίδευση της δικαιοδόχου ή του προσωπικού της[201].

160) Επισημαίνεται, σχετικώς, ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 3 του Κανονισμού ΕΚ 2790/1999 και άρθρο 2 παρ. Κανονισμού ΕΕ 330/2010, ο κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες εφαρμόζεται και στις κάθετες συμφωνίες που περιέχουν ρυθμίσεις περί δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εφόσον πληρούνται, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες προϋποθέσεις[202]:

i. Οι διατάξεις για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας πρέπει να αποτελούν μέρος μίας κάθετης συμφωνίας, δηλαδή συμφωνίας που περιέχει τους όρους, υπό τους οποίους τα μέρη μπορούν να αγοράζουν, να πωλούν ή να μεταπωλούν ορισμένα αγαθά ή υπηρεσίες. Εν προκειμένω, με τη σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ της δικαιοπαρόχου και των δικαιοδόχων της συμφωνούνται πράγματι οι όροι, υπό τους οποίους οι δικαιοδόχοι θα μεταπωλούν τα προϊόντα που τους προμηθεύει η ΝΕΟΣΕΤ[203].

ii. Τα σχετικά δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας πρέπει να μεταβιβάζονται στον αγοραστή ή να του παρέχεται η άδεια χρήσης τους. Εν προκειμένω, πράγματι η δικαιοπάροχος μεταβιβάζει στους δικαιοδόχους το δικαίωμα χρήσης του σήματος, διακριτικού τίτλου και λοιπών διακριτικών γνωρισμάτων και στοιχείων ιδιοκτησίας της ΝΕΟΣΕΤ γενικά ως προς την εκμετάλλευση του καταστήματος της δικαιοδόχου μέσω του συστήματος δικαιόχρησης[204].

iii. Οι διατάξεις για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας δεν πρέπει να αποτελούν το κύριο αντικείμενο της συμφωνίας. Το κύριο αντικείμενο πρέπει να είναι η αγορά ή διανομή αγαθών, ενώ οι διατάξεις για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας πρέπει να εξυπηρετούν την εφαρμογή της κάθετης συμφωνίας. Εν προκειμένω, εκ των συμβατικών όρων[205] και του ίδιου του σκοπού των συμβάσεων προκύπτει ότι κύριος στόχος δεν είναι η παραχώρηση ΔΔΙ αλλά η δημιουργία καταστημάτων δικαιόχρησης για τη μεταπώληση των προϊόντων της NEOSET, ενώ η χρήση του εμπορικού σήματος, του διακριτικού τίτλου, της εμπορικής επωνυμίας και των λοιπών διακριτικών γνωρισμάτων και στοιχείων που αποτελούν το πακέτο franchise είναι αναγκαία για την άσκηση της κύριας λειτουργίας του καταστήματος που είναι ακριβώς η εμπορία των συμβατικών προϊόντων και υπηρεσιών. Χαρακτηριστικά, στη σύμβαση προβλέπεται ότι η παραχώρηση των ΔΔΙ γίνεται «επ’ ευκαιρία και εξ αιτίας της σύμβασης αυτής και με σκοπό να διακρίνει τα ΠΡΟΙΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ και ακολουθεί κατά τρόπο απόλυτο τη σύμβαση αυτή (.....)»[206].

iv. Οι διατάξεις για τα ΔΔΙ πρέπει να συνδέονται άμεσα με τη χρήση, την πώληση ή τη μεταπώληση αγαθών ή υπηρεσιών από τον αγοραστή ή τους πελάτες του. Αυτό συμβαίνει για παράδειγμα στην περίπτωση μιας συμφωνίας δικαιόχρησης βάσει της οποίας ο δικαιοπάροχος πωλεί στο δικαιοδόχο αγαθά προς μεταπώληση και επιπλέον του χορηγεί άδεια εκμετάλλευσης για να χρησιμοποιεί το εμπορικό του σήμα και την τεχνογνωσία του κατά την εμπορία των εν λόγω αγαθών. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, αυτό συμβαίνει στις υπό εξέταση συμβάσεις.

V.7.2 Συμφωνίες επιλεκτικής διανομής

161) Όπως προαναφέρθηκε, εκτός από τις προβλέψεις για τα στοιχεία της επιχειρηματικής μεθόδου που μεταβιβάζονται στο δικαιοδόχο, οι συμβάσεις δικαιόχρησης περιέχουν συνήθως και συνδυασμό διαφόρων κάθετων περιορισμών αναφορικά με τα προϊόντα που διανέμονται, πιο συγκεκριμένα, συνδυασμό επιλεκτικής διανομής ή/και υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού ή/και αποκλειστικής διανομής (ή ηπιότερων μορφών της)[207]. Ως εκ τούτου η δικαιόχρηση δεν τυγχάνει προνομιακής μεταχείρισης στο πλαίσιο της εφαρμογής του Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες, αλλά οι κάθετοι περιορισμοί που εμπεριέχονται στις σχετικές συμβάσεις αντιμετωπίζονται με βάση τα γενικά κριτήρια που τίθενται από τον ως άνω Κανονισμό και τις αντίστοιχες Κατευθυντήριες Γραμμές[208]. Στη συνέχεια διερευνώνται τα στοιχεία κάθετων περιορισμών που φέρει το υπό εξέταση δίκτυο δικαιόχρησης της ΝΕΟΣΕΤ.

162) Σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχ. δ’ του Κανονισμού (ΕΚ) 2790/1999, ως σύστημα επιλεκτικής διανομής νοείται το «σύστημα διανομής, στο οποίο ο προμηθευτής αναλαμβάνει να πωλεί τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που αναφέρονται στη σύμβαση, άμεσα ή έμμεσα, μόνο σε επιλεγμένους διανομείς με βάση καθορισμένα κριτήρια και εφόσον οι διανομείς αυτοί αναλάβουν την υποχρέωση να μην πωλούν τα εν λόγω αγαθά ή υπηρεσίες σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς». Ομοίως, σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχ. ε’ του Κανονισμού (ΕΕ) 330/2010, το «σύστημα επιλεκτικής διανομής», ορίζεται ως «σύστημα διανομής στο οποίο ο προμηθευτής αναλαμβάνει να πωλεί τα αναφερόμενα στη σύμβαση αγαθά ή υπηρεσίες, άμεσα ή έμμεσα, μόνο σε επιλεγμένους διανομείς με

[199] Βλ. όρο 9α στις συμβάσεις τύπου Α και Β και όρος 9γ στις συμβάσεις τύπου Γ.

[200] Βλ. παραπάνω.

[201] Όρος 7 στις συμβάσεις τύπου Α και Β και 6 στις συμβάσεις τύπου Γ.

[202] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 30 επ. και Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 31 επ.

[203] Βλ. ενδεικτικά σχετικά άρθρα 8θ στις συμβάσεις τύπου Β και Γ και 4ε στις συμβάσεις τύπου Γ, 10.3 στις συμβάσεις τύπου Α, 10.7 στις συμβάσεις τύπου Β και 11 στις συμβάσεις τύπου Γ, καθώς και όσα άρθρα αναλυθούν στη συνέχεια.

[204] Άρθρο 6α των συμβάσεων τύπου Α και Β και τύπου Γ των συμβάσεων τύπου Γ.

[205] Βλ. ενδεικτικά σχετικά άρθρα 1α, 2, 4,6,7, 8 καθώς και όσα άρθρα αναλυθούν στη συνέχεια.

[206] Βλ. παραπάνω, άρθρο 6α των συμβάσεων τύπου Α και Β και 5 των συμβάσεων τύπου Γ.

[207] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 199 επ. και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 189 επ.

[208] Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας περί ανταγωνισμού στους κάθετους περιορισμούς, COM (1998) 544 της 30.9.1998, σελ. 32.

βάση ορισμένα κριτήρια και εφόσον οι διανομείς αυτοί αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην πωλούν τα εν λόγω αγαθά ή υπηρεσίες σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς στη συγκεκριμένη περιοχή εντός της οποίας ο προμηθευτής εφαρμόζει το σύστημα αυτό».

163) Για την αξιολόγηση των πιθανών αντιανταγωνιστικών επιπτώσεων της επιλεκτικής διανομής βάσει του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 πρέπει, καταρχήν, να γίνει διάκριση μεταξύ της καθαρά ποιοτικής επιλεκτικής διανομής και της ποσοτικής επιλεκτικής διανομής[209]. Στο πλαίσιο της καθαρά ποιοτικής επιλεκτικής διανομής επιλέγονται διανομείς μόνο με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια που απαιτούνται λόγω της φύσεως του προϊόντος, όπως είναι η εκπαίδευση του προσωπικού πωλήσεων, η παρεχόμενη υπηρεσία στο σημείο πώλησης, η ύπαρξη ενός ορισμένου φάσματος πωλούμενων προϊόντων κ.λπ. Η εφαρμογή τέτοιων κριτηρίων δεν θέτει άμεσους περιορισμούς στον αριθμό των διανομέων. Η καθαρά ποιοτική επιλεκτική διανομή θεωρείται κατ’ αρχήν ότι δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 (νυν άρθρο 1 παρ. 1 ν. 3959/2011) ή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, διότι δεν συνεπάγεται επιζήμια για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα, εφόσον όμως πληρούνται τρεις προϋποθέσεις: Πρώτον, η φύση του προϊόντος πρέπει να απαιτεί σύστημα επιλεκτικής διανομής, δηλαδή το σύστημα αυτό πρέπει να αποτελεί θεμιτή απαίτηση, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση του προϊόντος, τη διατήρηση της ποιότητάς του και την εξασφάλιση της ορθής χρήσης του. Δεύτερον, οι μεταπωλητές πρέπει να επιλέγονται με βάση αντικειμενικά κριτήρια ποιοτικής φύσεως που ορίζονται με ομοιόμορφο τρόπο για όλους τους δυνητικούς μεταπωλητές χωρίς διακρίσεις. Τρίτον, τα κριτήρια που ορίζονται πρέπει να περιορίζονται σε ό,τι είναι απαραίτητο[210]. Αντίθετα, η ποσοτική επιλεκτική διανομή προσθέτει περαιτέρω κριτήρια για την επιλογή, τα οποία περιορίζουν πιο άμεσα τον πιθανό αριθμό των διανομέων π.χ. με την απαίτηση πραγματοποίησης ελάχιστων ή μέγιστων πωλήσεων, με τον καθορισμό του αριθμού των διανομέων και εμπίπτει καταρχήν στην απαγόρευση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977[211].

164) Η επιλεκτική διανομή, είτε ποιοτική είτε ποσοτική, απαλλάσσεται βάσει του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες εφόσον το μερίδιο αγοράς τόσο του προμηθευτή όσο και του αγοραστή δεν υπερβαίνει έκαστο το 30%, ακόμη και αν συνδυάζεται με άλλους κάθετους περιορισμούς που δεν είναι ιδιαίτερα σοβαροί, όπως η υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού ή η αποκλειστική διανομή, με την προϋπόθεση ότι δεν περιορίζονται οι ενεργητικές πωλήσεις των εξουσιοδοτημένων διανομέων μεταξύ τους και προς τους τελικούς χρήστες. Ωστόσο, όταν η επιλεκτική διανομή ή τα εφαρμοζόμενα κριτήρια δεν απαιτούνται λόγω των χαρακτηριστικών του προϊόντος, επί παραδείγματι όταν υποχρεώνονται οι διανομείς να διαθέτουν ένα ή περισσότερα καταστήματα συμβατικού τύπου ή να παρέχουν ειδικές υπηρεσίες, αυτό το σύστημα διανομής δεν οδηγεί εν γένει σε επαρκείς βελτιώσεις της αποτελεσματικότητας που θα μπορούσαν να αντισταθμίσουν μια αισθητή μείωση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού. Εάν διαπιστωθούν αισθητά αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα, είναι πιθανή η άρση του ευεργετήματος του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες[212].

165) Σημειώνεται ότι τα κριτήρια επιλογής των συστημάτων επιλεκτικής διανομής συνδέονται «κατά πρώτο λόγο» με τη φύση του προϊόντος (καθώς τα συστήματα αυτά συχνά φέρουν χαρακτηριστικά αμιγούς ποιοτικής επιλεκτικής διανομής)[213]. Ωστόσο, δεν είναι σε καμία περίπτωση αναγκαίο η επιλογή των διανομέων ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής να βασίζεται σε κριτήρια άμεσα συνδεδεμένα με τη φύση των διακινούμενων προϊόντων, ούτε και τίθεται καμία τέτοια προϋπόθεση στην κοινοτική νομοθεσία. Τουναντίον, οι σχετικές κοινοτικές διατάξεις διευκρινίζουν ρητώς ότι ο Κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες εφαρμόζεται στην επιλεκτική διανομή, ανεξάρτητα από τη φύση του σχετικού προϊόντος, καθώς και ανεξάρτητα από τη φύση των κριτηρίων επιλογής, με αποτέλεσμα ο εν λόγω Κανονισμός να καταλαμβάνει τόσο την καθαρά ποιοτική όσο και την ποσοτική επιλεκτική διανομή[214]. Επιπλέον, γίνεται δεκτό ότι τα εν λόγω κριτήρια βάσει των οποίων επιλέγονται οι διανομείς δεν απαιτείται να είναι αντικειμενικά και καθορισμένα με ομοιόμορφο τρόπο για όλους τους δυνητικούς μεταπωλητές χωρίς διακρίσεις[215]. Συνεπώς, οι σχετικοί κανόνες δεν προκαταλαμβάνουν τις επιχειρηματικές επιλογές του προμηθευτή ή/και των διανομέων ως προς τον τρόπο οργάνωσης των εν λόγω συστημάτων (και για το λόγο αυτό, εξάλλου, αναγνωρίζουν το ευεργέτημα της απαλλαγής ακόμη και στην περίπτωση ποσοτικής επιλεκτικής διανομής). Θέτουν, όμως, ασφαλιστικές δικλείδες για την προστασία του ανταγωνισμού, στην περίπτωση που ο προμηθευτής επιλέξει παρόμοια

[209] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 185 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 175.

[210] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 185 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 175 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

[211] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 185 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 175. Βλ. και ΔΕΚ C-243/83, SA Binon κατά AMP, Συλλ. 1985, σελ. 2015, σκ. 33-35.

[212] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 186 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 176.

[213] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 184 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 174.

[214] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 186 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 176. Βλ. επίσης Frank Wijckmans - Filip Tuytschaever, ό.π., σελ. 206-207 και Van Bael & Bellis, Competition Law of the European Community, 5th edition, Kluwer Law International, 2009, σελ. 252, παρ. 3.31.

[215] Βλ. Frank Wijckmans - Filip Tuytschaever, ό.π., σελ. 207-208 όπου και αναλυτική παράθεση της σχετικής άποψης της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG COMP) στο πλαίσιο της συζήτησης κατά την προετοιμασία του Κανονισμού (ΕΕ) 330/2010. Βλ. επίσης κατ’ αναλογία ΔΕΕ C-158/11, Auto 24 SARL κατά Jaguar Land Rover France SAS, Συλλ. Ψηφιακή (Γενική Συλλογή), σκ. 39.

συστήματα διανομής, τα οποία συνεπάγονται άμεσα περιορισμούς στις (ενεργητικές και παθητικές) πωλήσεις σε μεταπωλητές εκτός συστήματος[216]. Εξειδικεύοντας τα ανωτέρω, σημειώνεται ότι εντός της περιοχής όπου ο προμηθευτής εφαρμόζει επιλεκτική διανομή, το σύστημα μπορεί να συνδυάζεται με αποκλειστική διανομή, υπό την έννοια της εδαφικής προστασίας και αποκλειστικότητας έναντι του προμηθευτή, με την προϋπόθεση ότι δεν περιορίζονται οι ενεργητικές πωλήσεις του εκάστοτε διανομέα σε άλλες γεωγραφικές περιοχές[217]. Ειδικότερα, δεδομένου ότι ο Κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες επιτρέπει την ποσοτική επιλεκτική διανομή, ο εκάστοτε προμηθευτής ενός δικτύου επιλεκτικής διανομής δύναται να δεσμευθεί να εγκαθιστά αποκλειστικά ένα διανομέα ή ένα περιορισμένο αριθμό διανομέων σε μια συγκεκριμένη περιοχή του δικτύου του[218]. Επιπλέον, στο πλαίσιο του εν λόγω Κανονισμού ο προμηθευτής μπορεί να αναλάβει την υποχρέωση να μην ανταγωνίζεται ο ίδιος ευθέως τους διανομείς του δικτύου του μέσω απευθείας πωλήσεων των συμβατικών προϊόντων στις περιοχές δραστηριοποίησης ενός εκάστου εξ αυτών. Εντούτοις, ενώ η εδαφική προστασία έναντι του προμηθευτή ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής είναι επιτρεπτή, δεν ισχύει το ίδιο για την εδαφική προστασία κατά των λοιπών διανομέων - μελών του συστήματος. Σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχείο γ’ των Κανονισμών απαλλαγής κατά κατηγορίες, ο περιορισμός των ενεργητικών ή παθητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από τα μέλη επιλεκτικού συστήματος διανομής που δραστηριοποιούνται σε επίπεδο λιανικής πώλησης θεωρείται ιδιαίτερα σοβαρός περιορισμός του ανταγωνισμού. Αυτό σημαίνει ότι στους διανομείς (δικαιοδόχους) που συμμετέχουν σε δίκτυο επιλεκτικής διανομής δεν μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί όσον αφορά στους τελικούς καταναλωτές (πελάτες) στους οποίους δύνανται να πωλούν τα προϊόντα τους. Τουναντίον, ο δικαιοδόχος πρέπει να είναι ελεύθερος να πωλεί, τόσο ενεργητικά όσο και παθητικά, σε όλους τους καταναλωτές, όπου κι αν αυτοί βρίσκονται, και με τη βοήθεια του διαδικτύου[219].

166) Εξαίρεση στον ανωτέρω κανόνα είναι ότι ο προμηθευτής δύναται να επιβάλει περιορισμούς στη δυνατότητα του διανομέα να καθορίζει τον τόπο των επιχειρηματικών του εγκαταστάσεων[220]. Στους επιλεγμένους διανομείς, δηλαδή, ενδέχεται να επιβληθεί απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητάς τους από διαφορετικές εγκαταστάσεις ή απαγόρευση ίδρυσης νέου καταστήματος σε άλλη τοποθεσία[221].

[216] Βλ. ΕΑ 495/VI/2010, σκ. 70και ΔΕφΑθ 2803/2011 παρ. 17 .

[217] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 162 και 186 και Νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 152 και 176.

[218] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 53 και Νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 57.

[219] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 53 και Νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 56.

[220] Βλ. άρθρο 4γ) Κανονισμού (ΕΕ) 330/2010.

[221] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 54 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 57.

167) Όπως εκτίθεται αναλυτικότερα στην παρούσα, πληρούνται και τα δυο σχετικά κριτήρια του ορισμού των συστημάτων επιλεκτικής διανομής για τους σκοπούς εφαρμογής του Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες. Πράγματι, το εδώ εξεταζόμενο σύστημα περιλαμβάνει δύο επιμέρους στοιχεία: α) τη διάθεση από τον προμηθευτή των διακινούμενων προϊόντων σε επιλεγμένους διανομείς με βάση ορισμένα κριτήρια και β) τη μη διάθεση εκ μέρους των επιλεγμένων διανομέων των προϊόντων αυτών σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς, δηλ. σε μεταπωλητές εκτός συστήματος. Το υπό εξέταση δίκτυο δικαιόχρησης της NEOSET φέρει τα χαρακτηριστικά συστήματος επιλεκτικής διανομής (όπως, άλλωστε, και τα περισσότερα δίκτυα franchising, λόγω της φύσης του προϊόντος).

168) Αναφορικά με το πρώτο κριτήριο, ειδικότερα, υφίστανται ορισμένα κριτήρια επιλογής για τη συμμετοχή στο υπό εξέταση σύστημα δικαιόχρησης, τα οποία και συνδέονται, μεταξύ άλλων, με την επιδιωκόμενη ομοιομορφία του συστήματος και τη διασφάλιση της μεταβιβασθείσας επιχειρηματικής μεθόδου. Επιπρόσθετα, η φύση του προϊόντος απαιτεί σύστημα επιλεκτικής διανομής, για τη διατήρηση της ποιότητάς του, ενώ και οι μεταπωλητές επιλέγονται με βάση αντικειμενικά κριτήρια ποιοτικής φύσεως που ορίζονται με ομοιόμορφο τρόπο για όλους τους δυνητικούς μεταπωλητές χωρίς διακρίσεις. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, όπως αναφέρει η NEOSET[222], τα κριτήρια επιλογής των συνεργατών/δικαιοδόχων που συμμετέχουν στο εν λόγω σύστημα βασίζονται σε αντικειμενικές παραμέτρους, όπως μεταξύ άλλων: α) προηγούμενη εμπειρία στην εμπορία επίπλων, β) οργανωτικές και διοικητικές ικανότητες για την αποτελεσματική λειτουργία των καταστημάτων, την ανάπτυξη των πωλήσεων και την ποιοτική εξυπηρέτηση των πελατών βάσει των προδιαγραφών της NEOSET, γ) διάθεση προσωπικής ενασχόλησης των δικαιοδόχων με τα καταστήματα και δ) οικονομική δυνατότητα για την πραγματοποίηση επένδυσης για τη μίσθωση και τη στελέχωση καταστήματος και για τη διαμόρφωσή του, ώστε να πληροί την εμφάνιση των καταστημάτων NEOSET[223].

169) Όσον αφορά στο δεύτερο κριτήριο, πράγματι οι δικαιοδόχοι της ΝΕΟΣΕΤ δεν μπορούν να πωλούν τα διακινούμενα προϊόντα σε μη επιλεγμένους διανομείς εκτός του συστήματος (βλ. ενδεικτικά άρθρο 8α του τύπου Α της σύμβασης, ο οποίος εξετάζεται αναλυτικώς στη συνέχεια).

170) Όπως προκύπτει από τους συμβατικούς όρους, ο δικαιοδόχος αναλαμβάνει τη διανομή των συμβατικών

[222] Βλ. ανωτέρω παρ. 33.

[223] Αναφορικά με την εμφάνιση του καταστήματος επισημαίνονται τα εξής: το εκάστοτε κατάστημα α πρέπει να τηρεί τα πρότυπα εμπορικής πολιτικής του δικαιοδόχου (βλ. ενδεικτικά άρθρο 1α τύπου Α), το προσωπικό θα πρέπει να έχει, αλλά και να παρακολουθεί, ειδική εκπαίδευση για τη συμμετοχή του στο σύστημα (βλ. ενδεικτικά άρθρο 7 τύπου Α και 8ιστ του τύπου Γ της σύμβασης), τα καταστήματα των δικαιοδόχων θα πρέπει να έχουν διαρρυθμιστεί και διαμορφωθεί με συγκεκριμένο τρόπο για να επιτευχθεί η ομοιομορφία του συστήματος (βλ. ενδεικτικά άρθρο 8γ του τύπου Α της σύμβασης).

προϊόντων στην περιοχή που έχει παραχωρηθεί αποκλειστικά σε αυτόν και εντάσσεται στο δίκτυο δικαιόχρησης του δικαιοπαρόχου στην περιοχή. Εν προκειμένω, η δικαιοπάροχος υποχρεούται να μην συνάψει παρόμοια σύμβαση με τρίτο στην συγκεκριμένη περιοχή, αλλά ούτε και να ανταγωνίζεται τον δικαιοδόχο πωλώντας τα συμβατικά προϊόντα στην εν λόγω περιοχή[224]. Ο προμηθευτής συμφωνεί να πωλεί τα προϊόντα του μόνο σε έναν διανομέα για μεταπώληση σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή.

171) Συνεπώς, οι εδώ εξεταζόμενες συμβάσεις δικαιόχρησης έχουν προεχόντως χαρακτήρα επιλεκτικής διανομής, αλλά περιέχουν συνδυασμό κάθετων περιορισμών αναφορικά με τα προϊόντα που διανέμονται, ήτοι, συνδυασμό επιλεκτικής διανομής και υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού και αποκλειστικής προμήθειας και διανομής. Ο συνδυασμός αποκλειστικής διανομής με επιλεκτική διανομή απαλλάσσεται βάσει του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες μόνον εφόσον δεν περιορίζονται οι ενεργητικές πωλήσεις σε άλλες γεωγραφικές περιοχές[225]. Σε κάθε περίπτωση, ο χαρακτηρισμός του υπό εξέταση δικτύου ως επιλεκτικής διανομής δεν είναι καθοριστικής σημασίας για τη διαπίστωση ή μη της παράβασης στις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης[226].

[224] Βλ. ενδεικτικά όρους 4β και 9β, ανωτέρω.

[225] Στο πλαίσιο μιας συμφωνίας αποκλειστικής διανομής ο προμηθευτής συμφωνεί να πωλεί τα προϊόντα του μόνο σε έναν διανομέα για μεταπώληση σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Συγχρόνως, επιβάλλονται συνήθως περιορισμοί στο διανομέα όσον αφορά τις ενεργητικές πωλήσεις του σε άλλες περιοχές (που έχουν παραχωρηθεί κατ’ αποκλειστικότητα). Οι πιθανοί κίνδυνοι σε επίπεδο ανταγωνισμού συνίστανται κυρίως στην άμβλυνση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού και στον καταμερισμό της αγοράς, που μπορεί ιδίως να διευκολύνουν τις διακρίσεις ως προς τις τιμές. Όταν οι περισσότεροι ή όλοι οι προμηθευτές εφαρμόζουν αποκλειστική διανομή, αυτό μπορεί να αμβλύνει τον ανταγωνισμό και να διευκολύνει τις αθέμιτες συμπράξεις, σε επίπεδο τόσο προμηθευτών όσο και διανομέων. Τέλος, η αποκλειστική διανομή μπορεί να οδηγήσει σε αποκλεισμό και άλλων διανομέων και, ως εκ τούτου, να περιορίσει τον ανταγωνισμό στο επίπεδο αυτό. Η αποκλειστική διανομή απαλλάσσεται βάσει του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες όταν το μερίδιο αγοράς τόσο του προμηθευτή όσο και του αγοραστή δεν υπερβαίνει έκαστο το 30%, ακόμη και όταν συνδυάζεται με άλλους κάθετους περιορισμούς που δεν είναι ιδιαίτερα σοβαροί, όπως με υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού που περιορίζεται σε πέντε έτη, επιβολή όρων ως προς τις ποσότητες ή υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειας. Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 161 επ. και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Κάθετους Περιορισμούς, ό.π., σκ. 151επ. Βλ. Bellamy & Child, European Union Law of Competition, 7th edition (V. Rose, D. Bailey, eds), OUP 2013, σ. 492 επ. και 6th edition, σ. 525 επ.

[226] Πολλώ δε μάλλον που οι σχετικοί περιορισμοί συνδυάζονται, όπως εκτίθεται στις οικείες ενότητες, με άλλους κάθετους περιορισμούς ιδιαίτερα σοβαρούς. Ο χαρακτηρισμός του υπό εξέταση δικτύου ως επιλεκτικής διανομής δεν είναι καθοριστικής σημασίας για τη διαπίστωση ή μη της παράβασης στις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης δεδομένου ότι - ακόμη και αν το υπό εξέταση δίκτυο δεν είχε το χαρακτήρα συστήματος επιλεκτικής διανομής - θα υφίστατο ιδιαίτερα σοβαρός περιορισμός του ανταγωνισμού και δη απαγόρευση των παθητικών πωλήσεων προς εμπόρους (βλ. F. Wijckmans - F. Tuytschaever, Vertical Agreements in EU Competition Law, 2nd Edition, Oxford University Press, 2011, σελ. 203 επ., παρ. 6.30-6.32 και σ. 206 επ. Παρ. 6.45 επ.). Ειδικότερα, εάν ήθελε διαπιστωθεί ότι δεν υπάρχει επιλεκτική διανομή στην κρινόμενη υπόθεση (και, επομένως, δεν ισχύει ούτε και η σχετική εξαίρεση από τον προβλεπόμενο στο άρθρο 4 στοιχ. β’ περιορισμό ιδιαίτερης σοβαρότητας), οι δικαιοδόχοι θα έπρεπε να μπορούν να πραγματοποιούν παθητικές πωλήσεις προς τρίτους (μεταπωλητές εντός και εκτός του δικτύου δικαιόχρησης). Στην κρινόμενη υπόθεση, ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν θα ήταν σε κάθε περίπτωση δυνατό, δεδομένης της δέσμευσης των δικαιοδόχων να διαθέτουν τα προϊόντα μόνο προς λιανική πώληση.

VI.8 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΙΜΩΝ ΜΕΤΑΠΩΛΗΣΗΣ

VI.8.1 ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

172) Η ελευθερία διαμόρφωσης των τιμών αποτελεί έναν από τους βασικότερους στόχους των άρθρων 1 παράγραφος 1 ν. 703/1977 (νυν ν. 3959/2011) και 101 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ. Τα εν λόγω άρθρα μνημονεύουν ρητά, ως περιοριστικές του ανταγωνισμού, συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές οι οποίες, άμεσα ή έμμεσα, καθορίζουν τις τιμές ή οποιουσδήποτε άλλους όρους συναλλαγής που σχετίζονται με τη διαμόρφωση τιμών. Κατά πάγια νομολογία, ο άμεσος ή έμμεσος καθορισμός τιμών συνιστά πρόδηλο περιορισμό του ανταγωνισμού (και βασική περίπτωση εξ αντικειμένου νοθεύσεως του ανταγωνισμού).

173) Παρομοίως, σύμφωνα με το άρθρο 4, στοιχείο α’ του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες (Κανονισμός (ΕΚ) 2790/99 και Κανονισμός (ΕΕ) 330/2010), ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης, δηλαδή συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές που έχουν ως άμεσο ή έμμεσο αντικείμενό τους τον καθορισμό παγίου ή ελάχιστου επιπέδου τιμής μεταπώλησης, θεωρείται ως ιδιαίτερα σοβαρός περιορισμός του ανταγωνισμού (βλ. ανωτέρω). Συμβατικοί όροι ή πρακτικές σε κάθετες συμφωνίες, με τους οποίους ορίζονται στον διανομέα οι τιμές μεταπώλησης (των προϊόντων) λογίζεται ότι έχουν ως αντικείμενό τους (object) τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Στις περιπτώσεις αυτές, δηλαδή, παρέλκει η διαπίστωση του αντι-ανταγωνιστικού αποτελέσματος (effect) από την εφαρμογή του συγκεκριμένου όρου/συμφωνίας.

174) Σε περίπτωση συμβατικών όρων ή εναρμονισμένων πρακτικών που ενέχουν απευθείας καθορισμό τιμών μεταπώλησης, ο περιορισμός του ανταγωνισμού είναι εμφανής. Ωστόσο, ο καθορισμός των τιμών μεταπώλησης μπορεί, επίσης, να επιτευχθεί και με έμμεσο τρόπο. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν, μεταξύ άλλων, οι συμφωνίες για καθορισμό του περιθωρίου κέρδους του διανομέα, του ανωτάτου επιπέδου έκπτωσης που ο διανομέας μπορεί να χορηγήσει από ένα καθορισμένο επίπεδο τιμών, η εξάρτηση της χορήγησης εκπτώσεων ή της επιστροφής των δαπανών προώθησης, από τον προμηθευτή, από την τήρηση συγκεκριμένου επιπέδου τιμών, η σύνδεση της καθορισμένης τιμής μεταπώλησης με τις τιμές μεταπώλησης των ανταγωνιστών, οι προειδοποιήσεις, η επιβολή κυρώσεων, η καθυστέρηση ή αναβολή παραδόσεων, καθώς και η καταγγελία συμβάσεων σε συνάρτηση με τη τήρηση συγκεκριμένου

επιπέδου τιμών. Περαιτέρω, τόσο οι άμεσοι, όσο και οι έμμεσοι τρόποι για την επίτευξη του καθορισμού των τιμών μπορούν να γίνουν πιο αποτελεσματικοί όταν συνδυαστούν με λήψη μέτρων για τον εντοπισμό διανομέων που εφαρμόζουν μειωμένες τιμές, όπως η εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης τιμών, ή μέτρων που μπορεί να αποθαρρύνουν τον αγοραστή να μειώσει τις τιμές μεταπώλησης[227]. Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να επιβληθεί δέσμευση ως προς τις τιμές μεταπώλησης. Οι συνιστώμενες/ προτεινόμενες τιμές είναι καταρχάς συμβατές με τις απαγορευτικές διατάξεις των άρθρων 1 του ν. 703/77 και 101 ΣΛΕΕ, στο μέτρο ωστόσο που ο παραγωγός ή προμηθευτής περιορίζεται στην ανακοίνωση των τιμών αυτών στους διανομείς/μεταπωλητές και δεν προκύπτει, άμεση ή έμμεση, δέσμευση των τελευταίων για την τήρησή τους. Πρέπει, επίσης, να αποτρέπεται η επίταση της διαρθρωτικής ακαμψίας των τιμών που παρεμποδίζει τον ανταγωνισμό ως προς τις τιμές. Συναφώς, δεν επιτρέπονται αυστηρές καθοδηγήσεις ως προς τον καθορισμό των τιμών λιανικής[228].

175) Όταν το αντικείμενο της συμφωνίας στοχεύει στον περιορισμό του ανταγωνισμού, όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις καθορισμού τιμών μεταπώλησης κατά τα προαναφερθέντα, η συμφωνία εμπίπτει στην απαγόρευση της διάταξης του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και του άρθρου 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ άνευ ετέρου. Με άλλα λόγια, κατά πάγια εθνική και ενωσιακή νομολογία, η εκτίμηση των συγκεκριμένων αποτελεσμάτων μιας σύμπραξης παρέλκει, όταν προκύπτει ότι αυτή έχει ως σκοπό την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού[229]. Συναφώς, στην περίπτωση σύμπραξης που συνιστά εξ αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού «παρέλκει ως αλυσιτελής, η περαιτέρω έρευνα και απόδειξη κινδύνου βλάβης των καταναλωτών ή επέλευσης άλλων, συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, εν δυνάμει βλαπτικών για τον ανταγωνισμό»[230]. Ούτως, η διαπίστωση ότι η σύμπραξη έχει αντικείμενο περιοριστικό του ανταγωνισμού δεν μπορεί να ανατραπεί ούτε από ενδείξεις ότι δεν είχε κανένα αποτέλεσμα εντός της αγοράς, ή ότι δεν είχε άμεση επίδραση επί των τιμών, ούτε από τη διαπίστωση ότι οι ενδιαφερόμενοι εξασφάλισαν ταυτόχρονα, δια της πρακτικής αυτής, ορισμένα πλεονεκτήματα ως προς τον ανταγωνισμό[231].

176) Υπενθυμίζεται περαιτέρω ότι ακόμη και στην περίπτωση που το μερίδιο αγοράς του προμηθευτή στη σχετική αγορά δεν υπερβαίνει το 10% κατά τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση ΕΑ για τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας[232] (και την αντίστοιχου περιεχομένου Ανακοίνωση ΕΕ 1997[233] ή το 15% κατά τα οριζόμενα στην μεταγενέστερη αντίστοιχη Ανακοίνωση ΕΕ 2001[234]), ο περιορισμός της δυνατότητας του αγοραστή να καθορίζει τις τιμές μεταπώλησης ως εξ αντικειμένου περιορισμός του ανταγωνισμού παραβιάζει το άρθρο 1 του ν. 703/1977 (πλέον ν. 3959/2011) και δεν εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του[235]. Συνεπώς, δεν απαιτείται η περαιτέρω εξέταση των

[227] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σημεία 46-47 και, αντιστοίχως, νέες κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σημεία 47-48. Βλ. επίσης ενδεικτικά ΔΕφΑθ 559/2010 σκ. 17 και 20, ΔΕφΑθ 2891/2010 σκ. 18, ΔΕφΑθ 2803/2011, καθώς και την ενωσιακή νομολογία στην οποία παραπέμπουν. Βλ. απόφαση ΕΑ 580/2013, παρ. 106 επ. και απόφαση Ε.Ε. 78/59/ΕΚ, Central Bureau, σκ. 10, 16 και 25, όπου έγινε δεκτό ότι συμφωνία καθορισμού ελάχιστου περιθωρίου κέρδους (ύψους 25% επί της τιμής προμήθειας) για τους λιανοπωλητές περιόριζε εξ αντικειμένου τον ανταγωνισμό μεταξύ των προμηθευτών και των λιανοπωλητών (που αναγνωρίζονταν ως μέρη της συμφωνίας Algemeen Reglement), καθώς και απόφαση Ε.Ε. COMP/37975, PO/YAMAHA, σκ. 67-71, 124-127, όπου έγινε δεκτό ότι συνιστούσε εξ αντικειμένου καθορισμό τιμών το γεγονός ότι απαγορεύθηκε στους διανομείς του προμηθευτή (YAMAHA) να πωλούν τα προϊόντα του με έκπτωση πάνω από 15% υπολογιζόμενο επί των προτεινόμενων τιμών που απέστελλε η YAMAHA. Με τον τρόπο αυτό ουσιαστικά υποχρέωνε τους διανομείς να πωλούν σε ελάχιστες τιμές, ήτοι τις προτεινόμενες μείον την ανώτατη έκπτωση του 15%.

[228] Βλ. ενδεικτικά ΠΕΚ υπόθεση T-67/01, JCB Service κατά Επιτροπής, σκ. 126, 130 & 131-133, όπου και αναφορές σε νομολογία, αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής IV/31.428-31.432, Yves Rocher, EE L 8, 10/1/1987, σκ. 30 & 51.

[229] Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 2007/2013, σκ. 17, όπου και πάγια σχετική ενωσιακή νομολογία, καθώς και ΔΕφΑθ 502/2013, ΔΕφΑθ 1001/2006, σκ. 16, καθώς και αποφάσεις ΔΕΚ υπόθ. 45/85 Verband der Sachversicherer κατά Επιτροπής, Συλλ. 1987, σ. 405, σκ. 39, ΔΕΚ C-209/07 Irish Beef, σκ. 16-21, ΠΕΚ συνεκδ. υποθ. T-305/94 έως T- 307/94, T-313/94 έως T- 316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94 και T-335/94 Limburgse Vinyl Maatschappij NV κλπ. κατά Επιτροπής, Συλλ. 1999 σ.II- 931, σκ. 741 και ΠΕΚ υπόθ. T-62/98 Volkswagen κατά Επιτροπής, Συλλ. 2000, σ. II-2707, σκ. 178 και ΠΕΚ T- 49/02, Brasserie κατά Επιτροπής, Συλλ. II-3033, σκ. 97, 108 και 178.

[230] Βλ. απόφαση ΣτΕ 2780/2012, σκ. 4 (όπου και παραπομπές σε ενωσιακή νομολογία).

[231] Βλ. απόφαση ΣτΕ 2780/2012, σκ. 4 (όπου και παραπομπές σε ενωσιακή νομολογία).

[232] Ανακοίνωση της ΕΑ με ημερομηνία 2.3.2006 σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας, οι οποίες δεν περιορίζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (de minimis), παρ. 7β.

[233] Ανακοίνωση σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (εφεξής Ανακοίνωση de minimis 1997), EE C 372 της 9.12.1997, παρ. 9 επ.

[234] Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας οι οποίες δεν περιορίζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (εφεξής Ανακοίνωση de minimis 2001), EE C 368 της 22.12.2001, σελ 13 επ. , παρ.7, 8, 9.

[235] Βλ. και Ανακοίνωση de minimis 1997, ό.π., παρ. 11, όπου ορίζεται ότι: «11. Όσον αφορά β) τις «κάθετες» συμφωνίες που έχουν ως στόχο: - τον καθορισμό τιμών μεταπώλησης, (......) η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 85 παράγραφος 1 δεν μπορεί να αποκλεισθεί, ακόμη και αν τα μερίδια αγοράς που κατέχονται από το σύνολο των συμμετεχουσών επιχειρήσεων είναι κατώτερα από τα όρια που αναφέρονται στα σημεία 9 και 10» .

Βλ. Ανακοίνωση de minimis 2001, ό.π., παρ. 11, όπου αναφέρεται ότι: «11. Τα σημεία 7, 8 και 9 δεν ισχύουν για τις συμφωνίες που περιλαμβάνουν οποιονδήποτε από τους παρακάτω ιδιαίτερα σοβαρούς περιορισμούς: (………) 2) όσον αφορά συμφωνίες συναφθείσες μεταξύ μη ανταγωνιστών όπως ορίζονται στο σημείο 7, περιορισμοί οι οποίοι, άμεσα ή έμμεσα, μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες που

μεριδίων αγοράς της NEOSET στην παρούσα υπόθεση, προκειμένου να διαπιστωθεί η αδυναμία υπαγωγής στις ευνοϊκές διατάξεις του κανόνα de minimis.

VI.8.2 ΟΙ ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΥΣΑΣ

177) Κατά την καταγγελία, όσον αφορά στον καθορισμό από την καταγγελλόμενη των τιμών λιανικής στις οποίες πωλούν οι δικαιοδόχοι, στον όρο 8θ της σύμβασης δικαιόχρησης Τύπου Α που προσκόμισε η καταγγέλλουσα[236] ορίζεται ότι ο δικαιοδόχος: «υποχρεούται να πωλεί τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ σύμφωνα με τον τιμοκατάλογο που θα του προμηθεύει η ΕΤΑΙΡΙΑ (εν προκειμένω ο Δικαιοπάροχος) και να ακολουθεί την πολιτική τιμών και όρων πώλησης της ΕΤΑΙΡΙΑΣ στην ΠΕΡΙΟΧΗ, όπως θα καθορίζεται με εγκυκλίους της και τούτο για τον αποκλειστικό σκοπό να επιτυγχάνεται ομοιομορφία στο Δίκτυο και να δημιουργείται βεβαιότητα και κλίμα εμπιστοσύνης στους τελικούς χρήστες». Σύμφωνα με τον όρο 4δ των συμβάσεων της καταγγέλλουσας, «....ΠΡΟΣΠΕΚΤΟΥΣ και τιμοκατάλογοι για διανομή στους αγοραστές θα παρέχονται δωρεάν...».

178) Περαιτέρω, κατά τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, η πρακτική επιβολής των τιμών χονδρικής και λιανικής αποδεικνύεται, πέρα από τις συμβάσεις, και από τον τιμοκατάλογο που ήταν εγκατεστημένος στο λογισμικό της NEOSET, κοινό σε όλους και καθ’ υπόδειξη της NEOSET. Για λόγους ασφαλείας, όπως αναφέρει στην καταγγελία της η καταγγέλλουσα, η NEOSET παρέδωσε τον κατάλογο αυτό και τυπωμένο κατά την έναρξη της συνεργασίας, ενώ τον ενημέρωνε τόσο ηλεκτρονικά όσο και σε έντυπη μορφή καθ’ όλη τη διάρκεια της συνεργασίας[237].

179) Σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας του ηλεκτρονικού συστήματος που οι Δικαιοδόχοι ήταν υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν, η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι: «Κατά τη διάρκεια της συνεργασίας, η NEOSET έστελνε με email ένα αρχείο μορφής PNI (ως συνημμένο), το οποίο εγκαθιστούσε τις νέες τιμές λιανικής ανά κωδικό (και αντίστοιχα μας έστελνε και δεύτερο αρχείο PNI με τις τιμές χονδρικής)[238]. Με αυτό τον τρόπο οι νέες τιμές εμφανίζονταν αυτόματα τόσο στις προσφορές και στις μακέτες που ετοιμάζαμε για τον ενδιαφερόμενο πελάτη μας μέσω του σχεδιαστικού προγράμματος CAD όσο και στις παραγγελίες και αποδείξεις».

180) Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, δεν ήταν δυνατή η απόκλιση από αυτές τις τιμές για νομικούς λόγους (ρήτρα στη μεταξύ τους σύμβαση συνεργασίας) και για τεχνικούς λόγους (οι υπάλληλοι δεν διέθεταν τις τεχνικές γνώσεις ώστε να προχωρήσουν σε αλλαγές τιμών αφού οι σχετικές οδηγίες, όπως υποστηρίζει, δεν περιλαμβάνονταν στο εγχειρίδιο χρήσης του λογισμικού αλλά ούτε και στα σεμινάρια εκπαίδευσης των υπαλλήλων παρεχόταν η σχετική πληροφόρηση). Επίσης, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η NEOSET, μέσω του λογισμικού της συστήματος, μετέτρεπε την παραγγελία σε δελτίο αποστολής και αργότερα σε τιμολόγιο αφού πρώτα ενέκρινε την προσφορά και τη μακέτα που έδινε προς τον πελάτη το κατάστημα του Δικαιοδόχου[239].

181) Κατά την καταγγελία, η NEOSET έστελνε πλήθος γραπτών ενημερωτικών fax («memos») ή email με τα οποία γνωστοποιούσε σε όλους τους Δικαιοδόχους τη λιανική τιμή στην οποία θα έπρεπε να διαθέτουν τα προϊόντα του συστήματος από τα καταστήματά τους. Στην καταγγελία επισυνάπτονται ενημερωτικά σημειώματα (memos) από το ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ NEOSET με τα οποία ενημερώνονται οι Δικαιοδόχοι για έναρξη παραγγελιοληψίας νέων προϊόντων καθώς και τις λιανικές τιμές αυτών, κατάργηση και αντικατάσταση μοντέλων, αλλαγές τιμών, προωθητικές και διαφημιστικές ενέργειες κ.ά.

182) Ενδεικτικά, η καταγγέλλουσα επικαλείται ενημερωτικό (memo) της 1.2.2007 στο οποίο η NEOSET ενημερώνει το δίκτυο καταστημάτων NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ για «ανατιμήσεις των προϊόντων της κουζίνας με στόχο την ενδεχόμενη ενημέρωση πελατών που έχουν λάβει προσφορά και δεν έχουν ακόμα οριστικοποιήσει την παραγγελία τους, ενημερωτικό της 9.2.2007, στο οποίο παρατίθενται οι αυξήσεις τιμών κουζίνας ανά κατηγορία οι οποίες «αφορούν στη χονδρική και κατ’ επέκταση και στη λιανική με το ίδιο ποσοστό», ενημερωτικό (memo) της 20.4.2007 με ενημέρωση για «αλλαγή τιμών σε συγκεκριμένους κωδικούς και για μείωση τιμής προϊόντος που βαίνει προς κατάργηση» (παρατίθεται πίνακας με κωδικούς προϊόντων με αναφορά: την παλιά και της νέας χονδρικής και λιανικής τιμής (και λ.τ. παραμεθορίου), με και χωρίς ΦΠΑ, ενημερωτικό (memo) της 13.4.2007 με ενημέρωση για αλλαγές μοντέλων από την «εταιρεία Bauknecht και αντίστοιχη αποστολή νέων κωδικών και τιμών των προϊόντων και κωδικούς και τιμές χονδρικής και λιανικής για αντικατάσταση στο σύστημα του defacto)». Η καταγγέλλουσα προσκομίζει αρκετά αντίστοιχα ενημερωτικά (memos) με αναθεωρήσεις τιμοκαταλόγων.

ελέγχονται από τα μέρη, έχουν ως αντικείμενο: α) τον περιορισμό της δυνατότητας του αγοραστή να καθορίζει τις τιμές πώλησης, χωρίς να θίγεται η δυνατότητα του προμηθευτή να επιβάλλει μέγιστη τιμή πώλησης ή να συνιστά την τιμή πώλησης, υπό τον όρο ότι αυτές δεν ισοδυναμούν με πάγια ή ελάχιστη τιμή πώλησης εξαιτίας των πιέσεων που ασκεί ή των κινήτρων που προσφέρει οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος·».

[236] Βλ. την από 20.7.2000 σύμβαση μεταξύ της καταγγελλόμενης και της καταγγέλλουσας

[237] Η καταγγέλλουσα προσκόμισε (σχετ. 9 της καταγγελίας) τιμοκατάλογους λιανικής με ΦΠΑ για τους μήνες Οκτώβριο 2007 και Μάρτιο και Μάιο 2008, εγχειρίδια του Οκτωβρίου 2007, κατάλογος προϊόντων 2008 της NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ και το αντίστοιχο προσπέκτους της NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ με τις τιμές προϊόντων.

[238] Στο ίδιο email υπήρχαν και οι οδηγίες εγκατάστασης του αρχείου στο υπάρχον λογισμικό σύστημα.

[239] Περί των αιτιάσεων αυτών βλ. και συμπληρωματικό υπόμνημα ΔΙΑΜΕΣΟ υπ’ αριθμ. πρωτ. 408/10.11.2015. Εκεί αναφέρεται επίσης ότι η ΝΕΟSΕΤ ήλεγχε τις τιμές λιανικής πώλησης και σε τελικό στάδιο (ολοκλήρωσης της συναλλαγής με τον πελάτη), με έλεγχο από τη ΝΕΟSΕΤ των αποδείξεων λιανικής με δύο τρόπους: α) με επιθεωρητές που επισκέπτονταν τακτικά τα καταστήματα, β) με ελέγχους του Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου της εταιρίας (στο υπόμνημα, με παραπομπή στην κατάθεση του εκπροσώπου της καταγγέλλουσας, […], αναφέρεται ότι: «οι επιθεωρητές … άφηναν σαφώς να υπονοηθεί ότι αν διαπιστώσουν αλλαγές στις τιμές θα κατήγγελλαν τη σύμβαση»).

183) Περαιτέρω, η ΔΙΑΜΕΣΟ με την καταγγελία της προσκομίζει και επικαλείται την ένορκη βεβαίωση του δικαιοδόχου […][240], της 10.12.2009, ο οποίος κάνει αντίστοιχες με την καταγγέλλουσα αναφορές. Ο […] δραστηριοποιήθηκε ως δικαιοδόχος της NEOSET βάσει της από 23.1.2001 σύμβασης δικαιόχρησης, και συνέστησε για το σκοπό αυτό εταιρία με την επωνυμία «[…]» με έδρα το Ίλιον Αττικής, η οποία αργότερα (2006) μεταφέρθηκε στο Περιστέρι. Η συνεργασία του με τη NEOSET έληξε με την από 13.8.2007 καταγγελία της σύμβασης δικαιόχρησης από την καταγγελλόμενη. Σύμφωνα με τον […] οι τιμές στις οποίες διέθετε τα προϊόντα στο κατάστημά του ήταν «με ακρίβεια καθορισμένες και επιβαλλόμενες από τη NEOSET σε όλο το δίκτυό της». Ειδικά ως προς τις τιμές λιανικής, του κοινοποιούνταν «σε τακτά χρονικά διαστήματα από την ανωτέρω εταιρεία με διάφορους τρόπους (όλων αυτών σωρευτικά εφαρμοσθέντων από την NEOSET) ήτοι με εφοδιασμό μου με τιμοκαταλόγους λιανικής, ενιαίους για όλο το δίκτυο έως και το 2004, με αποστολή σχετικών fax/ενημερωτικών σημειωμάτων, email με τα οποία μου κοινοποιούσαν (όπως και στους υπόλοιπους δικαιοδόχους) τις ακριβείς τιμές λιανικής στις οποίες έπρεπε να διαθέτουμε τα προϊόντα της και τις εκάστοτε αλλαγές σε αυτές κατά την κρίση της πάντα αλλά και μέσω του ίδιου, κοινού λογισμικού συστήματος που διατηρούσαμε όλοι οι δικαιοδόχοι στα καταστήματά μας, καθ’ υπόδειξη της NEOSET, δυνάμει του οποίου μας αποστέλλονταν ηλεκτρονικά σε τακτά χρονικά διαστήματα και πάντως, όποτε αυτό απαιτείτο κατά την κρίση της NEOSET, οι αντίστοιχες οδηγίες για την εφαρμογή νέου αρχείου PNI, με το οποίο ενσωματώνονταν αυτόματα κάθε φορά οι νέες τιμές λιανικής στο δικό μας μηχανογραφικό σύστημα και εμφανίζονταν αυτόματα τόσο στις προσφορές και μακέτες που ετοιμάζαμε για τον ενδιαφερόμενο πελάτη μας όσο και στις παραγγελίες και αποδείξεις μας, χωρίς να είναι δυνατή η πώληση από μέρους μου (και όλων ημών των δικαιοδόχων) σε διαφορετικές τιμές ούτε για 0,001 €, αφού απλούστατα δεν ήταν δυνατή ούτε η εκτύπωση προσφοράς και μακέτας ούτε η αποστολή παραγγελίας με διαφορετικές τιμές ενώ το τιμολόγιο πώλησης αποστέλλονταν σε εμάς από την ίδια τη NEOSET η οποία και ετοίμαζε αυτό με βάση τις συγκεκριμένες τιμές και εμείς τιμολογούσαμε τον πελάτη. Είναι δε πέρα για πέρα αλήθεια ότι ουδείς δικαιοδόχος μπορούσε να αποκλίνει από τις ακριβείς τιμές λιανικής που η NEOSET επέβαλε, καθόσον πέραν των αναφερόμενων στη σύμβασή μας, των ανωτέρω αναφερομένων και της συγκεκριμένης λειτουργίας του λογισμικού μας συστήματος, η χρήση του οποίου αποτελούσε προϋπόθεση για την πώληση κάθε προϊόντος μας, η εν λόγω εταιρία διενεργούσε τακτικά ελέγχους είτε μέσω «κρυφών πελατών» (mystery customers) είτε μέσω των επιθεωρητών της, οι οποίοι ήλεγχαν τη συμμόρφωσή μας με τις επιβληθείσες αυτές τιμές λιανικής, ήλεγχαν δηλαδή τα τιμολόγια πωλήσεως, «ενημερώνοντάς» μας κάθε φορά προφορικά οι τελευταίοι (δηλ. οι επιθεωρητές) ότι θα επέρχονταν κυρώσεις σε εμάς εάν αποκλίναμε από αυτές....».

[240] Σχετ. 5 της καταγγελίας.

184) Ο […] αναφέρει επίσης ότι: «με βάση τα νέα δεδομένα, η εταιρία στη συνέχεια μας προμήθευσε με προϊόντα σε νέες τιμές, χονδρικής και λιανικής, πολύ υψηλότερες αυτών του ανταγωνισμού αλλά και των προηγούμενων δικών της, έτσι ώστε να αρχίσουμε να χάνουμε μέρος της πελατείας μας, η οποία μας εμπιστευόταν, μεταξύ άλλων, και για τις ανταγωνιστικές τιμές μας. Συνεπεία των ανωτέρω, ο τζίρος μου το 2003 παρουσίασε πτώση, ..., οπόταν και διαμαρτυρήθηκα, πιο έντονα πλέον, όπως και οι υπόλοιποι δικαιοδόχοι στη NEOSET, η οποία αντέδρασε πάλι προς το συμφέρον της και εναντίον των δικών μας συμφερόντων, αφού προέβη μεν τελικά μετά από τις οχλήσεις μας σε μείωση των τιμών λιανικής, αφήνοντας ωστόσο ακριβώς ίδια την τιμή χονδρικής στην οποία προμηθευόμαστε τα προϊόντα της, ...».

185) Σε σχέση με τη διενέργεια ελέγχων στα καταστήματα των δικαιοδόχων από την καταγγελλόμενη, η ΔΙΑΜΕΣΟ επικαλείται τα άρθρα 5β (βλ. ανωτέρω) Τύπου Α. Η ρήτρα 8η της σύμβασης Τύπου Α («ο δικαιοδόχος 8η.- Υποχρεούται να επιτρέπει στην ΕΤΑΙΡΙΑ τη διενέργεια ελέγχων στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ και στην αποθήκη των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, καθώς και στα βιβλία απογραφής και λογαριασμών και στο τέλος κάθε μήνα, ημερολογιακώς υπολογιζομένου και έτους, υποχρεούται να της αποστέλλει αναλυτική κατάσταση των Πωληθέντων ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, των τιμών πώλησης, του υπάρχοντος αποθέματος, τα ονόματα και τις διευθύνσεις κατοικίας των αγοραστών, καθώς και κάθε είδους Στατιστική Πληροφόρηση που θα ζητηθεί από την ΕΤΑΙΡΙΑ») όντως περιέχει διατύπωση που προβλέπει ρητώς έλεγχο που αφορά στις τιμές πώλησης και στο απόθεμα.

186) Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, η NEOSET, με ελέγχους τακτικούς και εκτάκτους (μη προαναγγελθέντες) που διενεργούσε στα καταστήματα των δικαιοδόχων με υπαλλήλους της, και με ελέγχους των βιβλίων και στοιχείων «ήλεγχε, όπως ρητώς μας έλεγε, κατά πόσο εμείς (δηλαδή οι δικαιοδόχοι) πράγματι τηρούσαμε τις τιμές του τιμοκαταλόγου». Συγκεκριμένα, κατά την καταγγέλλουσα, η NEOSET συνέκρινε την τιμή της προσφοράς προς τον πελάτη με την απόδειξη προς τον πελάτη και την τελική τιμή που αναγραφόταν σε αυτή και δήλωνε κάθε φορά ότι όλα τα στοιχεία ήταν «εν τάξει» και δεν άφηνε καμία αμφιβολία ότι και στον επόμενο έλεγχο έπρεπε να τα βρει ξανά «εν τάξει» [241].

Τα υπομνήματα της καταγγέλλουσας

187) Η ΔΙΑΜΕΣΟ με δύο υπομνήματα[242] που υπέβαλε στην Υπηρεσία, προσκόμισε επιπλέον έγγραφα για να υποστηρίξει τη θέση της ότι οι τιμές του τιμοκαταλόγου ήταν πάγιες και να αντικρούσει τους ισχυρισμούς της NEOSET στο πλαίσιο μεταξύ τους δικών αστικής φύσης περί του ότι η ΔΙΑΜΕΣΟ πωλούσε σε τιμές ανώτερες του τιμοκαταλόγου και ότι η ίδια η NEOSET πώλησε σε τιμές κατώτερες κατά περίπου 4% από τις τιμές που χρέωνε η ΔΙΑΜΕΣΟ τους πελάτες της. Τα στοιχεία που προσκόμισε η ΔΙΑΜΕΣΟ, περιλαμβάνουν τα εξής:

[241] Βλ. καταγγελία σελ. 10.

[242] Υπομνήματα υπ’ αριθμ. πρωτ. 5129/15.6.2012 και υπ’ αριθμ. πρωτ. 2491/19.3.2013.

α) Πίνακα[243] με τους τελευταίους πελάτες της καταγγέλλουσας στους οποίους δεν μπόρεσε να παραδώσει τα παραγγελθέντα εμπορεύματα και στους όποιους η ίδια η NEOSET παρέδωσε τις παραγγελθείσες κουζίνες. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η NEOSET ισχυρίστηκε με βάση τα στοιχεία του πίνακα ότι η καταγγέλλουσα δήθεν πωλούσε σε τιμές ανώτερες του τιμοκαταλόγου. Όμως, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η NEOSET προσθέτει τεχνηέντως στην τιμή των «προϊόντων NEOSET» (των εμπορευμάτων), και την τιμή της μεταφοράς και της τοποθέτησης. Η καταγγέλλουσα σημειώνει ότι τα μέλη του δικτύου ήταν ελεύθερα να επιλέγουν τους εξωτερικούς τους συνεργάτες, ανεξάρτητες επιχειρήσεις μεταφοράς και τοποθετήσεως των εμπορευμάτων NEOSET[244].

β) Συγκριτικό πίνακα που έχει καταρτίσει η καταγγέλλουσα. Από τα 56 τιμολόγια της NEOSET που προσκόμισε η καταγγέλλουσα μαζί με τις αντίστοιχες παραγγελίες που είχε υποβάλλει η ίδια η ΔΙΑΜΕΣΟ πριν τη διακοπή της μεταξύ τους συμβατικής σχέσης, προκύπτει, κατά την καταγγέλλουσα, ότι οι τιμές στις οποίες τιμολόγησε η NEOSET τους πελάτες της ΔΙΑΜΕΣΟ για τα παραγγελθέντα εμπορεύματα είναι οι ίδιες που αναγράφονται και στις αρχικές παραγγελίες, ενώ η διαφορά στην τελική τιμή του τιμολογίου οφείλεται στο κόστος τοποθέτησης ή/και μεταφοράς των εμπορευμάτων[245].

γ) Δύο συγκριτικούς πίνακες που αποδίδουν τις εξηγήσεις της καταγγέλλουσας για τις αποκλίσεις ανά τιμολόγιο και κωδικό μεταξύ των τιμών της ΔΙΑΜΕΣΟ και της ΝΕΟΣΕΤ. Από τα 16 τιμολόγια της NEOSET που προσκομίστηκαν μαζί με τις αντίστοιχες παραγγελίες που είχαν συνταχθεί από τη ΔΙΑΜΕΣΟ[246] προκύπτει ότι υπάρχουν αποκλίσεις που, κατά την καταγγέλλουσα, οφείλονται είτε στη διαφορά του αριθμού τεμαχίων που παραδόθηκαν, είτε σε επιπλέον έκπτωση που έγινε επειδή ο πελάτης ήταν κατασκευαστής, είτε στο γεγονός ότι η NEOSET τιμολόγησε με διαφορετική τιμή ένα μόνο προϊόν από το σύνολο της παραγγελίας, είτε γιατί η NEOSET τιμολόγησε με νέο τιμοκατάλογο αφού η παραγγελία εκτελέστηκε από 4 μήνες έως και 7 μήνες μετά την υποβολή της[247].

δ) Την υπ' αριθ. 6681/2011 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών / Τμήμα Ασφαλιστικών Μέτρων[248].

ε) Το από 29.11.2002 έγγραφο (memo) που εστάλη από τη [...], υπάλληλο της NEOSET, υπεύθυνη τμήματος υποστήριξης του συστήματος ΕΡΜΗΣ, προς όλους τους δικαιοδόχους με θέμα «Προβλήματα στο σύστημα παραγγελιών λόγω λανθασμένης κωδικοποίησης ειδών», στο οποίο αναφέρονται τα εξής: «Τις τελευταίες εβδομάδες έχει παρατηρηθεί δυσλειτουργία κατά το χειρισμό αρχείων με παραγγελίες, τα οποία αποστέλλονται από τα καταστήματα. Αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο σε λάθος κωδικούς οι οποίοι περιέχονται στα αρχεία αυτά. Κάθε είδος που περιλαμβάνεται στο αρχείο ειδών της NEOSET έχει καταχωρηθεί με συγκεκριμένη κωδικοποίηση η οποία πρέπει να είναι ταυτόσημη με τα είδη που υπάρχουν καταχωρημένα στο σύστημα των συνεργατών (DEFACTO), για να μπορούν να αναγνωριστούν από το σύστημα παραγγελιών. Αυτό σημαίνει ότι εφόσον υπάρξει έγγραφη ενημέρωση από το τμήμα Marketing, για νέους κωδικούς και για τους οποίους δεν θα αποσταλεί ηλεκτρονικά νέο αρχείο ειδών (τιμοκατάλογος), οι συνεργάτες με βάση την ενημέρωση, θα πρέπει να προχωρήσουν σε καταχώρηση των κωδικών αυτών, ακριβώς όπως εκείνοι αναγράφονται τηρώντας κατά γράμμα τον κωδικό που έχει οριστεί ότι θα αφορά το συγκεκριμένο είδος, την περιγραφή του, την εναλλακτική περιγραφή του, τις τιμές πώλησης με ΦΠΑ και χωρίς, το STATUS του κωδικού (ENE) καθώς και την τιμή αγοράς του. Αυτά τα στοιχεία είναι πληροφορίες οι οποίες αναγράφονται σε κάθε ενημέρωση που αποστέλλεται από το τμήμα Marketing. Σε περίπτωση που ο συνεργάτης δεν καταχωρήσει το είδος βάσει αυτών των προδιαγραφών, και κάποια από αυτές τις πληροφορίες δεν συμφωνεί με τα κριτήρια που έχουν καταχωρηθεί στο σύστημα παραγγελιών της NEOSET, το είδος αυτό χαρακτηρίζεται ως άγνωστο και κατά συνέπεια είναι αδύνατο να παραγγελθεί. Λάθος κωδικοί θεωρούνται όλοι εκείνοι οι κωδικοί που δεν τηρούν τις προδιαγραφές που έχουν οριστεί. Τα συνήθη λάθη που παρατηρούνται είναι: 1) Οι ημιτελείς κωδικοί. Για είδη που διατίθενται σε διάφορους χρωματισμούς ο κωδικός τους είναι πάντα 8ψήφιος, καθώς τα τρία τελευταία ψηφία προσδιορίζουν το χρώμα. Η καταχώρηση τέτοιων ειδών με ένα 5ψήφιο ενιαίο κωδικό είναι λάθος. 2) Οι κωδικοί για τους οποίους δεν έχει καταχωρηθεί τιμή αγοράς με αποτέλεσμα να εμφανίζει μηδενική τιμή. ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΩΣΤΗΣ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΕΙΔΩΝ ΣΤΟ DEFACTO. Όταν καταχωρούνται νέα είδη, πρέπει απαραίτητα να καταχωρούνται τα παρακάτω στοιχεία στην καρτέλα του είδους.: Σελίδα 1. ΚΩΔΙΚΟΣ: Πιστή καταγραφή του κωδικού που έχει προσδιοριστεί για το συγκεκριμένο είδος. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Συνοπτική περιγραφή του είδους (το πεδίο έχει μήκος 31 χαρακτήρων.) ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Αναλυτική περιγραφή του

[243] Τον οποίο προσήγαγε η NEOSET στο πλαίσιο δικών αστικής φύσης.

[244] Σχετ. 18 επισυναπτόμενο στην υπ' αριθμ. πρωτ. 5129/15.6.2012. Στο εν λόγω έγγραφο περιλαμβάνεται κατάλογος με τους 66 τελευταίους πελάτες της ΔΙΑΜΕΣΟ, όπως αναλύεται και υπό στ) κατωτέρω.

[245] Σχετ. 20 Α και 20Β επισυναπτόμενα στην υπ' αριθμ. πρωτ. 5129/15.6.2012.

[246] Σχετ. 21Γ επισυναπτόμενο στην υπ' αριθμ. πρωτ. 5129/15.6.2012.

[247] Σχετ. 21 Α και 21Β επισυναπτόμενα στην υπ' αριθμ. πρωτ. 5129/15.6.2012.

[248] Στην οποία αναφέρεται ότι: «Είναι γεγονός πράγματι ότι η καθ'ης [NEOSET] καθόριζε μονομερώς και δεσμευτικά τις τιμές πώλησης των προϊόντων στη λιανική αγορά. Τούτο προκύπτει ευχερώς, πέρα της ρητής αναγραφής του στο ιδιωτικό συμφωνητικό, και από τη σύγκριση των τιμολογίων που εξέδωσε η καθ' ής προς τους πελάτες της αιτούσας [ΔΙΑΜΕΣΟ ΕΠΕ] για τα προϊόντα που αυτή (καθ' ής) τους παρέδωσε μετά την ως άνω καταγγελία της συμβάσεως, οι επιμέρους τιμές των οποίων είναι ακριβώς οι ίδιες με εκείνες που αναφέρονται στα δελτία παραγγελίας που είχε συντάξει η αιτούσα για τα προϊόντα αυτά (η διαφοροποίηση του συνολικού ποσού προκύπτει μόνο εξαιτίας της διαφοράς του κόστους μεταφοράς και τοποθέτησης, ως προς το οποίο δεν υπήρχε καμία δέσμευση, και το οποίο πιθανότατα η αιτούσα διόγκωνε, ώστε να αυξήσει το κέρδος της)». Σχετ. 22 επισυναπτόμενο στην υπ' αριθμ. πρωτ. 5129/15.6.2012

είδους (το πεδίο έχει μήκος 60 χαρακτήρων). Η περιγραφή αυτή εμφανίζεται στην παραγγελία. Σελίδα 2. ΤΙΜΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ: Η τιμή πώλησης στον πελάτη χωρίς ΦΠΑ. ΤΙΜΗ ΛΙΑΝΙΚΗΣ: Η τιμή πώλησης στον πελάτη με ΦΠΑ. Σελίδα 3. STATUS: ΕΝΕ (Ενεργό). Κάθε καινούριος κωδικός χαρακτηρίζεται σαν Ενεργός. ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ: Η τιμή αγορά από την NEOSET. Ζητάμε την προσοχή σας και τη συνεργασία σας για την επίλυση του θέματος. Στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση». Σύμφωνα με τη ΔΙΑΜΕΣΟ, από το εν λόγω έγγραφο «αποδεικνύεται περίτρανα ότι οι δικαιοδόχοι της ΝΕΟΣΕΤ δεν είχαν δικαίωμα και τεχνική δυνατότητα αλλαγής των τιμών. ... Τούτο, διότι η κάθε παραγγελία δινόταν με έναν συγκεκριμένο κωδικό αριθμό, ο οποίος απετελείτο από 7 επιμέρους στοιχεία, ένα εκ των οποίων ήταν και η τιμή λιανικής πωλήσεως. Οποιαδήποτε αλλαγή στον κωδικό οδηγούσε σε απόρριψη της παραγγελίας από το σύστημα της ΝΕΟΣΕΤ»[249].

στ) Τιμολόγια πωλήσεων α) της ΔΙΑΜΕΣΟ προς διάφορους πελάτες της κατά τους μήνες Μάιο, Ιούνιο και Ιούλιο του 2008 και β) της NEOSET προς κάποιους από τους τελευταίους 66 πελάτες της ΔΙΑΜΕΣΟ τους οποίους δεν μπόρεσε να εξυπηρετήσει η ΔΙΑΜΕΣΟ και ανέλαβε να εξυπηρετήσει η NEOSET, και συγκριτικό πίνακα με τιμές των ίδιων προϊόντων που πωλήθηκαν από τα ανωτέρω υπό α) και β) τιμολόγια, από τον οποίο προκύπτει ότι η ΔΙΑΜΕΣΟ πωλούσε και παλαιότερα στις ίδιες τιμές που πώλησε η NEOSET στους ανωτέρω 66. Τα εν λόγω στοιχεία προσκομίστηκαν προς αντίκρουση του ισχυρισμού της NEOSET, η οποία ισχυρίστηκε στα πλαίσια της αστικής δίκης (συζητήσεως της αγωγής της ΔΙΑΜΕΣΟ εναντίον της, της 23.1.2013), ότι οι τιμές λιανικής στις οποίες πώλησε τα έπιπλα κουζίνας στους τελευταίους 66 πελάτες της ΔΙΑΜΕΣΟ ήταν κατώτερες κατά περίπου 4% από αυτές της ΔΙΑΜΕΣΟ. Από τα προσκομισθέντα στοιχεία προκύπτει ότι στα τιμολόγια που εξέδωσε η ΔΙΑΜΕΣΟ κατά τους μήνες Μάιο, Ιούνιο και Ιούλιο του 2008 προς τους δικούς της πελάτες που εξυπηρέτησε, πωλήθηκαν κωδικοί προϊόντων με τις ίδιες τιμές στις οποίες πώλησε και η NEOSET στους πελάτες της ΔΙΑΜΕΣΟ τις παραγγελίες των οποίων ανέλαβε να εκπληρώσει κατά τους μήνες Ιούλιο έως και Δεκέμβριο του 2008[250].

188) Σύμφωνα με την υπ’ αριθμ. 6681/2011 απόφαση Ασφαλιστικών Μέτρων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών σχετικά με τα ανωτέρω τιμολόγια πώλησης της NEOSET προς τους 66 πελάτες της ΔΙΑΜΕΣΟ, από τη σύγκριση των εν λόγω τιμολογίων με τα αντίστοιχα δελτία παραγγελίας που είχε συντάξει η ΔΙΑΜΕΣΟ προκύπτει ότι οι επιμέρους τιμές των προϊόντων είναι οι ίδιες, ενώ η διαφοροποίηση του συνολικού ποσού προκύπτει μόνο εξαιτίας της διαφοράς του κόστους μεταφοράς και τοποθέτησης. Εντούτοις, η υπ’ αριθμ. πρωτ. 297/2014 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τακτική Διαδικασία - Εμπορικό Τμήμα) από τη σύγκριση των ιδίων ως άνω στοιχείων διαπιστώνει ότι η NEOSET και η ΔΙΑΜΕΣΟ «εφάρμοζαν διαφορετικές τιμές λιανικής πώλησης συμπεριλαμβανομένου σε αυτές και του κόστους μεταφοράς και τοποθέτησης των συγκεκριμένων επίπλων». Επισημαίνεται δε ότι στο πλαίσιο της εν λόγω αστικής δίκης η NEOSET προσκόμισε τιμολόγια πώλησης δικαιοδόχων της διαφόρων χρονικών διαστημάτων προς τελικούς χρήστες-καταναλωτές (σχετ. 236 της αγωγής[251]), εκ των οποίων σύμφωνα με την απόφαση αποδεικνύεται ότι «οι δικαιοδόχοι καθόριζαν ελεύθερα την τιμή πώλησης των προϊόντων τους, προβαίνοντας ενίοτε σε εκπτώσεις και ειδικές προσφορές προς τους πελάτες τους».

189) Περαιτέρω, η καταγγέλλουσα επαναλαμβάνει στα υπομνήματά της τον ισχυρισμό ότι οι τιμές λιανικής των συμβατικών προϊόντων (των προϊόντων κατασκευής της NEOSET και των προϊόντων τρίτων), καθορίζονταν από τη NEOSET και οποιεσδήποτε αλλαγές στις τιμές αυτές, οι οποίες αποστέλλονταν ηλεκτρονικά στους δικαιοδόχους μέσω ενός αρχείου μορφής PNI, ήταν δεσμευτικές. Η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι οι αλλαγές γίνονταν ηλεκτρονικά ως εξής: Η NEOSET έστελνε με e-mail στους δικαιοδόχους ένα αρχείο μορφής PNI, το οποίο εγκαθιστούσε τις νέες τιμές λιανικής ανά κωδικό (αντίστοιχα αποστελλόταν και δεύτερο αρχείο PNI με τις τιμές χονδρικής)[252].

190) Η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι δεν ήταν δυνατή οποιαδήποτε απόκλιση καθώς «μας είχε ρητώς απαγορευθεί», ενώ παράλληλα η απόκλιση δεν ήταν δυνατή για λόγους τεχνικούς, καθώς η «NEOSET δεν είχε περιλάβει στο εγχειρίδιο οδηγίες για αλλαγή των τιμών, ούτε σε σεμινάρια που μας έκανε για το πώς θα χειριζόμαστε το λογισμικό σύστημα της NEOSET μας ελέχθη έστω και μία κουβέντα για τέτοια αλλαγή από μέρους μας». Τέλος, σύμφωνα με όσα ισχυρίζεται η καταγγέλλουσα, δεν ήταν δυνατή η απόκλιση από τις τιμές και για λόγους πρακτικούς. Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι η NEOSET ήλεγχε τόσο την προσφορά που έκαναν οι δικαιοδόχοι στον πελάτη όσο και τη μακέτα και περαιτέρω ήλεγχε και την εκάστοτε παραγγελία σε ουσιαστικό και σε λογιστικό επίπεδο, μετατρέποντας στη συνέχεια την παραγγελία σε δελτίο αποστολής[253]. Με αυτό τον τρόπο, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, επέβαλε τις τιμές λιανικής και χονδρικής στους δικαιοδόχους, ενώ επιπρόσθετα έστελνε πληθώρα ενημερωτικών email και φαξ σχετικά με τις λιανικές τιμές στις οποίες οι δικαιοδόχοι έπρεπε να διαθέτουν τα προϊόντα τους.

VI.8.3 ΟΙ ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗΣ

191) Σχετικά με το θέμα αυτό, η NEOSET αναφέρει ότι οι ενημερώσεις τιμών και προσφορών στους καταλόγους προσφερόμενων προϊόντων στα εταιρικά καταστήματα πραγματοποιούνται online από την ίδια την NEOSET «καθώς στα καταστήματα αυτά έχει εγκατασταθεί κοινό σύστημα με τα κεντρικά της εταιρείας». Ωστόσο, τονίζει ότι «τα καταστήματα των δικαιοδόχων εφόσον λάβουν από εμάς ανανεωμένους τιμοκαταλόγους, προβαίνουν με δικές τους ενέργειες σε ενημέρωση των συστημάτων τους, καθώς αυτοί αποτελούν ανεξάρτητους επιχειρη-

[249] Σχετ. Α επισυναπτόμενο στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 2491/19.3.2013.

[250] Σχετ. Β επισυναπτόμενο στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 2491/19.3.2013.

[251] Η NEOSET δεν έχει προσκομίσει αντίστοιχα στοιχεία στην Υπηρεσία.

[252] Το e-mail περιείχε επίσης οδηγίες για το πώς θα εισάγουν οι δικαιοδόχοι το αρχείο αυτό στο υπάρχον λογισμικό σύστημα.

[253] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 9151/22.12.2009 καταγγελία.

ματίες στα συστήματα των οποίων η εταιρεία δεν έχει πρόσβαση. Αυτή η ενημέρωση των συστημάτων τους από τους δικαιοδόχους … προβλέπεται αναλυτικά στα σχετικά εγχειρίδια οδηγιών (manual) τα οποία η εταιρεία μας παρέχει στους δικαιοδόχους». Στους τιμοκαταλόγους που προσκόμισε η καταγγελλόμενη[254] δεν αναγράφεται η ένδειξη προτεινόμενες ή ανώτατες τιμές, ο εν λόγω όμως χαρακτήρας των τιμών προβλέπεται ρητώς στις συμβάσεις τύπου Β και Γ.

192) Η καταγγελλόμενη προσκόμισε και σειρά εγκυκλίων[255] («Memo») που αποστέλλονταν στην πλειοψηφία τους από τη Διεύθυνση Marketing στη Διεύθυνση Πωλήσεων κατά τα έτη 2002 έως και 2008, η οποία στη συνέχεια φαίνεται ότι τις προωθούσε με email στα καταστήματα δικαιοδόχων ΕΠΙΠΛΟΥ ΚΟΥΖΙΝΑΣ (που αναφέρονται συνολικά ως VPDN Kouzina). Οι εν λόγω εγκύκλιοι αφορούν στην εγγραφή/καταχώρηση και διαγραφή νέων κωδικών προϊόντων και τιμών λιανικής, σε νέες ποικιλίες προϊόντων, στην πολιτική πωλήσεων και σε στόχους πωλήσεων, στο λανσάρισμα προϊόντων, σε αιτήματα τεχνιτών και πελατών, σε έρευνα και ανάπτυξη και σε ζητήματα που άπτονται προϊόντων τρίτων προμηθευτών και ποιότητας των προϊόντων. Σύμφωνα με την καταγγελλόμενη, οι εν λόγω επιστολές «συντάσσονται και αποστέλλονται από στελέχη των εμπορικών διευθύνσεων της εταιρείας μας χωρίς τη μεσολάβηση ή τον έλεγχο δικηγόρων ή νομικών συμβούλων της εταιρείας μας. Όπως είναι φυσικό, λοιπόν, στις επιστολές αυτές οι ως άνω συντάκτες τους χρησιμοποιούν την δική τους καθημερινή, «εμπορική» γλώσσα, ώστε να είναι κατανοητό το περιεχόμενο των επιστολών αυτών στους παραλήπτες τους».

193) τις εγκυκλίους που προσκόμισε η καταγγελλόμενη σχετικά με την εγγραφή/καταχώρηση και διαγραφή νέων κωδικών και τιμών προϊόντων υπάρχουν αναφορές σχετικά με την αλλαγή τιμών λιανικής (και σε παραμεθόριες περιοχές), χωρίς μεν να αναγράφεται ότι αυτές είναι προτεινόμενες, αλλά με καταγραφή της δυνατότητας αλλαγής των τιμών από τους δικαιοδόχους στο σύστημά τους με χειροκίνητο τρόπο.

194) Στο ενημερωτικό (memo) με ημερομηνία 6.11.2002 δίνεται οδηγία προς τη Δ/νση Πωλήσεων «όπως ενημερώσετε τα 2 καταστήματά μας (Χίος, Μυτιλήνη) να προχωρήσουν ιδιοχείρως σε αλλαγή των παραπάνω τιμών στο Defacto».

195) Στο ενημερωτικό (memo) με ημερομηνία 13.2.2003 το οποίο αναφέρεται σε αλλαγές τιμών κωδικών ντουλάπας, αναφέρεται ότι ακολουθούν «οι κωδικοί με τις τιμές τους, για τις οποίες θα πρέπει να ενημερώσετε αντίστοιχα το Defacto». Το συγκεκριμένο ενημερωτικό επισυνάπτεται σε email προς ορισμένους δικαιοδόχους. Σε ενημερωτικό (memo) του ιδίου έτους με ημερομηνία 14.5.2003 αναφέρεται ότι «θα πρέπει το κάθε κατάστημα να αλλάξει από το DeFacto τις τιμές των παραπάνω κωδικών δεδομένου ότι δεν θα τους σταλεί νέος τιμοκατάλογος». Επίσης, σε email με ημερομηνία 2.12.2003 προς μέλη του δικτύου δικαιόχρησης ([...] κ.λπ.)[256] επισυνάπτεται αρχείο word με οδηγίες τροποποίησης στοιχείων στο DEFACTO, στο σημείο 2 του οποίου αναφέρεται ότι με «το πλήκτρο Page Down μεταφερόμαστε στη Σελίδα 2 η οποία περιλαμβάνει τις τιμές πώλησης. Πατάμε τα πλήκτρα Alt+p για Τροποποίηση. Τροποποιούμε τις τιμές ανάλογα με τις οδηγίες. Σας υπενθυμίζουμε ότι η ΤΙΜΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ που αναφέρεται στη Σελίδα 2 είναι η τιμή πώλησης στον πελάτη χωρίς ΦΠΑ και η ΤΙΜΗ ΛΙΑΝΙΚΗΣ είναι η τιμή πώλησης στον πελάτη με ΦΠΑ. … Όταν τελειώσουμε με τις αλλαγές πατάμε Alt+T για Τέλος και στην ερώτηση «Καταχώρηση των τροποποιήσεων;» Πατάμε Αποδοχή».

196) Σε εγκυκλίους του έτους 2004 υπάρχουν μεταξύ άλλων και οι εξής αναφορές: «επισυνάπτονται οι αναθεωρημένες σελίδες του τιμοκαταλόγου λιανικής αξεσουάρ (ντοσιέ)» και «παρακαλούμε όπως ανοίξετε τον συγκεκριμένο κωδικό στο πρόγραμμα του DeFacto και περάσετε τις αντίστοιχες τιμές του».

[254] Στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή της, η εταιρία επισύναψε σε CD τους τιμοκαταλόγους για τα έτη 2000-2010. Ενδεικτικά επίσης προσκόμισε σε έντυπη μορφή, μεταξύ άλλων, τις 20 πρώτες σελίδες των εξής: α) του ειδικού τιμοκαταλόγου της καταγγέλλουσας για την περίοδο Οκτώβριο-Δεκέμβριο 2001 (υπ’ αριθ. 455 τιμοκατάλογος), β) του τιμοκαταλόγου λιανικής κουζίνας (πώλησης από τα καταστήματα προς τους πελάτες τους) με διάρκεια από το 2002 έως το 2011 (υπ’ αριθμ. 474), γ) του τιμοκαταλόγου λιανικής κουζίνας για τις παραμεθόριες περιοχές (δηλ. με μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ) με διάρκεια από το 2002 έως το 2011 (υπ’ αριθμ. 475) και δ) του τιμοκαταλόγου λιανικής (πώλησης από τα καταστήματα προς τους πελάτες τους) με διάρκεια από το 2000 έως το 2001 (υπ’ αριθμ. 303) (Σχετ. 9.1). Τέλος, προσκομίζονται ενδεικτικά κάποιες εγκύκλιοι σχετικά με ζητήματα τιμών και εκπτώσεων (Σχετ. 9.2).

[255] Βλ. υπ’ αριθμ. πρωτ. 6597/21.10.2011 επιστολή με τις οποίες προσκομίζει τις επιστολές σχετικά με την εγγραφή/καταχώρηση και διαγραφή νέων κωδικών προϊόντων και τιμών με ημερομηνία 6.11.2003, 13.2.2003, 14.5.2003, 2.12.2003, 24.11.2004, 22.11.2004, 18.1.2006, 8.5.2006, 10.11.2006, 21.12.2006, 14.9.2007, 7.1.2008, 18.9.1008, 27.5.2009, 31.7.2009, 1.10.2009, 15.10.2009, 27.10.2009, 30.10.2009, 23.11.2009, 3.2.2010, 20.4.2010, 6.5.2010, 20.5.2010, τις επιστολές σχετικά με νέα ποικιλία προϊόντων με ημερομηνία 24.5.2006, 10.9.2007, 19.10.2006, 21.11.2006, 1.11.2007, 8.9.2009, τις επιστολές σχετικά με την πολιτική πωλήσεων με ημερομηνία 5.5.2003, 6.5.2003, 1.9.2004, 27.2.2006, 29.3.2010, 14.7.2010, 23.11.2010, τις επιστολές σχετικά με το λανσάρισμα προϊόντων, αιτήματα πελατών και έρευνα και ανάπτυξη με ημερομηνία 11.12.2003, 2.11.2004, 8.12.2004, 4.6.2006, 5.10.2006, τις επιστολές σχετικά με ζητήματα που άπτονται προϊόντων τρίτων προμηθευτών με ημερομηνία 24.4.2003, 19.5.2003, 5.5.2006, 23.5.2006, 1.6.2006, 22.6.2006, 26.6.2006, 29.6.2006, 9.10.2006, 3.8.2007 και τις επιστολές σχετικά με ζητήματα ποιότητας των προϊόντων με ημερομηνία 9.5.2003, 10.3.2004 και 27.11.2008. Επίσης με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή προσκόμισε τις από 27.3.2006, 3.6.2008, 16.2.2009, 28.5.2010, 30.6.2010, 6.5.2010, 4.6.2010 και 29.6.2010 εγκυκλίους σχετικά με ζητήματα τιμών και εκπτώσεων.

[256] Με το συγκεκριμένο email προσκομίστηκε και τυποποιημένη φόρμα με ημερομηνία 2.12.2003, στην οποία φαίνεται ότι το συγκεκριμένο email με θέμα «Ηλεκτρονική Παραγγελία Υπηρεσιών CORIAN» εστάλη στα καταστήματα NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ και κοινοποιήθηκε σε σειρά δ/νσεων και υπαλλήλων της NEOSET.

197) Σε ενημερωτικό (memo) με ημερομηνία 18.1.2006 και θέμα «Αλλαγή τιμολογιακής πολιτικής 2006 (Ανατιμήσεις)» αναφέρονται τα εξής: «ακολουθεί πίνακας με όλες τις προϊοντικές κατηγορίες, στις οποίες θα γίνει αύξηση (χονδρικής και λιανικής). ... Οι νέες τιμές θα ισχύσουν τελικά από 06/02/2006 για τη λιανική και από 07/02/2006 για την χονδρική. Θα σας αποσταλούν οι νέοι τιμοκατάλογοι τόσο του defacto στις 06 και 07/02/2006 (λιανικής και χονδρικής αντίστοιχα) όσο και του Autocad στις 06/02/2006». Σε εγκύκλιο με ημερομηνία 2.11.2006 αναφέρεται επίσης ότι «Οι τιμές [των νέων πάγκων] ισχύουν από σήμερα 21/11/2006, ενώ θα έχετε ήδη παραλάβει τους αναθεωρημένους τιμοκαταλόγους του defacto και του Autocad».

198) Σε εγκυκλίους που αποστέλλονται πλέον απευθείας από τη Διεύθυνση Marketing προς το δίκτυο καταστημάτων NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ, των ετών 2007 και 2008 υπάρχουν οι εξής αναφορές: «παρακαλούμε όπως τους ανοίξετε στο σύστημά σας [ενν. τους νέους κωδικούς] και περάσετε τις αντίστοιχες τιμές τους», «παρακαλούμε όπως αντικαταστήσετε τις τιμές του παραπάνω κωδικού στο σύστημα του Defacto που έχετε», ενώ σε εγκύκλιο με ημερομηνία 14.9.2007 αναφέρεται ότι «δεν θα σας αποσταλεί σχετικό αρχείο από τη Διεύθυνση Πληροφορικής για τον συγκεκριμένο κωδικό. Θα θέλαμε λοιπόν να σας παρακαλέσουμε, να περάσετε χειροκίνητα τις τιμές στο σύστημά σας. Επίσης, το πρόγραμμα του CAD δεν είναι ενημερωμένο με τη σχετική αλλαγή. Συνεπώς, όταν παραγγέλνετε το συγκεκριμένο τραπέζι, θα πρέπει να περνάτε χειροκίνητα το νέο κωδικό του σκελετού στην παραγγελία σας. Σας επισημαίνουμε ότι τα νέα προϊόντα έχουν νέες τιμές. Επισυνάπτεται σχετικός τιμοκατάλογος». Τέλος, σε εγκυκλίους της Δ/νσης Marketing προς το δίκτυο καταστημάτων NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ τα έτη 2009 και 2010 αναφέρονται τα εξής: «Παρακαλώ όπως οι παραπάνω κωδικοί ανοιχτούν στα προγράμματα defacto και erp και περαστούν οι αντίστοιχες τιμές τους», «Το αναθεωρημένο πρόγραμμα του CAD θα το παραλάβετε ...», «Παρακαλούμε όπως το κάθε κατάστημα προχωρήσει στην αλλαγή των τιμών των παραπάνω κωδικών στα προγράμματα ERP ή Defacto που διαθέτει, ενώ πρέπει ήδη να έχετε λάβει το αναθεωρημένο πρόγραμμα MSPM».

199) Σε εγκύκλιο της NEOSET προς το δίκτυο καταστημάτων NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ σε Αττική, Επαρχία και Νησιά, με ημερομηνία 4.6.2010 και θέμα Νέα Εμπορική Πολιτική NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ αναφέρονται τα εξής: «...η ελληνική αγορά βιώνει πρωτόγνωρες στιγμές κρίσης, εξαιτίας της μείωσης των εισοδημάτων των ελληνικών νοικοκυριών και των γενικότερων προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας. Η κρίσιμη αυτή κατάσταση, προβλημάτισε την Εταιρεία μας και την οδήγησε στην λήψη μιας σημαντικής και στρατηγικής απόφασης για το μέλλον της, την μείωση των ανώτατων τιμών λιανικής για όλα τα προϊόντα του Brand της NEOSET κατά 20% ... Σε συνέχεια της νέας τιμολογιακής πολιτικής της Εταιρείας για το brand της NEOSET, σας ενημερώνουμε ότι θα πρέπει αντίστοιχα να μειωθούν οι τιμές για τα «κοινά» είδη της NEOSET, που διατίθενται προς πώληση από τα καταστήματα του δικτύου της NEOSET Κουζίνα. ... Η μείωση της λιανικής τιμής, προϋποθέτει και μικρή μείωση του Μικτού Περιθωρίου Κέρδους (Μ.Π.Κ.) του Συνεργάτη». Στην εν λόγω εγκύκλιο περιλαμβάνεται και πίνακας με τις τιμές χονδρικής και τις ανώτατες τιμές λιανικής διαφόρων προϊόντων καθώς και ανάλυση του ποσοστού μείωσης των ανώτατων τιμών λιανικής και του μικτού περιθωρίου κέρδους.

200) Σε εγκύκλιο με ημερομηνία 23.11.2010 αναφέρονται τα εξής: «όσον αφορά στη στρατηγική μας απόφαση για μείωση των τιμών και στην Κουζίνα, θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι: 1. Με την κίνηση της μείωσης των τιμών, «βγαίνουμε» οριστικά από την διαδικασία των εκπτώσεων και των προσφορών. 2. Η συγκεκριμένη ενέργεια προϋποθέτει και την δική σας συμμετοχή, διότι τα μικτά περιθώρια κέρδους της Εταιρείας δεν το επιτρέπουν. Συγκεκριμένα, η Εταιρεία θα συμμετάσχει με 8% έκπτωση στις τιμές χονδρικής των κωδικών που συμμετέχουν στη μείωση. Το κατάστημα, θα συμβάλει την διαφορά, ώστε στις τιμές των συγκεκριμένων κωδικών να προκύψει για τους πελάτες η νέα μειωμένη ανώτατη τιμή λιανικής κατά 15%».

201) Σύμφωνα με την καταγγελλομένη, στην αρχική εκπαίδευση την οποία παρακολουθεί ο Δικαιοδόχος, ενημερώνεται πλήρως για τη δυνατότητα αλλαγών σε διάφορες εφαρμογές των πληροφοριακών συστημάτων όπως είναι η εγγραφή διαφορετικής τιμής. Τα εγχειρίδια χρήσης (manual) που παρέχονται στους δικαιοδόχους δίνουν σαφείς και ευανάγνωστες οδηγίες χειρισμού των πληροφοριακών συστημάτων με ειδικά κεφάλαια καταχωρήσεων και αλλαγών. Με αυτό τον τρόπο τα συστήματα αυτά είναι ελεύθερα προς καταχωρήσεις από τους δικαιοδόχους χωρίς οποιαδήποτε έγκριση και «μάλιστα χωρίς κανέναν χρονικό περιορισμό», μπορούν δηλαδή να γίνουν οποτεδήποτε από τους ίδιους τους δικαιοδόχους ή υπαλλήλους τους. Τα συστήματα δεν είναι «κλειδωμένα» και οι δικαιοδόχοι έχουν πλήρη ευχέρεια αλλαγών.

202) Η καταγγελλόμενη προσκόμισε οδηγίες του Προγράμματος Ολοκληρωμένης Εταιρικής Διαχείρισης (τυποποιημένο λογισμικό) DEFACTO σχετικά με την τροποποίηση στοιχείων, εισαγωγή κωδικού, δημιουργία νέας σειράς παραστατικών και καταχώρηση παραγγελιών κουζίνας[257]. Στις οδηγίες αυτές αναφέρονται μεταξύ άλλων η «ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΥ[258]», «Οδηγίες εισαγωγής κωδικού στο ERP», «Οδηγίες αλλαγής τιμής σε υπάρχων κωδικό στο ERP», όπου αναφέρεται «Πηγαίνετε στην καρτέλα Διαχείριση και αλλάζετε την τιμή Χονδρικής (είναι η τιμή πώλησης στον πελάτη χωρίς ΦΠΑ) και τιμή Λιανικής (είναι η τιμή πώλησης στον πελάτη με ΦΠΑ)», και «... θα επιλέξετε το αρχείο ειδών (όπως όταν πάτε να κάνατε εισαγωγή τιμοκαταλόγου) ΑΛΛΑ δεν θα πατήσετε Εκτέλεση όπως συνήθως αλλά θα πατήσετε το κουμπάκι Επεξεργασία δεξιά». Στις τελευταίες οδηγίες σχετικά με την καταχώρηση τιμών περιγράφεται η διαδικασία καταχώρησης

[257] Με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή της (σχετ. 10.1), το οποίο δεν φέρει ημερομηνία.

[258] Στις εν λόγω οδηγίες περιγράφεται η διαδικασία μεταφοράς αρχείων με το File Exchange (παραλαβή και αποστολή αρχείων) και η εισαγωγή των αρχείων τιμοκαταλόγων στο ERP.

στην καρτέλα «Διαχείριση» της χονδρικής τιμής (τιμή πώλησης στον πελάτη χωρίς ΦΠΑ) και της λιανικής τιμής (τιμή πώλησης στον πελάτη με ΦΠΑ). Επίσης, στις «Οδηγίες τροποποίησης στοιχείων στο DeFacto» δίνονται οδηγίες για την τροποποίηση της τιμής. Για την τροποποίηση κάποιου ήδη καταχωρημένου είδους στο DEFACTO προβλέπονται μεταξύ άλλων τα εξής: «2. Με το πλήκτρο Page Down μεταφερόμαστε στη Σελίδα 2 η οποία περιλαμβάνει τις τιμές πώλησης. Πατάμε τα πλήκτρα Alt+p για Τροποποίηση. Τροποποιούμε τις τιμές ανάλογα με τις οδηγίες. Σας υπενθυμίζουμε ότι η ΤΙΜΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ που αναφέρεται στη Σελίδα 2 είναι η τιμή πώλησης στον πελάτη χωρίς ΦΠΑ και η ΤΙΜΗ ΛΙΑΝΙΚΗΣ είναι η τιμή πώλησης στον πελάτη με ΦΠΑ. 3. Στη συνέχεια πάλι με Page Down μεταφερόμαστε και στη Σελίδα 3 και τροποποιούμε την ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ που είναι η τιμή αγοράς από NEOSET. Όταν τελειώσουμε με τις αλλαγές πατάμε Alt+T για Τέλος και στην ερώτηση «Καταχώρηση των τροποποιήσεων; Πατάμε Αποδοχή». Στις οδηγίες για την καταχώρηση παραγγελιών κουζίνας ως μέρος της διαδικασίας αναφέρονται τα εξής: «καταχωρείτε την καθαρή αξία και την αξία με ΦΠΑ της κουζίνας, στα πεδία Τιμή Χονδρικής και Τιμή Λιανικής αντίστοιχα…. Κατά την παράδοση της κουζίνας στον τελικό πελάτη, μετασχηματίζετε την Παραγγελία του σε Απόδειξη Λιανικής - Δελτίο Αποστολής και πριν την εκτύπωση στο θεωρημένο έντυπο καταχωρείτε το είδος «Συμμετοχή κατασκευαστή XXX», με αρνητική ποσότητα μονάδας και με τιμή, την τιμή λιανικής της συμφωνίας με τον κατασκευαστή (Συμφωνηθείσα αξία + ΦΠΑ)… Στη συνέχεια, τιμολογείτε τον κατασκευαστή με ένα τιμολόγιο σειράς ΤΙΚ προσθέτοντας τον κωδικό «Συμμετοχή κατασκευαστή XXX» και τιμή το καθαρό ποσό της συμφωνίας και τυχόν εκπτώσεις που έχουν συμφωνηθεί. Με αυτή την διαδικασία, έχει τιμολογηθεί ο κατασκευαστής με το προσυμφωνημένο ποσό και ο τελικός πελάτης, με την αξία της πλήρους κουζίνας, μείον την συμμετοχή του κατασκευαστή».

203) Προς απόδειξη του γεγονότος ότι τα συστήματα είναι ανοικτά, η καταγγελλόμενη σε απάντησή της αναφέρει ότι «τις τιμές των τιμοκαταλόγων λιανικής, οι οποίες μέχρι τον Δεκέμβριο του 2008 ήταν ενδεικτικές και έκτοτε ανώτατες, περνούσαν οι δικαιοδόχοι μας στα συστήματά τους (και όχι η εταιρεία μας) βάσει των ως άνω τιμοκαταλόγων [των τιμοκαταλόγων δηλαδή που τους απέστελλε η καταγγελλόμενη]. Συνεπώς, μπορούσαν να τιμολογήσουν με δική τους πρωτοβουλία σε άλλες τιμές, οι οποίες απεικονίζονταν με εκπτώσεις ή με χειροκίνητη (από τους ίδιους) αλλαγή τιμών. Το συνηθέστερο ήταν ότι εφάρμοζαν έκπτωση, διότι ήταν πιο εύκολη πρακτική»[259].

204) Προς επιβεβαίωση του ισχυρισμού της, η καταγγελλόμενη προσκόμισε παραστατικά (τιμολόγια και αποδείξεις) τριών δικαιοδόχων της και συγκεκριμένα της εταιρίας […]. (12 τιμολόγια και αποδείξεις που έχουν εκδοθεί στις 7.12.2010, προς την εταιρία […] και περιέχουν εκπτώσεις 10% και 15%), του […] (16 τιμολόγια που εκδόθηκαν τα έτη 2007, 2008 και 2009 προς διάφορους ιδιώτες και εταιρίες, με εκπτώσεις 10%, 15%, 20%, 25%, 30%, 40% και 50%) και της εταιρίας […] (21 τιμολόγια που εκδόθηκαν τα έτη 2007 και 2008 προς διάφορους ιδιώτες και εταιρίες, ενώ και οι εκπτώσεις είναι διαφορετικές ανά πελάτη, άλλοτε ως ποσοστό και άλλοτε ως κατ’ αποκοπή ποσό). Σε αυτά τα παραστατικά αναφέρεται η τιμή μονάδας, η αξία προ έκπτωσης, το ποσοστό της έκπτωσης και η καθαρή (τελική) αξία πώλησης προϊόντων[260]. Η καταγγελλόμενη αναφέρει ότι και άλλοι συνεργάτες της κάνουν ελεύθερα καταχωρήσεις τιμών και άλλων στοιχείων στα συστήματά τους χωρίς έλεγχο της NEOSET.

[259] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 6597/21.10.2011 επιστολή της εταιρίας.

VI.8.4 Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Αντικείμενο της συμφωνίας - συμβατικοί όροι

VI.8.4.1 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 2000 ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ ΤΟΥ 2003 (ΤΥΠΟΥ Α)

205) Στις συμβάσεις Τύπου Α που έχουν υπογραφεί μεταξύ της ΝΕΟΣΕΤ και των δικαιοδόχων της περιέχονται, όπως προεκτέθηκε, οι ακόλουθοι όροι[261]:

206) Σύμφωνα με τον όρο 8 των υπό εξέταση συμβάσεων δικαιόχρησης, ο δικαιοδόχος αναλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις παρακάτω υποχρεώσεις:

«8θ. Υποχρεούται να πωλεί τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ σύμφωνα με τον τιμοκατάλογο που θα του προμηθεύει η ΕΤΑΙΡΙΑ και να ακολουθεί την πολιτική τιμών και όρων πώλησης της ΕΤΑΙΡΙΑΣ στην ΠΕΡΙΟΧΗ, όπως θα καθορίζεται με εγκυκλίους της και τούτο για τον αποκλειστικό σκοπό να επιτυγχάνεται ομοιομορφία στο ΔΙΚΤΥΟ και να δημιουργείται βεβαιότητα και κλίμα εμπιστοσύνης στους τελικούς χρήστες».

«8η. Υποχρεούται να επιτρέπει στην ΕΤΑΙΡΙΑ τη διενέργεια ελέγχων στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ και στην αποθήκη των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, καθώς και στα βιβλία απογραφής και λογαριασμών και στο τέλος κάθε μήνα, ημερολογιακώς υπολογιζόμενου και έτους, υποχρεούται να της αποστέλλει αναλυτική κατάσταση των πωληθέντων ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ, των τιμών πώλησης, του υπάρχοντος αποθέματος, τα ονόματα και τις διευθύνσεις κατοικίας των αγοραστών καθώς και κάθε είδους Στατιστική Πληροφόρηση που θα ζητηθεί από την ΕΤΑΙΡΙΑ».

«8ν. Υποχρεούται να τηρεί τις εγκύκλιες οδηγίες της ΕΤΑΙΡΙΑΣ, όπως αυτές θα του γνωστοποιούνται ακόμη και με fax. Η / οι προηγούμενη/ες εγκύκλιος/ες ανακαλείται/ούνται αυτομάτως εφόσον η/οι επόμενη/ες περιέχει/ουν αντίθετους όρους».

207) Σύμφωνα με τον όρο 5: «Η ΕΤΑΙΡΙΑ δικαιούται … 5β.- Να διενεργεί ελέγχους στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ, καθώς και στα βιβλία απογραφής και λογαριασμών. Ειδικότερα η ΕΤΑΙΡΙΑ δικαιούται με εξουσιοδοτημένα πρόσωπα να επισκέπτεται το ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ όλες τις εργάσιμες ημέρες και ώρες, να ελέγχει τον τρόπο εξυπη-

[260] Βλ. υπ’ αριθμ. πρωτ. 6597/21.10.2011 επιστολή, σχετ. 11. Σύμφωνα με την καταγγελλόμενη τα εν λόγω παραστατικά της τα απέστειλαν οι δικαιοδόχοι κατόπιν παράκλησής της προς υποβολή τους στην Υπηρεσία.

[261] Οι όροι είναι παρεμφερείς σε όλες τις συμβάσεις δικαιόχρησης που υπεγράφησαν κατά την χρονική αυτή περίοδο. Δεν καταγράφονται τυχόν επουσιώδεις διαφορές μεταξύ των όρων, ή διαφορετική αρίθμηση αυτών.

ρέτησης των καταναλωτών, την τήρηση των κανόνων λειτουργίας του ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ, το ΑΠΟΘΕΜΑ της αποθήκης, την τήρηση των όρων αυτής της συμβάσεως και γενικά τον τρόπο προώθησης των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στην ΠΕΡΙΟΧΗ».

208) Περαιτέρω, όπως ορίζεται στον όρο 10: «Η σύμβαση αυτή μπορεί να καταγγελθεί για έναν από τους παρακάτω λόγους: α. Λόγω ανυπαίτιας παράβασης οιουδήποτε από τους παραπάνω όρους[262]. Στη περίπτωση αυτή ο ανυπαίτιος συμβαλλόμενος δικαιούται, πέρα από την καταγγελία, να απαιτήσει από τον παραβιάσαντα το ποσό των (....)[263] ως ποινική ρήτρα, η οποία θα αναπροσαρμόζεται κάθε χρόνο και κατά ποσοστό 20% επί του ποσού του αμέσως προηγούμενου έτους, σωρευτικά δε και την ανόρθωση κάθε αποδεικνυόμενης θετικής ή αποθετικής ζημίας που επήλθε στον ανυπαίτιο λόγω της παράβασης».

209) Σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης ή λύσης ή όταν παύσει η μεταξύ των συμβαλλομένων εμπορική συνεργασία, όπως ορίζεται στον όρο 10.3.δ, ο δικαιοδόχος: «Παύει να ενεργεί ως ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ και τίθεται εκτός του ΔΙΚΤΥΟΥ διανομής των ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ».

210) Οι ανωτέρω όροι ανευρίσκονται σε όλες τις συμβάσεις δικαιόχρησης Τύπου Α που έχει συνάψει η ΝΕΟSET με τους δικαιοδόχους της. Εκ των ανωτέρω όρων συνάγονται τα ακόλουθα συμπεράσματα:

α) Από τους ανωτέρω παρατιθέμενους συμβατικούς όρους, προκύπτει ρητώς η υποχρέωση των δικαιοδόχων να πωλούν τα προϊόντα σύμφωνα με τον τιμοκατάλογο που τους προμήθευε η καθ’ ης, να τηρούν δηλαδή τις συγκεκριμένες τιμές μεταπώλησης των τιμοκατάλογων, να ακολουθούν την πολιτική τιμών και όρων πώλησης της NEOSET, και να τηρούν τις εγκύκλιους της ΝΕΟΣΕΤ με την πολιτική τιμών και όρων πώλησης που καθοριζόταν σε αυτές. Η χρησιμοποίηση του όρου «υποχρεούται» συνεπάγεται καθορισμό τιμών κατ’ άμεσο τρόπο, καθώς και ρητή συμβατική υποχρέωση συμμόρφωσης των δικαιοδόχων προς συγκεκριμένες τιμές[264]. Το παραπάνω συμπέρασμα ενισχύεται από το γεγονός ότι η εν λόγω υποχρέωση επιβάλλεται με «αποκλειστικό σκοπό να επιτυγχάνεται ομοιομορφία στο ΔΙΚΤΥΟ». Επομένως, η NEOSET επεδίωκε να εφαρμόζεται από όλους τους δικαιοδόχους η ίδια τιμή μεταπώλησης για κάθε συμβατικό προϊόν.

β) Προκύπτει, περαιτέρω, ότι η NEOSET δικαιούταν να διενεργεί ελέγχους προκειμένου να εξακριβώσει εάν οι δικαιοδόχοι εφαρμόζουν τις τιμές των τιμοκαταλόγων της, εάν ακολουθούν την πολιτική τιμών και όρων πώλησης και εάν εφαρμόζουν τις εγκυκλίους της. Συγκεκριμένα, από τον όρο 8η, προκύπτει ότι ο δικαιοδόχος υποχρεούται να επιτρέπει στην NEOSET τη διενέργεια ελέγχων στο κατάστημά του και στα βιβλία απογραφής και λογαριασμών ενώ παράλληλα στο τέλος κάθε μήνα

[262] Η σύμβαση επίσης αναφέρει ότι: «Κάθε όρος της σύμβασης θεωρείται και είναι ουσιώδης και έχει την ίδια δύναμη. …».

[263] Η εν λόγω ποινική ρήτρα αναφέρεται είτε στο ποσό των είκοσι εκατομμυρίων ([…]) δραχμών ή […] ΕΥΡΩ είτε στο ποσό των […] ΕΥΡΩ.

[264] Πρβλ. ΔΕφΑθ 2803/2011, σκ. 15.

και κάθε έτους υποχρεούται να της αποστέλλει αναλυτική κατάσταση των πωληθέντων προϊόντων, των τιμών πώλησης, του υπάρχοντος αποθέματος, τα ονόματα και τις διευθύνσεις κατοικίας των αγοραστών, ενημέρωση που, υπό τις συνθήκες της παρούσας υπόθεσης, βαίνει πέραν της στατιστικής παρακολούθησης και εντάσσεται, όπως και οι έλεγχοι, στο πλαίσιο παρακολούθησης από τη δικαιοπάροχο της τήρησης των τιμών μεταπώλησης από το δικαιοδόχο. Παράλληλα, από τον όρο 5β προκύπτει ότι η NEOSET δικαιούται να ελέγχει «την τήρηση των όρων αυτής της συμβάσεως και γενικά τον τρόπο προώθησης των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στην ΠΕΡΙΟΧΗ», που σημαίνει ότι η NEOSET δικαιούται να ελέγχει εάν οι δικαιοδόχοι τηρούν τη συμβατική τους υποχρέωση, εφαρμόζοντας τις τιμές των τιμοκαταλόγων της δικαιοπαρόχου, ακολουθώντας την πολιτική τιμών και όρων πώλησης της και εφαρμόζοντας τις εγκυκλίους της[265]. Βεβαίως, η NEOSET, στο πλαίσιο της διατήρησης της ταυτότητας και της φήμης του δικτύου της, δικαιούται να ελέγχει εάν οι δικαιοδόχοι τηρούν τις νόμιμες υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν και η διενέργεια ελέγχων για αυτό το λόγο συμβιβάζεται με το δίκαιο του ανταγωνισμού. Ωστόσο, οι εν λόγω έλεγχοι δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται από τη δικαιοπάροχο κατά τρόπο που να περιορίζεται η ευχέρεια των δικαιοδόχων να καθορίζουν τις τιμές μεταπώλησής τους[266], όπως εν προκειμένω.

γ) Σε περίπτωση παράβασης από δικαιοδόχο κάποιου εκ των όρων της σύμβασης, η NEOSET είχε δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση και να θέσει τον δικαιοδόχο εκτός δικτύου διανομής, ενώ παράλληλα είχε δικαίωμα να απαιτήσει από τον δικαιοδόχο ποινική ρήτρα, η οποία αναπροσαρμοζόταν κάθε χρόνο, και ανόρθωση κάθε αποδεικνυόμενης θετικής ή αποθετικής ζημίας. Οι ανωτέρω συμβατικοί όροι, σε συνδυασμό με τον όρο 8θ, απέτρεπαν τους δικαιοδόχους από το να μειώσουν τις τιμές μεταπώλησης.

211) Ενόψει των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι η υπό εξέταση σύμβαση Τύπου Α εμπεριείχε ρητό περιορισμό του ανταγωνισμού, συνιστάμενο στον καθορισμό των τιμών μεταπώλησης από τη δικαιοπάροχο, ο οποίος

[265] Βλ. σχετικά και καταγγελία της ΔΙΑΜΕΣΟ, όπου αναφέρεται ότι: «Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, η NEOSET με ελέγχους τακτικούς και εκτάκτους (μη προαναγγελθέντες) που διενεργούσε στα καταστήματα των δικαιοδόχων με υπαλλήλους της, καθώς και με ελέγχους των βιβλίων και στοιχείων «ήλεγχε, όπως ρητώς μας έλεγε, κατά πόσο εμείς (δηλαδή οι δικαιοδόχοι) πράγματι τηρούσαμε τις τιμές του τιμοκαταλόγου». Η ΔΙΑΜΕΣΟ ανέφερε ότι η NEOSET συνέκρινε την τιμή της προσφοράς προς τον πελάτη με την απόδειξη προς τον πελάτη και την τελική τιμή που αναγραφόταν σε αυτή και δήλωνε κάθε φορά ότι όλα τα στοιχεία ήταν «εν τάξει» και δεν άφηνε καμία αμφιβολία ότι και στον επόμενο έλεγχο έπρεπε να τα βρει ξανά «εν τάξει». Βλ. επίσης προαναφερθείσα ένορκη βεβαίωση του δικαιοδόχου […] την οποία προσκόμισε η καταγγέλλουσα. Κατά τα προεκτεθέντα, η εταιρία του εν λόγω δικαιοδόχου είχε συνάψει στις 23.1.2001 σύμβαση δικαιόχρησης Τύπου Α, η οποία έληξε με την από 13.8.2007 καταγγελία σύμβασης εκ μέρους της καταγγελλόμενης.

[266] Βλ. 87/14/ΕΟΚ, απόφαση της Επιτροπής της 17 Δεκεμβρίου 1986, IV/31.428 έως 31.432- Yves Rocher, ό.π., σκ. 50.

επιτυγχάνεται με τους ανωτέρω παρατιθέμενους συμβατικούς όρους.

212) Όσον αφορά στις εγκύκλιες οδηγίες, πολλές εκ των οποίων αναφέρουν τιμές και εντάσσονται στη γενική συμφωνία των μερών[267], σημειώνονται τα ακόλουθα. Κατ’ αρχάς, στη σύμβαση δικαιόχρησης Τύπου Α συμπεριλαμβάνεται κατά τα ανωτέρω τόσο όρος καθορισμού τιμών μεταπώλησης όσο και όρος ο οποίος προβλέπει την τήρηση από το δικαιοδόχο εγκυκλίων της δικαιοπαρόχου, οι οποίες υλοποιούν την πολιτική αυτής σε συγκεκριμένους τομείς (λ.χ. προβλέψεις για τιμολογιακή πολιτική η οποία αφορά και τις τιμές πώλησης των συμβατικών προϊόντων / πολιτική πωλήσεων / τρόπο εκτέλεσης παραγγελιών προς τρίτους)[268]. Πέραν του ότι η συμμόρφωση με τις εγκυκλίους είναι, σύμφωνα με τη σύμβαση, υποχρεωτική για το δικαιούχο, ο δικαιοπάροχος έχει δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση και να απαιτήσει ποινική ρήτρα, σε περίπτωση που ο δικαιοδόχος δεν τηρήσει τις εν λόγω εγκυκλίους[269].

213) Περαιτέρω, στην από 29.11.2002 εγκύκλιο της NEOSET προς το Δίκτυο καταστημάτων NEOSET, με θέμα «Προβλήματα στο σύστημα παραγγελιών λόγω λανθασμένης κωδικοποίησης ειδών», προβλέπεται ότι κατά τη διαδικασία καταχώρισης προϊόντων οι δικαιοδόχοι έπρεπε να τηρήσουν την τιμή λιανικής της NEOSET και οποιαδήποτε αλλαγή επί της τιμής κατά την καταχώριση του προϊόντος στο σύστημα θα οδηγούσε σε αδυναμία παραγγελίας[270]. Αυτή η πρόβλεψη συνδέεται χρονικά με τον ως άνω συμβατικώς προβλεπόμενο καθορισμό τιμών μεταπώλησης στις συμβάσεις τύπου Α και τοποθετείται στο πλαίσιο λειτουργίας της εν λόγω σύμβασης, αξιολογούμενη υπό το φως των λοιπών περιστάσεων, παρότι δεν προκύπτει ότι οι δικαιοδόχοι δεν είχαν στην πράξη τη δυνατότητα να χορηγήσουν εκπτώσεις στους πελάτες τους ιδίως κατά την έκδοση των τελικών τιμολογίων (ήτοι μετά την παραγγελία των συμβατικών προϊόντων από τη ΝΕΟΣΕΤ, κατά το στάδιο της πώλησης και έκδοσης παραστατικών από τους δικαιοδόχους προς τους καταναλωτές).

214) Σημειωτέον ότι η διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας ενός καταστήματος franchising μέσω τυχόν επιδίωξης χαμηλών τιμών, μπορεί να διασφαλιστεί επαρκώς με άλλα μέσα, όπως η εφαρμογή χαμηλότερων τιμών προμήθειας του δικαιοπαρόχου προς τους δικαιοδόχους ή/και η τυχόν πρόβλεψη γνήσιων μέγιστων τιμών μεταπώλησης, όχι όμως με τη δέσμευση των δικαιοδόχων ως προς την τιθέμενη από το δικαιοπάροχο τιμολογιακή πολιτική. Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή από μέρους της δικαιοπαρόχου να συνεργαστεί με ανεξάρτητους εμπόρους-δικαιοδόχους (που αναλαμβάνουν κόστος επενδύσεων για την είσοδο και διατήρησή τους εντός του δικτύου δικαιόχρησης) συνεπάγεται και την ανάληψη του κινδύνου της διαμόρφωσης αυτόνομης εκ μέρους τους τιμολογιακής πολιτικής (κατά πλήρη και ουσιαστικό τρόπο)[271].

215) Με βάση τις προαναφερόμενες σκέψεις, κατά την κρίση της Επιτροπής, ο εξ αντικειμένου περιορισμός του ανταγωνισμού προκύπτει άμεσα στην υπό εξέταση υπόθεση από την ύπαρξη των προαναφερόμενων συμβατικών όρων για την περίοδο λειτουργίας των συμβάσεων τύπου Α. Οι συμβατικοί αυτοί όροι περιορίζουν ευθέως την αυτονομία των δικαιοδόχων να καθορίζουν ελεύθερα τις τιμές λιανικής πώλησης των προϊόντων τους, και αποσκοπούν στην αποθάρρυνση τυχόν πρωτοβουλιών από αυτούς για διαφοροποίηση των τιμών αυτών (στους δικαιοδόχους προκαλούνταν ανασφάλεια, μεταξύ άλλων, ως προς το ενδεχόμενο παραβίασης ουσιώδους όρου της σύμβασης, το οποίο και επισείει την καταγγελία αυτής).

216) Οι εξεταζόμενες συμβάσεις δικαιόχρησης, με ρητούς κατά το περιεχόμενο όρους, συνιστούν άμεση έγγραφη απόδειξη της ύπαρξης κοινής βούλησης των μερών[272]. Επομένως, ως προς την εν λόγω περίοδο, το γεγονός ότι σύμφωνα με τις εγκύκλιες οδηγίες της NEOSET, προβλέπεται δυνατότητα των δικαιοδόχων να αλλάξουν χειροκίνητα τις τιμές λιανικής στο λογισμικό τους σύστημα, δεν θεραπεύει εν προκειμένω το παραπάνω συμπέρασμα περί καθορισμού τιμών μεταπώλησης, δεδομένου ότι αυτό στηρίζεται στους προεκτεθέντες συμβατικούς όρους των συμβάσεων Τύπου Α.

217) Στην περίπτωση συμφωνιών αυτού του είδους δεν απαιτείται απόδειξη των πραγματικών αποτελεσμάτων περιορισμού του ανταγωνισμού (effect), εφόσον προκύπτει ότι σκοπός της εξεταζόμενης συμφωνίας είναι ο περιορισμός του ανταγωνισμού και η στεγανοποίηση των αγορών. Περαιτέρω, το εάν οι εν λόγω περιορίζουσες τον ανταγωνισμό συμφωνίες δεν ερμηνεύθηκαν ή/και δεν εφαρμόσθηκαν αυστηρά από τα συμβαλλόμενα μέρη, είναι αδιάφορο σε σχέση με την απόδειξη ή μη της εν λόγω παράβασης[273]. Για τη στοιχειοθέτηση της παρούσας, εξ αντικειμένου παράβασης, δεν απαιτείται αντι-ανταγωνιστική πρόθεση, αλλά αρκεί το αντικειμενικά ενδεχόμενο αντι-ανταγωνιστικό αποτέλεσμα. Εφόσον το αντι-ανταγωνιστικό αποτέλεσμα είναι αντικειμενικά ενδεχόμενο, η σύμπραξη είναι απαγορευμένη, έστω και αν οι συμπράττοντες δεν αποσκοπούσαν στο αποτέλεσμα αυτό[274]. Συναφώς, εφόσον διαπιστώνεται το περιοριστικό αντικείμενο των εν λόγω συμβάσεων, δεν απαιτείται να εξεταστεί το τυχόν επιχειρηματικό συμ-

[267] Απόφαση ΕΑ 373/V/2007, παρ. 19-21, 35 και εκεί παραπομπές. Βλ. και ΔΕφΑθ 559/2010, σκ. 20-22.

[268] Βλ. όρο 8ν των συμβάσεων τύπου Α.

[269] Απόφαση ΕΑ 373/V/2007, παρ. 19-21, 35 και εκεί παραπομπές. Βλ. και ΔΕφΑθ 559/2010, σκ. 20-22.

[270] Σημειώνεται εν προκειμένω ο ισχυρισμός της καταγγέλλουσας ότι η εν λόγω αδυναμία των δικαιοδόχων να αλλάξουν τις τιμές λιανικής στα δελτία παραγγελίας συνεπάγεται καθορισμό των τιμών αυτών από τη NEOSET. Βλ. το υπ’ αριθμ. πρωτ. 2491/19.3.2013 υπόμνημα της ΔΙΑΜΕΣΟ κατά της NEOSET.

[271] ΕΑ 580/VII/2013, παρ. 113.

[272] Βλ. ενδεικτικά ΔΕφΑθ 2891/2009, σκ. 23.

[273] Βλ. ενδεικτικά ΠΕΚ, Τ-62/98, Volkswagen κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Συλλ. 2000, σελ. ΙΙ-2707, σκ. 83,178,241-242, ΠΕΚ Τ-67/01, JCB Service κατά Επιτροπής, Συλλ. 2004, ΙΙ-49, σκ. 111-117 και νομολογία στην οποία παραπέμπουν, Απόφαση 2002/190/ΕΚ , υπόθεση 35.918/ JCB , Ε.Ε. 2002, L 69/1, σκ. 177,181,186 και 189.

[274] Βλ. ενδεικτικά ΔΕφΑθ 559/2010, σκ. 17, ΔΕφΑθ 2891/2009, σκ. 18 και ΔΕφΑθ 2803/2011, όπου και εκτενείς παραπομπές σε κοινοτική νομολογία.

φέρον των αντισυμβαλλόμενων μερών (της NEOSET και των εκάστοτε δικαιοδόχων). Είναι αδιάφορο, στο σημείο αυτό, αν η συμμετοχή κάποιου μέρους στην υπό κρίση σύμπραξη, για την οποία υπάρχουν έγγραφες αποδείξεις κατά τα προαναφερθέντα, τυχόν υπαγορεύθηκε από συγκεκριμένους εμπορικούς λόγους ή υποστηρίζεται ότι ήταν οικονομικά λογική, πρόσφορη ή/και επικερδής[275]. Περαιτέρω, εν πάση περιπτώσει, οι δικαιοδόχοι είχαν συναινέσει στους εξεταζόμενους αντι-ανταγωνιστικούς όρους, αποδεχόμενοι τη σύμβαση δικαιόχρησης. Με βάση τους προαναφερόμενους συμβατικούς όρους αναφορικά με τον καθορισμό τιμών λιανικής πώλησης (σε συνδυασμό και με την πρόβλεψη δυνατότητας καταγγελίας της σύμβασης σε περίπτωση παραβίασης των όρων), οι δικαιοδόχοι είχαν συμφωνήσει να ακολουθούν τις τιμές αυτές ενώ επίσης, λαμβανομένου υπόψη του κινδύνου καταγγελίας της σύμβασης σε περίπτωση αποκλίσεων, οι δικαιοδόχοι είχαν συμφέρον να ακολουθούν τις τιμές αυτές, ως εκ τούτου, η εμπορική τους συμπεριφορά επηρεάστηκε από την NEOSET. Επομένως, σε κάθε περίπτωση, υφίσταται, εν προκειμένω, κοινότητα συμφερόντων, καθόσον οι δικαιοδόχοι είχαν (έστω εξ ανάγκης) συναινέσει στους εξεταζόμενους αντι-ανταγωνιστικούς όρους, αποδεχόμενοι τη σύμβαση δικαιόχρησης[276].

218) Σημειώνεται, τέλος, ότι οι εν λόγω συμβάσεις, παρόλο που περιλαμβάνουν ιδιαίτερα σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού, εντούτοις δεν έχουν αισθητές επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών[277], διότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του αρνητικού τεκμηρίου απουσίας αισθητού επηρεασμού του, όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω.

VI.8.4.2 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2003 ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2009 (ΤΥΠΟΥ Β)

219) Σε όλες τις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί μεταξύ της NEOSET και των δικαιοδόχων της κατά την εν λόγω χρονική περίοδο, περιέχονται, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθοι όροι[278].

220) Στον όρο «8.- Ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ αναλαμβάνει τις παρακάτω υποχρεώσεις: (...) 8θ. Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ διαμορφώνει και συστήνει στον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ τιμοκατάλογο με τιμές μεταπώλησης στις οποίες συμπεριλαμβάνεται το μεταφορικό κόστος. Το κόστος του μοντάζ των προϊόντων διαμορφώνεται από extra τιμοκατάλογο τον οποίο συστήνει η ΕΤΑΙΡΕΙΑ στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ. Η πολιτική τιμών της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ καθορίζεται αποκλειστικά από την ίδια και είναι συνάρτηση του κόστους κτήσεως ή παραγωγής των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ή υπηρεσιών, των δαπανών οργάνωσης, διαχείρισης και προβολής και της πολιτικής διείσδυσης στην αγορά»[279].

221) Η διατύπωση της ρήτρας αυτής τροποποιείται σημαντικά σε σχέση με τις Συμβάσεις τύπου Α ως προς το ότι: 1) δεν αναφέρεται οποιαδήποτε υποχρέωση των δικαιοδόχων να πωλούν τα προϊόντα σύμφωνα με τον τιμοκατάλογο που θα εκδίδει η ΝΕΟΣΕΤ, 2) δεν προβλέπεται υποχρέωση του δικαιοδόχου να ακολουθεί την πολιτική τιμών. Ωστόσο, ο όρος 8η παραμένει ως είχε στις προ του 2003 συμβάσεις, ήτοι εξακολουθεί να προβλέπεται ότι ο Δικαιοδόχος υποχρεούται να αποστέλλει στη NEOSET αναλυτική κατάσταση των Πωληθέντων προϊόντων, των τιμών πώλησης, του αποθέματος, τα στοιχεία των αγοραστών, γεγονός που κατ’ αρχήν δημιουργεί ανησυχία ως ενδεχόμενος μηχανισμός παρακολούθησης της εφαρμογής τιμών μεταπώλησης από το δικαιοπάροχο, αναφέρεται ωστόσο, πλέον, σε συνιστώμενες τιμές μεταπώλησης και δεν αξιολογείται εν προκειμένω αυτοτελώς ως παραβατικός στις συμβάσεις αυτού του τύπου.

222) Περαιτέρω, σε σχέση με τον όρο 8θ επισημαίνονται και τα ακόλουθα. Ο όρος αυτός αναφέρεται ρητά σε συνιστώμενες τιμές μεταπώλησης. Αντίστοιχο τιμοκατάλογο συστήνει ο δικαιοπάροχος στους δικαιοδόχους και για το μοντάζ των επίπλων. Η παροχή καταλόγου με συνιστώμενες ή ανώτατες τιμές δεν θεωρείται αφ’ εαυτού ότι οδηγεί σε καθορισμό τιμών μεταπώλησης[280].

223) Οι μέγιστες και οι συνιστώμενες τιμές μεταπώλησης δεν είναι ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμοί, αλλά μπορούν να οδηγήσουν σε περιορισμό του ανταγωνισμού εκ του αποτελέσματος[281]. Περαιτέρω, όπως προεκτέθηκε, οι συνιστώμενες/προτεινόμενες ή οι μέγιστες τιμές είναι κατ’ αρχήν συμβατές με τις απαγορευτικές διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 703/1977, στο μέτρο που ο παραγωγός ή προμηθευτής περιορίζεται στην ανα-

[275] Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ συνεκ. υποθέσεις C-403/04P και C-405/04P, Sumitomo Metal Industries και Nippon Steel κατά Επιτροπής, Συλλ. 2007, σελ. I-729, σκ. 46, ΔΕΚ συνεκδ. υποθέσεις C-204/00 P, C-205/00P, C-211/00P, C-213/00P, C-217/00P και C-219/00P, Aalborg Portland A/S κ. αλ. κατά Επιτροπής, Συλλ. 2004, σελ. I-123, σκ. 335. ΕΑ 580/VII/2013, σκ. 116.

[276] Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ υπόθεση C-338/00 P Volkswagen AG κατά Επιτροπής, σκ. 66-67, η οποία επικύρωσε και τη σχετική πρωτόδικη απόφαση ΠΕΚ Τ-62/98. Βλ. απόφαση ΕΑ 580/2013, σκ. 116 επ. και ΔΕφΑθ 527/2016.

[277] Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής-Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 50, όπου αναφέρεται ότι: «Κατά την εφαρμογή του άρθρου 81, η Επιτροπή θα θεωρεί το πρότυπο αυτό ως μαχητό αρνητικό τεκμήριο που εφαρμόζεται σε όλες τις συμφωνίες κατά την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1, ανεξάρτητα από τη φύση των περιορισμών που περιέχει η συμφωνία, περιλαμβανομένων των περιορισμών που έχουν χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερα σοβαροί στους κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορίες και στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής…».

[278] Οι όροι είναι παρεμφερείς σε όλες τις συμβάσεις δικαιόχρησης που υπεγράφησαν κατά τη χρονική αυτή περίοδο.

[279] Πληρέστερη παράθεση των υπό εξέταση συμβατικών όρων πραγματοποιείται στην οικεία ενότητα.

[280] Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 47, Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 48.

[281] Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 111 και Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 226 επ. Ο πιθανός κίνδυνος για τον ανταγωνισμό των μέγιστων και συνιστώμενων τιμών είναι ότι λειτουργούν ως εστιακό σημείο για τους μεταπωλητές και ενδεχομένως εφαρμόζονται από τους περισσότερους ή και από όλους τους μεταπωλητές ή/και ότι οι μέγιστες ή συνιστώμενες τιμές μπορεί να αμβλύνουν τον ανταγωνισμό ή να διευκολύνουν την αθέμιτη σύμπραξη μεταξύ των προμηθευτών.

κοίνωση των τιμών αυτών στους διανομείς/μεταπωλητές και δεν προκύπτει άμεση ή έμμεση δέσμευση των τελευταίων για την τήρησή τους. Συναφώς, πρέπει να εξετάζεται και να διακριβώνεται, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των συμβατικών ρητρών εντός του οικονομικού και νομικού τους πλαισίου, καθώς και τη συμπεριφορά των μερών, αν ο μεταπωλητής έχει στην πράξη πραγματική δυνατότητα να μειώσει την προτεινόμενη ή μέγιστη τιμή πώλησης ή αν, αντιθέτως, αυτή η τιμή πώλησης των συμβατικών προϊόντων επιβάλλεται στο μεταπωλητή εν είδει πάγιας ή ελάχιστης τιμής, με έμμεσο τρόπο ή με συγκεκαλυμμένα μέσα, όπως π.χ. με τον καθορισμό του σχετικού περιθωρίου κέρδους του ή του ανώτατου ορίου των μειώσεων εκπτώσεων που μπορεί να χορηγήσει με βάση την προτεινόμενη τιμή, με απειλές, με εκφοβισμό, με προειδοποιήσεις, με κυρώσεις ή μέτρα παρακίνησης[282].

224) Η πρακτική να συνιστάται στο μεταπωλητή μια τιμή μεταπώλησης ή να ζητείται από τον μεταπωλητή να τηρεί μια μέγιστη τιμή μεταπώλησης καλύπτεται από τους Κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορίες[283] όταν το μερίδιο αγοράς καθενός από τα μέρη της συμφωνίας δεν υπερβαίνει το όριο του 30%, με την προϋπόθεση ότι δεν ισοδυναμεί με ελάχιστη ή καθορισμένη τιμή πώλησης, λόγω πίεσης που ασκείται ή κινήτρων που προσφέρονται από κάποιο εκ των μερών[284].

225) Στην υπό εξέταση περίπτωση τα μερίδια αγοράς των συμβαλλομένων μερών (δικαιοπαρόχου και δικαιοδόχων) δεν προσεγγίζουν το κατώφλι του 30%[285]. Εξετάζεται στη συνέχεια η λειτουργία των συμβάσεων αυτών και οι λοιπές συνθήκες ως προς το ζήτημα της εφαρμογής της καταγγελλόμενης πρακτικής στην πράξη, και ιδίως το εάν προκύπτουν στοιχεία που να συνηγορούν ότι ασκείται πίεση ή προσφέρονται κίνητρα, ώστε οι συνιστώμενες / μέγιστες τιμές να ισοδυναμούν με ελάχιστες ή καθορισμένες τιμές πώλησης, υπό το φως και του όρου 8η.

VI.8.4.3 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙ ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 2009 ΚΑΙ ΕΠΕΙΤΑ (ΤΥΠΟΥ Γ)

226) Σε όλες τις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί μεταξύ της NEOSET και των δικαιοδόχων της από τα τέλη του 2009 και έπειτα (συμβάσεις Τύπου Γ)[286], περιέχονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα.

227) Στον όρο 4δ αναφέρονται τα εξής: «... Ως τιμοκατάλογοι νοούνται τιμοκατάλογοι που εκδίδει κατά καιρούς η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ρητώς δε συμφωνείται ότι οι τιμές που αναγράφονται στους τιμοκαταλόγους, με τους οποίους η ΕΤΑΙΡΕΙΑ έχει εφοδιάσει τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ, είναι οι ανώτατες τιμές πώλησης των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ». Στις ίδιες συμβάσεις υπάρχει και όρος 4ε ο οποίος προβλέπει τα εξής: «Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ διαμορφώνει και αποστέλλει στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ τιμοκατάλογο με ανώτατες (μέγιστες) τιμές μεταπώλησης (λιανικής πώλησης) των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στις οποίες συμπεριλαμβάνεται το μεταφορικό κόστος. Το κόστος του μοντάζ των προϊόντων διαμορφώνεται από extra τιμοκατάλογο τον οποίο προτείνει η ΕΤΑΙΡΕΙΑ στον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ. Εφεξής υφιστάμενες και μέλλουσες να εκδοθούν οδηγίες και εγκύκλιοι της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ προς τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ σχετικά με τους τιμοκαταλόγους λιανικής πώλησης θα ερμηνεύονται και θα εφαρμόζονται ως οδηγίες και εγκύκλιοι που προβλέπουν ανώτατες τιμές λιανικής πώλησης».

228) Σε μία σύμβαση του έτους 2009[287], οι τιμές μεταπώλησης αποτυπώνονται ως προτεινόμενες ανώτατες τιμές μεταπώλησης και ο συγκεκριμένος όρος αναδιατυπώνεται ως εξής: «8θ. Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ διαμορφώνει για τα δικά της καταστήματα και προτείνει στον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ τιμοκατάλογο με ανώτατες τιμές μεταπώλησης, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται το μεταφορικό κόστος. ...».

229) Συνεπώς, η διατύπωση των ρητρών αυτών τροποποιείται σημαντικά σε σχέση με τις Συμβάσεις τύπου Α (αλλά και τις Τύπου Β) ως προς το ότι δεν αναφέρεται οποιαδήποτε υποχρέωση των δικαιοδόχων να πωλούν τα προϊόντα σύμφωνα με τον τιμοκατάλογο που θα εκδίδει η ΝΕΟΣΕΤ, δεν προβλέπεται υποχρέωση του δικαιοδόχου να ακολουθεί την πολιτική τιμών του δικαιοπαρόχου, αλλά αναφέρεται επανειλημμένως στη συμφωνία με τους δικαιοδόχους ότι οι τιμές μεταπώλησης είναι ανώτατες (προτεινόμενες όσον αφορά το μοντάζ) και ότι τόσο οι υπάρχουσες όσο και οι μελλοντικές οδηγίες και εγκύκλιοι της δικαιοπαρόχου προς αυτούς, σχετικά με τους τιμοκαταλόγους λιανικής πώλησης, θα ερμηνεύονται και θα εφαρμόζονται ως οδηγίες και εγκύκλιοι που προβλέπουν ανώτατες τιμές λιανικής πώλησης.

230) Περαιτέρω, όπως προεκτέθηκε, στις συμβάσεις τύπου Γ, ο όρος 8η (ή 8ζ σε ορισμένες εξ αυτών), ο οποίος αναφέρεται στην υποχρέωση του Δικαιοδόχου ως προς την αποστολή πληροφοριών στον δικαιοπάροχο, διαφοροποιείται σημαντικά και περιορίζει την αποστολή στοιχείων από τους δικαιοδόχους προς τη δικαιοπάροχο στις αναλυτικές καταστάσεις των πωληθέντων προϊόντων, του υπάρχοντος αποθέματος καθώς και σε κάθε είδους στατιστική πληροφόρηση που θα ζητηθεί από την τελευταία, απαλείφοντας την υποχρέωση αποστολής αναλυτικής κατάστασης των τιμών πώλησης[288].

231) Επομένως, οι εν λόγω όροι 4δ, 4ε αναφέρονται ρητά σε ανώτατες τιμές μεταπώλησης, ενώ ως προς το κόστος του μοντάζ των προϊόντων ο δικαιοπάροχος προτείνει σχετικό τιμοκατάλογο στους δικαιοδόχους, πρό-

[282] Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-279/06, CEPSA, Συλλ. 2008, σελ. I-6681, σκ. 71 καθώς και ΔΕΚ C-260/07, ό.π., σκ. 79-80.

[283] Κανονισμός 2790/1999, ό.π. και Κανονισμός 330/2010, ό.π.

[284] Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 226 και Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς παρ. 225.

[285] Αναλυτική παράθεση των μεριδίων πραγματοποιείται ανωτέρω υπό ενότητα IV.3.

[286] Υπενθυμίζεται ότι στα τέλη του 2009 υπήρξε τροποποίηση του όρου 8θ και για όσες συμβάσεις δικαιόχρησης είχαν συναφθεί σε προγενέστερο χρόνο και ήταν σε ισχύ εκείνο το διάστημα. Βλ. παρ. 74) επ.

[287] Στην από 28.8.2009 σύμβαση τύπου Γ μεταξύ της NEOSET και της […]

[288] Συγκεκριμένα αναφέρει τα εξής: «Υποχρεούται στο τέλος κάθε μήνα, ημερολογιακώς υπολογιζομένου, και έτους να αποστέλλει στην ΕΤΑΙΡΕΙΑ αναλυτική κατάσταση των πωληθέντων ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, του υπάρχοντος αποθέματος, καθώς και κάθε είδους στατιστική πληροφόρηση που θα ζητηθεί από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ».

κειται επομένως για προτεινόμενες ή ενδεικτικές τιμές[289]. Συνεπώς, στις υπό εξέταση συμβάσεις που έχουν υπογραφεί ή τροποποιηθεί από τα τέλη του 2009 και έπειτα (συμβάσεις Τύπου Γ), δεν διαπιστώνεται περιορισμός του ανταγωνισμού βάσει συμβατικώς απαγορευμένου καθορισμού τιμών μεταπώλησης.

VI.8.4.4 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΥΧΟΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ - DE FACTO ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΔΟΧΩΝ

232) Στην παρούσα ενότητα διερευνάται αν η πρακτική καθορισμού τιμών εφαρμόστηκε στην πράξη, και αν η δικαιοπάροχος επέβαλε εμμέσως, βάσει του ιδίως του λογισμικού της και εν γένει του συστήματος εμπορικής διαχείρισης, το οποίο κατά τα οριζόμενα ρητώς στη σύμβαση δικαιόχρησης όφειλαν να έχουν οι δικαιοδόχοι για την ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων με τη δικαιοπάροχο, ή μέσω της παρακολούθησης των δικαιοδόχων από τους επιθεωρητές της ΝΕΟΣΕΤ - τη συμμόρφωση των δικαιοδόχων με τις τιμές λιανικής της καταγγελλόμενης. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζεται το ενδεχόμενο της de facto επιβολής από τη δικαιοπάροχο και συμμόρφωσης των δικαιοδόχων με την τιμολογιακή πολιτική της ΝΕΟΣΕΤ και οι τυχόν προσπάθειες του προμηθευτή/δικαιοπάροχου για την εφαρμογή τους στην πράξη[290].

233) Όπως αναλύεται στη συνέχεια, στο υπό εξέταση σύστημα δικαιόχρησης, οι δικαιοδόχοι είχαν αναλάβει τη συμβατική υποχρέωση για τη χρήση συγκεκριμένου λογισμικού συστήματος, στο πλαίσιο των συμβάσεων Τύπου Β και Γ[291]. Το εν λόγω σύστημα (πρόγραμμα εμπορικής διαχείρισης) διαθέτει εφαρμογές οι οποίες είναι ελεύθερες («μη κλειδωμένες») ενώ παράλληλα στο πλαίσιο της εκπαίδευσης παρέχεται ενημέρωση για τη δυνατότητα αλλαγών στις εφαρμογές του συστήματος, και οι δικαιοδόχοι είχαν εγχειρίδιο χρήσης με οδηγίες για το χειρισμό του εν λόγω συστήματος. Η εν λόγω δυνατότητα των δικαιοδόχων να αλλάζουν χειροκίνητα τις τιμές λιανικής στο λογισμικό τους σύστημα προβλέπεται και σε εγκυκλίους της ΝΕΟΣΕΤ[292], ενώ επίσης από την εξέταση του προγράμματος εμπορικής διαχείρισης προκύπτει ότι υπήρχε η δυνατότητα διαχείρισης των τιμών εκ μέρους των δικαιοδόχων[293].

Τα πληροφοριακά συστήματα

234) Σύμφωνα με το άρθρο 8ε των συμβάσεων εμπορικής συνεργασίας Τύπου Β και Γ που προσκόμισε η καταγγελλόμενη, ο δικαιοδόχος: «Υποχρεούται να χρησιμοποιεί το λογισμικό που έχει επιλέξει η ΕΤΑΙΡΕΙΑ για το σύστημα ηλεκτρονικής επικοινωνίας προκειμένου να είναι συμβατό με το σύστημα ηλεκτρονικής επικοινωνίας και το πληροφοριακό σύστημα υποστήριξης των παραγωγικών διαδικασιών του συνόλου των ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ του δικτύου της, η άδεια χρήσης του οποίου παραχωρείται από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και συμφωνίες της Σύμβασης Παροχής Άδειας Χρήσης και Συντήρησης Λογισμικού, που συνάπτεται στο τέλος της παρούσης, ως Παράρτημα Β και αποτελεί ενιαίο με αυτή σύνολο»[294].

235) Τα καταστήματα των Δικαιοδόχων λαμβάνουν ηλεκτρονικά μεταξύ άλλων τους κωδικούς των προϊόντων, τους τιμοκαταλόγους της ΝΕΟΣΕΤ, τα τιμολόγια χονδρικής πώλησης, ενώ ηλεκτρονικά υποβάλλουν και τις παραγγελίες τους στη δικαιοπάροχο[295].

236) Επίσης, η ΝΕΟΣΕΤ αποστέλλει με email (πριν το 2002 οι ενημερώσεις αποστέλλονταν με fax ή ταχυδρομείο) παντός είδους ενημερώσεις για την καθημερινή λειτουργία των καταστημάτων και ενημερώσεις για την πραγματοποίηση εκπαιδεύσεων. Διοργανώνει, δε, σεμινάρια (μέχρι δύο ημερών) για την εκπαίδευση των νέων δικαιοδόχων στα πληροφοριακά συστήματα της εταιρίας. Οι δικαιοδόχοι ενημερώνονται κατά τη διάρκεια της συνεργασίας για τυχόν αναβαθμίσεις του λογισμικού μέσω της συμμετοχής τους σε σεμινάρια[296].

[289] Βλ. και απόφαση ΔΕΚ της 28.1.1986 στην υπόθεση 161/84 (Pronuptia), σκ. 25: «Καίτοι οι ρήτρες που θίγουν την ευχέρεια του παραχωρησιούχου να καθορίζει τις τιμές του απολύτως ελεύθερα συνιστούν περιορισμό του ανταγωνισμού, δεν συμβαίνει το ίδιο όταν ο παραχωρητής γνωστοποιεί στους παραχωρησιούχους ενδεικτικές τιμές, υπό τον όρο πάντως ότι δεν υφίσταται, μεταξύ του παραχωρητή και των παραχωρησιούχων ή μεταξύ των παραχωρησιούχων, εναρμονισμένη πρακτική για την πραγματική εφαρμογή αυτών των τιμών. Εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να ελέγξει αν συντρέχει αυτή η προϋπόθεση».

[290] Σημειώνεται πάντως ότι, ακόμη και αν δεν ασκείται αυστηρή παρακολούθηση για την εφαρμογή των προαναφερόμενων συμβατικών όρων καθορισμού τιμών μεταπώλησης, η ύπαρξη αντιανταγωνιστικών ρητρών (όπως εν προκειμένω στις Τύπου Α συμβάσεις) στις συμβάσεις δύνανται αφ' εαυτών να ασκήσουν πίεση στους διανομείς ώστε να ευθυγραμμίσουν στην πράξη την τιμολογιακή τους πολιτική με εκείνη της δικαιοπαρόχου και γίνεται δεκτό ότι οι συμβατικές ρήτρες δύνανται να ασκήσουν «οπτική και ψυχολογική επίδραση». Σε κάθε περίπτωση, η οποιαδήποτε σχετική εκτίμηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη, όχι μόνο τα πραγματικά, αλλά και τα πιθανολογούμενα αντι-ανταγωνιστικά αποτελέσματα: βλ. ενδεικτικά απόφαση Ε.Ε. 97/123/ΕΚ, Novalliance-Systemform, σκ. 61, απόφαση Ε.Ε. COMP/37.975 PO/Yamaha, σκ. 127 & 141, απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2002/190/ΕΚ JCB, σκ. 173, και απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2003/675/ΕΚ Video Games Nintendo Distribution, σκ. 327-328. Βλ. απόφαση ΕΑ 580/2013.

[291] Βλ. σχετικά ανωτέρω υπό Ενότητα III.3.10.

[292] Βλ. Ενότητα III.3.10.

[293] Συνεπώς δεν αποδεικνύεται επαρκώς κατά νόμο ο ισχυρισμός της καταγγέλλουσας, σύμφωνα με τον οποίο δεν ήταν δυνατή οποιαδήποτε απόκλιση στις τιμές χονδρικής και λιανικής για λόγους τεχνικούς, καθώς η «ΝΕΟΣΕΤ δεν είχε περιλάβει στο εγχειρίδιο οδηγίες για αλλαγή των τιμών, ούτε σε σεμινάρια που μας έκανε για το πώς θα χειριζόμαστε το λογισμικό σύστημα της ΝΕΟΣΕΤ μας ελέχθη έστω και μία κουβέντα για τέτοια αλλαγή από μέρους μας». Βλ. Ενότητα VI.8.2.

[294] […]

[295] Βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή της ΝΕΟΣΕΤ.

[296] Συγκεκριμένα, η ΝΕΟΣΕΤ ανέφερε ότι διοργανώνονταν σεμινάρια για την εκπαίδευση των νέων δικαιοδόχων στα πληροφοριακά της συστήματα ενώ οι δικαιοδόχοι ενημερώνονταν διαρκώς για τυχόν αναβαθμίσεις του λογισμικού μέσω της συμμετοχής τους σε σεμινάρια (στην από 28.8.2009 σύμβαση τύπου Γ μεταξύ της ΝΕΟΣΕΤ και της […]). Σε email με ημερομηνίες 15.9.2009 και 31.5.2010 του στελέχους της δικαιοπαρόχου [...] προς συγκεκριμένα καταστήματα Δικαιοδόχων αναφέρονται τα εξής: «Θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι ξεκινά η προετοιμασία αλλαγής του μηχ/κου συστήματος στο κατάστημά σας. Θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι για την οριστικοποίηση της ημερομηνίας μετάβασης του καταστήματος

Η σύμβαση παροχής άδειας χρήσης και συντήρησης λογισμικού

237) Σύμφωνα με το άρθρο 2.1 της «ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ»[297] που περιλαμβάνεται στις συμβάσεις που συνάπτονται από το Νοέμβριο του 2003 εφεξής: «Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ παρέχει στον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ, σύμφωνα με το άρθρο 4.1.β της από 1.3. σύμβασης με την εταιρεία Singular Logic, την άδεια χρήσης του Λογισμικού, υπό τις προϋποθέσεις που κατωτέρω περιγράφονται, η σύνθεση και τα τεχνικά χαρακτηριστικά του οποίου αναφέρονται στο άρθρο Α του Παραρτήματος Β1 της παρούσας και των οποίων έχει ήδη λάβει γνώση ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ, εγκατεστημένου στο host σύστημα του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ σε πλήρη και καλή λειτουργία. Επίσης η ΕΤΑΙΡΕΙΑ αναλαμβάνει να παρέχει στον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ υπηρεσίες προσαρμογής εφόσον απαιτηθεί, υπηρεσίες συντήρησης και τεχνικής υποστήριξης του εν λόγω Λογισμικού ή οποιουδήποτε άλλου λογισμικού θα χρησιμοποιήσει στο μέλλον η ΕΤΑΙΡΕΙΑ σε αντικατάσταση των εδώ αναφερομένων. Η παροχή αυτή προς τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ και η άδεια χρήσης του Λογισμικού, έχει ως σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση του καταναλωτικού κοινού και την διαμόρφωση καταλλήλων και πλέον συμφερόντων λύσεων στις ανάγκες των, δεδομένου ότι περιέχει πλήρη δυνατότητα προσβάσεως και ανευρέσεως όλων των προϊόντων της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ από το ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ, σε καμία δε περίπτωση δεν χορηγείται για τη δέσμευση των τιμών πωλήσεως των προϊόντων από τον ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ στους καταναλωτές»[298]. Συνεπώς, βάσει της εν λόγω συμβάσεως, η χρήση του λογισμικού συστήματος ρητώς αποσυνδέεται από τις τιμές πώλησης προς τους καταναλωτές.

238) Οι δυνατότητες του πληροφοριακού προγράμματος DEFACTO (πρόγραμμα εμπορικής και λογιστικής διαχείρισης, παραμετροποίηση, VPDN & File exchanger), το οποίο ονομάζεται και «πληροφοριακό σύστημα ΕΡΜΗΣ», περιγράφονται στην από 25.6.1999 σύμβαση πληροφοριακού συστήματος με την Computer Logic που προσκόμισε η καταγγελλόμενη. Ειδικότερα, οι δυνατότητες του συστήματος DEFACTO αναφορικά με τη διαχείριση πωλήσεων / αγορών μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν: α) αυτόματο μετασχηματισμό παραστατικών (από παραγγελίες σε τιμολόγια και σε εκκρεμείς παραγγελίες, από Δελτία αποστολής σε τιμολόγια κ.λπ.), β) άμεση καταχώριση είδους, πελάτη και προμηθευτή κατά τη στιγμή της καταχώρισης του παραστατικού, γ) έλεγχο μεικτού κέρδους παραστατικού, δ) αυτόματη έκδοση πιστωτικών για εκπτώσεις βάσει τζίρου, υπολοίπου, υπολοίπου κίνησης και ημερών πληρωμής, ε) μετασχηματισμό παραστατικών αγορών σε παραστατικά πώλησης κ.λπ.[299].

239) Περαιτέρω, στην από 2004 τεχνική και οικονομική προσφορά της εταιρίας Nova Consulting Α.Ε. που προσκόμισε η NEOSET[300] αναφέρεται ότι η υλοποίηση του νέου πληροφοριακού συστήματος θα βασιστεί στην υπάρχουσα δομή που υπάρχει στο DEFACTO, στην οποία περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων σχέδιο εισαγωγής τιμοκαταλόγων αρχείου ειδών, σχέδιο εισαγωγής ειδών και σχέδιο εισαγωγής παραστατικών από AutoCad (εφαρμογές τεχνικού λογισμικού - σύστημα διαχείρισης επίπλων και εξοπλισμού γραφείου). Στην ίδια επιστολή επισυνάπτεται και η υπογεγραμμένη σύμβαση με την εταιρία Συστήματα Πληροφορικής ΑΛΦΑ Α.Ε. με ημερομηνία 16.4.2009 στην οποία αναφέρεται ότι η NEOSET επιθυμεί να εκσυγχρονίσει και να αναβαθμίσει το μηχανογραφικό σύστημα των καταστημάτων των συνεργατών της από Defacto (MS-DOS) σε Singular Logic Business ERP και ότι καθένα από τα τρία brands της εταιρίας (NEOSET, NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ και NEOΚΑΤΟΙΚΕΙΝ), θα έχει τη δική του πρότυπη παραμετροποιημένη βάση ERP.

σας στο Business ERP (ΕΡΜΗΣ ΙΙ), απαραίτητη προϋπόθεση είναι η εκπαίδευση στα χειριστικά και στις διαδικασίες παραγγελιοδοσίας και τιμολόγησης NEOSET …». Αντιστοίχως, σε ενημερωτικό (Memo) με ημερομηνία 21.1.2008 προς το δίκτυο καταστημάτων, αναφέρεται ότι θα διεξαχθούν εκπαιδευτικά σεμινάρια για λογιστές σχετικά με το πρόγραμμα Business ERP.

[297] […] Το συγκεκριμένο Παράρτημα δεν υπάρχει στη σύμβαση που προσκόμισε η καταγγέλλουσα. Στις υπογεγραμμένες συμβάσεις που προσκόμισε η καταγγελλόμενη το Παράρτημα Β συναντάται από το έτος 2003 και μετά (βλ. σχετικά και συνημ. στο υπ’ αριθ. 6354 /7.10.2011).

[298] Όσον αφορά στις υπηρεσίες συντήρησης και υποστήριξης, σύμφωνα με το άρθρο 4.1: «Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ θα παρέχει υπηρεσίες συντήρησης και υποστήριξης και μέσω hot line support (τηλεφωνική υποστήριξη) της εταιρείας Singular Logic καθ’ όλη τη διάρκεια της ισχύος της παρούσας σύμβασης…». Με την υπ’ αριθ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή της η NEOSET προσκόμισε: α) το από 10.7.2006 ιδιωτικό συμφωνητικό κατασκευής έργου και το με ίδια ημερομηνία συμβόλαιο υποστήριξης με την εταιρία ATCOM Internet & Multimedia A.E., που αφορούν στο έργο «NEOSET B2B - Δέσμευση παραγγελιών», β) την από 12.7.2004 υπογεγραμμένη σύμβαση («Τεχνική και Οικονομική Πρόταση») με την Nova Consulting A.E., η οποία αφορά στην παραμετροποίηση και πιλοτική εγκατάσταση τυποποιημένων βάσεων για το δίκτυο καταστημάτων της εταιρίας NEOSET, γ) την από 16.4.2009 υπογεγραμμένη σύμβαση («Οικονομική Πρόταση») με την εταιρία Συστήματα Πληροφορικής ΑΛΦΑ Α.Ε., η οποία αφορά στο ίδιο υπό β) έργο, δ) την από 25.6.1999 σύμβαση πληροφοριακού συστήματος με την Computer Logic μαζί με τα παραρτήματά της με σκοπό την εγκατάσταση, εκπαίδευση και υποστήριξη εφαρμογών λογισμικού (software) για το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα των καταστημάτων της εταιρείας NEOSET, του συστήματος ηλεκτρονικής επικοινωνίας και του πληροφοριακού συστήματος υποστήριξης των παραγωγικών διαδικασιών, ε) την από 14.6.2005 σύμβαση παροχής άδειας χρήσης λογισμικού και σύμβαση παροχής υπηρεσιών συμβούλου με την εταιρία Logic DIS, η οποία αφορά στην εγκατάσταση του λογισμικού ERP στα καταστήματα του δικτύου, ζ) την από 17.3.2009 σύμβαση υλοποίησης έργου με την εταιρία Singular Logic Business Services A.E. που αφορά στην αναδιοργάνωση παραγγελιοληψίας NEOSET, η) τα ετήσια συμβόλαια συντήρησης - υποστήριξης με την εταιρία CADvanced που αφορούν στο σχεδιαστικό πρόγραμμα CAD για την περίοδο 2000-2010 και θ) την από 16.12.2008 σύμβαση μεταφοράς άδειας χρήσης με την εταιρία CADvanced που αφορά στη μεταφορά αδειών χρήσης λογισμικού CAD από την NEOSET στους δικαιοδόχους.

[299] Στην ίδια σύμβαση σχετικά με το υποσύστημα φυσικής σύνδεσης αναφέρεται ότι η δικτυακή υποδομή θα στηριχθεί σε περιστασιακές συνδέσεις μέσω τηλεφωνικού δικτύου.

[300] Βλ. σχετ. 8 της υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολής.

Λειτουργία του προγράμματος λογισμικού στα καταστήματα δικαιοδόχων και δυνατότητα πρόσβασης στις εφαρμογές αυτού

240) Η NEOSET ανέφερε ότι βασικό χαρακτηριστικό των πληροφοριακών συστημάτων της «αποτελεί ότι οι εφαρμογές τους είναι ελεύθερες («μη κλειδωμένες») και οι δικαιοδόχοι μας έχουν πρόσβαση ανά πάσα ώρα και στιγμή σε αυτές»[301]. Το ότι βασική επιλογή της ήταν να παραμένουν τα συστήματα αυτά «ανοικτά» αποδεικνύεται, σύμφωνα με την ίδια, από τις ακόλουθες τρεις ενέργειες:

(α) Στην αρχική εκπαίδευση την οποία παρακολουθούσε ένας νέος δικαιοδόχος, παρεχόταν πλήρης ενημέρωση για τη δυνατότητα αλλαγών σε διάφορες εφαρμογές των πληροφοριακών συστημάτων (π.χ. εγγραφή εναλλακτικού ή νέου προμηθευτή, εγγραφή διαφορετικής τιμής κ.λπ.).

(β) Ανά τακτά χρονικά διαστήματα, η καθ’ ης απέστελλε στους δικαιοδόχους, νέες, ενημερωμένες εκδόσεις του λογισμικού, προς αναβάθμιση των συστημάτων τους. Μέσω της αποστολής των νέων ενημερωμένων εκδόσεων είχε την τεχνική δυνατότητα να «κλειδώσει» διάφορες εφαρμογές των πληροφοριακών συστημάτων, κάτι το οποίο θα παρεμπόδιζε την ελεύθερη χρήση του λογισμικού από τους δικαιοδόχους. Ωστόσο, όπως υπογραμμίζει η καταγγελλόμενη, ουδέποτε έπραξε, ούτε προτίθεται να πράξει κάτι τέτοιο.

γ) Παρεχόταν στους δικαιοδόχους, εγχειρίδιο με σαφείς και ευανάγνωστες οδηγίες χειρισμού των πληροφοριακών συστημάτων[302].

241) Στο εγχειρίδιο του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΜΗΣ ΙΙ που προσκόμισε η NEOSET στις 07.10.2011 αναφέρεται μεταξύ άλλων: α) η δυνατότητα του δικαιοδόχου να δημιουργήσει κωδικούς για είδη που δεν είναι της NEOSET, β) η δυνατότητα ορισμού από τους χρήστες του καταστήματος του αρχείου των προμηθευτών, πέραν του βασικού προμηθευτή που είναι η NEOSET και γ) οι διάφορες διαδικασίες που αποτελούν καθημερινές εργασίες, μεταξύ των οποίων είναι και η καταχώρηση κωδικών ειδών με απαραίτητα πεδία προς συμπλήρωση και τις τιμές χονδρικής και λιανικής. Συγκεκριμένα, το εγχειρίδιο αναφέρει τα εξής: «Για να εισάγετε κάποιο Είδος στο ERP, πηγαίνετε στα Βασικά αρχεία, επιλέγετε Βασικά στοιχεία ειδών για να ανοίξει η όψη και με δεξί κλικ πάνω σε κάποιον υπάρχοντα κωδικό επιλέγετε Εισαγωγή. Θα ανοίξει μια νέα καρτέλα είδους». Παρακάτω αναφέρει: «πηγαίνετε στη Διαχείριση και καταχωρείτε την τιμή/markup Χονδρικής (τιμή πώλησης στον πελάτη χωρίς ΦΠΑ) και τιμή markup Λιανικής (τιμή πώλησης στον πελάτη με ΦΠΑ)», «Εκτός από την εισαγωγή του αρχείου μπορείτε να καταχωρήσετε ή να διαγράψετε «με το χέρι» κωδικούς μέσα από τον πίνακα».

242) Στην περιγραφή του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΜΗΣ (DEFACTO) για τα καταστήματα λιανικής πώλησης NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ που προσκόμισε η καταγγελλόμενη[303] με ημερομηνία Σεπτέμβριο του 2002, αναφέρεται ότι το σύστημα ΕΡΜΗΣ έχει τη δυνατότητα αποστολής τιμοκαταλόγων πωλήσεων και αγορών για άμεση ενημέρωση της Εμπορικής Διαχείρισης - DEFACTO των συνεργατών με τις νέες τιμές, ενώ οι χρήστες του προγράμματος AutoCAD έχουν τη δυνατότητα της αυτόματης εισαγωγής της παραγγελίας που έχουν δημιουργήσει στο AutoCAD στην εμπορική διαχείριση DEFACTO.

243) Στο ίδιο έντυπο (ΕΡΜΗΣ / DEFACTO) έτους 2002 αναφορικά με την εισαγωγή και ενημέρωση των τιμοκαταλόγων αναφέρει ότι οι νέοι τιμοκατάλογοι που στέλνονται από τη NEOSET περιέχονται σε δύο αρχεία. Το πρώτο είναι το αρχείο με τις τιμές πώλησης και το δεύτερο το αρχείο με τις τιμές αγοράς. Με την αποστολή των εν λόγω αρχείων οι δικαιοδόχοι οφείλουν να ακολουθήσουν συγκεκριμένες διαδικασίες για την εισαγωγή των τιμοκαταλόγων πωλήσεων και αγορών και την ενημέρωση των τιμών πώλησης και τιμών αγορών, αντίστοιχα. Διευκρινίζεται δε ότι «η διαδικασία εισαγωγής Τιμοκαταλόγων μπορεί να γίνει μόνο μια φορά και όχι περισσότερες. Για την εκ νέου ενημέρωση των τιμών πρέπει να ξανασταλθούν τιμοκατάλογοι». Αναφέρεται, ωστόσο, επίσης, ότι ο δικαιοδόχος μπορεί πρώτα να κάνει το μετασχηματισμό του δελτίου σε τιμολόγιο και μετά να κάνει την αντιπαραβολή ανάμεσα στο τιμολόγιο που δημιουργήθηκε στο Defacto και στο έντυπο που έχει στα χέρια του ο δικαιοδόχος, και ότι «οποιεσδήποτε διορθώσεις χρειάζονται, μπορούν να γίνουν απευθείας στο τιμολόγιο»[304]. Σχετικά με τη δημιουργία παραγγελίας πελάτη αναφέρεται η δυνατότητα που έχει το κατάστημα που χρησιμοποιεί πρόγραμμα AutoCAD να εισάγει αρχείο Autocad στην Εμπορική Διαχείριση-DEFACTO προκειμένου να γίνει μια παραγγελία πελάτη με αυτόματο τρόπο. Τέλος, στο σχετικό με την Οργάνωση Αρχείου Ειδών κεφάλαιο αναφέρεται ότι: «Στην αποθήκη παρακολουθούνται αναλυτικά όλα τα είδη της εταιρείας NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ. Τα είδη αυτά εισάγονται στην εταιρεία μέσω του αρχείου τιμοκαταλόγων που παραλαμβάνεται ηλεκτρονικά από τα κεντρικά. Η διαδικασία εισαγωγής είναι συγκεκριμένη και περιγράφεται σε επόμενη ενότητα. Τα πεδία της καρτέλας των ειδών που ενημερώνονται αυτόματα κατά την εισαγωγή και δεν πρέπει να τροποποιούνται είναι τα παρακάτω: ...

Τιμή Χονδρικής Η καθαρή τιμή πώλησης χωρίς ΦΠΑ
Τιμή Λιανικής Η τιμή πώλησης με ΦΠΑ ….».

244) Σχετικά με την Οργάνωση Αρχείου Προμηθευτών, στο ίδιο έντυπο αναφέρεται ότι ο «προμηθευτής NEOSET

[301] Βλ. υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 απάντηση της NEOSET στο υπ’ αριθμ. 6039/28.9.2011 έγγραφο παροχής στοιχείων της Ε.Α.

[302] Με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή της η NEOSET προσκόμισε οδηγίες τόσο του παλαιού πληροφοριακού συστήματος Ερμής (DEFACTO) όσο και του νέου Ερμής ΙΙ (ERP). Επίσης προσκόμισε συνοπτική περιγραφή λήψης παραγγελιών και αποστολής παραστατικών του συστήματος Ερμής (DEFACTO), περιγραφή του πληροφοριακού συστήματος Ερμής (DEFACTO) για τα καταστήματα λιανικής πώλησης NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ, manual web δεσμεύσεων, οδηγίες σχεδιαστικού προγράμματος CAD που απεστάλησαν κατά καιρούς στους δικαιοδόχους με ηλεκτρονικό τρόπο και συνοπτική περιγραφή λήψης παραγγελιών και αποστολής παραστατικών.

[303] Με την υποβολή υπ’ αριθμ. πρωτ.6354/7.10.2011.

[304] Βλ. σελ. 24.

έχει δημιουργηθεί σαν καρτέλα με κωδικό Ν0001 και δεν υπάρχει άλλος προμηθευτής που να αρχίζει ο κωδικός του από Ν. Για κάθε προμηθευτή θα οριστεί και μία μηχανογραφική καρτέλα», ενώ από τη σύντομη περιγραφή παραστατικών πωλήσεων προκύπτει ότι υπάρχουν πεδία στα οποία καταχωρείται προαιρετικά προσφορά σε πελάτη χονδρικής πώλησης.

245) Κατά την καθ’ ης, το γεγονός ότι είναι προσηλωμένη στην πολιτική ελευθερίας κίνησης των δικαιοδόχων και ως εκ τούτου οι αλλαγές σε εφαρμογές πληροφοριακών συστημάτων μπορούν να γίνουν οποτεδήποτε από τους ίδιους τους δικαιοδόχους ή υπαλλήλους των καταστημάτων, αποδεικνύεται: «(i) από το γεγονός ότι ουδέποτε η εταιρεία μας άσκησε πίεση ή διέκοψε συνεργασία με οποιονδήποτε δικαιοδόχο-συνεργάτη της ο οποίος ασκούσε τις ανωτέρω ελευθερίες [δηλαδή καταχωρήσεις παντός είδους από τους δικαιοδόχους και αλλαγές στις εφαρμογές], (ii) από το ότι δεν ασκούμε κανέναν απολύτως έλεγχο επί των ζητημάτων [δηλαδή καταχωρήσεις και αλλαγές] αυτών στις επιχειρήσεις των δικαιοδόχων και (iii) από το γεγονός ότι διάφοροι δικαιοδόχοι έχουν προβεί και συνεχίζουν να προβαίνουν σε καταχωρήσεις στοιχείων χωρίς να ζητούν την άδεια ή την έγκρισή μας»[305].

VI.8.4.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

246) Με βάση τα ανωτέρω συνάγεται ότι τουλάχιστον μέχρι και το 2002, και ενώ προέκυπτε συμβατικώς ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης [βλ. παρ. 243)], αποστέλλονταν τιμοκατάλογοι πωλήσεων (λιανικής) μέσω του συστήματος ΕΡΜΗΣ με σκοπό την άμεση ενημέρωση της εμπορικής διαχείρισης (DEFACTO) με τις νέες τιμές και με εντολή προς το δίκτυο να μην τροποποιούν τις εν λόγω τιμές[306].

247) Τα επόμενα έτη, ενώ η NEOSET συνέχισε να αποστέλλει σχετικούς τιμοκαταλόγους, με οδηγίες για την ενημέρωση των λογισμικών συστημάτων εμπορικής διαχείρισης και δημιουργίας προσφορών/παραγγελιών, δεν φαίνεται να επιχειρεί την επιβολή αυτών μέσω εγκυκλίων ή/και την παρακολούθηση των δικαιοδόχων της ως προς την τήρηση των εν λόγω τιμών ή και την επίπληξη αυτών για μη τήρηση των τιμών λιανικής που αποστέλλονταν μέσω του κοινού συστήματος του δικτύου.

248) Για την αξιολόγηση των προεκτεθέντων και δη των ενημερωτικών σημειωμάτων (memos) που επικαλείται η καταγγέλλουσα, λαμβάνεται υπόψη ότι η παροχή στον αγοραστή από τον προμηθευτή καταλόγου συνιστώμενων ή ανώτατων τιμών δεν θεωρείται αφ’ εαυτής ότι οδηγεί σε καθορισμό των τιμών μεταπώλησης[307] [308]. Εν προκειμένω, στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, δεν δύναται, κατά την κρίση της Επιτροπής, να στοιχειοθετηθεί επαρκώς κατά νόμο ότι οι αναφορές αυτές δεν αφορούν σε συνιστώμενες ή ανώτατες τιμές, και ότι οι δικαιοδόχοι δεν μπορούν να τιμολογήσουν σε χαμηλότερο επίπεδο. Η απλή αποστολή ενημερωτικών σημειωμάτων ή τιμοκαταλόγων με τιμές χονδρικής και λιανικής για ενημέρωση των συστημάτων defacto και autocad, δεν μπορούν, όπως προεκτέθηκε, να θεωρηθεί αφ’ εαυτή παραβατική, δεδομένου ότι η αποτελεσματική λειτουργία συστημάτων δικαιόχρησης στο πλαίσιο των οποίων διανέμονται χιλιάδες κωδικοί προϊόντων, μπορεί να προϋποθέτει αυτόματη ενημέρωση τιμών ως απλό σημείο αναφοράς, ενώ ο δικαιοδόχος μπορεί να μην έχει το απαιτούμενο προσωπικό για τη χειροκίνητη εισαγωγή τόσων στοιχείων. Σημειώνεται μάλιστα ότι ιδίως δεδομένου του πλήθους των κωδικών στο οποίο αναφέρεται η καταγγέλλουσα (η οποία τους υπολογίζει σε 7.000 - 8.000 ενεργούς κωδικούς - Προσθήκη - Αντίκρουση υπ’ αριθμ. πρωτ. 353/18.09.2015, σ. 5), τα συστήματα αυτά συντελούν στη λειτουργικότητα του συστήματος δικαιόχρησης εφόσον οι τιμές είναι συνιστώμενες ή ανώτατες.

249) Σε κάθε περίπτωση, πέραν του γεγονότος ότι δεν υφίσταται συμβατικός όρος που να επιβάλλει την τιμή μεταπώλησης στις συμβάσεις Τύπου Β και Γ, δεν υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία που να στοιχειοθετούν την εν τοις πράγμασι επιβολή τιμών, ούτε απεδείχθησαν οποιουδήποτε είδους κυρώσεις ή παρακολούθηση στην πράξη της μη τήρησης πάγιων τιμών, ενώ αντιθέτως υπάρχουν στοιχεία [βλ. παρ. 195) και 202)] που επιβεβαιώνουν ότι οι δικαιοδόχοι είχαν λάβει οδηγίες και εγχειρίδια με την αναλυτική περιγραφή της διαδικασίας αλλαγής τιμών μέσα στο σύστημα και ότι σε κάθε περίπτωση υπήρχε τεχνική δυνατότητα (χειροκίνητης) τροποποίησης των τιμών στο σύστημα από το δικαιοδόχο[309], [310]. Επιπλέον, η δυνατότητα που έχει ο δι-

[305] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή της NEOSET.

[306] Σημειώνεται πάντως ότι το από 29.11.2002 e-mail της […] (βλ. παρ. 112 όπου αναφέρεται ότι; «Σε περίπτωση που ο συνεργάτης δεν καταχωρήσει το είδος βάσει αυτών των προδιαγραφών [μεταξύ των οποίων και οι συγκεκριμένες τιμές λιανικής που στέλνει η NEOSET στους δικαιοδόχους της], και κάποια από αυτές τις πληροφορίες δεν συμφωνεί με τα κριτήρια που έχουν καταχωρηθεί στο σύστημα παραγγελιών της NEOSET, το είδος αυτό χαρακτηρίζεται ως άγνωστο και κατά συνέπεια είναι αδύνατο να παραγγελθεί»), δεν μπορεί με βεβαιότητα να ερμηνευτεί ως επιβολή των τιμών λιανικής από τη NEOSET προς τους δικαιοδόχους της, παρότι ο εκπρόσωπος της καταγγέλλουσας, […], ανέφερε σε σχέση με το συγκεκριμένο mail ότι αν άλλαζε την τιμή θεωρεί ότι η παραγγελία θα είχε απορριφθεί (Πρακτικά της 58ης Συνεδρίασης ΕΑ της 28.09.2015, σ. 51). Και αυτό διότι το συγκεκριμένο e-mail αναφέρεται στις παραγγελίες των συμβατικών προϊόντων από τη NEOSET και όχι στην έκδοση παραστατικών από τους δικαιοδόχους κατά την πώληση προς τους πελάτες τους.

[307] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 47 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 48.

[308] Συναφώς, και αυτή η παρότρυνση ως προς την τήρηση των συνιστώμενων τιμών μεταπώλησης, εφόσον δεν έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα και δεν συνοδεύεται από κυρώσεις δεν ισοδυναμεί με πρακτική αυστηρού καθορισμού τιμών. Βλ. ΠΕΚ Τ-67/01, σκ. 130.

[309] Βλ. ενδεικτικά, τα από 06.11.2002, 13.02.2003, 14.05.2003, ενημερωτικά σημειώματα (memo) της καθ’ ης, το από 02.12.2003 email προς μέλη του δικτύου δικαιόχρησης (Rellos KOUZINA κ.λπ.) με συνημμένο αρχείο word με οδηγίες τροποποίησης στοιχείων στο DEFACTO, τις σχετικές αναφερόμενες εγκυκλίους 2004, 2007, 2008 της καθ’ ης (λ.χ. της 14.9.2007) και της Δ/νσης Marketing προς το δίκτυο καταστημάτων NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ (2009 και 2010), στις οδηγίες του συστήματος DEFACTO σχετικά με την τροποποίηση στοιχείων, εισαγωγή κωδικού, δημιουργία νέας σειράς παραστατικών και καταχώρηση παραγγελιών κουζίνας (προσκομισθείσες από τη δικαιοπάροχο με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή της).

[310] Την τεχνική δυνατότητα (χειροκίνητης) τροποποίησης των τιμών στο σύστημα αποδέχεται και η καταγγέλλουσα, τη χαρακτηρίζει όμως εξαιρετική (βλ. Προσθήκη - Αντίκρουση υπ’

καιοδόχος να διαφοροποιεί τον τρόπο τιμολόγησης προς ιδιώτες και προς κατασκευαστές, συνηγορεί υπέρ της ύπαρξης δυνατότητας χορήγησης έκπτωσης προς τους πελάτες του, χωρίς να υπάρχουν επαρκείς αποδείξεις καθορισμού των χορηγούμενων εκπτώσεων.

250) Το συμπέρασμα αυτό δεν μεταβάλλεται από τα στοιχεία που προσκόμισε η καταγγέλλουσα[311], ιδίως δεδομένου ότι αυτά αφενός δεν αποκρούουν τη δυνατότητα ιδιόχειρης αλλαγής τιμών στα πληροφοριακά συστήματα[312], δεν περιέχουν καμία ένδειξη ότι κάποιος δικαιοδόχος δεν είχε στην πράξη τη δυνατότητα ή εμποδίστηκε από την καθ’ής να μεταβάλει προς τα κάτω την τιμή, ενώ επίσης δεν αποδεικνύεται ότι η χρήση μη κλειδωμένων πληροφοριακών συστημάτων / λογισμικού που λειτουργούν επίσης για την ενημέρωση τιμοκαταλόγων, όπως το Defacto και το Autocad, αποκλείει την εισαγωγή διαφορετικής τιμής. Αντιθέτως, πρόκειται για προσπάθεια άντλησης ενός έμμεσου συμπεράσματος, το οποίο όμως δεν στοιχειοθετεί την παράβαση σε επαρκές κατά νόμο αποδεικτικό μέτρο. Με άλλους λόγους, το ότι για σκοπούς αποτελεσματικής διαχείρισης η δικαιοπάροχος λειτουργεί ένα σύστημα αυτόματης ενημέρωσης των τιμών (και δη σε χιλιάδες κωδικούς που δεν θα ήταν δυνατόν να αναμένεται ο οποιοσδήποτε δικαιοδόχος να διαχειριστεί μόνος του) στο Defacto και στο Autocad, δεν ισοδυναμεί με καθορισμό τιμών μεταπώλησης, ούτε μπορεί να ανατρέψει τον ενδεικτικό ή ανώτατο χαρακτήρα των τιμών όταν αυτός προκύπτει από το υπόλοιπο πλαίσιο των στοιχείων.

251) Αναφορικά με τον ισχυρισμό της ΔΙΑΜΕΣΟ ότι οι τιμές που αποστέλλονταν στην δικαιοδόχο επιβάλλονταν και στην πράξη, αφού εάν ο δικαιοδόχος προέβαινε σε παραγγελία προς τη NEOSET έχοντας αλλάξει χειροκίνητα τις τιμές στους επιμέρους κωδικούς της παραγγελίας, η τελευταία θα την απέρριπτε αυτομάτως διότι ο κωδικός δεν θα αναγνωριζόταν (θα χαρακτηριζόταν «άγνωστος»[313]) και ως εκ τούτου ο δικαιοδόχος δεν φτάνει στο σημείο να κόψει παραστατικό πωλήσεως προς τον πελάτη διότι σε στάδιο πρωθύστερο η παραγγελία έχει απορριφθεί επισημαίνονται επιπλέον τα εξής. Ο ισχυρισμός αυτός αφορά, όντως, τις Συμβάσεις Τύπου Α για τις οποίες, σε κάθε περίπτωση, διαπιστώθηκε κατά τα ανωτέρω συμβατικός καθορισμός τιμών μεταπώλησης (παρότι αυτό δεν αναιρεί τη δυνατότητα των δικαιοδόχων να προσφέρουν εκπτώσεις στους πελάτες τους κατά την έκδοση των τελικών τιμολογίων, μετά την παραγγελία των συμβατικών προϊόντων από τη NEOSET).

252) Όσον αφορά τη λειτουργία των Συμβάσεων Τύπου Β[314] και Τύπου Γ, στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου:

- Ο δικαιοδόχος μπορεί να προβεί στην παραγγελία με τις προτεινόμενες από τη NEOSET τιμές, χωρίς αυτό να δεσμεύει τον πελάτη ως προς το ποσό που καλείται να πληρώσει (δεδομένου ότι, κατά τα προεκτεθέντα, το στάδιο της παραγγελίας διακρίνεται από το στάδιο της τιμολόγησης από το δικαιοδόχο και οι δικαιοδόχοι έχουν στην πράξη τη δυνατότητα να χορηγήσουν εκπτώσεις στους πελάτες τους μετά την παραγγελία των (πεπερασμένου πλήθους) συμβατικών προϊόντων από τη NEOSET, κατά το στάδιο της πώλησης και έκδοσης παραστατικών από τους δικαιοδόχους προς τους καταναλωτές).

- Σύμφωνα και με τις οδηγίες του συστήματος DEFACTO, η παραγγελία μετασχηματίζεται σε απόδειξη λιανικής - δελτίο αποστολής αλλά πριν την εκτύπωσή της μπορεί να εισαχθούν και άλλα στοιχεία στην απόδειξη, όπως τυχόν έκπτωση που έχει συμφωνηθεί με τον πελάτη.

- Η ύπαρξη αυτής της τεχνικής δυνατότητας που παρέχει το συγκεκριμένο σύστημα στους δικαιοδόχους, και τη λειτουργία της οποίας γνώριζαν οι δικαιοδόχοι αφού υπήρχαν σχετικές οδηγίες στα εγχειρίδια, επιβεβαιώνεται και από τα παραστατικά συνεργατών / δικαιοδόχων που προσκόμισε η καταγγελλόμενη και στα οποία είναι εμφανές ότι οι ίδιοι κατά τα έτη 2007, 2008, 2009 και 2010 (δηλαδή κατά τη λειτουργία συμβάσεων Τύπου Β και Τύπου Γ και ορισμένων συμβάσεων Τύπου Α οι οποίες ήταν ακόμη σε ισχύ[315]) προέβαιναν σε εκπτώσεις από 10% έως και 50% επί των προτεινόμενων τιμών. Η δυνατότητα των δικαιοδόχων να διαφοροποιούν τον τρόπο τιμολόγησης προς ιδιώτες, όπως προκύπτει μέσα και από τις συγκεκριμένες περιπτώσεις, συνηγορεί σημαντικά υπέρ της ύπαρξης δυνατότητας χορήγησης έκπτωσης και ελεύ-

αριθμ. πρωτ. 353/18.09.2015, σ. 13 και 19). Ομοίως, κατάθεση εκπροσώπου της ΔΙΑΜΕΣΟ, […], Πρακτικά της 58ης Συνεδρίασης ΕΑ της 28.09.2015, σ. 37,

[311] Βλ. Υπόμνημα της ΔΙΑΜΕΣΟ υπ’ αριθμ. πρωτ. 346/8.9.2015 και Προσθήκη - Αντίκρουση υπ’ αριθμ. πρωτ. 353/18.09.2015, ενδεικτικά, τα σχετικά: α) memo της ΝΕΟΣΕΤ (σχ. 1) της 31.10.2003 από την διεύθυνση marketing για κατάργηση κωδικών (επ’ αυτού σημειώνεται επιπλέον ότι η ύπαρξη μεγάλου αριθμού κωδικών προϊόντων δεν αναιρεί το γεγονός ότι κάθε παραγγελία περιέχει περιορισμένους και συγκεκριμένους κωδικούς, ενώ και οι συνήθως κινούμενοι κωδικοί έχουν πεπερασμένο, διαχειρίσιμο αριθμό), β) Memo της ΝΕΟΣΕΤ (σχ. 2) της 12.10.2004 και (σχ. 3) της 29.06.2006 από τη Διεύθυνση marketing, γ) Memo της ΝΕΟΣΕΤ (σχ. 5 της 30.1.2004 και 5α της 18.12.2003) από τη Διεύθυνση marketing, σε σχέση με τα οποία πρέπει να σημειωθεί, για το μεν πρώτο ότι αναφέρεται σε μειώσεις τιμών χονδρικής και «ή/και λιανικής» - προκύπτει επομένως η διακριτική ευχέρεια του δικαιοδόχου συναφώς, για το δε δεύτερο ότι αναφέρεται σε τιμές προσφοράς (ανώτατες) συγκεκριμένων προϊόντων προς εξάντληση αποθεμάτων. Βλ. επίσης «Δεύτερη Προσθήκη Αντίκρουση» της καταγγέλλουσας, υπ’ αριθ. πρωτ. 364/25.09.2015, σ. 8 επ. σχετικά με το από 19.05.2005 έγγραφο της υπαλλήλου […] με τίτλο «Ενημέρωση» και θέμα «Αρχείο τιμοκαταλόγου».

[312] Ακόμη και κατά την περίοδο για την οποία διαπιστώνεται καθορισμός τιμών μεταπώλησης. Βλ. Ενδεικτικά, Προσθήκη - Αντίκρουση υπ’ αριθμ. πρωτ. 353/18.09.2015, σ. 5 επ.

[313] Βλ. το από 29.11.2002 email της […].

[314] Ως προς τις Συμβάσεις Τύπου Β, πριν την τροποποίησή τους το 2009, κατά τα ανωτέρω ενδεχομένως δημιουργεί κατ’ αρχήν προβληματισμό ο όρος 8η περί αποστολής αναλυτικής κατάστασης πωληθέντων προϊόντων, τιμών πώλησης, αποθέματος, και στοιχείων αγοραστών, αναφέρεται ωστόσο, πλέον, σε συνιστώμενες τιμές μεταπώλησης και δεν αξιολογείται εν προκειμένω αυτοτελώς ως παραβατικός στις συμβάσεις του Τύπου Β.

[315] Επισημαίνεται ότι βάσει συμβατικής ρήτρας οι δικαιοδόχοι με σύμβαση Τύπου Α, απαγορευόταν να τροποποιήσουν τις επιβαλλόμενες από τη NEOSET τιμές.

θερου καθορισμού των τιμών προς τους πελάτες τους, χωρίς να υπάρχουν επαρκείς αποδείξεις καθορισμού των χορηγούμενων εκπτώσεων από τη δικαιοπάροχο.

253) Περαιτέρω, σε σχέση με τα ως άνω στοιχεία που προσκόμισε η ΔΙΑΜΕΣΟ με τα υπομνήματά της (τιμολόγια και δελτία παραγγελιών - βλ. ενότητα VI.8.2) προκύπτει ότι οι τιμές στις οποίες τιμολόγησε η NEOSET τους πελάτες της ΔΙΑΜΕΣΟ, οι οποίοι είχαν ήδη προβεί στην παραγγελία τους, βάσει των δελτίων παραγγελίας της ΔΙΑΜΕΣΟ, ήταν οι ίδιες. Αυτό εντούτοις θεωρείται εύλογο, εφόσον οι πελάτες είχαν ήδη προβεί στην παραγγελία με βάση την προσφορά που είχε προηγηθεί από τη ΔΙΑΜΕΣΟ και η NEOSET, η οποία, προκειμένου να διατηρήσει τη φήμη του δικτύου και ανταποκρινόμενη στα συναλλακτικά ήθη, νομίμως διατήρησε τις τιμές της παραγγελίας.

254) Περαιτέρω, η ίδια η καταγγέλλουσα βασικά παραπονείται για συμπιεσμένα περιθώρια κέρδους της. Σημειώνεται, επ’ αυτού, ότι το ζήτημα της επάρκειας ή μη ή της ανάγκης αύξησης των περιθωρίων κέρδους του καταγγέλλοντος δικαιοδόχου, ιδίως σε σχέση με επιχείρηση που δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση, είναι κατ’ αρχήν αστικοδικαϊκής φύσης, και, στο βαθμό ιδίως που δεν αποδεικνύεται εναρμόνιση ή επιβολή συγκεκριμένου περιθωρίου κέρδους, δεν εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του ελεύθερου ανταγωνισμού. Εν προκειμένω για τις Συμβάσεις Τύπου Β και Γ δεν αποδεικνύεται ότι η δικαιοδόχος δεν μπορούσε, συμπιέζοντας το περιθώριο κέρδους της, να τιμολογήσει σε χαμηλότερα επίπεδα, αν το επιθυμούσε, προκειμένου να εκμεταλλευτεί τον ενδοσηματικό ανταγωνισμό. Δεν αποδεικνύεται, δηλαδή, ούτε επιβολή / συμφωνία για καθορισμό του περιθωρίου κέρδους του διανομέα, ή του ανωτάτου επιπέδου έκπτωσης που μπορεί να χορηγήσει ο διανομέας από ένα καθορισμένο επίπεδο τιμών (βλ. Νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 48). Μάλιστα, γίνεται δεκτό ότι αιτιάσεις που αφορούν το χαμηλό ύψος του περιθωρίου κέρδους με το οποίο οι δικαιοδόχοι πωλούν τα προϊόντα τους, και όχι την αντι-ανταγωνιστική πρακτική επιβολής περιθωρίου κέρδους αυτή καθεαυτή μπορεί να εμφανίζονται και ως αντιφατικές σε σχέση με το επικαλούμενο ενδιαφέρον των καταγγελλόντων για την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού.

255) Με βάση τα ανωτέρω, δεδομένου ιδίως ότι υπήρχε τεχνική δυνατότητα αλλαγής των τιμών στο σύστημα από τον δικαιοδόχο, ενώ δεν προέκυψαν στοιχεία που να αποδεικνύουν τον έλεγχο των δικαιοδόχων ως προς τις τιμές στις οποίες μεταπωλούσαν στους πελάτες τους, και ότι δεν αποδεικνύεται η εφαρμογή καθορισμού τιμών μεταπώλησης στην πράξη δεν δύναται, κατά την κρίση της Επιτροπής, να στοιχειοθετηθεί επαρκώς κατά νόμο περιορισμός του ανταγωνισμού λόγω καθορισμού πάγιων τιμών μεταπώλησης από τη δικαιοπάροχο (κατά παράβαση των άρθρων 1 παρ. 1 ν. 703/1977 και 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ) όσον αφορά τις Συμβάσεις Τύπου Β και Τύπου Γ. Επιπλέον, από την έρευνα της ΓΔΑ δεν προκύπτουν στοιχεία που να συνηγορούν ότι ασκείται πίεση ή προσφέρονται κίνητρα, ώστε οι συνιστώμενες / μέγιστες τιμές να ισοδυναμούν με ελάχιστες ή καθορισμένες τιμές πώλησης.

256) Συνεπώς, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες της παρούσας υπόθεσης, για τις υπό εξέταση συμβάσεις Τύπου Γ που έχουν υπογραφεί από τα τέλη του 2009, όπως και για τις Τύπου Β που έχουν υπογραφεί από το Νοέμβριο του 2003 έως και το Σεπτέμβριο του 2009, δεν διαπιστώνεται περιορισμός του ανταγωνισμού βάσει απαγορευμένου καθορισμού τιμών μεταπώλησης.

VI.9 ΙΔΙΑΙΤΕΡΗΣ ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

VI.9.1 ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

257) Όπως προεκτέθηκε, ο κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες απαριθμεί στο άρθρο 4 τους περιορισμούς ιδιαίτερης σοβαρότητας που συνεπάγονται αποκλεισμό της όλης κάθετης συμφωνίας από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες[316]. Η ύπαρξη τέτοιου ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμού σε συμφωνία δημιουργεί τεκμήριο ότι η συμφωνία εμπίπτει στο άρθρο 101 παράγραφος 1[317].

Περιορισμός αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ εξουσιοδοτημένων διανομέων - δικαιοδόχων στο πλαίσιο ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής

258) Σύμφωνα με το άρθρο 4, στοιχείο δ’ του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες (Κανονισμός (ΕΚ) 2790/99 και Κανονισμός (ΕΕ) 330/2010), ο περιορισμός αμοιβαίων προμηθειών (ο οποίος περιλαμβάνει, τόσο τις ενεργητικές όσο και τις παθητικές πωλήσεις) μεταξύ εξουσιοδοτημένων διανομέων στο πλαίσιο ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής θεωρείται ιδιαίτερα σοβαρός περιορισμός του ανταγωνισμού. Αυτό σημαίνει ότι μια συμφωνία δεν μπορεί να έχει ως άμεσο ή έμμεσο αντικείμενό της την παρεμπόδιση ή τον περιορισμό των ενεργητικών ή παθητικών πωλήσεων των συμβατικών προϊόντων μεταξύ των επιλεγμένων διανομέων (δικαιοδόχων εντός δικτύου). Οι επιλεγμένοι αυτοί διανομείς πρέπει να παραμένουν ελεύθεροι να προμηθεύονται τα συμβατικά προϊόντα από άλλους εξουσιοδοτημένους διανομείς του δικτύου, οι οποίοι δραστηριοποιούνται,

[316] Βλ. νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σημεία 47 επ.

[317] Δημιουργεί επίσης τεκμήριο ότι η συμφωνία είναι ελάχιστα πιθανόν να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 101 παράγραφος 3, οπότε δεν εφαρμόζεται η απαλλαγή κατά κατηγορία. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να αποδείξουν την ύπαρξη θετικών συνεπειών για τον ανταγωνισμό βάσει του άρθρου 101 παράγραφος 3 σε μια συγκεκριμένη περίπτωση. Σε περίπτωση που οι επιχειρήσεις τεκμηριώσουν ότι η πιθανή βελτίωση της αποτελεσματικότητας προκύπτει από την εισαγωγή του ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμού στη συμφωνία και αποδείξουν ότι γενικώς πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του άρθρου 101 παράγραφος 3, η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να αξιολογήσει πραγματικά τις ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες στον ανταγωνισμό προτού αποφανθεί οριστικά κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 101 παράγραφος 3.
Βλ. σημεία 106 έως 109 νέων Κατευθυντηρίων γραμμών για τους κάθετους περιορισμούς όπου περιγράφονται γενικά οι ενδεχόμενες βελτιώσεις της αποτελεσματικότητας που σχετίζονται με κάθετους περιορισμούς, καθώς και το τμήμα VI.2.10 για τους περιορισμούς των τιμών μεταπώλησης και κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 παράγραφος 3 της Συνθήκης, ΕΕ C 101 της 27.4.2004, σ. 97.

είτε στο ίδιο, είτε σε διαφορετικό επίπεδο του εμπορίου. Επομένως, η επιλεκτική διανομή δεν μπορεί να συνδυαστεί με κάθετους περιορισμούς που αποσκοπούν στο να εξαναγκάσουν διανομείς να προμηθεύονται τα συμβατικά προϊόντα αποκλειστικά από συγκεκριμένη πηγή, για παράδειγμα, υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειας από τον δικαιοπάροχο. Επίσης, σε ένα δίκτυο επιλεκτικής διανομής δεν μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί σε εξουσιοδοτημένους χονδρέμπορους όσον αφορά τις πωλήσεις τους του προϊόντος σε εξουσιοδοτημένους λιανοπωλητές[318].

259) Αντιστρόφως, επιτρέπεται ο περιορισμός, τόσο των ενεργητικών όσο και των παθητικών πωλήσεων ενός εξουσιοδοτημένου διανομέα, που συμμετέχει στο σύστημα επιλεκτικής διανομής, σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς (δηλαδή, προς διανομείς που δεν συμμετέχουν στο σύστημα), στη συγκεκριμένη περιοχή εντός της οποίας ο προμηθευτής εφαρμόζει το σύστημα αυτό ή όπου ο προμηθευτής δεν πωλεί ακόμη τα συμβατικά προϊόντα[319]. Με άλλα λόγια, στο πλαίσιο ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής, ο προμηθευτής μπορεί να απαγορεύει στους διανομείς που συμμετέχουν στο σύστημα (στη συγκεκριμένη περίπτωση τους δικαιοδόχους) να πωλούν σε μεταπωλητές που δεν συμμετέχουν στο δίκτυο επιλεκτικής διανομής. Ωστόσο, οι επιλεγμένοι διανομείς (δικαιοδόχοι) που συμμετέχουν στο δίκτυο πρέπει να παραμένουν ελεύθεροι να προμηθεύονται από (και να μεταπωλούν σε) άλλους επιλεγμένους διανομείς (δικαιοδόχους) εντός του δικτύου.

260) Επίσης, εφόσον οι παράλληλες εξαγωγές ή, αναλογικά, οι αμοιβαίες προμήθειες μεταξύ εξουσιοδοτημένων διανομέων ενός δικτύου) τελούν υπό την προσωπική έγκριση του προμηθευτή / παραγωγού, τούτο θεμελιώνει τουλάχιστον σκοπό περιορισμού του ανταγωνισμού εντός του δικτύου διανομής[320].

261) Συναφώς, συμφωνίες διανομής που υποχρεώνουν τους αγοραστές να πραγματοποιούν μόνο λιανικές πωλήσεις δύνανται να έχουν αντίστοιχο αποτέλεσμα, διότι ουσιαστικά απαγορεύουν την μεταπώληση προϊόντων σε άλλους εμπόρους / μεταπωλητές εντός του δικτύου επιλεκτικής διανομής. Στο πλαίσιο ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής, παρόμοιες συμβατικές ρυθμίσεις περιορίζουν τις αμοιβαίες πωλήσεις μεταξύ εξουσιοδοτημένων διανομέων (δικαιοδόχων) του προμηθευτή, είτε αυτοί είναι εγκατεστημένοι εντός Ελλάδος, είτε αυτοί είναι εγκατεστημένοι εντός της Κοινότητας. Συνεπώς, στο πλαίσιο συμφωνιών που φέρουν χαρακτηριστικά επιλεκτικής διανομής, συμβατικοί όροι ή πρακτικές που παρεμποδίζουν τις διασταυρούμενες προμήθειες μεταξύ των επίσημων διανομέων - δικαιοδόχων έχει θεωρηθεί ότι έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού εντός του επισήμου δικτύου διανομής. Δεν απαιτείται, δηλαδή, απόδειξη των πραγματικών αποτελεσμάτων περιορισμού του ανταγωνισμού (effect), εφόσον προκύπτει ότι σκοπός της εξεταζόμενης συμπεριφοράς είναι ο περιορισμός του ανταγωνισμού και η στεγανοποίηση των αγορών, είτε κατά περιοχές, είτε κατά πελάτες. Περαιτέρω, το γεγονός ότι οι περιορίζουσες τον ανταγωνισμό ρήτρες μπορεί να μην ερμηνεύθηκαν και να μην εφαρμόσθηκαν αυστηρά, είναι αδιάφορο όσον αφορά στο ζήτημα της αποδείξεως ή μη της προβαλλόμενης παραβάσεως[321]. Συναφώς, η ύπαρξη «σύμπτωσης βουλήσεων» μεταξύ του εκάστοτε προμηθευτή και των διανομέων του προκύπτει από την υπογραφή των συμβάσεων διανομής (δεν είναι απαραίτητο αυτή να έχει εφαρμοστεί ή να έχει παραγάγει αποτελέσματα)[322].

262) Υπενθυμίζεται περαιτέρω ότι, κατά πάγια πρακτική και νομολογία, ακόμη και στην περίπτωση που το μερίδιο αγοράς του προμηθευτή στη σχετική αγορά δεν υπερβαίνει το 10% κατά τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού για τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας (ή το 15% κατά τα οριζόμενα στην αντίστοιχη Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής), ο περιορισμός των διασταυρούμενων πωλήσεων μεταξύ διανομέων στο πλαίσιο επιλεκτικού συστήματος διανομής αποτελεί εξ αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού και δεν εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής τους[323]. Συνεπώς, υφίσταται αδυναμία υπαγωγής στις ευνοϊκές διατάξεις του κανόνα de minimis, σύμφωνα με τις ανωτέρω Ανακοινώσεις.

[318] Βλ. απόφαση ΕΑ 580/2013, παρ. 132 επ. και απόφαση ΕΑ 495/2010, παρ. 68 και 134 επ. και κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σημείο 55 και νέες κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σημείο 58.

[319] Βλ. άρθρο 4 στοιχείο β’ περίπτωση iii) Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες (Κανονισμού ΕΚ 2790/1999 και Κανονισμού ΕΕ 330/2010, στον οποίο προστέθηκε η διευκρίνιση του τελευταίου εδαφίου) καθώς και κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σημείο 52 - εξαίρεση στον ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμό που περιγράφεται στο άρθρο 4 στοιχ. β’ του ίδιου Κανονισμού. Σύμφωνα με τις νέες Κατευθυντήριες, με βάση την εν λόγω δεύτερη εξαίρεση, επιτρέπεται στον προμηθευτή να περιορίζει, σε όλα τα στάδια του εμπορίου, τις πωλήσεις ενός εξουσιοδοτημένου διανομέα που συμμετέχει σε σύστημα επιλεκτικής διανομής, σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς που είναι εγκατεστημένοι σε οποιαδήποτε περιοχή όπου εφαρμόζεται επί του παρόντος το σύστημα ή όπου ο προμηθευτής δεν πωλεί ακόμη τα συμβατικά προϊόντα (αναφέρεται στο άρθρο 4 στοιχείο β) περίπτωση iii) ως «η συγκεκριμένη περιοχή εντός της οποίας ο προμηθευτής εφαρμόζει το σύστημα αυτό»).

[320] Βλ. απόφαση ΕΑ 580/2013, παρ. 136 και ενωσιακή νομολογία - ενδεικτικά απόφαση ΠΕΚ T-62/98, Volkswagen κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκ. 51 & 59-60, και απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, COMP/37.975 PO/Yamaha, σκ. 102-104.

[321] Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΠΕΚ T-62/98, Volkswagen κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκ. 83, 178, 241-242, απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2002/190/ΕΚ JCB, σκ. 177, 181, 186 & 189 και απόφαση ΠΕΚ T-67/01, JCB Service κατά Επιτροπής, σκ. 111-117 (και νομολογία στην οποία παραπέμπουν).

[322] Βλ. ενδεικτικά απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2003/675/ΕΚ, Video Games Nintendo Distribution, σκ. 265, 278, 300-301, 320, 331-332 καθώς και απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, COMP/37.975 PO/Yamaha, σκ. 89, 92-95.

[323] Βλ. Ανακοίνωση της ΕΑ με ημερομηνία 2/3/2006 σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας, παρ. 11(2), καθώς και αντίστοιχη Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας (de minimis), ΕΕ C 368, 22/12/2001, παρ. 11(2). Βλ. επίσης κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σκ. 9-11, καθώς και ΕΑ 380/2013, παρ. 145. Βλ. ΔΕφΑθ 559/2010, ΔΕφΑθ 2891/2009 και ΔΕφΑθ 2803/2011.

Περιορισμός των ενεργητικών ή παθητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες - επαγγελματικούς τελικούς χρήστες ή καταναλωτές

263) Σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχ. γ' του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες, οι επιλεγμένοι διανομείς (δικαιοδόχοι) πρέπει να είναι ελεύθεροι να προβαίνουν σε ενεργητικές και παθητικές πωλήσεις σε πελάτες (τελικούς χρήστες) στην περιοχή ενός άλλου μέλους του δικτύου επιλεκτικής διανομής, παρόλο που μπορεί να περιορίζονται από το να εγκατασταθούν στην περιοχή εκείνη[324]. Ο ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμός που περιγράφεται στο άρθρο 4 στοιχείο γ' του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες αφορά τον περιορισμό των ενεργητικών ή παθητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες, είτε πρόκειται για επαγγελματικούς τελικούς χρήστες είτε για τελικούς καταναλωτές, από τα μέλη δικτύου επιλεκτικής διανομής, με την επιφύλαξη της δυνατότητας να απαγορεύεται σε μέλος του δικτύου να ασκεί τη δραστηριότητά του σε μη εξουσιοδοτημένο κατάστημα. Αυτό σημαίνει ότι στους διανομείς που συμμετέχουν σε δίκτυο επιλεκτικής διανομής (άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο ε' του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες), δεν μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί όσον αφορά τους χρήστες ή τους αντιπροσώπους προμηθειών που ενεργούν για λογαριασμό αυτών των χρηστών, στους οποίους οι εν λόγω διανομείς μπορεί να πωλούν τα προϊόντα τους, εκτός αν πρόκειται για την προστασία ενός συστήματος αποκλειστικής διανομής που εφαρμόζεται αλλού. Σε ένα σύστημα επιλεκτικής διανομής, ο διανομέας πρέπει να είναι ελεύθερος να πωλεί, τόσο ενεργητικά όσο και παθητικά, σε όλους τους τελικούς χρήστες, ακόμη και με τη βοήθεια του διαδικτύου. Επίσης, εντός της περιοχής όπου ο προμηθευτής εφαρμόζει επιλεκτική διανομή, το σύστημα αυτό δεν μπορεί να συνδυάζεται με αποκλειστική διανομή, δεδομένου ότι αυτό θα οδηγούσε σε ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμό των ενεργητικών και παθητικών πωλήσεων εκ μέρους των διανομέων βάσει του άρθρου 4 στοιχείο γ' του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες, με εξαίρεση το ότι μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί στη δυνατότητα του διανομέα να καθορίζει τον τόπο των επιχειρηματικών του εγκαταστάσεων (βλ. ανωτέρω). Στους επιλεγμένους διανομείς ενδέχεται να επιβληθεί απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητάς τους από διαφορετικές εγκαταστάσεις ή απαγόρευση ίδρυσης νέου καταστήματος σε άλλη τοποθεσία. Σε αυτό το πλαίσιο, η χρήση από μέρους του διανομέα του δικού του διαδικτυακού τόπου δεν μπορεί να εξομοιωθεί με το άνοιγμα νέου καταστήματος σε άλλη τοποθεσία. Επιπλέον, ο προμηθευτής μπορεί να δεσμευθεί να εφοδιάζει μόνο έναν διανομέα ή έναν περιορισμένο αριθμό διανομέων σε συγκεκριμένο τμήμα της περιοχής όπου εφαρμόζεται το σύστημα επιλεκτικής διανομής.

264) Κατά τα ανωτέρω, το υπό εξέταση σύστημα δικαιόχρησης αποτελεί σύστημα επιλεκτικής διανομής ποσοτικού χαρακτήρα, με στοιχεία αποκλειστικής διανομής. Ως εκ τούτου, η εδαφική προστασία που παρέχεται στους δικαιοδόχους έναντι της ΝΕΟΣΕΤ, υπό την έννοια της αποκλειστικής γεωγραφικής δραστηριοποίησης, είναι επιτρεπτή.

265) Ειδικότερα εξετάζεται αν στο εν λόγω σύστημα δικαιόχρησης η παρεχόμενη εδαφική προστασία δεν περιορίζεται μόνο έναντι της δικαιοπαρόχου, αλλά εκτείνεται και έναντι των λοιπών δικαιοδόχων - μελών του δικτύου, μέσω της απαγόρευσης των ενεργητικών ή/ και των παθητικών πωλήσεων προς τους καταναλωτές άλλων αποκλειστικώς παραχωρηθεισών περιοχών[325]. Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνονται τα ακόλουθα.

VI.9.1.1 ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΥΣΑΣ

266) Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η δικαιοπάροχος NEOSET επέβαλλε στους δικαιοδόχους, βάσει των συμβάσεων δικαιόχρησης, αλλά κατά παράβαση του άρθρου 1 ν. 703/1977 (ήδη ν. 3959/2011), να προμηθεύονται τα προϊόντα τρίτων, τα οποία προβλέπονταν στην σύμβαση, αποκλειστικά από την ίδια, να πωλούν μόνο σε τελικούς χρήστες-καταναλωτές και όχι σε εμπόρους, και επομένως ούτε σε άλλα μέλη του δικτύου NEOSET, να μην εξάγουν τα συμβατικά προϊόντα σε άλλες χώρες της ΕΕ.

267) Ειδικότερα, κατά την καταγγέλλουσα, η NEOSET μέσα από τις ρήτρες της σύμβασης δικαιόχρησης επιβάλλει την υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειας από τη NEOSET του συνόλου των προϊόντων που πωλούν οι δικαιοδόχοι. Αναφορικά με τον περιορισμό της δυνατότητας προμήθειας προϊόντων από τρίτους, η καταγγέλλουσα επικαλείται τη σύμβαση, βάσει της οποίας ο δικαιοδόχος: «8α Υποχρεούται να εργάζεται αποκλειστικά και μόνο στην ΠΕΡΙΟΧΗ, με ΠΡΟΪΟΝΤΑ που θα προμηθεύεται αποκλειστικά και μόνο από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ και δεν μπορεί, όχι μόνο να εμπορεύεται και να πωλεί οιασδήποτε φύσεως εμπορεύματα τρίτων, είτε ατομικά είτε ως εταίρος οποιασδήποτε νομικής μορφής εταιρείας, είτε αφανώς δια παρενθέτων προσώπων, αλλά ούτε και να εισάγει και να εναποθέτει έστω και προσωρινά στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τέτοια εμπορεύματα τρίτων».

268) Επίσης: «8στ Υποχρεούται να πωλεί μόνο από το ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ και μόνο σε τελικούς χρήστες - καταναλωτές και απαγορεύεται ως εκ τούτου η πώληση σε εμπόρους οπουδήποτε της Ελλάδος και οι απ' αυτήν εξαγωγές είτε προς άλλο Κράτος της Ε.Ο.Κ. είτε αλλού. Οφείλει να απέχει από την προσέλκυση πελατών εκτός ΠΕΡΙΟΧΗΣ. Επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η πώληση ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ και εκτός ΠΕΡΙΟΧΗΣ υπό την προϋπόθεση ότι οι τελικοί χρήστες θα προσέρχονται στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ για αγορά ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ».

269) Ο (πρώτος) παραπάνω όρος σύμφωνα με την καταγγέλλουσα συνεπάγεται ότι για την προμήθεια των

[324] Βλ. άρθρο 4 στοιχ. γ' Κανονισμού (ΕΚ) 2790/1999 [και του διάδοχου Κανονισμού (ΕΕ) 330/2010]. Βλ. απόφαση ΕΑ 580/2013, παρ. 135. Βλ. νέες κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σημείο 56 επ.

[325] Όπως προεκτέθηκε, συμβατικοί όροι ή πρακτικές σε κάθετες συμφωνίες, με τους οποίους περιορίζονται οι ενεργητικές και οι παθητικές πωλήσεις σε τελικούς χρήστες στο πλαίσιο ενός δικτύου επιλεκτικής διανομής έχουν ως αντικείμενό τους τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Στις περιπτώσεις αυτές παρέλκει η διαπίστωση του αντιανταγωνιστικού αποτελέσματος από την εφαρμογή του συγκεκριμένου όρου/συμφωνίας. Βλ. ανωτέρω.

ηλεκτρικών συσκευών που αποτελούν συμπληρωματικά των κουζινών προϊόντα, οι δικαιοδόχοι ήταν υποχρεωμένοι να ακολουθούν τις οδηγίες της δικαιοπαρόχου και να τα προμηθεύονται από την ίδια και «μάλιστα σε τιμές πολύ υψηλότερες από αυτές της αγοράς, χωρίς να έχουμε το δικαίωμα να διαπραγματευτούμε ή αναζητήσουμε μόνοι μας άλλη πηγή για αυτές». Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα: «Αυτό ίσχυε επίσης και για όλα τα προϊόντα τρίτων που εμπορευόταν η NEOSET, πχ. προϊόντα της Κλιματεχνικής ΑΕ, (Κρυονέρι Αττικής), της FRANKE (Καλύβια Αττικής), και παλιότερα της PETCO (Λ. Κηφισίας, Χαλάνδρι) όπως ψυγεία, φούρνοι, εστίες, πλυντήρια πιάτων, φούρνοι μικροκυμάτων, πόρτες πλυντηρίων πιάτων. Τα προϊόντα μας τα έστελνε η ίδια η NEOSET. Το αυτό ίσχυε και για τα υλικά για το στήσιμο και διακόσμηση (styling), τα οποία ανανεώναμε υποχρεωτικά κάθε Χριστούγεννα, Πάσχα και Καλοκαίρι».

270) Τον ισχυρισμό της καταγγέλλουσας επαναλαμβάνει και ο δικαιοδόχος [...], στην ως άνω ένορκη βεβαίωσή του. Συγκεκριμένα, αναφέρει για τη NEOSET ότι: «...ήταν ο αποκλειστικός μας προμηθευτής σε όλα τα προϊόντα που διαθέταμε από το κατάστημά μας τόσο παραγωγής της όσο και τρίτων προμηθευτών που δεν είχαν καμμία σχέση με έπιπλα κουζίνας όπως πχ. ηλεκτρικά είδη, νεροχύτες κλπ, και τα οποία δεν μας επέτρεπε να αγοράζουμε κατευθείαν από τρίτους,...».

271) Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα: «... οι ανωτέρω αναφερθέντες στις συμβάσεις μας όροι, τους οποίους επέβαλε η καθ’ ης παρά τις διαμαρτυρίες μας, είχαν ως αντικειμενικό σκοπό, αλλά και συνειδητό αποτέλεσμα τον περιορισμό του ελεύθερου ανταγωνισμού ως προς την τιμή τελικού καταναλωτή και αποκλειστικής προμήθειας των προϊόντων τρίτων από την καθ’ ης και μάλιστα σε τιμές ανώτερες από την αγορά. Οι όροι αυτοί ήταν παράνομοι και συνεπώς απολύτως άκυροι».

VI.9.1.2 ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗΣ

272) Στο συγκεκριμένο θέμα η NEOSET[326] επισημαίνει ότι βασικός επιχειρηματικός στόχος της είναι η διασφάλιση ενιαίου επιπέδου ποιότητας και προδιαγραφών των προϊόντων. Ο στόχος αυτός, σύμφωνα με τη NEOSET, επιτυγχάνεται με την κατασκευή των προϊόντων από το εργοστάσιο της ίδιας ή σε κάποιες περιπτώσεις, από ειδικούς συνεργάτες - προμηθευτές βάσει των προδιαγραφών. Για παράδειγμα, όπως αναφέρει η NEOSET, «ο μεντεσές στα ντουλάπια των κουζινών NEOSET αντέχει σε 200.000 ανοιγοκλεισίματα. Την προδιαγραφή αυτή παρουσιάζουμε με ευδιάκριτο τρόπο στους υποψήφιους πελάτες μας- καταναλωτές στις εκθέσεις των καταστημάτων του δικτύου μας και στον κατάλογό μας .... Οι προδιαγραφές αυτές αποτελούν, συνεπώς, συνομολογημένη ιδιότητα, εφόσον ο πελάτης αποφασίσει να αγοράσει τα συγκεκριμένα ντουλάπια κουζίνας. Βέβαια, στην αγορά υπάρχουν μεντεσέδες που αντέχουν σε 30 ή 50.000 ανοιγοκλεισίματα, δηλαδή δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές μας. Είναι προφανές, λοιπόν, ότι για να επιτευχθεί ο ανωτέρω εύλογος επιχειρηματικός στόχος μας (η διασφάλιση της ποιότητας, των προδιαγραφών και των συνομολογημένων ιδιοτήτων των προϊόντων μας) ο δικαιοδόχος δεν δικαιούται να προμηθεύεται από τρίτους προμηθευτές προϊόντα, τα οποία, ενώ δεν πληρούν τις προδιαγραφές της εταιρείας μας ή είναι αμφίβολης ποιότητας, εκείνος θα τα παρουσιάζει ως προϊόντα NEOSET. Κατά τα λοιπά, εφόσον διασφαλίζεται η τήρηση του ανωτέρω εύλογου επιχειρηματικού στόχου, η δυνατότητα προμήθειας από τρίτους προμηθευτές προϊόντων δεν αποκλείεται και δεν απαιτούνται οποιεσδήποτε άλλες διατυπώσεις»[327], [328].

273) Η καταγγελλόμενη, σε ερώτημα αναφορικά με τη δυνατότητα προμήθειας των προς πώληση εταιρικών προϊόντων και από άλλους εμπόρους/Δικαιοδόχους του δικτύου, απάντησε[329] ότι αυτό δεν απαγορεύεται ρητώς από τις συμβάσεις. Επιπλέον, ότι προκειμένου να διασφαλιστεί η ταχεία εξυπηρέτηση των πελατών κατά ομοιόμορφο τρόπο, «τα cross sales επιτρέπονται και λαμβάνουν χώρα στην πράξη, ιδίως όταν σημειώνονται ελλείψεις κάποιων προϊόντων ή σε έκτακτες περιστάσεις». Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την καταγγελλόμενη, οι δικαιοδόχοι είναι ελεύθεροι να επικοινωνήσουν με οποιοδήποτε μέλος του δικτύου και να προμηθευτούν οποιοδήποτε προϊόν χωρίς ειδικές προϋποθέσεις, και η NEOSET τηρεί κανόνες ίσης μεταχείρισης απέναντι σε όλους τους δικαιοδόχους της και δεν τους κατευθύνει σε συγκεκριμένους δικαιοδόχους.

274) Προς επίρρωση των ισχυρισμών της η καταγγελλόμενη προσκόμισε[330] ενδεικτικά τιμολόγια της δικαιοδόχου εταιρίας [...] προς άλλους συνεργάτες του δικτύου [υπ’ αριθμ. ΤΙ0000168/2.6.2005 προς [...] και [...] ([...]), ΤΙ0000379/16.7.07 προς [...] ([…]) και ΤΙ0000536/30.9.2008 προς [...] ([...])] και τρία τιμολόγια της δικαιοδόχου εταιρίας […] [υπ’ αριθμ. ΠΤΔ100004633/13.1.2011, ΠΤΔ100004287/2.7.2010, ΠΤΔ100004236/17.5.2010 προς […] ([…])][331]. Σημειώ-

[326] Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή. Σε αυτήν επισυνάπτεται κατάλογος της NEOSET για κουζίνα, από τον οποίον δεν προκύπτει το έτος έκδοσής του. Στην τελευταία σελίδα του καταλόγου επισημαίνονται τα εξής: «Οι τιμές του παρόντος καταλόγου είναι οι ανώτατες τιμές λιανικής πώλησης των προϊόντων και ισχύουν μόνο για την Ελληνική αγορά. Στα νησιά και στις παραμεθόριες περιοχές υπάρχει μικρή διαφοροποίηση των ανώτατων τιμών. … Η Εταιρεία διατηρεί το δικαίωμα αλλαγής οποιασδήποτε ανώτατης τιμής χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση ή αλλαγή του παρόντος καταλόγου. … Στις ανώτατες τιμές συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ 23%. Δεν συμπεριλαμβάνεται το κόστος συναρμολόγησης και πιθανό κόστος μεταφοράς. …». Σημειώνεται ότι ο συντελεστής ΦΠΑ 23% εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στις 1.7.2010. Ως εκ τούτου, ο εν λόγω τιμοκατάλογος αφορά σε περίοδο μετά τον Ιούλιο του 2010.

[327] Υπογράμμιση της Εισήγησης.

[328] Με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6597/21.10.2011 συμπληρωματική επιστολή της, η NEOSET προσκόμισε α) τιμολόγια που εξέδωσαν για την πώληση προϊόντων στο συνεργάτη της εταιρίας Χ. Δημητριάδη τρίτοι προμηθευτές και συγκεκριμένα η εταιρία […], οι […] και ο […] και β) τιμολόγια που εξέδωσαν για την πώληση προϊόντων στο συνεργάτη της NEOSET […] οι τρίτοι προμηθευτές […], […], […], […], […], […], […], […], […], […] και […].

[329] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 απαντητική επιστολή.

[330] Βλ. υπ’ αριθμ. πρωτ. 6597/21.10.2011 επιστολή της (σχετ. 13).

[331] Σημειώνεται ότι όλοι οι ανωτέρω με μόνη εξαίρεση την […] (περιοχή […]), αναφέρονται στη λίστα των δικαιοδόχων που προσκόμισε η καταγγελλόμενη.

νει δε ότι πέραν των ανωτέρω, και άλλοι συνεργάτες της διενεργούν αγοραπωλησίες προϊόντων εντός δικτύου.

275) Τέλος, η καταγγελλόμενη επισήμανε ότι ο σχετικός όρος της Σύμβασης πρέπει να ερμηνευτεί με βάση τις αρχές των άρθρων 173 και 200 ΑΚ επειδή «βασικό στοιχείο ενός δικτύου δικαιόχρησης, όπως αυτού της εταιρείας μας, είναι η εύρυθμη λειτουργία του και η παροχή ομοιόμορφων υπηρεσιών και προϊόντων χωρίς ποιοτικές αποκλίσεις».

276) Σε ερώτημα σχετικά με τη δυνατότητα των δικαιοδόχων της NEOSET να προμηθεύονται τα προς πώληση προϊόντα τρίτων και από τρίτους (π.χ. απευθείας από τις προμηθεύτριες εταιρίες ή άλλες επιχειρήσεις), η ίδια η NEOSET απάντησε ότι[332]: «Βασικός επιχειρηματικός στόχος της εταιρείας μας είναι η διασφάλιση ενιαίου επιπέδου ποιότητας και προδιαγραφών των προϊόντων. Ο στόχος αυτός υλοποιείται με την κατασκευή από το εργοστάσιο μας των προϊόντων ή σε κάποιες περιπτώσεις, από ειδικούς συνεργάτες - προμηθευτές βάσει δικών μας προδιαγραφών.… εφόσον διασφαλίζεται η τήρηση του ανωτέρω εύλογου επιχειρηματικού στόχου, η δυνατότητα προμήθειας από τρίτους προμηθευτές προϊόντων δεν αποκλείεται και δεν απαιτούνται οποιεσδήποτε άλλες διατυπώσεις».

VI.9.2 Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

277) Σύμφωνα με τον Κανονισμό Απαλλαγής κατά Κατηγορία, επιτρέπεται στον προμηθευτή να περιορίζει, σε όλα τα στάδια του εμπορίου, τις πωλήσεις ενός εξουσιοδοτημένου διανομέα που συμμετέχει σε σύστημα επιλεκτικής διανομής, σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς που είναι εγκατεστημένοι σε οποιαδήποτε περιοχή όπου εφαρμόζεται επί του παρόντος το σύστημα ή όπου ο προμηθευτής δεν πωλεί ακόμη τα συμβατικά προϊόντα (αναφέρεται στο άρθρο 4 στοιχείο β) περίπτωση iii) ως «η συγκεκριμένη περιοχή εντός της οποίας ο προμηθευτής εφαρμόζει το σύστημα αυτό»). Αντιστρόφως, κατά τα ανωτέρω, απαγορεύεται ο ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμός που περιγράφεται στο άρθρο 4 στοιχείο δ’ του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες, και ο οποίος αφορά τον περιορισμό των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ εξουσιοδοτημένων διανομέων στο πλαίσιο ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής.

278) Περαιτέρω, ως ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμός, κατά τα προεκτεθέντα, περιγράφεται στο άρθρο 4 στοιχείο γ) των κανονισμών απαλλαγής, ο περιορισμός των ενεργητικών ή παθητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες. Η έννοια των τελικών χρηστών αναφέρεται τόσο σε επαγγελματικούς τελικούς χρήστες όσο και σε τελικούς καταναλωτές. Ο περιορισμός των πωλήσεων σε αυτούς από τα μέλη δικτύου επιλεκτικής διανομής απαγορεύεται, με την επιφύλαξη της δυνατότητας να απαγορεύεται σε μέλος του δικτύου να ασκεί τη δραστηριότητά του σε μη εξουσιοδοτημένο κατάστημα. Όπως προεκτέθηκε, σε ένα σύστημα επιλεκτικής διανομής, ο διανομέας πρέπει να είναι ελεύθερος να πωλεί, τόσο ενεργητικά όσο και παθητικά, σε όλους τους τελικούς χρήστες, ακόμη και με τη βοήθεια του Διαδικτύου.

279) Με βάση το ανωτέρω ρυθμιστικό πλαίσιο αξιολογούνται οι περιορισμοί που εντοπίζονται στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ της ΝΕΟΣΕΤ και των δικαιοδόχων της.

Αντικείμενο της συμφωνίας - συμβατικοί όροι

VI.9.2.1 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 2000 ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ ΤΟΥ 2003 (ΤΥΠΟΥ Α)

280) Στις εν λόγω συμβάσεις, υπάρχουν μεταξύ άλλων οι εξής όροι[333]. Στον όρο 8 προβλέπεται ότι: «Ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ αναλαμβάνει τις παρακάτω υποχρεώσεις (...) 8α.- Υποχρεούται να εργάζεται αποκλειστικά και μόνο στην ΠΕΡΙΟΧΗ, με ΠΡΟΪΟΝΤΑ που θα προμηθεύεται αποκλειστικά και μόνο από την ΕΤΑΙΡΙΑ και δεν μπορεί, όχι μόνο να εμπορεύεται και πωλεί οιασδήποτε φύσεως εμπορεύματα τρίτων, είτε ατομικά είτε ως εταίρος οιασδήποτε νομικής μορφής εταιρίας, είτε δια παρενθέτων προσώπων, αλλά ούτε να εισάγει και να εναποθέτει έστω και προσωρινά στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τέτοια εμπορεύματα τρίτων. (...) 8στ.- Υποχρεούται να πωλεί μόνο από το ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ και μόνο σε τελικούς χρήστες - καταναλωτές και απαγορεύεται ως εκ τούτου η πώληση σε εμπόρους οπουδήποτε της Ελλάδος και οι απ’ αυτήν εξαγωγές είτε προς άλλο Κράτος της Ε.Ο.Κ. είτε αλλού. Οφείλει να απέχει από την προσέλκυση πελατών εκτός ΠΕΡΙΟΧΗΣ. Επιτρέπεται κατ’ εξαίρεση η πώληση ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ και εκτός της ΠΕΡΙΟΧΗΣ, υπό την προϋπόθεση ότι, οι τελικοί χρήστες θα προσέρχονται στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ για την αγορά ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ. (...) 8η- Υποχρεούται να επιτρέπει στην ΕΤΑΙΡΙΑ τη διενέργεια ελέγχων (...), υποχρεούται να της αποστέλλει αναλυτική κατάσταση των πωληθέντων ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, των τιμών πώλησης, του υπάρχοντος αποθέματος, τα ονόματα και τις διευθύνσεις κατοικίας των αγοραστών καθώς και κάθε είδους Στατιστική Πληροφόρηση που θα ζητηθεί από την ΕΤΑΙΡΙΑ».

281) Επίσης, στον όρο 5 προβλέπεται ότι: «Η ΕΤΑΙΡΙΑ δικαιούται (...) 5β.- Να διενεργεί ελέγχους στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ, καθώς και στα βιβλία απογραφής και λογαριασμών. Ειδικότερα η ΕΤΑΙΡΙΑ δικαιούται (…) να ελέγχει (...) την τήρηση των όρων αυτής της συμβάσεως και γενικά τον τρόπο προώθησης των ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ στην ΠΕΡΙΟΧΗ».

282) Ακόμη, στον όρο 10 αναφέρεται ότι: «Η σύμβαση αυτή μπορεί να καταγγελθεί για έναν από τους παρακάτω λόγους: α. Λόγω ανυπαίτιας παράβασης οιουδήποτε από τους παραπάνω όρους[334]. Στη περίπτωση αυτή ο ανυπαίτιος συμβαλλόμενος δικαιούται, πέρα από την καταγγελία, να απαιτήσει από τον παραβιάσαντα το ποσό (...)[335] ως ποινική ρήτρα, (...)». Εξάλλου, σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης ή λύσης ή όταν παύσει η με-

[332] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 απαντητική επιστολή.

[333] Οι όροι ανευρίσκονται παρεμφερείς σε όλες τις συμβάσεις δικαιόχρησης που υπεγράφησαν κατά τη χρονική αυτή περίοδο, σημειώνεται δε ότι δεν καταγράφονται τυχόν επουσιώδεις διαφορές μεταξύ των όρων, ή/και διαφορετική αρίθμηση αυτών. Η Υπογράμμιση είναι της Εισήγησης.

[334] Βλ. και όρο 11.6 όπου αναφέρεται ότι: «Κάθε όρος της σύμβασης θεωρείται και είναι ουσιώδης και έχει την ίδια δύναμη. (…)».

[335] Η εν λόγω ποινική ρήτρα εμφανίζεται είτε στο ποσό των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) δραχμών ή 58.694,06 ΕΥΡΩ είτε στο ποσό των 60.000 ΕΥΡΩ.

ταξύ των συμβαλλομένων εμπορική συνεργασία, στον όρο 10.3.δ ορίζεται ότι ο δικαιοδόχος παύει να ενεργεί ως ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ και τίθεται εκτός του ΔΙΚΤΥΟΥ διανομής των ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ.

283) Κατά την ομόφωνη κρίση των μελών του Τμήματος της Επιτροπής, εκ των ανωτέρω συμβατικών όρων, συνάγονται με σαφήνεια τα ακόλουθα:

284) Όπως προεκτέθηκε, οι επιλεγμένοι διανομείς (δικαιοδόχοι) πρέπει να είναι ελεύθεροι να προβαίνουν σε ενεργητικές και παθητικές πωλήσεις σε πελάτες (τελικούς χρήστες - καταναλωτές) στην περιοχή ενός άλλου μέλους του δικτύου επιλεκτικής διανομής, παρόλο που μπορεί να περιορίζονται από το να εγκατασταθούν στην περιοχή εκείνη[336]. Συνεπώς, στους διανομείς (δικαιοδόχους) που συμμετέχουν σε δίκτυο επιλεκτικής διανομής δεν μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί όσον αφορά στους τελικούς χρήστες - καταναλωτές στους οποίους δύνανται να πωλούν τα προϊόντα τους. Συμβατικοί όροι ή πρακτικές σε κάθετες συμφωνίες, με τους οποίους περιορίζονται οι ενεργητικές και οι παθητικές πωλήσεις σε τελικούς χρήστες στο πλαίσιο ενός δικτύου επιλεκτικής διανομής έχουν ως αντικείμενό τους τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Στις περιπτώσεις αυτές, παρέλκει η διαπίστωση του αντιανταγωνιστικού αποτελέσματος από την εφαρμογή του συγκεκριμένου όρου / συμφωνίας.

285) Κατά τα ανωτέρω, το υπό εξέταση σύστημα δικαιόχρησης αποτελεί σύστημα επιλεκτικής διανομής ποιοτικού και ποσοτικού χαρακτήρα, με στοιχεία αποκλειστικής διανομής. Η εδαφική προστασία που παρέχεται στους δικαιοδόχους έναντι της ΝΕΟΣΕΤ, είναι υπό όρους επιτρεπτή[337]. Ειδικότερα, εν προκειμένω, πρέπει να εξετασθεί αν στο σύστημα δικαιόχρησης της ΝΕΟΣΕΤ η παρεχόμενη εδαφική προστασία δεν περιορίζεται μόνο έναντι της δικαιοπαρόχου, αλλά εκτείνεται και έναντι των λοιπών δικαιοδόχων - μελών του δικτύου, μέσω της απαγόρευσης των ενεργητικών ή/και των παθητικών πωλήσεων προς τους καταναλωτές άλλων αποκλειστικώς παραχωρηθεισών περιοχών. Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνονται τα ακόλουθα.

286) Στις Συμβάσεις Τύπου Α (και, όπως εξετάζεται στη συνέχεια, Τύπου Β και Γ), περιλαμβάνεται όρος περιορισμού ενεργητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες - καταναλωτές, δεδομένου ότι (όροι 8α και 8στ στις συμβάσεις Τύπου Α) ο δικαιοδόχος υποχρεούται να εργάζεται αποκλειστικά και μόνο σε συγκεκριμένη περιοχή, και επίσης υποχρεούται να πωλεί μόνο από το Κατάστημά του τα Προϊόντα στην (εκάστοτε, αποκλειστικώς παραχωρηθείσα) Περιοχή σε τελικούς χρήστες-καταναλωτές και απαγορεύεται η προσέλκυση πελατών εκτός της Περιοχής αυτής. Μάλιστα, η πώληση Προϊόντων και εκτός της συγκεκριμένης Περιοχής επιτρέπεται μόνο κατ’ εξαίρεση, υπό την προϋπόθεση ότι, οι τελικοί χρήστες θα προσέρχονται στο Κατάστημα για την αγορά Προϊόντων (δυνάμει του όρου 8στ προβλέπεται ρητά, πέραν των ανωτέρω, ότι ο δικαιοδόχος οφείλει να απέχει από την προσέλκυση πελατών εκτός της συμβατικής περιοχής - επιτρέπεται η πώληση εκτός περιοχής υπό την προϋπόθεση ότι οι τελικοί χρήστες θα προσέρχονται στο κατάστημα για αγορά των προϊόντων). Απαγορεύονται δηλαδή οπωσδήποτε οι ενεργητικές πωλήσεις σε τελικούς χρήστες - καταναλωτές, ακόμη και αν ήθελε γίνει δεκτό ότι το «κατ’ εξαίρεση» επιτρεπόμενο των παθητικών πωλήσεων δεν πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο ώστε να θεωρηθεί ότι περιορίζονται οι παθητικές πωλήσεις, και τούτο κατά παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (νυν άρθρου 1 παρ. 1 ν. 3959/2011), αφού αυτό συνιστά ιδιαιτέρως σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού όπως περιγράφεται στο άρθρο 4 στοιχείο γ) του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες - ο οποίος αφορά τις συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές που έχουν ως άμεσο ή έμμεσο αντικείμενο τον περιορισμό των ενεργητικών ή παθητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από τα μέλη ενός επιλεκτικού συστήματος διανομής που δραστηριοποιούνται στο επίπεδο λιανικής πώλησης χωρίς να θίγεται η δυνατότητα απαγόρευσης πωλήσεων ενός μέλους του δικτύου από μη εγκεκριμένο σημείο εγκατάστασης.

287) Περαιτέρω, μοναδικός και αποκλειστικός προμηθευτής των δικαιοδόχων ορίζεται ρητά και ανεπιφύλακτα η ΝΕΟΣΕΤ. Αποκλείεται, επομένως, στους δικαιοδόχους να προμηθευτούν τα προϊόντα της σύμβασης από άλλη πηγή (ρήτρα αποκλειστικής προμήθειας). Κατά συνέπεια, και δεδομένου ότι δεν προβλέπεται δυνατότητα του δικαιοδόχου να προμηθεύεται εμπορεύματα από άλλο δικαιοδόχο εντός του δικτύου δικαιόχρησης της ΝΕΟΣΕΤ και δεν διακρίνεται η περίπτωση αυτή από τη γενικότερη απαγορευτική διάταξη[338], προκύπτει ότι απαγορεύεται στο δικαιοδόχο να προμηθεύεται εμπορεύματα από άλλους προμηθευτές και από άλλους εμπόρους εντός συστήματος NEOSET. Μάλιστα, εάν τυχόν δικαιοδόχος προμηθευτεί προϊόντα από άλλη πηγή (χωρίς να διακρίνεται η περίπτωση που η προμήθεια προέρχεται από άλλους διανομείς - δικαιοδόχους του δικτύου της NEOSET από την περίπτωση που προέρχεται από άλλους προμηθευτές), προβλέπεται ότι ο δικαιοπάροχος έχει το δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση και να απαιτήσει ποινική ρήτρα.

288) Σε κάθε περίπτωση, ο περιορισμός προκύπτει εμφανώς και από τη ρητή συμβατική υποχρέωση των δικαιοδόχων να πραγματοποιούν μόνο λιανικές πωλήσεις (8στ - πωλήσεις μόνο σε τελικούς χρήστες - καταναλωτές και απαγόρευση πωλήσεων σε εμπόρους οπουδήποτε στην Ελλάδα και εξαγωγών είτε προς άλλο Κράτος της Ε.Ο.Κ. είτε αλλού). Όπως προαναφέρθηκε, οι ρήτρες περί απαγόρευσης χονδρικών πωλήσεων (ή επιτρεπτού μόνο λιανικών πωλήσεων) ουσιαστικά περιορίζουν τις αμοιβαίες προμήθειες μεταξύ των διανομέων - δικαιοδόχων

[336] Βλ. άρθρο 4 στοιχ. γ’ Κανονισμού (ΕΚ) 2790/1999, νυν Κανονισμού (ΕΕ) 330/2010.

[337] Βλ. και ανωτέρω σκ 165).

[338] Βλ. εξ αντιδιαστολής απόφαση Ε.Ε. 2002/190/ΕΚ, ό.π., σημείο 174 (όπου η συμφωνία διανομής του Ηνωμένου Βασιλείου μεταξύ της JCB και των επίσημων διανομέων της διέκρινε ρητώς την περίπτωση προμήθειας από άλλον διανομέα εντός του δικτύου). Βλ. και απόφαση Ε.Α. 416/V/2008, ΟΤΕ, σημείο Β παρ.3. Σημειωτέον ότι και ο ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμός των αμοιβαίων προμηθειών μπορεί να συνάγεται και με έμμεσο τρόπο: βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές, ό.π., σημείο 55. Βλ. απόφαση ΕΑ 580/2013, παρ. 140.

στο πλαίσιο του δικτύου επιλεκτικής διανομής, αλλά και τυχόν πωλήσεις είτε σε άλλους εξουσιοδοτημένους διανομείς εντός της Ένωσης (π.χ. μέσω διαδικτύου ή άλλως), είτε ενδεχομένως σε μη εξουσιοδοτημένους σε περιοχές στις οποίες ο προμηθευτής πωλεί τα συμβατικά προϊόντα χωρίς να εφαρμόζει σύστημα επιλεκτικής διανομής.

289) Η δυνατότητα καταγγελίας σε περίπτωση μη τήρησης του όρου, η ποινική ρήτρα, καθώς και ο σχετικός με τη δυνατότητα της NEOSET να διενεργεί ελέγχους όρος, παροτρύνουν το δικαιοδόχο να εφαρμόζει τις επίμαχες συμβατικές ρήτρες.

290) Με βάση τα ανωτέρω, προκύπτει ότι στις συμβάσεις Τύπου Α (και, όπως αναλύεται στα οικεία σημεία, Β και Γ) υπάρχει απαγόρευση ενεργητικών και παθητικών πωλήσεων σε εμπόρους (εμμέσως, τουλάχιστον, στις Τύπου Β και Γ), ήτοι ρήτρα αποκλειστικής προμήθειας με παράλληλη απαγόρευση δραστηριοποίησης σε επίπεδο χονδρικής η οποία έχει ως συνέπεια την αδυναμία των μελών του συστήματος δικαιόχρησης να προβαίνουν σε αμοιβαίες προμήθειες (άρθρο 4 στοιχείο δ’ ΚΑΚ)[339]. Ειδικότερα σε σχέση με τον περιορισμό των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ δικαιοδόχων του δικτύου, που απορρέει από τον ίδιο ως άνω συμβατικό όρο, σημειώνεται ότι οι οποίες (προμήθειες μεταξύ δικαιοδόχων) θα έπρεπε να είναι ελεύθερες σε σύστημα επιλεκτικής διανομής. Για περιοχές στις οποίες ο προμηθευτής τυχόν δραστηριοποιείται (πωλεί τα συμβατικά προϊόντα) αλλά δεν εφαρμόζει σύστημα επιλεκτικής διανομής, οι πωλήσεις σε μεταπωλητές εντός και εκτός του δικτύου δικαιόχρησης θα έπρεπε να είναι ελεύθερες καθώς δεν θα ενέπιπταν στην εξαίρεση του στοιχείου iii) του άρθρου 4β) του Κανονισμού Απαλλαγής κατά Κατηγορίες ως προς τον περιορισμό των πωλήσεων από τα μέλη επιλεκτικού συστήματος διανομής σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς (υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με την εκεί εξαίρεση, η απαλλαγή του ΚΑΚ δεν ισχύει για τον περιορισμό όσον αφορά την περιοχή στην οποία ένας αγοραστής δύναται να πωλεί τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, εκτός αν πρόκειται για περιορισμό των πωλήσεων από τα μέλη επιλεκτικού συστήματος διανομής σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς στη συγκεκριμένη περιοχή εντός της οποίας ο προμηθευτής εφαρμόζει το σύστημα αυτό [σε οποιαδήποτε περιοχή όπου εφαρμόζεται επί του παρόντος το σύστημα ή όπου ο προμηθευτής δεν πωλεί ακόμη τα συμβατικά προϊόντα][340]).

291) Οι ως άνω όροι αποσκοπούν, επομένως, ευθέως στον περιορισμό, μεταξύ άλλων, των αμοιβαίων προμηθειών (ο οποίος περιλαμβάνει τόσο τις ενεργητικές όσο και τις παθητικές πωλήσεις) μεταξύ των δικαιοδόχων - διανομέων στο πλαίσιο του εξεταζόμενου συστήματος επιλεκτικής διανομής της ΝΕΟΣΕΤ - περιορισμός που θεωρείται ιδιαίτερης σοβαρότητας κατά τα προαναφερθέντα (βλ. πρακτική και νομολογία ανωτέρω). Οι εν λόγω συμβατικές ρήτρες καταλαμβάνουν δε το σύνολο της επίδικης περιόδου ([12.4.2000-1.12.2013]). Αντίστοιχα ισχύουν, εν προκειμένω, σε σχέση με τη ρήτρα περί απαγόρευσης εξαγωγών που εμπεριέχεται στη σύμβαση[341]. Παρότι δεν προκύπτουν στοιχεία εφαρμογής της, η ρήτρα αυτή έχει σαν αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού για την πώληση των προϊόντων της σύμβασης[342].

292) Σημειώνεται δε εν προκειμένω ότι η ρήτρα αποκλειστικής προμήθειας από το δικαιοπάροχο, η οποία εν γένει περιορίζει τις επιχειρηματικές αποφάσεις του δικαιοδόχου ως προς την πηγή από την οποία θα προμηθευτεί τα εμπορεύματά του, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως απαραίτητη μεταξύ άλλων για την προστασία της καλής φήμης του δικτύου, δεδομένου ότι ο δικαιοπάροχος έχει μέσα στο πλαίσιο της συμβάσεως franchising την θεμιτή απαίτηση να ελέγχει την προσφορά εμπορευμάτων από το δικαιοδόχο, ώστε ο καταναλωτής να βρίσκει σε κάθε δικαιοδόχο εμπορεύματα της ίδιας ποιότητας και στο πλαίσιο της δυνατότητας της δικαιοπαρόχου να διαφυλάξει την ταυτότητα και την καλή φήμη του δικτύου της[343].

293) Ωστόσο, δεν μπορεί να καταλήγει να εμποδίζει το δικαιοδόχο να προμηθεύεται αυτά τα προϊόντα από άλλους δικαιοδόχους ή να τα πωλεί στους τελευταίους, ενώ η απαγόρευση αυτή δεν καταλαμβάνεται από την Ανακοίνωση de minimis[344].

[339] Βλ. ενδεικτικά ΕΑ 495/2010, παρ. 68 και 134 επ και απόφαση 580/VII/ 2013 παρ. 132 επ. .

[340] Αναφέρεται στο άρθρο 4 στοιχείο β) περίπτωση iii) Κανονισμού (ΕΕ) 330/2010 ως «η συγκεκριμένη περιοχή εντός της οποίας ο προμηθευτής εφαρμόζει το σύστημα αυτό»). Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Κάθετους Περιορισμούς, παρ. 55.

[341] Στην […]. Η NEOSET, στην υπ’ αριθμ. 6354/7.10.2011 απαντητική επιστολή της αναφέρει […].

[342] Βλ. Alison Jones and Brenda Sufrin, EU Competition Law: Text, Cases and Materials, Oxford 2011, Fourth Edition σελ. 654 επ. Βλ. Ν.Ε. Φαραντούρη σε Δημήτριο Τζουγανάτο (επιμ.) Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, Νομική Βιβλιοθήκη 2013, σ. 429. Βλ. ΔΕΚ, 56 & 58/64, Etablissements Costen SA & Grundig-Verkaufs-GmbH κατά Επιτροπής, (Costen and Grundig), Ελληνική Ειδική έκδοση 1965-1968 363 επ., ειδικότερα βλ. σ. 376., ΠΕΚ Τ-77/92, Parker Pen κατά Επιτροπής, Συλλ. 1994 σ. ΙΙ-549,σκ. 55. ΠΕΚ Τ-13/03, Nintendo Corp & Nintendo of Europe κατά Επιτροπής, Συλλ 2009, σελ. ΙΙ-975 (επί των αποφάσεων της Επιτροπής Nintendo Distribution και Video Games, ό.π. σκ. 283,332 επ.) ΠΕΚ Τ-62/98, Volkswagen AG κατά Επιτροπής, Συλλ. 2000, σελ. 2707. Βλ. και απόφαση της Ευρ. Επιτροπής 97/123/ΕΚ, Novalliance/Systemform, υπόθεση IV/35.679, σκ. 56 επ.

[343] Βλ. ανωτέρω. Βλ. επίσης υπ’ αριθμ. 297/2014 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τακτική Διαδικασία - Τμήμα Εμπορικού Δικαίου), Παράρτημα ΙΙ, όπου αξιολογήθηκε ότι η ρήτρα αποκλειστικής προμήθειας από τον δικαιοπάροχο περιορίζει τις επιχειρηματικές αποφάσεις του δικαιοδόχου ως προς την πηγή, από την οποία θα προμηθευτεί τα εμπορεύματά του. Από την άλλη πλευρά, ο δικαιοπάροχος έχει μέσα στο πλαίσιο της συμβάσεως franchising την θεμιτή απαίτηση να ελέγχει την προσφορά εμπορευμάτων από το δικαιοδόχο, ώστε ο καταναλωτής να βρίσκει σε κάθε δικαιοδόχο εμπορεύματα της ίδιας ποιότητας. Σε ορισμένες όμως περιπτώσεις, μπορεί να μην είναι δυνατό να καθοριστούν αντικειμενικοί κανόνες ποιότητας (αντικειμενικές ποιοτικές προδιαγραφές). Η ρήτρα αυτή πρέπει, υπό τις περιστάσεις αυτές, να θεωρηθεί ως απαραίτητη για την προστασία της καλής φήμης του δικτύου. Δεν μπορεί πάντως να καταλήγει στο να εμποδίζει το δικαιοδόχο να προμηθεύεται αυτά τα προϊόντα από άλλους δικαιοδόχους ή να τα πωλεί στους τελευταίους.

[344] Βλ. ενότητα VII.5.2.1

294) Συνοψίζοντας, οι ως άνω αναλυόμενοι συμβατικοί όροι (περί απαγόρευσης πωλήσεων σε εμπόρους στο πλαίσιο του υπό κρίση συστήματος επιλεκτικής διανομής και περί διάθεσης των προϊόντων μόνο προς λιανική πώληση) και περί απαγόρευσης ενεργητικών πωλήσεων σε τελικούς καταναλωτές, συνιστούν - λόγω του περιεχομένου τους και βάσει των συνθηκών της προκείμενης υπόθεσης, περιορισμούς ιδιαίτερης σοβαρότητας κατά παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (νυν άρθρου 1 παρ. 1 ν. 3959/2011).

295) Σε σχέση με τις ανωτέρω εξεταζόμενες ρήτρες, υπογραμμίζεται ότι, ανεξαρτήτως του αν η ΝΕΟSΕΤ επέβαλε την τήρηση των ρητρών αυτών, αυτές συνιστούν, κατά τα ανωτέρω, εξ αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού, ενώ περαιτέρω ήταν πιθανό το αποτέλεσμα του περιορισμού του ανταγωνισμού στην πράξη, δεδομένου, μεταξύ άλλων, ότι οι διάφοροι διανομείς που είχαν συνάψει αυτές τις συμβάσεις, θα δίσταζαν να πραγματοποιήσουν πωλήσεις που παραβιάζουν την υπογραφείσα σύμβαση[345].

296) Για τη στοιχειοθέτηση της παρούσας, εξ αντικειμένου παράβασης, δεν απαιτείται αντι-ανταγωνιστική πρόθεση, αλλά αρκεί το αντικειμενικά ενδεχόμενο αντι-ανταγωνιστικό αποτέλεσμα. Εφόσον το αντι-ανταγωνιστικό αποτέλεσμα είναι αντικειμενικά ενδεχόμενο, η σύμπραξη είναι απαγορευμένη, έστω και αν οι συμπράττοντες δεν αποσκοπούσαν στο αποτέλεσμα αυτό[346].

297) Δεν απαιτείται, δε, η περαιτέρω εξέταση των μεριδίων αγοράς της ΝΕΟSΕΤ στην παρούσα υπόθεση, προκειμένου να διαπιστωθεί η αδυναμία υπαγωγής στις ευνοϊκές διατάξεις του κανόνα de minimis, σύμφωνα με τις ανωτέρω Ανακοινώσεις, καθώς η απαγόρευση αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ δικαιοδόχων, η απαγόρευση ενεργητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες, καθώς και η απαγόρευση εξαγωγών αποτελεί εξ αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού που δεν εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του ν. 703/1977[347].

298) Συμπερασματικά, οι προεκτεθέντες σχετικοί συμβατικοί όροι ενσωματώνουν περιορισμό των πωλήσεων μεταξύ των μελών του δικτύου δικαιόχρησης της ΝΕΟSΕΤ και των πωλήσεων σε τελικούς χρήστες, και συνεπώς, ιδιαίτερης σοβαρότητας, εξ αντικειμένου περιορισμούς του ανταγωνισμού, κατά παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977.

VI.9.2.2 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2003 ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2009 (ΤΥΠΟΥ Β)

299) Στις εν λόγω συμβάσεις υπάρχουν μεταξύ άλλων οι εξής όροι[348]: Στον όρο 8 προβλέπεται ότι: «Ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ αναλαμβάνει τις παρακάτω υποχρεώσεις 8α.- Υποχρεούται να εργάζεται, αναφορικά με την επιχειρηματική δραστηριότητα της εκμετάλλευσης του FRANCHISE NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ ή άλλες παρεμφερείς επιχειρηματικές δραστηριότητες, αποκλειστικά και μόνο στην ΠΕΡΙΟΧΗ, με ΠΡΟΪΟΝΤΑ που θα προμηθεύεται αποκλειστικά και μόνο από την ΕΤΑΙΡΙΑ και δεν μπορεί, όχι μόνο να εμπορεύεται και πωλεί οιασδήποτε φύσεως εμπορεύματα τρίτων, είτε ατομικά είτε ως εταίρος οποιαδήποτε νομικής μορφής εταιρίας, είτε δια παρενθέτων προσώπων, αλλά ούτε και να εισάγει και να εναποθέτει έστω και προσωρινά στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τέτοια εμπορεύματα τρίτων. (...) 8στ.- Υποχρεούται να πωλεί μόνο από το ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ και μόνο σε τελικούς χρήστες - καταναλωτές. Οφείλει να απέχει από την προσέλκυση πελατών εκτός ΠΕΡΙΟΧΗΣ. Επιτρέπεται κατ’ εξαίρεση η πώληση ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ και εκτός ΠΕΡΙΟΧΗΣ, υπό την προϋπόθεση ότι οι τελικοί χρήστες θα προσέρχονται στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ για αγορά ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ. (...) 8η. «Υποχρεούται να επιτρέπει στην ΕΤΑΙΡΙΑ τη διενέργεια ελέγχων (...) υποχρεούται να της αποστέλλει αναλυτική κατάσταση των πωληθέντων ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, των τιμών πώλησης, του υπάρχοντος αποθέματος, τα ονόματα και τις διευθύνσεις κατοικίας των αγοραστών καθώς και κάθε είδους στατιστική πληροφόρηση που θα ζητηθεί από την ΕΤΑΙΡΙΑ».

300) Ακόμη, στον όρο 5 προβλέπεται ότι: «Η ΕΤΑΙΡΙΑ δικαιούται (...) 5β.- Να διενεργεί ελέγχους στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ, καθώς και στα βιβλία απογραφής και λογαριασμών. Ειδικότερα η ΕΤΑΙΡΙΑ δικαιούται (...) να ελέγχει (...) την τήρηση των όρων αυτής της Συμβάσεως και γενικά τον τρόπο προώθησης των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στην ΠΕΡΙΟΧΗ».

301) Ακόμη, στον όρο 10.1 προβλέπεται ότι: «Η σύμβαση αυτή μπορεί να καταγγελθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη για σπουδαίο λόγο οποτεδήποτε χωρίς την τήρηση προθεσμίας. Σπουδαίος λόγος θεωρείται και η παράβαση οποιασδήποτε υποχρεώσεως που προκύπτει από την παρούσα συμφωνία ή η μη άσκηση οποιουδήποτε καθήκοντος που αναφέρεται στη σύμβαση αυτή και γενικά οποιαδήποτε παράβαση που καθιστά επαχθή με βάση την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη τη συνέχιση της παρούσας σύμβασης. 10.2. «Ως σπουδαίος

[345] Ωστόσο, από τα προσκομιζόμενα στοιχεία που αφορούν την εφαρμογή των υπό εξέταση πρακτικών, προκύπτει ότι στην πράξη ελάμβαναν χώρα παθητικές πωλήσεις μεταξύ των δικαιοδόχων (βλ. 273) επ.). Πρβλ. αναλυτικά και Παράρτημα ΙΙ και απόφαση ΠολΠρΑθ 297/2014 η οποία δέχεται ότι στην πράξη, οι όροι αυτοί ερμηνεύθηκαν από τα συμβαλλόμενα μέρη και εφαρμόστηκαν με τρόπο που ενισχύει την παραδοχή ότι εν προκειμένω δεν υφίσταται παραβίαση των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού και ότι οι δικαιοδόχοι, μεταξύ των οποίων και η ΔΙΑΜΕΣΟ, είχαν τη δυνατότητα και επιλογή, την οποία και ασκούσαν, να προμηθεύονται τα περιφερειακά-συμπληρωματικά προϊόντα του επίπλου κουζίνας είτε απευθείας από τον τρίτο-προμηθευτή των προϊόντων αυτών (άρα και από έτερο δικαιοδόχο), εάν το επιθυμούσαν, πλην, όμως, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, κάτι τέτοιο ενδεχομένως να μην ήταν συμφέρον, διότι οι δικαιοδόχοι, ως ανεξάρτητοι έμποροι, θα μεταπωλούσαν τα προϊόντα αυτά σε υψηλότερες τιμές προκειμένου να αποκομίσουν το ανάλογο κέρδος από τη συναλλαγή αυτή) είτε από τη ΝΕΟSΕΤ, χωρίς - σε αμφότερες τις περιπτώσεις - να υπάρχει διαφοροποίηση τιμής κτήσης αυτών. Η απόφαση φαίνεται να αναφέρεται μόνο στα περιφερειακά - συμπληρωματικά προϊόντα του επίπλου κουζίνας.

[346] Βλ. ανωτέρω. Βλ. και ΔΕΚ C-45/85, Verband κατά Επιτροπής, Συλλ.1987, σελ. 405, σκ. 35-42.

[347] Βλ. επίσης σχετικές θεωρητικές παρατηρήσεις και παραπομπές ανωτέρω υπό Ενότητα VI.9.1 (τελ. παράγραφο).

[348] Οι όροι ανευρίσκονται παρεμφερείς σε όλες τις συμβάσεις δικαιόχρησης που υπεγράφησαν κατά τη χρονική αυτή περίοδο, σημειώνεται δε ότι δεν θα καταγράφονται τυχόν επουσιώδεις διαφορές μεταξύ των όρων, ή/και διαφορετική αρίθμηση αυτών. Η υπογράμμιση είναι της Εισήγησης.

λόγος θεωρείται ενδεικτικά: (....)10.2.β.- Η μη τήρηση εκ μέρους του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ των κατευθυντηρίων γραμμών και βασικών αρχών της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ως προς τον τρόπο των παρεχομένων υπηρεσιών, την εξυπηρέτηση των πελατών και την μετακύλιση στους πελάτες των παροχών, εκπτώσεων και προσφορών. 10.2.γ Η παρεμπόδιση της άσκησης ελέγχου εκ μέρους της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ. (...) 10.2.ε Η σοβαρή διατάραξη της αμοιβαίας εμπιστοσύνης οφειλόμενη στην συμπεριφορά του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ. (...). 10.2 θ. Για όσο χρόνο ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του η ΕΤΑΙΡΕΙΑ δικαιούται να απέχει από την εκπλήρωση των δικών της υποχρεώσεων και για όσο χρόνο διαρκεί η παράβαση αυτή απαλλάσσεται από τις αντίστοιχες συμβατικές της υποχρεώσεις[349]. 10.6. Σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης λόγω υπαίτιας παράβασης από κάποιον συμβαλλόμενο, ο ανυπαίτιος συμβαλλόμενος δικαιούται, πέρα από την καταγγελία, να απαιτήσει από τον παραβιάσαντα το ποσό των (....)[350] Ευρώ ως ποινική ρήτρα, η οποία θα αναπροσαρμόζεται κάθε χρόνο και κατά ποσοστό 20% επί του ποσού του αμέσως προηγούμενου έτους, σωρευτικά δε και την ανόρθωση κάθε αποδεικνυόμενης θετικής ή αποθετικής ζημίας που επήλθε στον ανυπαίτιο λόγω της παράβασης». Εξάλλου, σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης ή λύσης ή όταν παύσει η μεταξύ των συμβαλλομένων εμπορική συνεργασία, σύμφωνα με τον όρο 10.3.δ (ο δικαιοδόχος): «Παύει να ενεργεί ως ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ και τίθεται εκτός του ΔΙΚΤΥΟΥ διανομής των ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ».

302) Και στις Συμβάσεις Τύπου Β, κατά τα ανωτέρω, περιλαμβάνεται όρος περιορισμού ενεργητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες - καταναλωτές, δεδομένου ότι (όροι 8α και 8στ στις συμβάσεις Τύπου Β) ο δικαιοδόχος υποχρεούται να εργάζεται αποκλειστικά και μόνο σε συγκεκριμένη περιοχή, και επίσης υποχρεούται να πωλεί μόνο από το Κατάστημά του τα Προϊόντα στην (εκάστοτε, αποκλειστικώς παραχωρηθείσα) Περιοχή σε τελικούς χρήστες-καταναλωτές και απαγορεύεται η προσέλκυση πελατών εκτός της Περιοχής αυτής. Μάλιστα, η πώληση Προϊόντων και εκτός της συγκεκριμένης Περιοχής επιτρέπεται μόνο κατ’ εξαίρεση, υπό την προϋπόθεση ότι, οι τελικοί χρήστες θα προσέρχονται στο Κατάστημα για την αγορά Προϊόντων. Απαγορεύονται δηλαδή οπωσδήποτε οι ενεργητικές πωλήσεις σε τελικούς χρήστες - καταναλωτές, ακόμη και αν ήθελε γίνει δεκτό ότι το «κατ’ εξαίρεση» επιτρεπόμενο των παθητικών πωλήσεων δεν πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο ώστε να θεωρηθεί ότι περιορίζονται οι παθητικές πωλήσεις, και τούτο κατά παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (νυν άρθρου 1 παρ. 1 ν. 3959/2011), αφού αυτό συνιστά ιδιαιτέρως σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού όπως περιγράφεται στο άρθρο 4 στοιχείο γ) του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες - ο οποίος αφορά τις συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές που έχουν ως άμεσο ή έμμεσο αντικείμενο τον περιορισμό των ενεργητικών ή παθητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από τα μέλη ενός επιλεκτικού συστήματος διανομής που δραστηριοποιούνται στο επίπεδο λιανικής πώλησης χωρίς να θίγεται η δυνατότητα απαγόρευσης πωλήσεων ενός μέλους του δικτύου από μη εγκεκριμένο σημείο εγκατάστασης, κατά τα προεκτεθέντα.

303) Εκ των ανωτέρω όρων συνάγονται επίσης τα ίδια συμπεράσματα ως προς την απαγόρευση των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ μελών του δικτύου επιλεκτικής διανομής, όπως αυτά που εξήχθησαν για τις συμβάσεις τύπου Α (ανωτέρω παρ. 287) επ.). Παρά το γεγονός ότι ο όρος 8στ τροποποιήθηκε σε σχέση με τις συμβάσεις τύπου Α και δεν συμπεριλαμβάνει ρητή συμβατική υποχρέωση των δικαιοδόχων να μην πωλούν σε εμπόρους, εν τούτοις, εκ των όρων ότι ο δικαιοδόχος επιτρέπεται στο δικαιοδόχο «να πωλεί μόνο σε τελικούς χρήστες-καταναλωτές» (οι οποίοι θα προσέρχονται στο κατάστημα για την αγορά των προϊόντων) και ότι ο δικαιοδόχος θα εργάζεται με προϊόντα που θα προμηθεύεται αποκλειστικά από την εταιρία, συνάγεται ότι η επιβαλλόμενη από το δικαιοπάροχο υποχρέωση εμπίπτει στην απαγόρευση του ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμού (περίπτωση 4 δ) του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες) που αφορά τον περιορισμό των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ εξουσιοδοτημένων διανομέων στο πλαίσιο ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής. Συνεπώς, ο όρος αυτός δεν διαφοροποιείται επί της ουσίας από τον αντίστοιχο της Σύμβασης Τύπου Α. Ως εκ τούτου κρίνεται ότι και στις συμβάσεις τύπου Β επιτρέπονται οι πωλήσεις μόνο εφόσον απευθύνονται προς τελικούς χρήστες, και άρα αποκλείονται οι πωλήσεις προς τους εμπόρους (χωρίς να γίνεται διάκριση μεταξύ των διανομέων-δικαιοδόχων του δικτύου της NEOSET και των εμπόρων εκτός συστήματος).

304) Περαιτέρω, η NEOSET διατηρεί το δικαίωμα να διενεργεί ελέγχους για να εξακριβώσει εάν οι δικαιοδόχοι τηρούν την απαγόρευση πωλήσεων προς τους εμπόρους, να καταγγείλει τη σύμβαση και να απαιτήσει ποινική ρήτρα στην περίπτωση μη τήρησης των συμβατικών υποχρεώσεων του δικαιοδόχου. Καθώς η διατύπωση των σχετικών όρων δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά, ισχύουν τα ίδια συμπεράσματα που αποτυπώνονται ανωτέρω για τις συμβάσεις τύπου Α (ανωτέρω υπό VI.9.2.1).

305) Όπως εκτίθεται ανωτέρω, για τη στοιχειοθέτηση της παρούσας, εξ αντικειμένου παράβασης, δεν απαιτείται να εξεταστεί η τυχόν επιχειρηματική πρακτική των αντισυμβαλλόμενων μερών (της NEOSET και των εκάστοτε δικαιοδόχων). Σημειώνεται ωστόσο ότι από τα προσκομιζόμενα στοιχεία που αφορούν την εφαρμογή στην πράξη των υπό εξέταση πρακτικών και δη από τα τιμολόγια που προσκόμισε ενδεικτικά η καταγγελλόμενη προκύπτει ότι υπήρχε δυνατότητα αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων. Στο παραπάνω συμπέρασμα καταλήγει και η απόφαση ΠολΠρΑθ 297/2014, κατά τα προεκτεθέντα.

306) Συμπερασματικά, οι ως άνω αναλυόμενοι συμβατικοί όροι συνιστούν - λόγω του περιεχομένου τους - περιορισμό των διασταυρούμενων πωλήσεων (αμοιβαίων προμηθειών) μεταξύ εξουσιοδοτημένων διανομέων στο

[349] Ο εν λόγω όρος, ο οποίος υπάρχει σε επτά από τις δώδεκα συμβάσεις τύπου Β, καταργήθηκε δυνάμει των τροποποιήσεων που επήλθαν στα τέλη του 2009.

[350] Στην πλειοψηφία των συμβάσεων το εν λόγω ποσό ανέρχεται στα 60.000 ΕΥΡΩ.

πλαίσιο συστήματος επιλεκτικής διανομής - των μελών του δικτύου δικαιόχρησης της NEOSET - και περιορισμό των ενεργητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες και, συνεπώς, παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (ιδιαίτερης σοβαρότητας εξ αντικειμένου περιορισμοί του ανταγωνισμού). Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται τόσο από μεμονωμένους όρους της σύμβασης δικαιόχρησης όσο και από τη συσχέτιση του συνόλου των προαναφερθέντων συμβατικών όρων και τη συνδυαστική τους ανάγνωση και ερμηνεία.

VI.9.2.3 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙ ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 2009 ΚΑΙ ΕΠΕΙΤΑ (ΤΥΠΟΥ Γ)

307) Στις εν λόγω συμβάσεις, υπάρχουν μεταξύ άλλων οι εξής όροι[351].

308) Στον όρο 8 προβλέπεται ότι: «ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ: 8α.- Υποχρεούται να εργάζεται, και να δραστηριοποιείται επιχειρηματικά για το δίκτυο ΕΠΙΠΛΟ ΚΟΥΖΙΝΑΣ NEOSET καθώς και τις οιεσδήποτε άλλες παρεμφερείς ή ανάλογες επιχειρηματικές δραστηριότητες αποκλειστικά και μόνο στην ΠΕΡΙΟΧΗ, με ΠΡΟΪΟΝΤΑ που θα προμηθεύεται αποκλειστικά και μόνο από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ και δεν μπορεί, όχι μόνο να εμπορεύεται και να πωλεί οιασδήποτε φύσεως εμπορεύματα τρίτων, είτε ατομικά είτε ως εταίρος οποιαδήποτε νομικής μορφής εταιρίας, είτε αφανώς δια παρενθέτων προσώπων, αλλά ούτε και να εισάγει και να εναποθέτει έστω και προσωρινά στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τέτοια εμπορεύματα τρίτων. Επίσης υποχρεούται να πωλεί μόνο από το Κατάστημά του τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ στην ΠΕΡΙΟΧΗ και μόνο σε τελικούς χρήστες - καταναλωτές. Οφείλει να απέχει από την προσέλκυση πελατών εκτός ΠΕΡΙΟΧΗΣ («ενεργητικές πωλήσεις»). Επιτρέπεται η πώληση ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ και εκτός ΠΕΡΙΟΧΗΣ υπό την προϋπόθεση ότι οι τελικοί χρήστες θα προσέρχονται στο Κατάστημα για αγορά ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ («παθητικές πωλήσεις»). (...) 8ζ. «Υποχρεούται στο τέλος κάθε μήνα, και έτους να αποστέλλει στην ΕΤΑΙΡΕΙΑ αναλυτική κατάσταση των πωληθέντων ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, του υπάρχοντος αποθέματος, καθώς και κάθε είδους στατιστική πληροφόρηση που θα ζητηθεί από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ».

309) Ακόμη, στον όρο 7 προβλέπεται ότι: «Η ΕΤΑΙΡΙΑ δικαιούται (...) 7β.- Να διενεργεί ελέγχους στο ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ. Ειδικότερα η ΕΤΑΙΡΕΙΑ δικαιούται (...) να ελέγχει (...) την τήρηση των όρων αυτής της Συμβάσεως και γενικά τον τρόπο προώθησης των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ στην ΠΕΡΙΟΧΗ».

310) Περαιτέρω, στον όρο 10.2 προβλέπεται ότι: «Η σύμβαση αυτή μπορεί να καταγγελθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη για σπουδαίο λόγο οποτεδήποτε χωρίς την τήρηση προθεσμίας. Σπουδαίος λόγος θεωρείται και η παράβαση οποιασδήποτε υποχρεώσεως, που προκύπτει από την παρούσα συμφωνία ή η μη άσκηση οποιουδήποτε καθήκοντος που αναφέρεται στη σύμβαση αυτή και γενικά οποιαδήποτε παράβαση που καθιστά επαχθή με βάση την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη τη συνέχιση της παρούσας σύμβασης. 10.3. «Ως σπουδαίος λόγος θεωρείται ενδεικτικά και όχι περιοριστικά: (.....) 10.3.β.- Η μη τήρηση εκ μέρους του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ των βασικών αρχών της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ως προς τον τρόπο των παρεχομένων υπηρεσιών και την εξυπηρέτηση των πελατών. 10.3.γ. Η μη τήρηση εκ μέρους του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ των υποχρεώσεων συνεργασίας. (...)10.3.δ. Η σοβαρή διατάραξη της αμοιβαίας εμπιστοσύνης οφειλόμενη στην συμπεριφορά του ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ.10.3.ζ. Για όσο χρόνο ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του η ΕΤΑΙΡΕΙΑ δικαιούται να απέχει άμεσα από την εκπλήρωση των δικών της υποχρεώσεων και για όσο χρόνο διαρκεί η παράβαση αυτή απαλλάσσεται από τις αντίστοιχες συμβατικές υποχρεώσεις της, π.χ. να παραδίδει εμπορεύματα στο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ[352]». Εξάλλου, σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης ή λύσης ή όταν παύσει η μεταξύ των συμβαλλομένων εμπορική συνεργασία, όπως ορίζεται στον όρο 11.δ, ο δικαιοδόχος: «Παύει να ενεργεί ως ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ και τίθεται εκτός του ΔΙΚΤΥΟΥ διανομής των ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ».

311) Για τους ως άνω όρους προσήκει ή ίδια αξιολόγηση με τους αντίστοιχους προεκτεθέντες όρους των συμβάσεων τύπου Β και συνεπώς ισχύουν τα σχετικά συμπεράσματα που εξήχθησαν στην περίπτωση των συμβάσεων τύπου Β (προηγούμενη ενότητα ανωτέρω υπό VI.9.2.2).

312) Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι και στις Συμβάσεις Τύπου Γ εξακολουθεί να περιλαμβάνεται ρητός όρος απαγόρευσης τουλάχιστον των ενεργητικών πωλήσεων προς τους τελικούς χρήστες - καταναλωτές, δεδομένου ότι (όρος 8α) στις συμβάσεις Τύπου Γ) ο δικαιοδόχος υποχρεούται να εργάζεται και να δραστηριοποιείται επιχειρηματικά για το δίκτυο ΕΠΙΠΛΟ ΚΟΥΖΙΝΑΣ NEOSET αποκλειστικά και μόνο στην εκάστοτε οριζόμενη Περιοχή, και επίσης υποχρεούται να πωλεί μόνο από το Κατάστημά του τα Προϊόντα στην αποκλειστικώς παραχωρηθείσα Περιοχή και μόνο σε τελικούς χρήστες-καταναλωτές, ενώ ρητώς απαγορεύεται («οφείλει να απέχει») από την προσέλκυση πελατών εκτός της αποκλειστικώς παραχωρηθείσας περιοχής («ενεργητικές πωλήσεις»). Επιτρέπονται πάντως, κατ’ αρχήν, οι παθητικές πωλήσεις με βάση τον όρο ότι επιτρέπεται η πώληση Προϊόντων και εκτός της συγκεκριμένης Περιοχής υπό την προϋπόθεση ότι οι τελικοί χρήστες θα προσέρχονται στο Κατάστημα για αγορά ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, και απαλείφεται το «κατ’ εξαίρεση» επιτρεπόμενο των παθητικών πωλήσεων.

313) Ο ανωτέρω περιορισμός τίθεται κατά παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (νυν άρθρου 1 παρ. 1 ν. 3959/2011), αφού αυτός συνιστά ιδιαιτέρως σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού όπως περιγράφεται στο άρθρο 4 στοιχείο γ) του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες - ο οποίος αφορά τις συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές που έχουν ως άμεσο ή έμμεσο αντικείμενο τον περιορισμό των ενεργητικών ή παθητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από τα μέλη ενός επιλεκτικού συστήματος διανομής που δραστηριοποι-

[351] Οι όροι είναι παρεμφερείς σε όλες τις συμβάσεις δικαιόχρησης που υπεγράφησαν κατά την χρονική αυτή περίοδο, δεν καταγράφονται, δε, τυχόν επουσιώδεις διαφορές μεταξύ των όρων, ή/και διαφορετική αρίθμηση αυτών. Η υπογράμμιση είναι της Εισήγησης.

[352] Σημειώνεται ότι ο ως άνω όρος εμφανίζεται σε μία μόνο σύμβαση και συγκεκριμένα στην από 28.08.2009 σύμβαση της καταγγελλόμενης με την «[…]».

ούνται στο επίπεδο λιανικής πώλησης χωρίς να θίγεται η δυνατότητα απαγόρευσης πωλήσεων ενός μέλους του δικτύου από μη εγκεκριμένο σημείο εγκατάστασης.

314) Εκ των ανωτέρω όρων συνάγονται, περαιτέρω, τα ίδια συμπεράσματα ως προς την απαγόρευση των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ δικαιοδόχων - μελών του συστήματος επιλεκτικής διανομής της ΝΕΟSET, όπως αυτά που εξήχθησαν για τις συμβάσεις τύπου Α και Β (ανωτέρω υπό Ενότητες VI.9.2.1 και VI.9.2.2). Παρά το γεγονός ότι ο σχετικός όρος (8/8α) τροποποιήθηκε σε σχέση με τις συμβάσεις τύπου Α και δεν συμπεριλαμβάνει ρητή συμβατική υποχρέωση των δικαιοδόχων να μην πωλούν σε εμπόρους, εν τούτοις, εκ των όρων ότι ο δικαιοδόχος επιτρέπεται στο δικαιοδόχο «να πωλεί μόνο σε τελικούς χρήστες - καταναλωτές» (οι οποίοι θα προσέρχονται στο κατάστημα για την αγορά των προϊόντων) και ότι ο δικαιοδόχος θα εργάζεται με προϊόντα που θα προμηθεύεται αποκλειστικά από την εταιρία, συνάγεται ότι η επιβαλλόμενη από το δικαιοπάροχο υποχρέωση εμπίπτει στην απαγόρευση του ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμού (περίπτωση 4 δ’ του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες) που αφορά τον περιορισμό των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ εξουσιοδοτημένων διανομέων στο πλαίσιο ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής. Συνεπώς, ο όρος αυτός δεν διαφοροποιείται επί της ουσίας από τον αντίστοιχο της Σύμβασης Τύπου Α και Β. Ως εκ τούτου κρίνεται ότι και στις συμβάσεις τύπου Γ επιτρέπονται οι πωλήσεις μόνο εφόσον απευθύνονται προς τελικούς χρήστες, και άρα αποκλείονται οι πωλήσεις προς τους εμπόρους (χωρίς να γίνεται διάκριση μεταξύ των διανομέων - δικαιοδόχων του δικτύου της ΝΕΟSET και των εμπόρων εκτός συστήματος). Με βάση τα ανωτέρω, και στις συμβάσεις Τύπου Γ (όπως και στις συμβάσεις Τύπου Α και Β) υπάρχει απαγόρευση ενεργητικών και παθητικών πωλήσεων σε εμπόρους, ήτοι ρήτρα αποκλειστικής προμήθειας με παράλληλη απαγόρευση δραστηριοποίησης σε επίπεδο χονδρικής η οποία έχει ως συνέπεια την αδυναμία των μελών του συστήματος δικαιόχρησης να προβαίνουν σε αμοιβαίες προμήθειες (άρθρο 4 στοιχείο δ’ ΚΑΚ)[353]. Ωστόσο, οι προμήθειες μεταξύ δικαιοδόχων θα έπρεπε να είναι ελεύθερες σε σύστημα επιλεκτικής διανομής, όπως εν προκειμένω, (υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με την εξαίρεση του στοιχείου iii) του άρθρου 4β) του Κανονισμού Απαλλαγής κατά Κατηγορίες, η απαλλαγή του ΚΑΚ δεν ισχύει για τον περιορισμό όσον αφορά την περιοχή στην οποία ένας αγοραστής δύναται να πωλεί τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, εκτός αν πρόκειται για περιορισμό των πωλήσεων από τα μέλη επιλεκτικού συστήματος διανομής σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς στη συγκεκριμένη περιοχή εντός της οποίας ο προμηθευτής εφαρμόζει το σύστημα αυτό[354]).

315) Περαιτέρω, η ΝΕΟSET διατηρεί το δικαίωμα να διενεργεί ελέγχους για να εξακριβώσει εάν οι δικαιοδόχοι τηρούν την απαγόρευση. Καθώς η διατύπωση των σχετικών όρων δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά, ισχύουν τα ίδια συμπεράσματα που αποτυπώνονται ανωτέρω για τις συμβάσεις τύπου Α και Β (ανωτέρω υπό Ενότητες VI.9.2.1 και VI.9.2.2).

316) Όπως εκτίθεται ανωτέρω, για τη στοιχειοθέτηση της παρούσας, εξ αντικειμένου παράβασης, δεν απαιτείται να εξεταστεί η τυχόν επιχειρηματική πρακτική των αντισυμβαλλόμενων μερών (της ΝΕΟSET και των εκάστοτε δικαιοδόχων). Σημειώνεται ωστόσο ότι από τα προσκομιζόμενα στοιχεία που αφορούν την εφαρμογή στην πράξη των υπό εξέταση πρακτικών και δη από τα τιμολόγια που προσκόμισε ενδεικτικά η καταγγελλόμενη προκύπτει ότι υπήρχε δυνατότητα αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων[355]. Το παραπάνω συμπέρασμα επιβεβαιώνει και η απόφαση ΠολΠρΑθ 297/2014, κατά τα προεκτεθέντα.

317) Συμπερασματικά, οι ως άνω αναλυόμενοι συμβατικοί όροι συνιστούν - λόγω του περιεχομένου τους - περιορισμό των διασταυρούμενων πωλήσεων (αμοιβαίων προμηθειών) μεταξύ εξουσιοδοτημένων διανομέων στο πλαίσιο συστήματος επιλεκτικής διανομής - των μελών του δικτύου δικαιόχρησης της ΝΕΟSET - και περιορισμό των ενεργητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες και, συνεπώς, παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (ιδιαίτερης σοβαρότητας εξ αντικειμένου περιορισμοί του ανταγωνισμού). Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται τόσο από μεμονωμένους όρους της σύμβασης δικαιόχρησης όσο και από τη συσχέτιση του συνόλου των προαναφερθέντων συμβατικών όρων και τη συνδυαστική τους ανάγνωση και ερμηνεία.

VI.9.2.4 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΥΧΟΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ - DE FACTO ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΔΟΧΩΝ

318) Όπως προαναφέρθηκε, σε περίπτωση που το αντικείμενο της συμφωνίας στοχεύει στον περιορισμό του ανταγωνισμού, η συμφωνία εμπίπτει στην απαγόρευση της διάταξης του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και του άρθρου 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ άνευ ετέρου. Συνεπώς, η εκτίμηση των συγκεκριμένων αποτελεσμάτων μιας συμφωνίας παρέλκει, όταν προκύπτει ότι αυτή έχει ως σκοπό την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού (βλ. και ανωτέρω, με παραπομπές σε πάγια σχετική νομολογία).

319) Με βάση τα στοιχεία του φακέλου και από μαρτυρικές καταθέσεις κατά τη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής, προκύπτει ότι, στην πράξη, οι δικαιοδόχοι προμηθεύονταν - σε συγκριτικά περιορισμένο βαθμό - ορισμένα προϊόντα από άλλους δικαιοδόχους του δικτύου δικαιόχρησης ΝΕΟSET, ιδίως σε περιπτώσεις έλλειψης[356]. Όπως προεκτέθηκε, τούτο δεν αποκλείει να αναπτύχθηκαν, μερικώς τουλάχιστον, αποτελέσματα στην αγορά από την επίμαχη περιοριστική του ανταγωνισμού ρήτρα, η οποία ήταν συμβατικώς προβλεπόμενη. Εντούτοις, δεν προέκυψαν επαρκώς κατά νόμο στοιχεία

[353] Βλ. ενδεικτικά ΕΑ 495/2010, παρ, 68 και 134 επ.

[354] Ή όπου ο προμηθευτής δεν πωλεί ακόμη τα συμβατικά προϊόντα. Βλ. Κανονισμό (ΕΕ) 330/2010 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Κάθετους Περιορισμούς.

[355] Βλ. επόμενη ενότητα VI.9.2.4.

[356] Η (περιορισμένη) δυνατότητα αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ δικαιοδόχων αναφέρθηκε τόσο από την καταγγελλόμενη εταιρία η οποία και προσκόμισε σχετικά παραστατικά, όσο και από το μάρτυρα […] (βλ. σελ. 33 των απομαγνητοφωνημένων πρακτικών της 58ης Συνεδρίασης της 28.09.2015).

αναφορικά με το εύρος εφαρμογής των σχετικών συμβατικών ρητρών, ούτε και αναφορικά με τα βλαπτικά τους αποτελέσματα, στην πράξη.

Συμπερασματικές παρατηρήσεις

320) Στην κρινόμενη υπόθεση, αφενός, η ρήτρα περιορισμού των ενεργητικών πωλήσεων προς τελικούς χρήστες - καταναλωτές προκύπτει άνευ ετέρου συμβατικά και δεν δύναται να αμφισβητηθεί, ανεξαρτήτως του αν εφαρμόστηκε στην πράξη, και αφετέρου, η σαφής και ρητή διατύπωση των σχετικών συμβατικών όρων, καθώς και η συνδυαστική τους ανάγνωση και ερμηνεία, παραπέμπει ευθέως στον περιορισμό, σε κάθε περίπτωση, των αμοιβαίων προμηθειών (διασταυρούμενων πωλήσεων) μεταξύ δικαιοδόχων εντός του δικτύου επιλεκτικής διανομής της ΝΕΟΣΕΤ, ανεξαρτήτως των ισχυρισμών της καταγγελλόμενης περί διαφορετικής ερμηνείας των ρητρών αυτών ή των λόγων που επικαλείται προκειμένου να τις δικαιολογήσει. Συναφώς, οι συμβατικοί αυτοί όροι είναι ρητοί κατά περιεχόμενο, και δεν καταλείπουν αμφιβολία ότι, στην προκειμένη περίπτωση, η επιλεκτική διανομή συνδυάζεται με κάθετους περιορισμούς που αποσκοπούν στο να εξαναγκάσουν διανομείς να μην προβαίνουν σε ενεργητικές πωλήσεις προς τελικούς χρήστες - καταναλωτές και να προμηθεύονται τα συμβατικά προϊόντα αποκλειστικά από συγκεκριμένη πηγή, και συγκεκριμένα, με υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειας από την ίδια τη δικαιοπάροχο ΝΕΟΣΕΤ, κατά παράβαση των κείμενων εθνικών και ενωσιακών διατάξεων.

321) Κατά την ομόφωνη κρίση των μελών του Τμήματος της Επιτροπής, συνεπώς, εκ των ανωτέρω συμβατικών όρων για την υπό εξέταση περίοδο, η οποία εκτείνεται σε δέκα τρία χρόνια, επτά μήνες και δέκα οκτώ ημέρες, ήτοι από τις 12.4.2000, ημερομηνία έναρξης ισχύος της πρώτης σύμβασης τύπου Α, έως και τη 01.12.2013, ημερομηνία λύσης της τελευταίας σύμβασης του δικτύου δικαιόχρησης[357], συνάγεται με σαφήνεια ότι οι ως άνω όροι, στους Τύπους Α, Β και Γ της σύμβασης, αποσκοπούν ευθέως στον περιορισμό των ενεργητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες - καταναλωτές και στον περιορισμό των αμοιβαίων προμηθειών (ο οποίος περιλαμβάνει τόσο τις ενεργητικές όσο και τις παθητικές πωλήσεις) μεταξύ των δικαιοδόχων - διανομέων στο πλαίσιο του εξεταζόμενου συστήματος επιλεκτικής διανομής - περιορισμοί που θεωρούνται ιδιαίτερης σοβαρότητας κατά τα προαναφερθέντα. Τέλος, σε σχέση με την πιθανή δικαιολόγηση των πρακτικών, κατά την κρίση του Τμήματος της Επιτροπής, σε κάθε περίπτωση, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, η καταγγελλόμενη θα μπορούσε να διασφαλίσει τη λειτουργία του δικτύου franchise της και με εναλλακτικούς, λιγότερο περιοριστικούς του ανταγωνισμού, τρόπους, ενώ οπωσδήποτε δεν θα έπρεπε να αποθαρρύνονται οι ενεργητικές πωλήσεις προς καταναλωτές και οι αμοιβαίες προμήθειες μεταξύ εξουσιοδοτημένων διανομέων ενός δικτύου κατά τα προεκτεθέντα. Η δέσμευση περί πραγματοποίησης μόνο λιανικών πωλήσεων γίνεται παγίως δεκτό ότι δεν είναι αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία του δικτύου. Και τούτο, διότι οι διασταυρούμενες αυτές πωλήσεις από επιλεγμένα μέλη εντός του συστήματος επιλεκτικής διανομής δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πλήττουν την ομαλή λειτουργία του συστήματος αυτού. Άλλωστε, ακόμη και με την εκδοχή ότι υπήρχε από μέρους της ΝΕΟΣΕΤ επιδίωξη διασφάλισης τέτοιας ομαλής λειτουργίας, δεν αναιρείται ο αντι-ανταγωνιστικός σκοπός των σχετικών ρυθμίσεων. Όπως προαναφέρθηκε, μια σύμπραξη δύναται να συνιστά εξ αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού, ακόμη και στην περίπτωση που εξυπηρετεί και άλλους σκοπούς. Σε κάθε περίπτωση, οι οριζόμενες στο άρθρο 4 του Κανονισμού ασφαλιστικές δικλείδες έχουν κριθεί αναγκαίες από το νομοθέτη για την προστασία του ανταγωνισμού εντός του οριοθετημένου συστήματος, καθώς και την άμβλυνση τυχόν πρακτικών διακριτικής μεταχείρισης.

VI.10 ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΠΑΡ. 3 του ν. 703/1977 ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΠΑΡ. 3 ΤΟΥ ν. 3959/2011

VI.10.1 Γενικό πλαίσιο

322) Στο παρόν τμήμα εξετάζεται η δυνατότητα χορήγησης ατομικής απαλλαγής. Όπως προαναφέρθηκε, η χορήγηση ομαδικής απαλλαγής δεν είναι δυνατή εν προκειμένω, καθώς ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης, ο περιορισμός των ενεργητικών πωλήσεων προς τους καταναλωτές άλλων αποκλειστικώς παραχωρηθεισών γεωγραφικών περιοχών καθώς και ο περιορισμός αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των ίδιων των δικαιοδόχων συνιστούν ιδιαίτερα σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού, μη απαλλασσόμενους βάσει του άρθρου 4 των Κανονισμών απαλλαγής. Η συμπερίληψη δε ιδιαίτερα σοβαρών περιορισμών του ανταγωνισμού σε μια κάθετη συμφωνία, συνεπάγεται την αδυναμία χορήγησης ομαδικής απαλλαγής για το σύνολο της κάθετης συμφωνίας και όχι μόνο για τους επίμαχους προβληματικούς όρους[358].

[357] Με την εταιρία […] Βλ. Παράρτημα Ι Πίνακα 6.
Ως προς τον υπολογισμό της διάρκειας της παράβασης, βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τα πρόστιμα, ό.π., παρ. 24, όπου ορίζεται ότι: «Για να ληφθεί πλήρως υπόψη η διάρκεια της συμμετοχής κάθε επιχείρησης στην παράβαση, το ποσό που θα καθορίζεται σε συνάρτηση με την αξία των πωλήσεων (βλέπε παραπάνω τα σημεία 20 έως 23) θα πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό των ετών συμμετοχής στην παράβαση. Περίοδοι μικρότερες του ενός εξαμήνου θα υπολογίζονται ως μισό έτος· περίοδοι που θα υπερβαίνουν το εξάμηνο αλλά θα είναι μικρότερες του έτους θα υπολογίζονται ως ένα πλήρες έτος».

[358] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 46, Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 47.
Ο κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες απαλλάσσει τις κάθετες συμφωνίες υπό τον όρο ότι δεν περιλαμβάνουν κανέναν ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμό από τους αναφερόμενους στο άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού, ή ότι δεν εφαρμόζονται τέτοιου είδους περιορισμοί σε συνδυασμό με την κάθετη συμφωνία. Εάν υφίσταται ένας ή περισσότεροι ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμοί, ολόκληρη η κάθετη συμφωνία στερείται του ευεργετήματος του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες. Δεν υπάρχει δυνατότητα διαχωρισμού για τους ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμούς. Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 66, Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 70.

323) Η ύπαρξη περιορισμών ιδιαίτερης σοβαρότητας σε μια συμφωνία καθιστά πάντως πολύ δύσκολη στην πράξη και την επίκληση ατομικής απαλλαγής με βάση το άρθρο 1 παρ. 3 ν. 703/1977, δεδομένου ότι οι εν λόγω περιορισμοί θεωρούνται κατά κανόνα ιδιαίτερα βλαπτικοί για τον ανταγωνισμό. Ωστόσο οι επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να αποδείξουν την ύπαρξη θετικών συνεπειών για τον ανταγωνισμό βάσει του άρθρου 1 παρ. 3 ν. 703/1977 σε μια συγκεκριμένη περίπτωση[359].

324) Η εξαίρεση του άρθρου 1 παρ. 3 ν. 703/1977 (ατομική απαλλαγή) υπόκειται σε τέσσερις προϋποθέσεις, δύο θετικές και δύο αρνητικές:

α) η συμφωνία πρέπει να συμβάλλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής - οικονομικής προόδου,

β) πρέπει να εξασφαλίζει δίκαιο τμήμα στους καταναλωτές από το όφελος που προκύπτει,

γ) οι περιορισμοί πρέπει να είναι απαραίτητοι για την επίτευξη των στόχων αυτών και

δ) η συμφωνία δεν πρέπει να παρέχει στα μέρη τη δυνατότητα κατάργησης του ανταγωνισμού.

325) Οι τέσσερις προϋποθέσεις του άρθρου 1 παρ. 3 ν. 703/1977 είναι σωρευτικές, και πρέπει να πληρούνται όλες για να έχει εφαρμογή η απαλλαγή[360]. Η απαρίθμηση των εν λόγω προϋποθέσεων είναι εξαντλητική[361].

326) Σε περίπτωση εξέτασης μίας συμφωνίας σε ατομική βάση από την Επιτροπή, η τελευταία φέρει το βάρος απόδειξης ότι η εν λόγω συμφωνία παραβιάζει το άρθρο 1 ν. 703/1977. Ακολούθως, εφόσον αποδειχθεί ο αντιανταγωνιστικός χαρακτήρας της συμφωνίας, η καταγγελλόμενη επιχείρηση (που επικαλείται το ευεργέτημα της απαλλαγής) φέρει και το βάρος απόδειξης ότι πληρούνται οι προαναφερόμενες σωρευτικές προϋποθέσεις[362, 363]. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνονται υπόψη μόνο αντικειμενικά πλεονεκτήματα, πράγμα που σημαίνει ότι η τυχόν επικαλούμενη βελτίωση της αποτελεσματικότητας δεν εκτιμάται με βάση την υποκειμενική άποψη των μερών[364].

327) Αναλυτικότερα, το άρθρο 1 παράγραφος 3 του ν. 703/1977 δεν αποκλείει a priori ορισμένα είδη συμφωνιών από το πεδίο εφαρμογής του. Κατ’ αρχάς καλύπτονται από την απαλλαγή όλες οι περιοριστικές συμφωνίες που πληρούν τις τέσσερις προϋποθέσεις του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 703/1977. Ωστόσο, κατά τα προεκτεθέντα, οι σοβαροί περιορισμοί του ανταγωνισμού δεν είναι πιθανόν να πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 1 παράγραφος 3. Οι συμφωνίες του είδους αυτού, κατά κανόνα δεν πληρούν (τουλάχιστον) τις δύο πρώτες προϋποθέσεις του άρθρου 1 παρ. 3 ν. 703/1977. Δεν δημιουργούν αντικειμενικά οικονομικά πλεονεκτήματα ούτε προσπορίζουν οφέλη στους καταναλωτές. Επιπλέον, αυτά τα είδη συμφωνιών συνήθως δεν πληρούν το κριτήριο του απαραίτητου χαρακτήρα βάσει της τρίτης προϋπόθεσης[365]. Σύμφωνα με τις νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Κάθετους Περιορισμούς (παρ. 47 επ.[366]), στον Κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες απαριθμούνται στο άρθρο 4 οι περιορισμοί ιδιαίτερης σοβαρότητας που συνεπάγονται αποκλεισμό της όλης κάθετης συμφωνίας από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες[367].

328) Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 21 ν. 703/1977 [Γνωστοποιήσεις συμπράξεων][368]: «1. Οι προβλεπόμενες στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 συμφωνίες, αποφάσεις και περιπτώσεις εναρμονισμένης πρακτικής πρέπει να

[359] Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 106-109, 223 επ., και παρ. 47. Σε περίπτωση που οι επιχειρήσεις τεκμηριώσουν ότι η πιθανή βελτίωση της αποτελεσματικότητας προκύπτει από την εισαγωγή του ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμού στη συμφωνία και αποδείξουν ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του άρθρου 101 παράγραφος 3, η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να αξιολογήσει πραγματικά τις ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες στον ανταγωνισμό προτού αποφανθεί οριστικά κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 101 παράγραφος 3. Μολονότι, από νομική άποψη, πρόκειται για δύο αυτοτελή στάδια, μπορεί στην πράξη να αποτελούν διαδραστική διαδικασία, με την οποία τα μέρη και η Επιτροπή ενισχύουν και βελτιώνουν σε διάφορα στάδια τα αντίστοιχα επιχειρήματά τους.

Σε σχέση με το πλαίσιο της ανάλυσης για την εφαρμογή των κανόνων σε ατομικές περιπτώσεις, βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 96 επ. Ειδικότερα, την εφαρμογή ορισμένων κάθετων περιορισμών θα μπορούσε να δικαιολογήσει το άνοιγμα ή διείσδυση ενός προμηθευτή σε νέες αγορές, στο πλαίσιο του οποίου παρέχεται γεωγραφική προστασία σε έναν διανομέα ώστε να μπορέσει να αποσβέσει το κόστος των επενδύσεων, χρεώνοντας προσωρινά υψηλότερες τιμές, ή η επίλυση του προβλήματος του παρασιτισμού, όταν ένας διανομέας διέπει ανέξοδα τα οφέλη από τις προσπάθειες προώθησης κάποιου άλλου διανομέα, πρόβλημα στην αποφυγή του οποίου συμβάλλουν η αποκλειστική διανομή ή παρόμοιοι περιορισμοί.

[360] Βλ. άρθρο 1 παρ. 3 ν. 703/1977, όπου ορίζεται ότι «Συμφωνίες, αποφάσεις και περιπτώσεις εναρμονισμένης πρακτικής ή κατηγορίες αυτών, που εμπίπτουν στην παράγραφο του 1 του παρόντος άρθρου είναι εν όλω ή εν μέρει ισχυρές, εφόσον πληρούν αθροιστικά τις πιο κάτω προϋποθέσεις: …» Παρεμφερές περιεχόμενο έχει και το άρθρο 1 παρ. 3 του ν. 3959/2011.

[361] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης, ό.π., παρ. 42 και εκεί αναφερόμενη νομολογία.

[362] Βλ. άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003, καθώς και Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 62.

[363] Βλ. ενδεικτικά ΔΕφΑθ 559/2010, σκ. 18, ΔΕφΑθ 2891/2009, σκ. 19, καθώς και ΔΕφΑθ 2803/2011, σκ. 17, όπου και παραπομπές σε πάγια ενωσιακή νομολογία.

[364] Βλ. ΕΑ 495/VI/2010, σκ. 156 και 580/VII/2013 σκ. 159, καθώς και Κατευθυντήριες Γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 3 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 49.

[365] Κατευθυντήριες Γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 παρ.3 της Συνθήκης παρ. 46, 79. Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 96.

[366] Βλ. και Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς παρ. 46 επ.

[367] Αυτή η απαρίθμηση περιορισμών ιδιαίτερης σοβαρότητας ισχύει για τις κάθετες συμφωνίες που αφορούν συναλλαγές εντός της Ένωσης. Για τις κάθετες συμφωνίες που αφορούν εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή (επαν)εισαγωγές στην Ένωση, βλ. ΔΕΚ C-306/96 Javico κατά Yves Saint Laurent, Συλλ. 1998, σελ. I-1983, σκ. 20.

[368] Άρθρο 5 παρ. 2 ν. 2296/1995, όπως συμπληρώθηκε με τα άρθρα 1 παρ. 24 ν. 2837/2000, 26 και 34 ν. 3373/2005 και 21, 28 παρ. 7 και 38 παρ. 1 ν. 3784/2009.

γνωστοποιούνται από τις συμπράττουσες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη σύναψη, λήψη ή τέλεσή τους. Τα στοιχεία που οφείλουν να γνωστοποιούν οι επιχειρήσεις είναι τα εξής: α) την ταυτότητα των επιχειρήσεων, β) το αντικείμενο της σύμπραξης, γ) την αγορά που αφορά η σύμπραξη, δ) το χρόνο σύναψης και ε) τη διάρκειά της[369]. 2. Παράλειψη της γνωστοποίησης συνεπάγεται εις βάρος της καθεμίας των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, οι οποίες συμπράττουν και παρέλειψαν τη γνωστοποίηση: α) οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3[370]. β) επιβολή προστίμου ύψους τουλάχιστον δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ μέχρι δέκα τοις εκατό (10%) των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή προηγούμενης της παράβασης χρήσης». Η περίπτωση α' του ως άνω άρθρου 21 παρ. 2 καταργήθηκε με το άρθρο 28 παρ. 7 ν. 3784/2009.

Υπαγωγή στην κρινόμενη απόφαση

VI.10.2 Ως προς τη γνωστοποίηση των συμβάσεων

329) Κατ' αρχάς, σχετικά με τις συμβάσεις οι οποίες αξιολογούνται, κατά τα ανωτέρω, βάσει του ν. 703/1977, σημειώνεται ότι η NEOSET δεν είχε προβεί σε γνωστοποίησή τους μέχρι και το 2008. [...][371] [..].

330) [...][372 373]. [...]

331) Ενόψει των ανωτέρω διαπιστώνεται ότι οι υπό κρίση συμβάσεις δεν γνωστοποιήθηκαν στην ΕΑ. Η παράλειψη γνωστοποίησης των αντίστοιχων ανωτέρω συμβάσεων προβλεπόταν ότι συνεπάγεται την οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 703/1977[374]. Ωστόσο, η σχετική διάταξη που προέβλεπε την αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 703/1977 καταργήθηκε την 7.9.2009[375], βάσει του

[369] Η παρ. 1 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 21 ν. 3784/2009. Η προηγούμενη διάταξη είχε ως εξής: «1. Οι προβλεπόμενες στο άρθρο 1 παρ. 1 συμφωνίες, αποφάσεις και περιπτώσεις εναρμονισμένης πρακτικής πρέπει να γνωστοποιούνται από τις συμπράττουσες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη σύναψη, λήψη ή τέλεσή τους».
Το διάστημα 2000-2005 ίσχυαν οι εξής διατάξεις (παρ. 3 και 4 του άρθρου 21 του ν. 703/1977): Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 703/1977 η υποχρέωση γνωστοποίησης της παραγράφου 1 δεν ίσχυε για συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές, όταν: (α) αυτές συνάπτονταν μεταξύ δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων, η καθεμία από τις οποίες δραστηριοποιείτο για τους σκοπούς της συμφωνίας σε διαφορετικό στάδιο της αλυσίδας παραγωγής ή διανομής και αφορούσαν τους όρους, με τους οποίους τα μέρη προμηθεύονταν ή πωλούσαν ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες, και (β) συμμετείχαν μόνο δύο επιχειρήσεις και οι συμφωνίες αυτές απλώς επέβαλλαν στον αποκτώντα ή στον χρήστη δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας ή στον εκ συμβάσεως εκδοχέα ή δικαιούχο άδειας εκμετάλλευσης μεθόδων κατασκευής ή γνώσεων σχετικών με τη χρησιμοποίηση και εφαρμογή βιομηχανικής τεχνικής, περιορισμούς στην άσκηση των δικαιωμάτων αυτών. Εντούτοις, σε κάθε περίπτωση ακόμη και στις περιπτώσεις αυτές η δυνατότητα χορήγησης απαλλαγής κατά το άρθρο 1 παρ. 3 προϋπέθετε γνωστοποίησή τους στην ΕΑ (σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 21 του ν. 703/1977 η οποία προέβλεπε ότι: «Η δυνατότητα χορήγησης απαλλαγής κατά το άρθρο 1 παρ. 3 σε συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές της προηγούμενης παραγράφου προϋποθέτει γνωστοποίηση τους στην Επιτροπή Ανταγωνισμού. Ο χρόνος έναρξης της κατ' άρθρο 1 παρ. 3 απόφασης μπορεί να είναι προγενέστερος του χρόνου γνωστοποίησης των συμφωνιών ή εναρμονισμένων πρακτικών αυτών».
Οι παρ. 3 και 4,οι οποίες είχαν προστεθεί με την παρ. 24 άρθρ. 1 ν. 2837/2000 καταργήθηκαν με το άρθρο 34 ν. 3373/2005, με έναρξη ισχύος την 2.8.2005 (οπότε και δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο ν. 3373/2005, ΦΕΚ Α 188/2.8.2005).
Κατά συνέπεια, για τις συναφθείσες πριν την 2.8.2005 συμβάσεις, η παράλειψη γνωστοποίησής τους συνεπάγεται οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3 ν. 703/1977. Για τις συναφθείσες μετά την 2.8.2005 συμβάσεις, η παράλειψη γνωστοποίησης συνεπάγεται εις βάρος καθεμιάς εκ των επιχειρήσεων, οι οποίες συμπράττουν και παράλειψαν τη γνωστοποίησή αφενός μεν οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3 ν. 703/1977, αφετέρου δε και επιβολή προστίμου λόγω μη γνωστοποίησης. Επισημαίνεται δε ότι στην από 3/1/2006 ανακοίνωσή της ΕΑ αναφέρεται ότι «Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σχετικά με την εφαρμογή των παρ. 11 και 12 του άρθρου 33 του ν. 3373/2005, ανακοινώνει ότι θα θεωρήσει ως προσήκουσες και σύννομες τις γνωστοποιήσεις που θα γίνουν προς τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού καθέτων συμφωνιών ή εναρμονισμένων πρακτικών, οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 1 παρ. 24 του νόμου 2837/2000, είχαν καταρτιστεί ή συναφθεί προ της 2.8.2005 (ημερομηνία ισχύος του ν. 3373/2005) και εξακολουθούν να βρίσκονται σε ισχύ». Βλ. ΕΑ 395/V/2008, σελ. 34 επ.

[370] Η περίπτωση α' καταργήθηκε με το άρθρο 28 παρ. 7 ν. 3784/2009 χωρίς να αναριθμηθεί η επόμενη περίπτωση.

[371] Με αριθμ. πρωτ. 8891/11.12.2009. Η εν λόγω σύμβαση ήταν αορίστου χρόνου, με έναρξη ισχύος από τις 18.12.2009.

[372] [...]

[373] Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23 ν. 3784/2009 (Συνέπειες γνωστοποίησης), διάταξη που αντικατέστησε το άρθρο 23 ν. 3373/2005 (το οποίο είχε αντικαταστήσει το άρθρο 23 ν. 703/1977), η γνωστοποίηση σύμβασης, σύμπραξης ή πρακτικής που γίνεται κατά το άρθρο 21 δεν έχει ως αποτέλεσμα την υποχρεωτική εξέτασή της από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, αλλά η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να διεξάγει έρευνα για συγκεκριμένη γνωστοποίηση οποτεδήποτε είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας (βλ. και άρθρο 23 ν. 3373/2005). Βλ. σχετικά απόφαση ΕΑ 519/2011, παρ. 96 επ.

[374] Βλ. παρ. 2 εδ. α του άρθρου 21 του ν. 703/1977, η οποία προβλέπει ότι: «2. Παράλειψη της γνωστοποίησης συνεπάγεται εις βάρος της καθεμίας των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, οι οποίες συμπράττουν και παρέλειψαν τη γνωστοποίηση: α) οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3». Πέραν της οριστικής αδυναμίας εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 703/1977, προκειμένου για συμβάσεις μετά την 2.8.2005, προβλεπόταν και η επιπλέον δυνατότητα επιβολής προστίμου.

[375] Το εν λόγω εδάφιο α της παραγράφου 2 του άρθρου 21 του ν. 703/1977 καταργήθηκε δυνάμει του άρθρου 28 παρ. 7 ν. 3784/2009 «Αναθεώρηση Διατάξεων του ν. 703/1977 περί Ανταγωνισμού κ.ά. διατάξεις», ΦΕΚ Α΄ 137/7.8.2009, ο οποίος ετέθη σε ισχύ την 7.9.2009.
Σύμφωνα με το άρθρο 38 και 39 αυτού: Άρθρο 38 - Μεταβατικές και τελικές διατάξεις
«1. Γνωστοποιήσεις οι οποίες έχουν γίνει σύμφωνα με τα άρθρα 4α και 21 του ν. 703/1977, πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος, υπάγονται στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου.
2. Γνωστοποιήσεις οι οποίες έχουν γίνει σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν. 703/1977, πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, δεν υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.
3. Για υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου,

ν. 3784/2009, με τον οποίο εξάλλου προβλέφθηκε ότι κάθε άλλη υπόθεση που εκκρεμεί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού και για την οποία δεν έχει εκδοθεί απόφαση διέπεται από τις διατάξεις του. Ενόψει των ανωτέρω, στην υπό κρίση περίπτωση έχει καταργηθεί και δεν εφαρμόζεται η διάταξη που προέβλεπε ότι η παράλειψη γνωστοποίησης των αντιστοίχων ανωτέρω συμβάσεων συνεπάγεται οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977.

332) Πέραν τούτου, με το άρθρο 51 του ν. 3959/2011, από την έναρξη ισχύος του καταργήθηκε ο ν. 703/1977 και κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου και στις διατάξεις του ν. 3959/2011 δεν περιλαμβάνεται καμία ρύθμιση για την αντιμετώπιση των ανωτέρω αναφερομένων περιπτώσεων γνωστοποιήσεων. Έτσι, αναφορικά με την παράλειψη γνωστοποίησης των συμβάσεων που έχουν συναφθεί μετά την 02.08.2005 εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας που συνεπάγεται την επιβολή προστίμου σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 703/1977, οι προβλεπόμενες στο άρθρο 21 του ν. 703/1977 ρυθμίσεις απαλείφθηκαν στο σύνολο της ελληνικής νομοθεσίας και δεν εμφανίζονται σήμερα σε οποιοδήποτε νομοθετικό κείμενο. Δεδομένης επιπλέον, πέραν της ρητής διάταξης, και της νομολογίας περί της αναδρομικής εφαρμογής μεταγενέστερης ευνοϊκότερης διάταξης με βάση την οποία καταλογίζεται λιγότερο επιβαρυντική ποινή από αυτήν που καθοριζόταν από διάταξη που ίσχυε κατά το χρόνο της τέλεσης της παράβασης[376], μετά την κατάργηση του άρθρου 21 του ν. 703/1977, δεν υφίσταται το νομικό έρεισμα για τον καταλογισμό παράβασης εκπρόθεσμης γνωστοποίησης.

VI.10.3 Ως προς τον καθορισμό τιμών μεταπώλησης

333) Οι ιδιαίτερα σοβαροί περιορισμοί (όπως, για παράδειγμα, ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης) κατά κανόνα απαγορεύονται και δεν πληρούν τις δύο πρώτες προϋποθέσεις του άρθρου 1 παρ. 3 ν. 703/1977. Συγκεκριμένα, δεν συμβάλλουν στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής - οικονομικής προόδου, δεν δημιουργούν αντικειμενικά οικονομικά πλεονεκτήματα, ούτε προσπορίζουν οφέλη στους καταναλωτές. Επιπλέον, αυτά τα είδη συμφωνιών δεν πληρούν κατά κανόνα το κριτήριο της αναλογικότητας και του απαραίτητου χαρακτήρα για την επίτευξη των στόχων αυτών (τρίτη προϋπόθεση)[377]. Σημειώνεται ότι και η τελευταία προϋπόθεση της εξαίρεσης που προβλέπουν το άρθρο 1 παρ. 3 ν. 703/1977 δεν πληρούται, εάν η συμφωνία καταργεί τον ανταγωνισμό σε μία από τις σημαντικότερες εκφράσεις του και, ιδίως, σε περίπτωση κατάργησης του ανταγωνισμού όσον αφορά στις τιμές[378]. Με βάση τις προαναφερόμενες σκέψεις, οι σχετικοί με τον καθορισμό τιμών μεταπώλησης συμβατικοί όροι δεν πληρούν τις σωρευτικές προϋποθέσεις ατομικής απαλλαγής του άρθρου 1 παρ. 3 ν. 703/1977 ούτε η καθ’ ης προσκόμισε στοιχεία που να αναιρούν το συμπέρασμα αυτό.

VI.10.4 Ως προς την παραχώρηση αποκλειστικής γεωγραφικής περιοχής δραστηριοποίησης έναντι των λοιπών δικαιοδόχων δια της απαγόρευσης διενέργειας ενεργητικών πωλήσεων σε καταναλωτές άλλων γεωγραφικών περιοχών

334) Κατά τα ανωτέρω, προκύπτει συμβατικός περιορισμός των δικαιοδόχων να διενεργούν ενεργητικές πωλήσεις σε καταναλωτές άλλων περιοχών[379]. Ο περιορισμός ενεργητικών πωλήσεων σε γεωγραφικές περιοχές που έχουν παραχωρηθεί αποκλειστικά σε άλλους δικαιοδόχους του δικτύου συγκαταλέγεται στους ιδιαίτερα σοβαρούς εξ αντικειμένου περιορισμούς του ανταγωνισμού, γεγονός που καθιστά ελάχιστα πιθανή την χορήγηση ατομικής εξαίρεσης.

335) Στο υπό εξέταση δίκτυο δικαιόχρησης, δεν αποδεικνύεται ότι ο εν λόγω περιορισμός συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής - οικονομικής προόδου, ούτε ότι δημιουργεί αντικειμενικά οικονομικά πλεονεκτήματα, ή προσπορίζει οφέλη στους καταναλωτές. Επιπλέον, αυτά τα είδη συμφωνιών δεν πληρούν κατά κανόνα το κριτήριο της αναλογικότητας και του απαραίτητου χαρακτήρα για την επίτευξη των στόχων αυτών (τρίτη προϋπόθεση)[380]. Εξάλλου, και η τελευταία προϋπόθεση της εξαίρεσης που προβλέπουν το άρθρο 1 παρ. 3 ν. 703/1977 δεν πληρούται, εάν η συμφωνία καταργεί τον ανταγωνισμό σε μία από τις σημαντικότερες εκφράσεις του.

336) Επιπλέον, πέραν της διαπίστωσης του περιορισμού ενεργητικών πωλήσεων, καταδείχθηκαν και άλλοι ιδιαιτέρως σοβαροί περιορισμοί του ανταγωνισμού υπό το πρίσμα της ισχύος των εν λόγω τύπου συμβάσεων και δη ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης και ο περιορισμός των δικαιοδόχων να διεξάγουν μεταξύ τους διασταυρούμενες πωλήσεις ως προς τα προσφερόμενα προϊόντα.

337) Ως εκ τούτου, με βάση τα ανωτέρω, η σχετική με την απαγόρευση ενεργητικών πωλήσεων συμβατική

το άρθρο 2α του ν. 703/1977 εφαρμόζεται ως είχε προ της καταργήσεως του.

4. Με την επιφύλαξη της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου, μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος, κάθε άλλη υπόθεση που εκκρεμεί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού και για την οποία δεν έχει εκδοθεί απόφαση από αυτή διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου. […]».

Άρθρο 39

«1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου τίθενται σε ισχύ μετά πάροδο τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εξαιρουμένων των διατάξεων των άρθρων 31 έως και 38, οι οποίες τίθενται σε ισχύ από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Διατάξεις που έρχονται σε αντίθεση με τον παρόντα νόμο παύουν να ισχύουν από τη θέση σε ισχύ αυτού».

[376] Βλ. και ΕΔΔΑ απόφαση της 17.09.2009, Scoppola v. Italy, (διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του ΕΔΔΑ: http://hudoc.echr.coe.int/sites/fra/pages/search.aspx?i=001-94135#{%22itemid%22:[%22001-94135%22]}) σκ. 109. Βλ. και κατωτέρω ανάλυση υπό υποσημ. 403 με περαιτέρω παραπομπές σε εθνική και ενωσιακή νομολογία.

[377] Κατευθυντήριες Γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 3, ό.π., παρ. 46.

[378] Κατευθυντήριες Γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 3, ό.π., παρ. 110.

[379] Βλ. ενότητα VI.9.2.

[380] Κατευθυντήριες Γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 3, ό.π., παρ. 46.

ρήτρα που ανευρίσκεται στις νέου τύπου συμβάσεις, πέραν του ότι συνιστά αφ’ εαυτής ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμό του ανταγωνισμού, δεν πληροί τις σωρευτικές προϋποθέσεις ατομικής απαλλαγής του άρθρου 1 παρ. 3 ν. 3959/2011 και εκ του λόγου ότι συνυπάρχει στις εν λόγω συμβάσεις με άλλες ιδιαιτέρως σοβαρές αντιανταγωνιστικές ρήτρες.

VI.10.5 Ως προς τον περιορισμό αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ εξουσιοδοτημένων διανομέων

338) Εν προκειμένω, οι συμβάσεις περιέχουν περιορισμούς που έχουν ως αντικείμενο και πιθανό αποτέλεσμα στρέβλωση του ανταγωνισμού και τον κατακερματισμό της αγοράς, χωρίς να πληρούνται οι άλλες προϋποθέσεις που διέπουν τη χορήγηση ατομικής απαλλαγής.

339) Ο καταναλωτής δεν αποκομίζει κανένα εμφανές όφελος από την υποχρέωση των επίσημων διανομέων-δικαιοδόχων να προμηθεύονται τα προϊόντα των συμβάσεων αποκλειστικά από τη ΝΕΟΣΕΤ, με αποτέλεσμα να αποκλείονται οι προμηθευτές γνήσιων προϊόντων της ΝΕΟΣΕΤ, όπως είναι οι υπόλοιποι επίσημοι δικαιοδόχοι του δικτύου της. Οι εν λόγω διανομείς ενδέχεται να είναι σε θέση να προμηθεύουν (τουλάχιστον κάποια) προϊόντα σε χαμηλότερες τιμές από αυτές που θέτει η καταγγελλόμενη. Συνεπώς, ο εν λόγω περιορισμός μπορεί να περιορίζει τη δυνατότητα να μετακυλιστεί στους καταναλωτές τυχόν χαμηλότερο κόστος αγοράς[381], ενώ ενδέχεται να επιτείνει και πρακτικές διακριτικής μεταχείρισης του δικαιοπάροχου έναντι των δικαιοδόχων.

340) Ειδικότερα, στην περίπτωση των οριοθετημένων συστημάτων επιλεκτικής διανομής (όπως στην κρινόμενη υπόθεση), ο νομοθέτης ανέχεται τον περιορισμό των πωλήσεων από τα μέλη του συστήματος προς μη εξουσιοδοτημένους διανομείς (δηλ. διανομείς εκτός συστήματος), με την προϋπόθεση, ωστόσο, ότι - εντός του συστήματος - επιτρέπονται ελεύθερα οι (ενεργητικές και παθητικές) πωλήσεις μεταξύ των επιλεγμένων διανομέων - μελών του συστήματος, ανεξαρτήτως σε ποιο επίπεδο του εμπορίου δραστηριοποιούνται. Και τούτο, προκειμένου να διασφαλίζεται σε επαρκή βαθμό ο ανταγωνισμός εντός του οριοθετημένου συστήματος, καθώς και να αμβλύνεται το ενδεχόμενο διακριτικής μεταχείρισης από τον εκάστοτε προμηθευτή - δικαιοπάροχου έναντι των διανομέων - δικαιοδόχων. Στην κρινόμενη υπόθεση, οι σχετικοί περιορισμοί ενδέχεται να διευκολύνουν πρακτικές διακρίσεων ως προς τη διαμόρφωση της τιμής (κυρίως σε τοπικό επίπεδο), και να περιορίσουν παράλληλα την ανταγωνιστική ελευθερία των διανομέων - χωρίς να προκύπτει, ως αντιστάθμισμα, κάποιο εμφανές όφελος για τους καταναλωτές[382]. Με βάση τις προαναφερόμενες σκέψεις, οι σχετικοί με τον περιορισμό των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των μελών του δικτύου συμβατικοί όροι δεν πληρούν τις σωρευτικές προϋποθέσεις ατομικής απαλλαγής των άρθρων 1 παρ. 3 ν. 703/1977 και 101 παρ. 3 ΣΛΕΕ.

341) Στην παρούσα υπόθεση επομένως, οι σχετικοί περιορισμοί ενδέχεται να περιορίσουν την ανταγωνιστική ελευθερία των διανομέων - χωρίς να προκύπτει ή να έχει αποδειχθεί, ως αντιστάθμισμα, κάποιο εμφανές όφελος για τους καταναλωτές. Αντίστοιχα ισχύουν και για τους περιορισμούς εξαγωγών. Η επίκληση της ατομικής απαλλαγής με βάση το άρθρο 1 παρ. 3 ν. 703/1977 (νυν άρθρο 1 παρ. 3 ν. 3959/2011) δύσκολα γίνεται δεκτή στην πράξη για τέτοιου είδους συμφωνίες[383]. Η στεγανοποίηση των αγορών, κατ’ αρχήν, είναι πρόδηλη[384]. Οι καταναλωτές εμποδίζονται από το να εκμεταλλευτούν τα πλεονεκτήματα και να επωφεληθούν από τις διαφορές τιμών των προϊόντων που υπάρχουν, είτε μεταξύ των περιοχών του κράτους, είτε μεταξύ των κρατών μελών.

342) Οι σχετικοί με τον περιορισμό των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των μελών του δικτύου και την απαγόρευση εξαγωγών συμβατικοί όροι δεν πληρούν τις σωρευτικές προϋποθέσεις ατομικής απαλλαγής του άρθρου 1 παρ. 3 ν. 703/1977 ούτε η καθ’ ης προσκόμισε στοιχεία που να αναιρούν το συμπέρασμα αυτό.

VI.11 ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΣΧΕΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

343) Η ΔΙΑΜΕΣΟ, μεταξύ άλλων, υποστηρίζει στην καταγγελία της ότι η NEOSET προέβη σε αδικαιολόγητη αλλαγή της εμπορικής και πιστωτικής της πολιτικής έναντι της δικαιοδόχου -και μόνον- απαιτώντας την προεξόφληση τοις μετρητοίς κάθε παραγγελίας με την εκάστοτε παράδοση αυτής, «αρνούμενη παράνομα και καταχρηστικά» να παραδώσει τα προϊόντα που η καταγγέλλουσα είχε παραγγείλει. Στην καταγγελία της υποστηρίζει ότι παρά την αναγραφή του αντιστοίχου όρου στη σύμβαση περί εξόφλησης τοις μετρητοίς, ο εν λόγω όρος είχε τροποποιηθεί [ενν. άτυπα] από την ίδια τη NEOSET, επιτρέποντας την πίστωση με αποστολή επιταγών μέχρι τεσσάρων μηνών από την ημέρα της τιμολόγησης για παραγγελίες κατασκευαστών, ενώ οι παραγγελίες ιδιωτών εξοφλούνταν τοις μετρητοίς με την παράδοση.

344) Σχετικά με την πιστωτική πολιτική η NEOSET απάντησε ότι η συμφωνημένη πιστωτική πολιτική προς όλους τους δικαιοδόχους (συμπεριλαμβανομένης και της καταγγέλλουσας) για την πώληση προς αυτούς των εμπορευμάτων ήταν η εξής:

[381] Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2002/190/ΕΚ, σημείο 210, 94/987/ΕΚ, σημείο 72, 82/367/ΕΚ, σημείο 71, και 98/273/ΕΚ Volkswagen, σημείο 189.

[382] ΕΑ 580/VII/2013, ό.π., παρ. 161, όπου σημειώνεται επιπλέον ότι η αποκλειστική εδαφική προστασία αποτελεί περιορισμό ιδιαίτερης σοβαρότητας που δεν επιφέρει κατά τεκμήριο καμία βελτίωση στη διανομή των προϊόντων. Ακόμη, όμως, και αν θεωρηθεί ότι σχετικοί περιορισμοί συμβάλλουν στη βελτίωση της διανομής των προϊόντων, ο καταναλωτής δεν αποκομίζει κάποιο όφελος. Οι καταναλωτές μπορεί να εμποδίζονται από το να εκμεταλλευτούν τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η εθνική ή ενιαία αγορά και να επωφεληθούν από τις διαφορές τιμών των προϊόντων που υπάρχουν, είτε μεταξύ των περιοχών ενός κράτους μέλους, είτε μεταξύ των κρατών μελών. Παρομοίως, περιορισμοί αμοιβαίων προμηθειών (και εξαγωγικών πωλήσεων) μεταξύ εξουσιοδοτημένων διανομέων δεν συμβάλλουν στη βελτίωση της διανομής των προϊόντων.

[383] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 3 της Συνθήκης [ήδη 101 παρ. 3 ΣΛΕΕ], Ε.Ε. 2004/C 101/08, σημ. 46. Βλ. επίσης ΔΕφΑθ 559/2010, σκ. 18 και ΔΕφΑθ 2891/2009, σκ. 19.

[384] Βλ. Γ. Ι. Μπαμπέτας, Η εμπορική αντιπροσωπεία στο δίκαιο κατά των περιορισμών του ελεύθερου ανταγωνισμού, εκδ. Σάκκουλα, 2003, σελ. 387.

α) για τις παραγγελίες ιδιωτών, εξόφληση του τιμήματος με πίστωση μίας εβδομάδας από την τιμολόγηση τους,

β) για τις παραγγελίες κατασκευαστών κουζινών, εξόφληση με πίστωση τριών (3) μηνών και σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις με πίστωση τεσσάρων (4) μηνών με παράδοση κατά την τιμολόγηση ισόποσης και ισόχρονης επιταγής από τον δικαιοδόχο προς την NEOSET.

345) Κατά την καταγγελλόμενη, αυτή η διαφορά στην περίοδο εξόφλησης είχε συμφωνηθεί καθώς για τις παραγγελίες τους οι κατασκευαστές κουζινών πλήρωναν ομοίως τους δικαιοδόχους με μεταχρονολογημένες επιταγές 3-4 μηνών. Αντιθέτως, για τις παραγγελίες ιδιωτών οι δικαιοδόχοι είχαν ήδη εξοφληθεί μετρητοίς από τους πελάτες πριν την εκτέλεση της παραγγελίας. Επισημαίνει, τέλος, ότι η ανωτέρω περιγραφείσα πιστωτική πολιτική ίσχυε για όλους τους δικαιοδόχους[385].

346) Σε σχέση με τα ανωτέρω καταγγελλόμενα, δεδομένων των στην παρούσα αναλυτικώς εκτιθέμενων περιστάσεων, δεν στοιχειοθετείται στην προκείμενη υπόθεση παράβαση των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού, ενώ, σε κάθε περίπτωση, η Ε.Α. δεν είναι αρμόδια για τον έλεγχο συνδρομής των προϋποθέσεων της διάταξης του άρθρου 2α του ν. 703/1977 (απαγόρευση καταχρηστικής εκμετάλλευσης σχέσης οικονομικής εξάρτησης), που εμπίπτει πλέον στην αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων βάσει του άρθρου 18α του ν. 146/1914 περί αθέμιτου ανταγωνισμού (βλ. ν. 3784/2009).

347) Περαιτέρω, πέραν του άρθρου 2α ν. 703/1977, με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 9251/22.12.2009 καταγγελία της ΔΙΑΜΕΣΟ κατά της NEOSET, καταγγέλλεται παράβαση των διατάξεων των άρθρων 1 παρ. 1 σημ. δ΄ (συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική με αντικείμενο ή αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού, με την εφαρμογή άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, ιδίως την αδικαιολόγητη άρνηση πώλησης, με τρόπο που να δυσχεραίνεται η λειτουργία του ανταγωνισμού).

348) Αναφορικά με την εξέταση της καταγγελλόμενης παράβασης του άρθρου 1 παρ. 1 σημ. δ΄ του ν. 703/1977, δεν προκύπτει ότι οι προσκομισθείσες εκ μέρους της καταγγέλλουσας συμβάσεις δικαιόχρησης, που αποτελούν αντικείμενο εξέτασης στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την αδικαιολόγητη άρνηση πώλησης ή την εφαρμογή άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές. Συνεπώς, η καταγγελλόμενη πρακτική δεν εμπίπτει στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 1 σημ. δ΄ του ν. 703/1977.

[385] Έχει δε προσκομίσει ενδεικτικά την από 1.9.2004 εγκύκλιο που αφορά σε αλλαγή της πιστωτικής πολιτικής της NEOSET σε ό,τι αφορά το χρόνο εξόφλησης των ειδών ροής, στην οποία αναφέρεται ότι οι συνεργάτες/δικαιοδόχοι θα πρέπει να εξοφλούν το υπόλοιπό τους κάθε Δευτέρα και μόνο με κατάθεση μετρητών σε συγκεκριμένες τράπεζες στην περίπτωση πωλήσεων προς ιδιώτες, ενώ επιταγές θα παραλαμβάνονται μόνο στην περίπτωση πωλήσεων προς κατασκευαστές και ολικές ανακαινίσεις εκθέσεων. Σε περίπτωση μη τακτοποίησης του υπολοίπου θα εκδίδεται αυτόματα εντολή αναστολής εκτελέσεως παραγγελίας (Stop Order). Προσκομίζεται επίσης και η από 27.3.2006 εγκύκλιος, που αφορά στην εξόφληση από τους δικαιοδόχους παραγγελιών κατασκευαστών με επιταγή λήξης 90 ημερών.

349) Η ΔΙΑΜΕΣΟ καταγγέλλει, τέλος, τη NEOΣΕΤ σε σχέση με το άρθρο Β, 8δ) της σύμβασης βάσει του οποίου ο δικαιοδόχος υποχρεούται να διαφημίζει με δαπάνη του το κατάστημα και σύμφωνα με το οποίο «Η διαφήμιση, ο τρόπος, το είδος και η έκτασή της θα είναι της συναινέσεως της ΕΤΑΙΡΙΑΣ», αιτιώμενη ότι η ρήτρα είναι διατυπωμένη με αόριστο τρόπο άρα μπορεί να εννοηθεί ότι ο δικαιοπάροχος εγκρίνει όχι μόνο τη διαφήμιση αλλά και τις εκπτώσεις και προσφορές κλπ που προβάλλονται μέσω αυτής, προβαίνοντας έτσι σε έμμεσο καθορισμό τιμών. Περί αυτού, πέραν του ότι δεν έχει προσκομισθεί κανένα στοιχείο, και ούτως η άλλως η παράβαση του καθορισμού τιμών μεταπώλησης έχει εξετασθεί ανωτέρω με βάση συγκεκριμένους όρους της σύμβασης, πρέπει να σημειωθεί ότι η ανάληψη των δαπανών για τη διαφήμιση από το δικαιοδόχο είναι συνήθης όρος στις συμβάσεις δικαιόχρησης ο οποίος δεν απαγορεύεται. Μάλιστα, δεδομένου ότι η διαφήμιση συμβάλλει στον καθορισμό της εικόνας που έχει το κοινό για το διακριτικό γνώρισμα που συμβολίζει το δίκτυο, η ρήτρα που εξαρτά κάθε διαφήμιση του δικαιοδόχου από την έγκριση του δικαιοπαρόχου θεωρείται απαραίτητη για τη διαφύλαξη της ταυτότητας του δικτύου, αρκεί να αναφέρεται στη φύση της διαφήμισης[386].

Ειδικά ως προς τους λόγους διακοπής της συνεργασίας με την καταγγέλλουσα

350) Η ΔΙΑΜΕΣΟ ισχυρίζεται στην καταγγελία της ότι καθ’ όλη τη διάρκεια της συνεργασίας της με την εταιρία NEOSET τηρούσε απόλυτα όλες τις υποχρεώσεις της όπως αυτές προκύπτουν από τη σύμβαση δικαιόχρησης και για τα δύο καταστήματα.

351) Ωστόσο, κατά την καταγγέλλουσα, η πρακτική της δικαιοπαρόχου να αλλάξει αδικαιολόγητα τους όρους της πιστωτικής της πολιτικής έναντι της καταγγέλλουσας δικαιοδόχου και να διακόψει τον εφοδιασμό των δύο καταστημάτων franchise που διατηρούσε η καταγγέλλουσα, οδήγησε την τελευταία στην οικονομική καταστροφή. Η καταγγέλλουσα απέστειλε την από 15.7.2008 Εξώδικη Διαμαρτυρία και Προειδοποίηση Καταγγελίας της Σύμβασης Δικαιόχρησης[387], στην οποία η NEOSET απάντησε με την από 22.7.2008 Εξώδικη Δήλωση - Πρόσκληση[388]. Ενόψει των ανωτέρω, η καταγγέλλουσα «αναγκάστηκε», όπως ισχυρίζεται, να καταγγείλει εκτάκτως τις από 20.7.2000 και 19.4.2002 μεταξύ τους συμβάσεις και προέβη στην εν λόγω καταγγελία με την από 24.7.2008 εξώδικη δήλωσή της. Εν αντιθέσει με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, σε σχετικό ερώτημα για τους λόγους διακοπής συνεργασίας με την εταιρία ΔΙΑΜΕΣΟ, η εταιρία NEOSET ανέφερε ότι η καταγγέλλουσα ήδη από το πρώτο έτος λειτουργίας της πέτυχε πολύ ικανοποιητικά αποτελέσματα και σημείωσε μεγάλο κύκλο εργασιών (το μεγαλύτερο από όλους τους συνερ-

[386] ΔΕΚ C-161/84, Pronuptia de Paris v Schillgalis, Συλλ. 1986, σελ. 353, σκ. 22. Βλ. Bellamy & Child, European Union Law of Competition, 7th edition (V. Rose, D. Bailey, eds), OUP 2013, σ. 495.

[387] Σχετ. 11 της υπ’ αριθμ. πρωτ. 9151/22.12.2009 καταγγελίας.

[388] Σχετ. 12 της υπ’ αριθμ. πρωτ. 9151/22.12.2009 καταγγελίας.

γάτες του δικτύου)[389], για αυτό και ποτέ δεν ενόχλησε τη δικαιοπάροχο με θέματα κερδοφορίας[390].

352) Επιπροσθέτως, η εταιρία NEOSET, προκειμένου να διευκολύνει την καταγγέλλουσα, κατά το πρώτο έτος της συνεργασίας τους (2000-2001) λόγω προϋπαρχόντων ποσών σε διακανονισμό ήδη από το 2000[391], αποφάσισε να τη βοηθήσει στην κερδοφορία της προσφέροντας ειδικό τιμοκατάλογο χονδρικών τιμών προς αυτήν με έκπτωση 25% σε σχέση με τους υπόλοιπους συνεργάτες του δικτύου της καταγγελλόμενης[392].

353) Η καταγγελλόμενη NEOSET απαντάει ότι η συνεργασία της με την καταγγέλλουσα «διεκόπη από δική της πρωτοβουλία προκειμένου να αποφύγει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της, αφού είχε προηγηθεί επανειλημμένη εκ μέρους της παράβαση της συμφωνημένης περιόδου πίστωσης…»[393]. Συγκεκριμένα, η εταιρία NEOSET περιγράφει τα γεγονότα που οδήγησαν στη διακοπή της συνεργασίας ως εξής: «... το καλοκαίρι του 2008 η εταιρεία μας (δηλ. η NEOSET) αντιλήφθηκε ότι υπήρχε αναντιστοιχία μεταξύ των πωλήσεων της καταγγέλλουσας σε κατασκευαστές και των επιταγών, που μας είχε παραδώσει ως κάλυψη της παρεχόμενης πίστωσης. Ο έλεγχος που διενεργήσαμε αποκάλυψε ότι η καταγγέλλουσα «βάπτιζε» αυθαίρετα και κατά σύστημα τις «παραγγελίες της των ιδιωτών» σε «παραγγελίες κατασκευαστών», ώστε αντί να εξοφλεί το τίμημα των παραγγελιών αυτών (των ιδιωτών) εντός εβδομάδας, να εμπίπτει στο ευνοϊκό καθεστώς της τρίμηνης ή τετράμηνης πίστωσης για όλες τις αγορές της ανεξαιρέτως»[394]. Η NEOSET συνεχίζει ότι η αντίθετη στα χρηστά συναλλακτικά ήθη και στα όσα ορίζονται στη μεταξύ τους σύμβαση πρακτική της καταγγέλλουσας, οδήγησε σε χρέος εκ μέρους της καταγγέλλουσας ύψους […] ευρώ το οποίο η τελευταία παρέλειπε «τεχνηέντως» να εξοφλήσει παρόλο που είχε ήδη εισπράξει το ποσό αυτό από τους ιδιώτες πελάτες της, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα[395].

354) Στην ίδια απάντηση η εταιρία NEOSET υποστηρίζει ότι παρά την αντισυμβατική συμπεριφορά της καταγγέλλουσας, η καταγγελλόμενη προσπάθησε να ομαλοποιήσει την κατάσταση ζητώντας από την καταγγέλλουσα να εξοφλήσει σταδιακά το συσσωρευμένο χρέος της. Στο ανεξόφλητο υπόλοιπο είχε προστεθεί ανοικτό υπόλοιπο [...] ευρώ και επομένως τα δύο μέρη συμφώνησαν, σύμφωνα με όσα αναφέρει η καταγγελλόμενη, ότι μέχρι την αποπληρωμή των οφειλών η καταγγέλλουσα θα εξοφλούσε τις τρέχουσες παραγγελίες της τοις μετρητοίς με την παράδοση των προϊόντων[396].

355) Η NEOSET επισημαίνει ότι, σε αντίθεση με τα συμφωνηθέντα, η καταγγέλλουσα, προς αποφυγή της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων της, στις 18.7.2008 κοινοποίησε στη δικαιοπάροχο την από 15.7.2008 εξώδικη δήλωσή της. Επιπροσθέτως, παρέπεμψε πελάτες χονδρικής και λιανικής για την εκτέλεση των παραγγελιών τους (παραγγελίες συνόλου [...] ευρώ), στην ίδια την εταιρία NEOSET. Με την υπ’ αριθμ. 6597/21.10.2011 επιστολή της, η καταγγελλόμενη προσκόμισε τα ιδιωτικά συμφωνητικά με τα οποία η NEOSET ανέλαβε να εκτελέσει τις παραγγελίες πελατών που είχε λάβει η καταγγέλλουσα, αλλά ουδέποτε εκτέλεσε (αν και είχε λάβει προκαταβολές κατά την καταγγελλόμενη) συνολικής αξίας ευρώ [...].

356) Κατά τη δικαιοπάροχο, η καταγγελία της δικαιοδόχου προς την ΕΑ αποσκοπούσε στο να αποφύγει την εξόφληση του εν λόγω χρέους και να αξιώσει τόσο την πλήρη άφεση του ανωτέρω χρέους της, όσο και την καταβολή επιπλέον ποσού τουλάχιστον [...] ευρώ για την εξαγορά της επιχείρησής της ή [...] ευρώ για την αγορά των καταστημάτων της[397].

357) Από τα ανωτέρω καταγγελλόμενα σε σχέση με την καταγγελλόμενη αλλαγή των όρων πιστωτικής πολιτικής της καθ’ ης και τη διακοπή συνεργασίας με την καταγγέλλουσα, δεν στοιχειοθετείται στις συνθήκες

[389] Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε η καταγγελλόμενη με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή της, η καταγγέλλουσα το 2001 πραγματοποίησε κύκλο εργασιών […].

[390] Στο Προσάρτημα Β της από 20.7.2000 Σύμβασης Εμπορικής Συνεργασίας που προσκόμισε η καταγγελλομένη ορίζεται ότι η NEOSET πωλεί, παραχωρεί, μεταβιβάζει και παραδίδει στο Συνεργάτη εμπορεύματα που θα παραδοθούν για τον εξοπλισμό της έκθεσης του καταστήματος στη Λεωφ. Βουλιαγμένης αντί ποσού […] δρχ. Επίσης αναφέρεται ότι η NEOSET ανακαίνισε πλήρως, βελτίωσε και συντήρησε το παραχωρηθέν κατάστημα, δαπανώντας ποσό αξίας […] δρχ. Περαιτέρω, για όλες τις υπηρεσίες που προσφέρει η δικαιοπάροχος και θα συνεχίσει να προσφέρει στο δικαιοδόχο καθ’ όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης καθώς και για το δικαίωμα εισόδου στο σύστημα Franchising συμφωνείται «από κοινού το κατ’ αποκοπή ποσό των […] δραχμών πλέον ΦΠΑ 18%» για το κατάστημα στη Λεωφ. Βουλιαγμένης και «το ποσό των […] δραχμών πλέον ΦΠΑ 18%» για το κατάστημα στα Μελίσσια. Όλα τα ανωτέρω ποσά αθροιζόμενα ανέρχονται σε […] δρχ. συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και ο Συνεργάτης αναλαμβάνει «την υποχρέωση να το εξοφλήσει τοις μετρητοίς τμηματικώς σε 24 μηνιαίες δόσεις των […] δρχ. κάθε δόση αρχής γενομένης από 1.8.2002».

[391] Κατά τα εκτεθέντα στην προηγούμενη παράγραφο.

[392] Τον εν λόγω τιμοκατάλογο (υπ’ αριθμ. 455) προσκόμισε η NEOSET με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή της.

[393] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή.

[394] Υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/7.10.2011 επιστολή.

[395] Όπως προεκτέθηκε, με την υπ’ αριθμ. 6597/21.10.2011 επιστολή της, η καταγγελλόμενη προσκόμισε τις σφραγισμένες από την πληρώτρια αυτών τράπεζα […] επιταγές εκδόσεως της καταγγέλλουσας σε διαταγή της NEOSET συνολικού ποσού ευρώ […] και απόσπασμα από το βιβλίο εισπρακτέων αξιογράφων της NEOSET, τα οποία αποδεικνύουν αμέσως χρέος της καταγγέλλουσας εξ ευρώ […] από ακάλυπτες επιταγές με αιτία την πώληση από τη NEOSET προϊόντων (πρβλ. οφειλή εξ ευρώ […]).

[396] Με την υπ’ αριθμ. 6597/21.10.2011 επιστολή της, η καταγγελλόμενη προσκόμισε την από 17.10.2011 καρτέλα πελάτη που αφορά στην περίοδο 1.1.2008 μέχρι 31.12.2008, εκ της οποίας προκύπτει το κατά την καταγγελία της σύμβασης δικαιόχρησης τρέχον οφειλόμενο υπόλοιπο της καταγγέλλουσας εξ ευρώ […] (πρβλ. οφειλή €[…]).

[397] Με την υπ’ αριθμ. 6597/21.10.2011 επιστολή της, η καταγγελλόμενη προσκόμισε αντίγραφο των υπ’ αριθμ. 794/10 πρακτικών του Ειρηνοδικείου Αθηνών, όπου ο αναπληρωτής γενικός διευθυντής της NEOSET, κ. […] κατέθεσε ενόρκως ότι η καταγγέλλουσα «ήθελαν να τους δώσουμε […] ευρώ κι ένα μέρος του χρέους τους, για να μας πουλήσουν τα καταστήματα», η οποία σύμφωνα με την καταγγελλόμενη αποδεικνύει την πραγματική στόχευση της καταγγέλλουσας όταν κατέθετε την υπό κρίση καταγγελία.

της προκείμενης υπόθεσης παράβαση των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού, δεδομένου και ότι η εν λόγω αιτίαση αφορά σε μία, προεχόντως, ιδιωτικού δικαίου διαφορά. Περαιτέρω, η ΕΑ δεν έχει αρμοδιότητα για να κρίνει επί της ύπαρξης ή μη παραβάσεων σχετικών με την καταγγελλόμενη κατάχρηση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης της καταγγέλλουσας από την καθ’ ης, το οποίο αποτελεί πλέον αντικείμενο αρμοδιότητας των πολιτικών δικαστηρίων βάσει του άρθρου 18α του ν. 146/1914 περί αθέμιτου ανταγωνισμού, η δε καταγγελία δεν περιέχει αιτίαση περί καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης[398].

VII. ΠΡΟΣΤΙΜΟ

VII.1 ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

358) Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω[399], βάσει των αρχών που διέπουν τη διαχρονική εφαρμογή του δικαίου καθώς και βάσει των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των διοικουμένων, ισχύει ως γενικός κανόνας ότι εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις ουσιαστικού δικαίου, οι οποίες ίσχυαν κατά τον χρόνο επελεύσεως των γεγονότων που συνιστούν την παράβαση, χωρίς να έχει σημασία ο χρόνος κατά τον οποίο εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις[400]. Θεωρείται δε ότι στους κανόνες ουσιαστικού δικαίου συγκαταλέγονται και οι διατάξεις που προβλέπουν τις επιβλητέες κυρώσεις[401]. Έτσι, κάθε συμπεριφορά η οποία έλαβε χώρα και έληξε μέχρι την 20.4.2011 (ημερομηνία κατάργησης του ν. 703/1977 και θέσης σε ισχύ του ν. 3959/2011) και η οποία πιθανολογείται ότι πληροί την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση των προβλεπομένων στο άρθρο 1 του ν. 703/1977 παραβάσεων, αξιολογείται βάσει του προαναφερόμενου άρθρου.

359) Ειδικά ως προς το ζήτημα των προβλεπόμενων κυρώσεων, γίνεται δεκτό ότι η αρχή της μη αναδρομικότητας των ποινικών νόμων, την οποία καθιερώνει το άρθρο 7 της ΕΣΔΑ ως θεμελιώδες δικαίωμα, συνιστά γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου η οποία τυγχάνει εφαρμογής όταν επιβάλλονται πρόστιμα για παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου, και βάσει της αρχής αυτής, οι επιβαλλόμενες κυρώσεις πρέπει να αντιστοιχούν σε εκείνες που είχαν καθοριστεί κατά τον χρόνο της διαπράξεως της παραβάσεως[402]. Ωστόσο, ο γενικός αυτός κανόνας κάμπτεται σε περίπτωση ευνοϊκότερων νέων διατάξεων. Στις περιπτώσεις αυτές, επομένως, οι νέες αυτές (ευνοϊκότερες) διατάξεις ισχύουν και για τις προ της ισχύος τους παραβάσεις[403].

360) Στην υπό κρίση υπόθεση, οι σχετικές διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 2α του ν. 3959/2011 προβλέποντας χαμηλότερο ανώτατο όριο προστίμου, ήτοι το 10% αντί του 15% του κύκλου εργασιών (που προέβλεπαν οι προϊσχύουσες αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 9 παρ. 2 ν. 703/1977), είναι ευνοϊκότερες για την καταγγελλόμενη. Κατά συνέπεια, εν προκειμένω, όπου η παράβαση συνεχιζόταν και κατά την ισχύ του τελευταίου και ευνοϊκότερου ως προς το ύψος του επιβλητέου προστίμου ν. 3959/2011, τυγχάνουν εφαρμογής οι τελευταίες αυτές διατάξεις[404].

361) Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι οι διαδικαστικοί κανόνες έχουν κατά κανόνα εφαρμογή κατά τον χρόνο έναρξης της ισχύος τους, η έκδοση δε μιας πράξης από τη Διοίκηση ερείδεται στη νομική εκείνη βάση που είναι εν ισχύ κατά το χρόνο έκδοσης της πράξης[405]. Διευκρινίζεται, σχετικά, ότι η αρμοδιότητα της ΕΑ για την επιβολή κυρώσεων εν προκειμένω απορρέει από το 14 παρ. 1 του ν. 3959/2011 και συνακόλουθα η διαδικασία επιβολής και είσπραξης των τυχόν επιβληθησομένων προστίμων διεξάγεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ως άνω ισχύοντος νόμου.

362) Σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 1 του ν. 3959/2011 (προϊσχύον άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 703/1977), εάν η ΕΑ μετά από σχετική έρευνα που διεξάγεται διαπιστώσει παράβαση των άρθρων 1 και 2 ή/και των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) μπορεί, με απόφασή της, να επιβάλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή στις ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση. Περαιτέρω, με βάση το άρθρο 25 παρ. 2α του ν. 3959/2011, για τον καθορισμό του προστίμου λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, η

[398] Άλλωστε ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί με βάση τα προεκτεθέντα μερίδια αγοράς της ΝΕΟΣΕΤ και τις εν γένει συνθήκες και χαρακτηριστικά της αγοράς.

[399] Βλ. ενότητα VI.

[400] Βλ. ΔΕΕ C-201/09 και C-216/09, ό.π., σκ. 67-71.

[401] Βλ. ΔΕΕ C-201/09 και C-216/09, ό.π., σκ. 69 και 77.

[402] Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-189/02 P, Dansk Rørindustri κλπ. κατά Επιτροπής, Συλλ. 2005, σελ. I-5425, σκ. 202-209 και ΔΕΚ C-397/03 P, Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής, Συλλ. 2006, σελ. I-4429, σκ. 18-19, καθώς και ΠΕΚ T-23/99, LR AF 1998 κατά Επιτροπής, Συλλ. 2002, σελ. II-1705, σκ. 219-221 και ΠΕΚ T-329/01, Archer Daniels Midland κατά Επιτροπής, Συλλ. 2006, σελ. II-3255, σκ. 38.

[403] Βλ. απόφαση ΕΔΔΑ της 17.9.2009, Scoppola κατά Ιταλίας, ό.π., σκ. 109, που έκρινε ότι συνιστά παραβίαση του άρθρου 7 της ΕΣΔΑ η μη εφαρμογή μεταγενέστερης ευνοϊκότερης διάταξης, με αναφορά, μεταξύ άλλων, και στο Διεθνές Σύμφωνο Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (άρθ. 15), στην Αμερικανική Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (άρθ. 9), στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (άρθ. 49) και στη νομολογία του ΔΕΕ C-387/02, 391/02 και 403/02, Berlusconi κ.α., Συλλ. 2005, σελ. I-3565, σκ. 66-69· πρβλ. και ΣτΕ 2233/2009, σκ. 5 και νομολογία στην οποία παραπέμπει, ιδίως ΣτΕ 886/2000, σκ. 5, καθώς και ΔΕφΑθ 292/2009, σκ. 6, και αποφάσεις ΔΕΕ C-201/09 και C-216/09, ό.π., σκ. 72, ΔΕΚ C-189/02 P, ό.π., σκ. 217-233, και ΔΕΚ C-397/03 P, ό.π., σκ. 21-26.

[404] Βλ.ΔΕφΑθ 527/2016 σκ. 45, όπου και παραπομπή σε ΣτΕ 3368/2015 σκ. 10 και ΣτΕ 722/2014 σκ. 5. Βλ. και 580/VII/2013 σκ. 164, υποσ. 175, όπου σημειώνεται ότι οι εν λόγω διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 2α ν. 3959/2011 προβλέπουν ρητώς δύο επιπλέον υπο-κριτήρια υπολογισμού του προστίμου σε σχέση με τις προγενέστερες αντίστοιχες διατάξεις του ν. 703/1977. Ωστόσο η ΕΑ λάμβανε ούτως ή άλλως υπόψη της τα εν λόγω κριτήρια και υπό το καθεστώς του ν. 703/1977, βάσει της κατ’ εξουσιοδότησης νόμου Ανακοίνωσης της Επιτροπής Ανταγωνισμού της 12.5.2006 αναφορικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο υπολογισμού του ύψους των προστίμων (εφεξής και «Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΑ για τον τρόπο υπολογισμού του ύψους των προστίμων»), που αντανακλά πάγια πρακτική σε ενωσιακό επίπεδο.

[405] Βλ. ΔΕΕ C-201/09 και C-216/09, ό.π., σκ. 75 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία. Βλ. επίσης ενδεικτικά ΣτΕ 463/2011, σκ. 5 (και εκεί παραπεμπόμενη νομολογία), ΣτΕ 3662/2000, ΔΕφΑθ 119/2010, σκ. 3.

σοβαρότητα και διάρκεια της παράβασης, ενώ το επιβαλλόμενο πρόστιμο μπορεί να φθάσει μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης της χρήσης κατά την οποία έπαυσε η παράβαση ή, αν αυτή συνεχίζεται μέχρι την έκδοση της απόφασης, της προηγούμενης της έκδοσης της απόφασης χρήσης[406]. Ανάλογες διατάξεις ισχύουν και στο ενωσιακό δίκαιο[407] .

363) Σύμφωνα και με την Ανακοίνωση ΕΑ της 12.05.2006 αναφορικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό προστίμων, η ΕΑ καθορίζει το βασικό ποσό του προστίμου για κάθε επιχείρηση σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. Εν συνεχεία, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, προσαυξάνει ή μειώνει το βασικό ποσό, ανάλογα με το εάν συντρέχουν αντίστοιχα επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις (βλ. παρ. 5-7). Σύμφωνα με την παρ. 18 της ιδίας Ανακοίνωσης, «Στην περίπτωση που η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού δεν έχει στη διάθεσή της τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης από προϊόντα και υπηρεσίες που αφορούν στην παράβαση, θα χρησιμοποιεί τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης για τον υπολογισμό του προστίμου». Ειδικότερα, το βασικό ποσό του προστίμου προκύπτει ως εξής:

α) ορίζεται ποσοστό ύψους μέχρι 30% επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης από προϊόντα που αφορούν στην παράβαση με κριτήριο τη σοβαρότητα αυτής, και

β) το ποσό αυτό υπολογίζεται επί των ετήσιων ως άνω εσόδων για κάθε έτος της παράβασης[408].

364) Προκειμένου να αξιολογηθεί η σοβαρότητα μίας παράβασης, η ΕΑ λαμβάνει υπόψη της ιδίως το είδος της παράβασης, τα αντι-ανταγωνιστικά αποτελέσματα που προκλήθηκαν ή απειλήθηκε να προκληθούν στην αγορά, το ειδικό βάρος της κάθε επιχείρησης στη σχετική αγορά, το οικονομικό όφελος που αποκόμισε ο παραβάτης εφόσον είναι δυνατό να υπολογιστεί το ύψος του, την οικονομική δύναμη της επιχείρησης που παραβιάζει τους κανόνες ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και την έκταση της γεωγραφικής αγοράς[409].

365) Η ΕΑ δύναται να αποκλίνει από τη γενική μέθοδο υπολογισμού του προστίμου που προβλέπεται στη σχετική Ανακοίνωση της 12.05.2006, όταν οι ιδιαιτερότητες ορισμένης υπόθεσης το υπαγορεύουν[410]. Συναφώς, είναι επιτρεπτός ο κατ΄ αυτοδέσμευση της διοίκησης προσδιορισμός από αυτήν των κριτηρίων που σκοπεύει να εφαρμόσει στο πλαίσιο άσκησης της διακριτικής της εξουσίας. Στην ΕΑ εναπόκειται να ακολουθήσει τη μέθοδο υπολογισμού του ύψους του προστίμου με την οποία αυτοδεσμεύτηκε, ενώ επιτρέπεται η απόκλιση από αυτά τα κριτήρια, λόγω ιδιαίτερων περιστάσεων που συντρέχουν σε συγκεκριμένη περίπτωση (είτε προς αυστηρότερη κατεύθυνση, είτε προς ηπιότερη κατεύθυνση) - απόκλιση, ωστόσο, που θα πρέπει να δικαιολογείται ειδικώς[411].

366) Κατά την άσκηση της ανωτέρω αρμοδιότητάς της, η ΕΑ έχει ευρεία διακριτική ευχέρεια (εντός του κατά το νόμο ανώτατου ορίου) για τη συγκεκριμενοποίηση του εκάστοτε επιβληθησομένου προστίμου, προκειμένου να διασφαλίζεται με επάρκεια το επιδιωκόμενο αποτρεπτικό αποτέλεσμα[412]. Πράγματι, η αποτελεσματική εφαρμο-

[406] Βλ. σχετικά και απόφαση ΣτΕ 2007/2013, σκ. 28 (όπου και παραπομπές σε αντίστοιχη ενωσιακή νομολογία): το μέγιστο του επιβαλλόμενου προστίμου, το οποίο σκοπεί όχι μόνο να κολάσει τις παράνομες πράξεις των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, αλλά και να αποτρέψει τόσο τις εν λόγω επιχειρήσεις, όσο και άλλους επιχειρηματίες, από τη μελλοντική παράβαση των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού, ορίζεται με βάση τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης. Ο συνολικός αυτός κύκλος εργασιών αποτελεί ένδειξη, έστω κατά προσέγγιση και ατελή, του μεγέθους και της οικονομικής ισχύος της επιχείρησης, στοιχείων που νομίμως λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση της σοβαρότητας της παράβασης. Επιπλέον, τα εν λόγω στοιχεία σχετίζονται με την ανάγκη διασφάλισης της αποτελεσματικότητας και της επαρκούς αποτρεπτικότητας του προστίμου, η οποία λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του ύψους αυτού.

[407] Βλ. Κανονισμό (ΕΚ) 1/2003 της 16ης Δεκεμβρίου 2002, ΕΕ L 1 της 4.1.2003 σελ.1 επ., άρθρο 5 αναφορικά με τις εξουσίες των αρχών ανταγωνισμού των κρατών - μελών για την επιβολή προστίμων, καθώς και άρθρο 23 αναφορικά με τις αντίστοιχες εξουσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

[408] Βλ. ιδίως παρ. 8 Ανακοίνωσης Ε.Α. για τα πρόστιμα, ό.π. Η βάση για τον υπολογισμό του προστίμου είναι ο συνολικός κύκλος εργασιών της επιχείρησης από προϊόντα ή υπηρεσίες που αφορούν στην παράβαση. Παρομοίως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρησιμοποιεί ως βάση υπολογισμού την αξία των πωλήσεων των προϊόντων ή υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν από την επιχείρηση, με τις οποίες η παράβαση σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα. Ο συνδυασμός της αξίας των πωλήσεων με τις οποίες σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα η παράβαση, καθώς και της διάρκειας της παράβασης, θεωρείται ως κατάλληλη βάση υπολογισμού για να προσδιοριστεί η οικονομική σημασία της παράβασης, καθώς και το σχετικό βάρος της συμμετοχής κάθε επιχείρησης σε αυτήν (βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που επιβάλλονται κατ’ εφαρμογή του άρθρου 23 παράγραφος 2 σημείο α) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, ΕΕ C 210 της 1.9.2006, σελ. 2 επ., παρ. 6, 13-15) (εφεξής Κατευθυντήριες γραμμές για τα πρόστιμα).

[409] Βλ. παρ.10-11 της Ανακοίνωσης της Ε.Α για τα πρόστιμα, ό.π. Ανάλογα προβλέπονται και στις Κατευθυντήριες Γραμμές για τα πρόστιμα, παρ. 19 επ.

[410] Βλ. ιδίως παρ. 21 προαναφερόμενης Ανακοίνωσης.

[411] Βλ. ενδεικτικά ΔΕφΑθ 2265/2010 σκ. 46, ΔΕφΑθ 559/2010 σκ. 26, ΔΕφΑθ 2891/2009 σκ. 29, όπου και σχετικές παραπομπές σε ενωσιακή νομολογία. Γενικά όσον αφορά στο κριτήριο του συνολικού κύκλου εργασιών μιας επιχείρησης ως βάσης για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου βλ. επίσης απόφαση ΣτΕ 2007/2013, σκ. 28.

[412] Βλ. ιδίως παρ. 4 προαναφερόμενης Ανακοίνωσης: λαμβάνεται υπόψη ότι γενικά το πρόστιμο θα πρέπει να έχει αποτρεπτικό χαρακτήρα. Θα πρέπει με άλλα λόγια να λειτουργεί παραδειγματικά έναντι των επιχειρήσεων ή των φυσικών εκείνων προσώπων που μελλοντικά θα επιχειρήσουν να υιοθετήσουν παρόμοια συμπεριφορά. Βλ. επίσης ενδεικτικά ΔΕφΑθ 559/2010 σκ. 26, όπου και σχετικές παραπομπές σε πάγια ενωσιακή νομολογία - ειδικότερα απόφαση ΔΕΚ C-189/02P, C-202/02P, C- 205/08P έως C-208/02P, (συνεκδ.), Dansk Rørindustri κλπ. κατά Επιτροπής, ό.π., σκ. 217-233, ΔΕΚ C-397/03 P, Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής, ό.π. σκ. 202, 216-219, 222-224 και 227-231. Σχετικά με τον αναγκαία αποτρεπτικό, αλλά και κατασταλτικό, χαρακτήρα των προστίμων, βλ. απόφαση ΣτΕ 2007/2013, σκ. 28, καθώς και και ΠΕΚ T-329/01 Archer Daniels Midland κατά Επιτροπής, Συλλ 2006, II-3255, σκ. 141

γή των ενωσιακών κανόνων ανταγωνισμού προϋποθέτει ότι η εκάστοτε αρχή ανταγωνισμού μπορεί οποτεδήποτε να προσαρμόζει το ύψος των προστίμων στις ανάγκες της πολιτικής αυτής[413].

VII.2 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΥΠΟΘΕΣΗ

367) Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω θεωρητικές και νομολογιακές παρατηρήσεις, διαπιστώνονται τα ακόλουθα.

368) Όπως προαναφέρθηκε, η βάση για τον υπολογισμό του προστίμου είναι ο συνολικός κύκλος εργασιών της επιχείρησης από προϊόντα ή υπηρεσίες που αφορούν στην παράβαση. Σύμφωνα και με την ερμηνευτική ανακοίνωση της ΕΑ της 17ης Ιουλίου 2009 αναφορικά με το εύρος των ακαθαρίστων εσόδων που χρησιμοποιούνται ως βάση για τον υπολογισμό του προστίμου, λαμβάνεται κάθε φορά υπόψη το σύνολο των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης στη σχετική αγορά προϊόντων που αφορά η διαπιστωθείσα παράβαση. Και τούτο, διότι η σχετική αγορά προϊόντων αποτελεί συνήθως ασφαλές κριτήριο για τον προσδιορισμό της αξίας πωλήσεων των προϊόντων που επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα από την παράβαση, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται με τον τρόπο αυτό και ο επιδιωκόμενος αποτρεπτικός χαρακτήρας του προστίμου[414].

369) Ως προς τον προσδιορισμό της βάσης του προστίμου: ως βάση για τον υπολογισμό του προστίμου λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος εργασιών της NEOSET από την πώληση των σχετικών προϊόντων κουζίνας στους δικαιοδόχους του δικτύου της (που διέπεται, άλλωστε, και από τις υπό εξέταση συμβάσεις), εξαιρουμένων τυχόν άλλων πωλήσεων της καταγγελλόμενης, μέσω ιδιόκτητων - εταιρικών καταστημάτων ή άλλως. Και τούτο, διότι οι διαπιστωθείσες στο ως άνω σκεπτικό παραβάσεις οριοθετούνται σαφώς στο υπό εξέταση δίκτυο καταστημάτων δικαιόχρησης της NEOSET.

Πίνακας 6: Αξία πωλήσεων ως βάση υπολογισμού

Έτος	Αξία πωλήσεων προς δικαιοδόχους (€)
2000	[…]
2001	[…]
2002	[…]
2003	[…]
2004	[…]
2005	[…]
2006	[…]
2007	[…]
2008	[…]
2009	[…]
2010	[…]
2011	[…]
2012	[…]
2013	[…]

Πηγή: Στοιχεία προσκομισθέντα από τη NEOSET

VII.2.1 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΠΟΣΟΣΤΟΥ 0% - 30% ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

370) Όπως προαναφέρθηκε, για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, η Επιτροπή συνεκτιμά μία σειρά από παράγοντες που σχετίζονται, πρωτίστως, με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. Εν προκειμένω, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Σοβαρότητα των παραβάσεων

• Είδος της παράβασης: όπως προαναφέρθηκε, κάθετες συμπράξεις που ενέχουν καθορισμό τιμών μεταπώλησης συνιστούν ιδιαίτερα σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού. Παράλληλα, ο περιορισμός αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων στο πλαίσιο ενός δικτύου επιλεκτικής διανομής και ο περιορισμός των εξαγωγών, καθώς και ο περιορισμός των ενεργητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από τα μέλη δικτύου επιλεκτικής διανομής αποτελούν, επίσης, ιδιαίτερα σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού.

• Πραγματικός (ή δυνητικός) αντίκτυπος στην αγορά: ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης και ο περιορισμός αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων, ο περιορισμός των εξαγωγών και ο περιορισμός των ενεργητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από τα μέλη δικτύου επιλεκτικής διανομής συνιστούν εξ αντικειμένου περιορισμούς του ανταγωνισμού ιδιαίτερης σοβαρότητας, οι οποίοι από τη φύση τους θεωρείται ότι έχουν αντίκτυπο στην αγορά. Εν προκειμένω, όπως προαναφέρθηκε, δεν προέκυψαν επαρκώς κατά νόμο στοιχεία αναφορικά με το αντίκτυπο από την (έστω μερική) εφαρμογή των σχετικών συμβατικών ρητρών, ούτε και αναφορικά με τα βλαπτικά τους αποτελέσματα, στην πράξη[415].

• Περαιτέρω, ως προς τις αιτιάσεις της καταγγέλλουσας, δεν απεδείχθη ο ισχυρισμός της (το πρώτον με την καταγγελία της το 2009, εννέα έτη μετά την έναρξη συνεργασίας των δύο μερών στη διάρκεια των οποίων δεν είχε προβάλει σχετικές αιτιάσεις ούτε η προσφεύγουσα ούτε άλλος δικαιοδόχος) ότι επήλθε οικονομική εξόντωσή της ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των συμβάσεων δικαιόχρησης με τρόπο που παραβίαζε το άρθρο 1 του ν. 703/1977 όπως ίσχυε (νυν άρθρο 1 ν. 3959/2011) και το άρθρο 81 ΣυνθΕΚ. Εξ επόψεως δικαίου του ελεύθερου ανταγωνισμού, σημειώνεται ότι ο υπολογισμός του συμ-

[413] Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΠΕΚ Τ-224/00 Archer Daniels Midland κατά Επιτροπής, ό.π., σκ. 56 (όπου και παραπομπές σε πάγια ενωσιακή νομολογία).

[414] Βλ. ΕΑ 580/VII/2013, σκ. 171. Βλ. επίσης, ενδεικτικά, ΔΕφΑθ 2094/2007, σκ. 12 (η οποία αποτυπώνει πάγια ενωσιακή νομολογία).

[415] Βλ. αναλυτικά οικείες ενότητες ιδίως σε σχέση με το γεγονός ότι σύμφωνα με τις εγκύκλιες οδηγίες της NEOSET, προβλέπεται δυνατότητα των δικαιοδόχων να αλλάξουν χειροκίνητα τις τιμές λιανικής στο λογισμικό τους σύστημα, αλλά και με το γεγονός ότι, στην πράξη, οι δικαιοδόχοι προμηθεύονταν - σε συγκριτικά περιορισμένο βαθμό - ορισμένα προϊόντα από άλλους δικαιοδόχους του δικτύου δικαιόχρησης NEOSET (βλ. ανωτέρω παρ. 318) επ.).

φέροντος μιας τέτοιας επένδυσης ανάγεται στην ελεύθερη δικαιοπρακτική βούληση των μερών, ενώ, συναφώς, δεν απαγορεύεται να ζητείται από τον μεταπωλητή να τηρεί μια μέγιστη τιμή μεταπώλησης[416]. Εξάλλου, παρότι οι συμβάσεις ήταν κατά την καταγγέλλουσα, συμβάσεις προσχωρήσεως, με παρόμοιους όρους, επισημαίνεται ότι στο εν λόγω δίκτυο franchise εισήλθε ως δικαιοδόχος με ενάσκηση της δικής της ελεύθερης βούλησης και σε κάθε περίπτωση ελλείπει εν προκειμένω ο δεσμός της αιτιώδους συνάφειας.

• Οικονομική δύναμη των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων: Εν προκειμένω, Ο συνολικός κύκλος εργασιών κατά τη διάρκεια των ετών 2000 έως 2010 στα έπιπλα κουζίνας κυμάνθηκε από […] (2000) σε […] (2007). Τα δε ποσά του κύκλου εργασιών της που αφορούν πωλήσεις προϊόντων προς το δίκτυο δικαιοδόχων κυμάνθηκαν από […]€ το 2000 ([…]% επί του συνολικού κύκλου εργασιών της εταιρίας) έως […]€ το 2007 ([…]% επί του συνολικού κύκλου εργασιών της εταιρίας), σημειώνοντας μικρή κάμψη τα επόμενα έτη και φτάνοντας στα […]€ ([…]% του συνολικού κύκλου εργασιών) το 2010. Σημειώνεται ότι ο τελευταίος δημοσιευμένος ισολογισμός της NEOSET ήταν το 2012 (ΦΕΚ ΑΕ και ΕΠΕ 7825/27.7.2012) για την οικονομική χρήση του 2011 και ο κύκλος εργασιών της εταιρίας ανήλθε σε 41.934.744,46 €.

Η NEOSET κατέχει πολύ μικρό μερίδιο στην αγορά κατά τη χρονική περίοδο 2000-2010. Συγκεκριμένα, κατά τη χρονική περίοδο 2000-2010, το μερίδιο αγοράς της NEOSET είναι πάρα πολύ μικρό (Βλ. ανωτέρω υπό ενότητα IV.3), προσεγγίζοντας τη μέγιστη τιμή του το 2006 (μικρότερο από 1,8%), ενώ τη μικρότερη τιμή του παρουσιάζει το 2000 (μικρότερο από 0,2%)[417].

Επιπλέον, κατά τα προεκτεθέντα, ήδη από το Νοέμβριο του 2012, η εταιρία NEOSET κατέθεσε αίτηση υπαγωγής στο άρθρο 99 του πτωχευτικού κώδικα, ενώ δυνάμει της απόφασης ΠΠρΑθ 212/2014, η εταιρία κηρύχτηκε σε κατάσταση πτώχευσης, ορίστηκε ημέρα παύσης πληρωμών η 17.06.2013, και διατάχτηκε η σφράγιση της περιουσίας της πτωχευσάσης[418]. Επίσης, τουλάχιστον δεκατρείς από τις ισχύουσες το 2011 συμβάσεις δικαιόχρησης για πώληση επίπλων κουζίνας είχαν λυθεί το 2012 και το 2013.

• Έκταση της γεωγραφικής αγοράς: Η διαπιστωθείσα παράβαση εκτείνεται σε ολόκληρο το σύστημα δικαιόχρησης της ΝΕΟΣΕΤ και, ως εκ τούτου, σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια.

• Οικονομικό όφελος που αποκόμισαν ή επιδίωξαν να αποκομίσουν οι παραβαίνουσες: Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί το εύρος του οικονομικού οφέλους που αποκόμισε η καταγγελλόμενη.

• Είδος συμμετοχής στην παράβαση: Η καταγγελλόμενη συμμετείχε ενεργά και άμεσα στις διαπιστωθείσες παραβάσεις, για τις οποίες άλλωστε είχε αναλάβει και τη σχετική πρωτοβουλία.

Διάρκεια των παραβάσεων

371) Αναφορικά με τη διάρκεια των παραβάσεων, αυτή εκτείνεται για μεγάλη χρονική περίοδο, για διάστημα άνω των δεκατριών (13) ετών (2000-2013), είχε δε, όπως αναλύεται εν συνεχεία, ενιαίο και διαρκή χαρακτήρα καθ’ όλη την περίοδο αυτή. Ειδικότερα, για την παράβαση του καθορισμού τιμών μεταπώλησης, η παράβαση εκτείνεται σε εννέα χρόνια έξι μήνες και δέκα πέντε ημέρες, ήτοι από τις 12.4.2000, ημερομηνία έναρξης ισχύος της πρώτης σύμβασης τύπου Α[419] έως και τις 27.10.2009, ημερομηνία κατά την οποία τροποποιήθηκαν οι τελευταίες εναπομείνασες συμβάσεις τύπου Α και εξαλείφθηκε ο προβληματικός όρος[420].

372) Για την παράβαση της απαγόρευσης των εξαγωγών και του περιορισμού αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων, καθώς και του εκ του ιδίου συμβατικού όρου[421] απορρέοντος περιορισμού των ενεργητικών

[416] Βλ. Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 226 και πρβλ. απόφαση ΕΑ 580/VII/2013, σκ. 73 όπου σημειώνεται ότι αιτιάσεις σε σχέση με το επικαλούμενο ενδιαφέρον των καταγγελλόντων για την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού μπορεί να εμφανίζονται ως αντιφατικές όταν οι καταγγέλλοντες διαμαρτύρονται πρωτίστως για το χαμηλό ύψος του επιβαλλόμενου περιθωρίου κέρδους με το οποίο πωλούσαν τα προϊόντα τους, και όχι για την αντι-ανταγωνιστική πρακτική επιβολής περιθωρίου κέρδους αυτή καθεαυτή.

[417] Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 6354/07.10.2011 επιστολή της NEOSET προς την ΕΑ ερώτηση 21, όπου αναφέρεται ότι η ICAP είναι η πηγή των εν λόγω στοιχείων.
Αναφέρεται επίσης ότι «οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον χώρο της κουζίνας στην Ελλάδα είναι περί τις 8.000 (με επιφύλαξη), υπάρχει πλήρης διασπορά και κατακερματισμός των μεριδίων και το συγκεκριμένο τμήμα της αγοράς επίπλου αποτελεί ένα από τα πιο ανταγωνιστικά τμήματα που γνωρίζουμε».

[418] Σύμφωνα με το υπ’ αριθμ. πρωτ. 345/08.09.2015 του συνδίκου πτώχευσης της ΝΕΟΣΕΤ ΑΕ «από τη στιγμή της πτώχευσης της εταιρείας μέχρι και σήμερα δεν φαίνεται να υπάρχει κάποια προοπτική διατήρησης της επιχείρησης, εν όλω ή εν μέρει, ούτε κάποια δυνατότητα υπαγωγής του οφειλέτη σε σχέδιο αναδιοργάνωσης, ούτε και κάποιο ενδιαφέρον από επενδυτές…».

[419] Με την εταιρεία […]. Βλ. παράρτημα Ι. Η σύμβαση αυτή υπεγράφη την 12.4.2000, η ημερομηνία υπογραφής της συμπίπτει δηλαδή με την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της. Σημειώνεται σχετικά ότι κάποιοι εκ των ερωτωμένων δεν προσκόμισαν αποδεικτικά έγγραφα για την ημερομηνία λύσης της τελευταίας τους σύμβασης με το υπό εξέταση σύστημα δικαιόχρησης.

[420] Με την εταιρεία […] και με την εταιρεία […]. Οι υπόλοιπες συμβάσεις τύπου Α είχαν είτε λυθεί είτε τροποποιηθεί. Βλ. Παράρτημα Ι.

[421] Όπως προεκτέθηκε, στις συμβάσεις Τύπου Α, Β και Γ υπάρχει απαγόρευση ενεργητικών και παθητικών πωλήσεων σε εμπόρους, άρα και απαγόρευση εξαγωγών, ενώ εκ του ιδίου συμβατικού όρου απορρέει και ο περιορισμός των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ δικαιοδόχων του δικτύου, οι οποίες (προμήθειες μεταξύ δικαιοδόχων) θα έπρεπε να είναι ελεύθερες σε σύστημα επιλεκτικής διανομής, όπως εν προκειμένω, και κατά τα λοιπά, για περιοχές στις οποίες ο προμηθευτής πωλεί τα συμβατικά προϊόντα αλλά δεν εφαρμόζει σύστημα επιλεκτικής διανομής, οι προμήθειες σε εμπόρους εν γένει θα έπρεπε να είναι κατ’ αρχήν ελεύθερες καθώς δεν θα ενέπιπταν στην εξαίρεση του στοιχείου iii) του άρθρου 4β) του Κανονισμού Απαλλαγής κατά Κατηγορίες (υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με την εκεί εξαίρεση, η απαλλαγή του ΚΑΚ δεν ισχύει για τον περιορισμό όσον αφορά την περιοχή στην οποία

πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από τα μέλη δικτύου επιλεκτικής διανομής, η παράβαση εκτείνεται σε δέκα τρία χρόνια, επτά μήνες και δέκα οκτώ ημέρες, ήτοι από τις 12.4.2000, ημερομηνία έναρξης ισχύος της πρώτης σύμβασης τύπου Α, έως και τη 01.12.2013, ημερομηνία λύσης της τελευταίας σύμβασης του δικτύου δικαιόχρησης[422] [423] [424]. Οι εν λόγω παραβάσεις είχαν ενιαίο χαρακτήρα διότι αποτελούν απαγορευμένες συμπράξεις-παραβάσεις του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (νυν άρθρο 1 παρ. 1 ν. 3959/2011), συνιστούν συμβατικούς όρους της ίδιας σύμβασης δικαιόχρησης και συμπληρώνουν η μία την άλλη περιορίζοντας τον ανταγωνισμό, ενώ παράλληλα συμπίπτει η εμβέλεια και η χρονική τους αλληλουχία[425], και διαρκή διότι οι συμβάσεις του δικτύου δικαιόχρησης δυνάμει των οποίων προκύπτει η παραπάνω ενιαία παράβαση, παρέμειναν σε ισχύ καθ’ όλη την διάρκεια της παράβασης, ήτοι από την 12.4.2000, ημερομηνία έναρξης ισχύος της πρώτης σύμβασης τύπου Α έως την έως και τη 01.12.2013, ημερομηνία λύσης της τελευταίας σύμβασης του δικτύου δικαιόχρησης.

373) Όταν η ΕΑ εξετάζει περισσότερες αυτοτελείς παραβάσεις, κατά το περιεχόμενο και το είδος τους, ο υπολογισμός του ύψους του προστίμου γίνεται ξεχωριστά για κάθε μια από αυτές, ενώ σε περίπτωση που τέτοια παράβαση διαρκεί περισσότερα συναπτά έτη, αυτή δεν λογίζεται ως αυτοτελής για κάθε έτος, αλλά εξακολουθούσα και ενιαία χρονικώς, ώστε το προβλεπόμενο στο νόμο ανώτατο όριο (πλαφόν) να ισχύει για τη συνολική διάρκεια της αποδιδόμενης παράβασης[426]. Από την άλλη πλευρά, ωστόσο, όταν οι αντιανταγωνιστικές πρακτικές υπό το πρίσμα των διατάξεων του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (νυν άρ. 1 παρ. 1 ν. 3959/2011) διακρίνονται από ενιαίο και διαρκή χαρακτήρα, λόγω εμβέλειας, χρονικής αλληλουχίας συμπληρωματικότητας και κοινής στόχευσης στο πλαίσιο μιας μακρόχρονης στρατηγικής στρέβλωσης του ανταγωνισμού, γίνεται δεκτό ότι στο πλαίσιο αυτό κάθε επιμέρους αντιανταγωνιστική πρακτική μπορεί να συνιστά αυτοτελή παράβαση αλλά και τμήμα μιας ενιαίας παράβασης των ιδίων διατάξεων, οπότε το ανώτατο όριο του προστίμου επιβάλλεται επί της ενιαίας παράβασης[427].

374) Εν προκειμένω, καθεμία εκ των αντιανταγωνιστικών πρακτικών της καταγγελλόμενης, παρότι λαμβάνουν διαφορετικές μορφές, πρέπει να ιδωθούν τόσο μεμονωμένα όσο και ως δέσμη όλων μαζί, υπό το πρίσμα του συνολικότερου στόχου της δικαιοπαρόχου για έλεγχο του δικτύου της με αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού εντός αυτού[428]. Τούτο διότι πρόκειται για πρακτικές που παρουσιάζουν σχέση συμπληρωματικότητας, υπό την έννοια ότι έκαστη εξ αυτών αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των συνεπειών της κανονικής λειτουργίας του ανταγωνισμού, ιδίως αναφορικά με τιμές αλλά και τον καταμερισμό των αγορών εντός του δικτύου της καταγγελλόμενης και συντείνουν μέσω της αλληλεπίδρασής τους στο πλαίσιο ενός σφαιρικού σχεδίου[429]. Επομένως, θα ήταν πλασματικό να κατατμηθεί η συμπεριφορά αυτή, την οποία χαρακτηρίζει ένας κοινός σκοπός, σε πολλές διακριτές επιμέρους παραβάσεις. Οι εξετασθείσες αντιανταγωνιστικές πρακτικές στοιχειοθετούν, ως σύνολο, μια ενιαία και διαρκή παράβαση κατά την έννοια των κείμενων διατάξεων[430].

375) Αναλυτικότερα, ο ενιαίος και διαρκής χαρακτήρας των ως άνω επιμέρους παραβάσεων προκύπτει ιδίως από το ότι:

α) αποτελούν ως σύνολο απαγορευμένες συμπράξεις-παραβάσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 1 ν. 703/1977 (νυν άρθρο 1 ν. 3959/2011),

β) συνιστούν συμβατικούς όρους και πρακτικές που απορρέουν από την πρότυπη και κοινή για όλους τους δικαιοδόχους σύμβαση δικαιόχρησης που διέπει τη λειτουργία δικτύου ΝΕΟΣΕΤ ΚΟΥΖΙΝΑ, όπως αυτή ισχύει κάθε φορά,

γ) αφορούν τις ίδιες επιχειρήσεις και τα ίδια συμβατικά προϊόντα,

δ) συμπληρώνουν η μία την άλλη περιορίζοντας τον ανταγωνισμό ως προς τις τιμές και οδηγώντας σε κατανομή της πελατείας στη σχετική αγορά και

ε) συμπίπτει η εμβέλεια και, μερικώς, η χρονική τους αλληλουχία, δεδομένου ότι εντάσσονται στο πλαίσιο της μακράς και αδιάλειπτης λειτουργίας του υπό εξέταση δικτύου δικαιόχρησης.

ένας αγοραστής δύναται να πωλεί τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, εκτός αν πρόκειται για περιορισμό των πωλήσεων από τα μέλη επιλεκτικού συστήματος διανομής σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς στη συγκεκριμένη περιοχή εντός της οποίας ο προμηθευτής εφαρμόζει το σύστημα αυτό -βλ. Κανονισμό (ΕΕ) 330/2010-).

[422] Με την εταιρεία […]. Βλ. Παράρτημα Ι.

[423] Ως προς τον υπολογισμό της διάρκειας της παράβασης, βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τα πρόστιμα, ό.π., παρ. 24, όπου ορίζεται ότι: «Για να ληφθεί πλήρως υπόψη η διάρκεια της συμμετοχής κάθε επιχείρησης στην παράβαση, το ποσό που θα καθορίζεται σε συνάρτηση με την αξία των πωλήσεων (βλέπε παραπάνω τα σημεία 20 έως 23) θα πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό των ετών συμμετοχής στην παράβαση. Περίοδοι μικρότερες του ενός εξαμήνου θα υπολογίζονται ως μισό έτος· περίοδοι που θα υπερβαίνουν το εξάμηνο αλλά θα είναι μικρότερες του έτους θα υπολογίζονται ως ένα πλήρες έτος».

[424] Βλ. Πίνακα 6, Παράρτημα Ι

[425] Βλ. αποφάσεις ΕΑ 563/VII/2013 παρ. 229 επ., Ε.Α. 520/VI/2011, παρ. 360-361 και 367.

[426] Πρβλ. ΕΑ 625/2016 σκ. 6-7 (εκδοθείσα κατ’ αναπομπή σε συνέχεια της ΔΕφΑθ 527/2016 προς χωριστή επιβολή προστίμων σε επιμέρους παραβάσεις του άρθρου 1 ν. 703/1977 στο πλαίσιο συμβάσεων δικαιόχρησης).

[427] Βλ. κατ’ αναλογία ΕΑ 520/VI/2011, σκ. 184 και 396 και τη νομολογία στην οποία παραπέμπει καθώς και ΕΑ 563/VII/2013, σκ. 229 επ. και ιδίως 233-234 και 333.

[428] Βλ. ενδεικτικά ΕΑ 520/VI/2011, σκ. 183-184 και την εκεί παρατιθέμενη ενωσιακή νομολογία.

[429] Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C-239/11 P, C-489/11 P και C-498/11 P, Siemens, Mitsubishi, Toshiba κατά Επιτροπής, ψηφιακή Συλλογή (Γενική Συλλογή - μέρος: «Πληροφορίες σχετικά με τις μη δημοσιευόμενες αποφάσεις και διατάξεις»), σκ. 247-248 και ΓενΔΕΕ T-446/05, Amman & Sohne και Cousin Filterie κατά Επιτροπής, Συλλ. 2010, σελ. II-1255, σκ. 92, ΠΕΚ T-101/05 και T-111/05, BASF και UCB κατά Επιτροπής, Συλλ. 2007, σελ. II-4949, σκ. 179-181.

[430] Βλ. ΕΑ 563/VII/2013, σκ. 233 και την παρατιθέμενη ενωσιακή νομολογία. Βλ. επίσης ΓενΔΕΕ T-147/09 και T-148/09, Trelleborg Industrie κατά Επιτροπής, σκ. 60.

376) Συνεπώς, η επί μακρόν συμπεριφορά της καθ’ ης αποτελεί έκφανση ενιαίας και συνολικής στρατηγικής[431]. Συνιστούν, δε, περίπτωση μιας αλληλουχίας πράξεων και διαρκούς συμπεριφοράς, οπότε μπορεί ορθώς να θεωρηθεί ότι τα επιμέρους στοιχεία τους συνθέτουν μία ενιαία παράβαση[432].

Βασικό ποσό προστίμου

377) Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων, οι οποίες αποτυπώνουν ως προς το σημείο αυτό πάγια κοινοτική πρακτική, στις περιπτώσεις των οριζόντιων συμπράξεων που αφορούν σε καθορισμό τιμών, κατανομή αγορών και περιορισμό της παραγωγής, καθώς και στις περιπτώσεις ορισμένων καταχρήσεων δεσπόζουσας θέσης, το ποσοστό επί των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης που αφορούν στην παράβαση ορίζεται στα ανώτερα της κλίμακας 0-30%, προκειμένου οι εν λόγω πρακτικές να τιμωρούνται αυστηρά και παραδειγματικά. Η κρινόμενη υπόθεση δεν εμπίπτει στις ως άνω περιπτώσεις, καθώς αφορά σε κάθετες αντι-ανταγωνιστικές συμπράξεις.

378) Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της ΕΑ για τα πρόστιμα, αφενός, προκειμένου να διασφαλισθεί ο αποτρεπτικός χαρακτήρας του προστίμου, η ΕΑ έχει τη δυνατότητα να αποκλίνει από την εκεί μέθοδο υπολογισμού του προστίμου, σε κάθε περίπτωση που οι ιδιαιτερότητες ορισμένης υπόθεσης το υπαγορεύουν, και αφετέρου, μπορεί να λαμβάνει υπόψη την πιθανότητα το ύψος του προστίμου να θέσει σε κίνδυνο ανεπανόρθωτα την οικονομική βιωσιμότητα της εμπλεκόμενης επιχείρησης[433].

379) Δεδομένου ότι η NEOSET έχει κηρυχθεί σε πτώχευση με την υπ’ αριθμ. 212/2014 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών[434], η ΕΑ θα μπορούσε κατ’ αρχήν να διερευνήσει το ενδεχόμενο αδυναμίας πληρωμής εκ μέρους της καταγγελλόμενης λόγω της παρούσας κατάστασής της. Σημειώνεται παρεμπιπτόντως ότι σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον αυτό της ζητηθεί η Επιτροπή δύναται να συνεκτιμήσει την αδυναμία της επιχείρησης να πληρώσει το πρόστιμο σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο, χωρίς πάντως η μείωση του προστίμου που χορηγείται για αυτό το λόγο να βασίζεται στην απλή διαπίστωση μιας προβληματικής ή ελλειμματικής οικονομικής κατάστασης. Μία τέτοια μείωση χορηγείται βάσει αντικειμενικών αποδείξεων ότι η επιβολή του προστίμου θα έθετε ανεπανόρθωτα σε κίνδυνο την οικονομική βιωσιμότητα της εμπλεκόμενης επιχείρησης και θα οδηγούσε στην απώλεια της αξίας στοιχείων του ενεργητικού της. Τέλος, η Επιτροπή δύναται, σε ορισμένες περιπτώσεις, να επιβάλλει συμβολικό πρόστιμο[435].

380) Ειδικότερα, για την αναπροσαρμογή προς το ηπιότερο του επιβαλλομένου προστίμου λόγω αδυναμίας πληρωμής (εν όλω ή εν μέρει) κατά την έννοια των κείμενων διατάξεων, θα έπρεπε να συντρέχουν οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

α) η εμπλεκόμενη επιχείρηση θα πρέπει να επικαλεστεί και να προσκομίσει αντικειμενικές αποδείξεις για την στοιχειοθέτηση της επικαλούμενης αυτής (ολικής ή μερικής) αδυναμίας πληρωμής,

β) η (ολική ή μερική) επιβολή προστίμου θα πρέπει να θέτει ανεπανόρθωτα σε κίνδυνο την οικονομική βιωσιμότητα της εμπλεκόμενης επιχείρησης,

γ) η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ του επιβαλλόμενου προστίμου και του ως άνω κινδύνου,

δ) η απώλεια στοιχείων του ενεργητικού της εμπλεκομένης επιχείρησης

ε) η πρόκληση ιδιαιτέρως δυσμενών κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών λόγω της εξαφάνισης της εμπλεκόμενης επιχείρησης από την αγορά (ιδίως μέσω της αύξησης της ανεργίας και την επιδείνωση της ανταγωνιστικής δομής της αγοράς προηγούμενων ή επόμενων σταδίων).

381) Ωστόσο, η καθ’ ης δεν προσκόμισε σχετικά στοιχεία. Οι προαναφερόμενες προϋποθέσεις έχουν εξαιρετικό χαρακτήρα και θα πρέπει να ερμηνεύονται στενά[436]. Κατά πάγια νομολογία, η εκκαθάριση επιχείρησης με την υπό εξέταση νομική της μορφή, μολονότι μπορεί να θίξει τα οικονομικά συμφέροντα των κυρίων, των μετόχων ή των κατόχων μεριδίων, εντούτοις δεν συνεπάγεται ότι τα προσωπικά, υλικά και άυλα στοιχεία της επιχείρησης χάνουν και αυτά την αξία τους[437]. Επομένως, στην περίπτωση κήρυξης σε πτώχευση της επιχείρησης, δεν συντρέχουν αυτομάτως οι προϋποθέσεις για τη μείωση του προστίμου λόγω ενδεχόμενης επικαλούμενης αδυναμίας πληρωμής, εφόσον υφίσταται δυνατότητα ανακεφαλαιοποίησης της εταιρείας που έχει κηρυχτεί σε πτώχευση ή δυνατότητα ολικής εξαγοράς των στοιχείων του ενεργητικού της, ως αποτέλεσμα είτε εκούσιας αγοράς είτε αναγκαστικής εκποίησης. Εκτός αυτού, για τη μείωση του προστίμου λόγω αδυναμίας πληρωμής κατά την έννοια των κειμένων διατάξεων, σταθμίζεται και η ύπαρξη συγκεκριμένου κοινωνικού και οικονομικού πλαισίου[438]. Επαφίεται πάντως στην καταγγελλόμενη να προσκομίσει αντικειμενικά και επαρκή στοιχεία για την

[431] Βλ. υπ’ αυτή την έννοια ΠΕΚ T-54/03, Lafarge κατά Επιτροπής, Συλλ. 2008, σελ. II-120, σκ. 482, καθώς και ΠΕΚ T-446/05, ό.π., σκ. 92 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

[432] Βλ. σχετικώς ΔΕΚ C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλ. 2004, σελ. I-123, σκ. 258 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία. Βλ. επίσης ΠΕΚ T-279/02 Degussa AG κατά Επιτροπής, Συλλ. 2006, σελ. II-897, σκ. 155.

[433] Ανακοίνωση ΕΑ για τα πρόστιμα, ό.π., παρ. 20, 21. Βλ. και απόφαση ΕΑ 562/2013.

[434] Βλ. ανωτέρω υπό ενότητα II.3.

[435] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τα πρόστιμα, ό.π., παρ. 35, 36.

[436] Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-289/04 P, Showa Denko κατά Επιτροπής, Συλλ. 2006 σ. I-5859, σκ. 16. Βλ. επίσης σχετικά με τον αποτρεπτικό χαρακτήρα του προστίμου ΣτΕ 2007/2013, σκ. 28.

[437] Βλ. ενδεικτικά ΠΕΚ T-25/05, KME Germany κλπ κατά Επιτροπής, Συλλ. 2010 σ.II-91, σκ. 167, T-62/02, Union Pigments κατά Επιτροπής, Συλλ. 2005, σ.II-5057, σκ. 177, T-236/01, T-239/01, T-244/01 έως T-246/01, T-251/01 και T-252/01 Tokai Carbon Co. Ltd κ.λπ κατά Επιτροπής, Συλλ. 2004 σ.II-1181, σκ. 372, T-64/02, Heubach κατά Επιτροπής, Συλλ. 2005 σ.II-5137, σκ. 163, T-452/05, ό.π. σκ. 95 & 96.

[438] Ενδεικτικά βλ. T-236/01, T-239/01, T-244/01 έως T-246/01, T-251/01 και T-252/01 Tokai Carbon Co. Ltd κ.λπ κατά Επιτροπής. ό.π., σκ. 371.

αξιολόγηση του εν λόγω κοινωνικού και οικονομικού πλαισίου[439], ενώ φέρει και το βάρος απόδειξης ότι οι προκαλούμενες δυσμενείς κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις συνδέονται αιτιωδώς με το επιβαλλόμενο πρόστιμο και όχι με άλλες τυχόν περιστάσεις[440]. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ευθέως ότι η καθ’ ης δεν προσκόμισε αντικειμενικές και επαρκείς αποδείξεις για τη συνδρομή των ως άνω προϋποθέσεων στην κρινόμενη υπόθεση (παρότι έφερε το σχετικό βάρος απόδειξης).

382) Κατ’ επιείκεια, λαμβάνεται εντούτοις υπόψη η κρίση στον κλάδο, η οποία συνετέλεσε στη δεινή οικονομική κατάσταση και εν τέλει στην πτώχευση της καθ’ ης και ειδικότερα η σχετική (έστω και προσωρινή) επιδείνωση των χρηματοοικονομικών αποτελεσμάτων του εν λόγω κλάδου και η απορρέουσα από την οικονομική κρίση δυσκολία χρηματοδότησης των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων από τον τραπεζικό τομέα τα τελευταία χρόνια[441], [442]. Επίσης, θα πρέπει να συνεκτιμηθεί το γεγονός ότι δεν προέκυψαν επαρκώς κατά νόμο στοιχεία αναφορικά με τα βλαπτικά τους αποτελέσματα στην πράξη ή το οικονομικό όφελος που αποκόμισε η καταγγελλόμενη από την εφαρμογή τους, καθώς και το γεγονός ότι οι συμβατικές ρήτρες του καθορισμού τιμών μεταπώλησης υπήρχαν μόνο στην πρώτη σύμβαση τύπου Α που υπεγράφησαν μέχρι το 2003 ενώ οι εναπομείνασες συμβάσεις Τύπου Α τροποποιήθηκαν και οι επίμαχες διατάξεις απαλείφθηκαν εντέλει το αργότερο το 2009, και πριν την επέμβαση της ΕΑ, και η παράβαση έχει παύσει, σε κάθε περίπτωση, από το 2013.

383) Συνεπώς, εν προκειμένω, συνεκτιμώντας όλα τα προεκτεθέντα, και δη την έλλειψη στοιχείων εφαρμογής στην πράξη και αντιανταγωνιστικών αποτελεσμάτων των υπό εξέταση ρητρών, τη de minimis διάσταση της υπόθεσης, εκτιμώντας, περαιτέρω, το γεγονός ότι η καταγγελλόμενη τελεί σε πτώχευση κατά τα ανωτέρω (βλ. παρ. 30) και παρόλο που αφορά σε κάθετους περιορισμούς ιδιαίτερης σοβαρότητας κατά τα προεκτεθέντα, κατά την ομόφωνη κρίση των μελών του Τμήματος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, το βασικό πρόστιμο πρέπει να προσδιορισθεί ως ακολούθως. Σταθμίζεται ιδίως η βαρύτητα των επί μέρους κατά τα ανωτέρω παραβάσεων, το ποσοστό επί της αξίας των σχετικών με την παράβαση πωλήσεων της ΝΕΟΣΕΤ (δηλαδή, της αξίας πωλήσεων προϊόντων προς τους δικαιοδόχους του δικτύου της στην Ελλάδα, το οποίο διέπεται από τις επίμαχες συμβάσεις, εξαιρουμένων των λοιπών πωλήσεων της προσφεύγουσας μέσω ιδιόκτητων - εταιρικών καταστημάτων ή άλλως), και η […][443] και, με βάση τις αρχές της αναλογικότητας, της αποτελεσματικότητας και της επαρκούς αποτρεπτικότητας του προστίμου, η Επιτροπή προσδιορίζει το βασικό ποσό του προστίμου σε ποσοστό […]% το οποίο επιμερίζεται (α) σε ποσοστό […]% επί της αξίας των σχετικών με τη παράβαση πωλήσεων της ΝΕΟΣΕΤ για τον καθορισμό τιμών μεταπώλησης και (β) σε ποσοστό […]% επί της αξίας των σχετικών με την παράβαση πωλήσεων της ΝΕΟΣΕΤ για τον περιορισμό - των εξαγωγών και των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων, καθώς και για τον περιορισμό των ενεργητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από τα μέλη δικτύου επιλεκτικής διανομής. Επομένως, με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή προσδιορίζει ως βασικό πρόστιμο για τις διαπιστωθείσες στο ως άνω σκεπτικό παραβάσεις των άρθρων 1 του ν. 703/1977 (πλέον 1 του ν. 3959/2011) και 101 ΣΛΕΕ, ποσοστό […]% επί της αξίας (των σχετικών με τη παράβαση) πωλήσεων της καταγγελλόμενης κατ’ έτος για τα έτη που συνέτρεχαν όλες οι παραβάσεις, και ποσοστό […]% για τα έτη που συνέτρεχαν μόνον οι παραβάσεις του περιορισμού των εξαγωγών / των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων, και του περιορισμού των ενεργητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από τα μέλη δικτύου επιλεκτικής διανομής.

384) Κατ’ ακολουθίαν, μετά την εφαρμογή των ως άνω προσδιορισθέντων ποσοστών επί της σχετικής αξίας πωλήσεων κατ’ έτος (βλ. Πίνακα 1), το βασικό ποσό του προστίμου για τη ΝΕΟΣΕΤ διαμορφώνεται ως ακολούθως:

---

[439] Βλ. ΠΕΚ Τ-62/02, Union Pigments κατά Επιτροπής Συλλ., 2005 σ. ΙΙ-5057, σκ. 176

[440] ΠΕΚ Τ-25/05 ΚΜΕ Germany κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλ. 2010 σ. ΙΙ-91, σκ. 170.

[441] Πρβλ. απόφαση ΕΑ 563/2013, παρ. 372.

[442] Σύμφωνα με αναλυτικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ το 2010, μειώθηκε η παραγωγή των επίπλων κουζίνας κατά 10,65% (www.iefimerida.gr και www.tovima.gr), ενώ κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουλίου 2012 αναφέρεται ότι η μείωση έφτασε στο 39,15% (www.newsbomb.gr).

[443] Βλ. ανωτέρω υπό ενότητα VI.10.2.

Πίνακας 7: Βασικό ποσό προστίμου

Έτος	Αξία πωλήσεων προς δικαιοδόχους (€)	Ποσοστό (%) επί της αξίας	Συνολικό Βασικό ποσό προστίμου (€)	Βασικό ποσό (€) προστίμου για τον Καθορισμό Τιμών Μεταπώλησης […]	Βασικό ποσό (€) προστίμου για τις Λοιπές Παραβάσεις […]
2000	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
2001	[…]		[…]	[…]	[…]
2002	[…]		[…]	[…]	[…]
2003	[…]		[…]	[…]	[…]
2004	[…]		[…]	[…]	[…]
2005	[…]		[…]	[…]	[…]
2006	[…]		[…]	[…]	[…]
2007	[…]		[…]	[…]	[…]
2008	[…]		[…]	[…]	[…]
2009	[…]	--------------------	[…]	[…]	[…]
2010	[…]	[…]	[…]		[…]
2011[444]	[…]		[…]		[…]
2012	[…]		[…]		[…]
2013	[…]		[…]		[…]
Σύνολο			88.814,62[445]	51.100,32	37.714,30

Πηγή: Επεξεργασία προσκομισθέντων στοιχείων από NEOSET

Ζήτημα οικονομικής ισχύος

385) Εν προκειμένω, οι δικαιοδόχοι - μέλη του δικτύου διανομής συμμετείχαν στις αντίθετες προς τις αρχές του ανταγωνισμού συμφωνίες και η καταγγέλλουσα ΔΙΑΜΕΣΟ, ως μέλος του συστήματος δικαιόχρησης της ΝΕΟΣΕΤ με εμπορική συνεργασία επί οκτώ έτη, και με λειτουργία τριών διαφορετικών καταστημάτων εντός του δικτύου της ΝΕΟΣΕΤ σε όλο αυτό το χρονικό διάστημα, κατά τη διάρκεια της συνεργασίας αυτής δεν προέβαλε αντίστοιχη διαμαρτυρία[446] ούτε προέβη σε καταγγελία στην ΕΑ παρά μόνο μετά τη διακοπή της συνεργασίας της με τη δικαιοπάροχο.

386) Εντούτοις, πρόστιμο θα πρέπει να επιβληθεί μόνο στη δικαιοπάροχο, και όχι στους δικαιοδόχους με τους οποίους αυτή έχει συμβληθεί. Ειδικότερα, σε περίπτωση συμμετοχής των μελών του δικτύου διανομής ενός παραγωγού/προμηθευτή σε (κάθετες) συμφωνίες που αντιβαίνουν τους κανόνες ανταγωνισμού, δεν φαίνεται καταρχήν ενδεδειγμένο να επιβληθούν πρόστιμα και στις επιχειρήσεις αυτές, με βάση το ότι η πρωτοβουλία των περιοριστικών για τον ανταγωνισμό συμφωνιών ανελήφθη από το δικαιοπάροχο, ο οποίος έχει μεγαλύτερη οικονομική ισχύ και διαθέτει τα μέσα πίεσης για να εξασφαλίσει την τήρηση, από μέρους των διανομέων του, των αντι-ανταγωνιστικών συμβατικών ρητρών[447]. Πράγματι, στην παρούσα υπόθεση, οι διαπιστωθείσες παραβάσεις δεν προκύπτει ότι θα είχαν τελεσθεί δίχως την πρωτοβουλία και την ενεργό σύμπραξη της ΝΕΟΣΕΤ, η οποία διέθετε σημαντικά μεγαλύτερη ισχύ έναντι των οικονομικά ασθενέστερων συμβεβλημένων διανομέων - δικαιοδόχων της[448].

Επιβαρυντικές και ελαφρυντικές περιστάσεις

387) Ως προς τη συνδρομή επιβαρυντικών ή / και ελαφρυντικών περιστάσεων:

Επιβαρυντικές περιστάσεις: Το βασικό ποσό του προστίμου μπορεί να προσαυξάνεται, εάν συντρέχουν επιβαρυντικές περιστάσεις, όπως όταν η επιχείρηση έχει διαπράξει στο παρελθόν διαπιστωμένη παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού, όταν αρνήθηκε να συνεργαστεί ή αποπειράθηκε να παρεμποδίσει την ΓΔΑ κατά την διεξαγω-

[444] Με βάση τη συλλογή στοιχείων από τη NEOSET ως προς τα έτη 2011 – 2013, για τα οποίο δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία, ελήφθη υπόψη ο χαμηλότερος ετήσιος κύκλος εργασιών των της στην περίοδο της διαπιστωθείσας παράβασης (βλ. απόφαση υποσημείωση 229 της ΕΑ 554/2012).

[445] Το ως άνω τελικό ποσό προστίμου για τη διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/1977 (πλέον άρθρο 1 του ν. 3959/2011), δεν υπερβαίνει το ανώτατο εκ του νόμου όριο του δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών, της χρήσης κατά την οποία έπαυσε η παράβαση. Ως εκ τούτου, δεν απαιτείται περαιτέρω προσαρμογή του.

[446] Βλ. ad hoc ΠολΠρΑθ 297/2014, Παράρτημα ΙΙ, σκ. 1.

[447] Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις της Επιτροπής 2001/711/ΕΚ, Volkswagen Passat, υπόθεση COMP/F-2/36.693, σκ. 104, 2002/758/ΕΚ, Mercedes Benz, COMP/36.264, σκ. 233, ΕΑ 580/VII/2013, παρ. 178, ΕΑ 495/VI/2010 παρ. 189, ΕΑ 395/V/2008 σελ. 38 και ΕΑ 332/V/2007 παρ. 33.2 και απόφαση ΕΑ 580/2013, παρ. 178.

[448] Βλ. ενδεικτικά απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2001/711/ΕΚ, Volkswagen Passat, παρ. 104, Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2002/758/ΕΚ, Mercedes Benz, παρ. 233, Ε.Α. 332/07 παρ. 33.2.

γή της έρευνάς της επί της συγκεκριμένης υπόθεσης, ή όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε ηγετικό ρόλο στην παράνομη συμπεριφορά ή είχε προτρέψει άλλες επιχειρήσεις να την υιοθετήσουν (αξιολογείται ιδίως αν είχε εξαναγκάσει άλλη επιχείρηση να συμμετάσχει στην πραγματοποίηση της παράβασης ή αν είχε επιβάλει αντίποινα σε άλλες επιχειρήσεις για να θέσουν τις παράνομες πρακτικές σε εφαρμογή)[449]. Εν προκειμένω, κατά την κρίσης του Τμήματος της Επιτροπής, δεν προκύπτει η συνδρομή επιβαρυντικών περιστάσεων.

Ελαφρυντικές περιστάσεις: Το βασικό ποσό του προστίμου μπορεί να μειώνεται εάν συντρέχουν ελαφρυντικές περιστάσεις, όπως όταν η επιχείρηση παρέχει αποδείξεις ότι έχει παύσει την παράβαση ύστερα από την πρώτη παρέμβαση της ΓΔΑ, όταν αποδεικνύει ότι από αμέλεια οδηγήθηκε στην παράβαση, όταν παρέχει αποδείξεις ότι η εμπλοκή της στην παράβαση είναι ιδιαίτερα περιορισμένη ή όταν συνεργάστηκε αποτελεσματικά με την Επιτροπή, πέραν του πεδίου εφαρμογής του Προγράμματος Επιείκειας και πέραν των νομίμων υποχρεώσεών της να συνεργαστεί[450]. Εν προκειμένω διαπιστώνεται ότι δεν συντρέχουν οι ανωτέρω ελαφρυντικές περιστάσεις, πλην της πρώτης η οποία έχει ήδη ληφθεί υπόψη κατά την επιμέτρηση του βασικού ποσού του προστίμου, ενώ παράλληλα διευκρινίζεται ότι η συνεργασία της NEOSET με τη ΓΔΑ κατά τη διάρκεια της διερεύνησης της υπόθεσης δεν αξιολογείται ως ελαφρυντική περίσταση, δεδομένου ότι η ανταπόκριση των εμπλεκομένων επιχειρήσεων στα αιτήματα παροχής πληροφοριών βάσει του νόμου και στη διοικητική διαδικασία εν γένει δεν μπορεί να αναγνωριστεί ως ελαφρυντική περίσταση[451]. Σημειώνεται ακόμη ότι η εφαρμογή ή μη της σύμπραξης στην πράξη, καθώς και η ύπαρξη ή μη οικονομικού οφέλους που τυχόν αποκόμισε η καταγγελλόμενη από τις διαπιστωθείσες παραβάσεις, δεν συνιστούν ελαφρυντική περίπτωση, καθώς οι παράγοντες αυτοί συνεκτιμώνται ήδη κατά την αξιολόγηση της σοβαρότητας των παραβάσεων. Το ίδιο ισχύει αναφορικά με την αυτόβουλη τροποποίηση των επίμαχων συμβατικών ρητρών ως προς τον καθορισμό των τιμών μεταπώλησης, καθώς τούτο συνεκτιμήθηκε ως γεγονός κατά την αξιολόγηση της σοβαρότητας των παραβάσεων.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Τμήμα αποφάσισε ομόφωνα και σε φανερή ψηφοφορία τα ακόλουθα:

- Να επιβάλει πρόστιμο σε βάρος της επιχείρησης «ΕΠΙΠΛΟΣΥΝΘΕΣΕΙΣ NEOSET Α.Β.Ε.Ε.», που ανέρχεται σε ποσό ευρώ 88.814,62 [ογδόντα οκτώ χιλιάδες και οκτακόσια δεκατέσσερα ευρώ και εξήντα δύο λεπτά] για τους αναφερόμενους στο σκεπτικό της αποφάσεως λόγους, και το οποίο αναλύεται για τις επί μέρους παραβάσεις, ως ακολούθως:

Α. Για τον καθορισμό τιμών μεταπώλησης, σε ποσό € 51.100,32 [πενήντα μία χιλιάδες εκατό ευρώ και τριάντα δύο λεπτά].

Β. Για τον περιορισμό - των εξαγωγών - των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων, και των ενεργητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από τα μέλη δικτύου επιλεκτικής διανομής, σε ποσό € 37.714,30 [τριάντα επτά χιλιάδες επτακόσια δεκατέσσερα ευρώ και τριάντα λεπτά].

- Να απορριφθούν, εν μέρει, οι αιτιάσεις της υποβληθείσας καταγγελίας 9151/22.12.2009, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στο ως άνω σκεπτικό.

---

449 Βλ. Ανακοίνωση ΕΑ της 12.05.2006, παρ. 14 και Κατευθυντήριες γραμμές για τα πρόστιμα, ό.π., παρ. 28. Ε.Α. 580/VII/2013, σκ. 179.

450 Βλ. Ανακοίνωση Ε.Α. για τα πρόστιμα, ό.π. παρ. 15 και Κατευθυντήριες γραμμές για τα πρόστιμα, ό.π., παρ. 28.

451 Βλ. Ε.Α. 563/VII/2013, παρ. 359 και ΠΕΚ Τ-213/2000, CMA CGM κατά Επιτροπής, σκ. 303

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
Πίνακας 8: ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ FRANCHISE NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ

Α/Α	Επωνυμία	Περιοχή	Έναρξη Σύμβασης	Τύπος Σύμβασης	Τροποποίησ	Λήξη Σύμβασης
1	[…]	Τρίπολη	[…]	Τύπος Α	[…]	[…]
2	[…]	ΠΥΡΓΟΣ	[…]	Τύπος Α		[…]
3	[…]	ΧΑΛΚΙΔΑ	[…]	Τύπος Α	[…]	[…]
4	[…]	Ξάνθη	[…]	Τύπος Α	[…]	[…]
5	[…]	ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ	[…]	Τύπος Α		[…]
6	[…]	ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ	[…]	Τύπος Α		[…]
7	[…]	ΜΕΛΙΣΣΙΑ ΑΤΤΙΚΗ	[…]	Τύπος Α		[…]
8	[…]	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	[…]	Τύπος Α		[…]
9	[…]	ΛΙΒΑΔΕΙΑ	[…]	Τύπος Α	[…]	[…]
10	[…]	ΜΕΛΙΣΣΙΑ ΑΤΤΙΚΗ	[…]	Τύπος Α		[…]
11	[…]	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	[…]	Τύπος Α		[…]
12	[…]	ΜΥΤΙΛΗΝΗ	[…]	Τύπος Α		[…]
13	[…]	Σύρος	[…]	Τύπος Α	[…]	[…]
14	[…]	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ (ΙΛΙΟΝ)	[…]	Τύπος Α		[…]
15	[…]	ΧΙΟΣ	[…]	Τύπος Α		[…]
16	[…]	ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ - ΑΤΤ	[…]	Τύπος Α	[…]	[…]
17	[…]	Πάτρα	[…]	Τύπος Α	[…]	[…]
18	[…]	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	[…]	Τύπος Α		[…]
19	[…]	Καλαμαριά Θεσσαλο	[…]	Τύπος Α	[…]	[…]
20	[…]	Βέροια	[…]	Τύπος Α	[…]	[…]
21	[…]	Τρίκαλα	[…]	Τύπος Β	[…]	
22	[…]	Κέρκυρα	[…]	Τύπος Β	[…]	
23	[…]	ΚΩΣ	[…]	Τύπος Β		[…]
24	[…]	Καρδίτσα	[…]	Τύπος Β	[…]	
25	[…]	Πρέβεζα	[…]	Τύπος Β	[…]	[…]
26	[…]	Ηράκλειο Κρήτης	[…]	Τύπος Β	[…]	
27	[…]	Ν. Ηράκλειο Αττικής	[…]	Τύπος Β	[…]	
28	[…]	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	[…]	Τύπος Β		[…]
29	[…]	Κως	[…]	Τύπος Β	[…]	
30	[…]	Περιστέρι	[…]	Τύπος Β	[…]	
31	[…]	ΣΑΛΑΜΙΝΑ	[…]	Τύπος Β		[…]
32	[…]	Χίος	[…]	Τύπος Β	[…]	[…]
33	[…]	Σαντορίνη	[…]	Τύπος Γ		
34	[…]	Λήμνος	[…]	Τύπος Γ		
35	[…]	Λιβαδειά	[…]	Τύπος Γ		[…]

Α/Α	**Επωνυμία**	**Περιοχή**	**Έναρξη Σύμβασης**	**Τύπος Σύμβασης**	**Τροποποίησ**	**Λήξη Σύμβασης**
36	[…]	Κομοτηνή	[…]	Τύπος Γ		[…]
37	[…]	Μυτιλήνη	[…]	Τύπος Γ	[…]	[…]
38	[…]	Ζάκυνθος	[…]	Τύπος Γ		
39	[…]	Ελευσίνα	[…]	Τύπος Γ		[…]
40	[…]	Αγρίνιο	[…]	Τύπος Γ		[…]
41	[…]	Καλαμάτα	[…]	Τύπος Γ		[…]

Πηγή: Στοιχεία από προσκομισθέντα από τους δικαιοδόχους και τη NEOSET στοιχεία.

Πίνακας 9: ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΤΑΙΡΙΚΑ NEOSET ΚΟΥΖΙΝΑ

Α/Α	Κατάστημα	Επωνυμία	Περιοχή Αττικής	Έναρξη Λειτουργίας	Λήξη Λειτουργίας	Λόγοι διακοπής λειτουργίας
1	ΜΑΡΟΥΣΙ	NEOSET Α.Ε.	Μαρούσι	18/7/2011		
2	ΑΛΙΜΟΣ	NEOSET Α.Ε.	Άλιμος	15/1/2011		
3	ΚΗΦΙΣΙΑ	NEOSET Α.Ε.	Κηφισιά	2000	31/7/2011	Μετεγκατάσταση στο Μαρούσι
4	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	NEOSET Α.Ε.	Περιστέρι	1/4/2008		Πώληση Επιχείρησης στο Γ. Πασχαλίδη

Πηγή: Στοιχεία προσκομισθέντα από εταιρία με την υπ’ αριθ. 6354/7.10.2011 επιστολή

Η απόφαση εκδόθηκε την 18η Δεκεμβρίου 2015.
Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΤΣΑΚΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Την ευθύνη για την εκτύπωση, διαχείριση και κυκλοφορία των φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, (ΦΕΚ) στην έντυπη και ηλεκτρονική έκδοση, **έχει το Εθνικό Τυπογραφείο** το οποίο αποτελεί δημόσια υπηρεσία η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης. Το Εθνικό Τυπογραφείο έχει επίσης την ευθύνη για την κάλυψη των εκτυπωτικών αναγκών του Δημοσίου. (ν. 3469/2006, Α΄ 131).

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΕΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

Η ηλεκτρονική μορφή των ΦΕΚ διατίθεται δωρεάν από την ιστοσελίδα www.et.gr. Για τα ΦΕΚ που δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωρισθεί στην πιο πάνω ιστοσελίδα δίνεται η δυνατότητα δωρεάν αποστολής με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, μετά από αίτηση που υποβάλλεται ηλεκτρονικά με τη συμπλήρωση ειδικής φόρμας.

Η έντυπη μορφή των ΦΕΚ διατίθεται για μεμονωμένα φύλλα με το ανάλογο κόστος από το τμήμα Πωλήσεων απευθείας ή με ταχυδρομική αποστολή μέσω αίτησης παραγγελίας στα ΚΕΠ, ενώ για ετήσια συνδρομή από το τμήμα Συνδρομητών. Το κόστος για ασπρόμαυρο ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1€, προσαυξανόμενο κατά 0,20€ για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού. Το κόστος για έγχρωμο ΦΕΚ είναι 1,50€ από 1 έως 16 σελίδες, προσαυξανόμενο κατά 0,30€ για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού.

Τρόπος αποστολής κειμένων προς δημοσίευση

- Τα κείμενα για δημοσίευση στο ΦΕΚ, από όλες τις δημόσιες υπηρεσίες και τους φορείς του δημόσιου τομέα, **αποστέλλονται στην διεύθυνση webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Οι περιλήψεις Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων, αποστέλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση dds@et.gr με τη χρήση **απλού** ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
- Κατ’ εξαίρεση, πολίτες οι οποίοι δεν έχουν αποκτήσει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, μπορούν να αποστέλλουν ταχυδρομικά ή να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση αποτυπωμένα σε χαρτί, στο Τμήμα Παραλαβής Δημοσιευτέας Ύλης.

Πληροφορίες σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την πώληση των τευχών και τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες θα βρείτε στην ιστοσελίδα μας και στη διαδρομή Εξυπηρέτηση κοινού - τμήμα πωλήσεων ή συνδρομητών. Επίσης στην ιστοσελίδα μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, εφόσον γνωρίζετε τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Τον ΚΑΔ εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΚΑΛΥΨΗ ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ του Δημοσίου και των φορέων του

Το Εθνικό Τυπογραφείο μετά από αίτημα φορέα του Δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει κάρτες, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους, φακέλους αλληλογραφίας, κ.ά. Επίσης σχεδιάζει και κατασκευάζει σφραγίδες.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ
Πωλήσεων: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)
Συνδρομητών: (Ημιόροφος, τηλ. 210 5279136)
Πληροφοριών: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)
Παραλαβής Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστοσελίδα: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία της ιστοσελίδας: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

